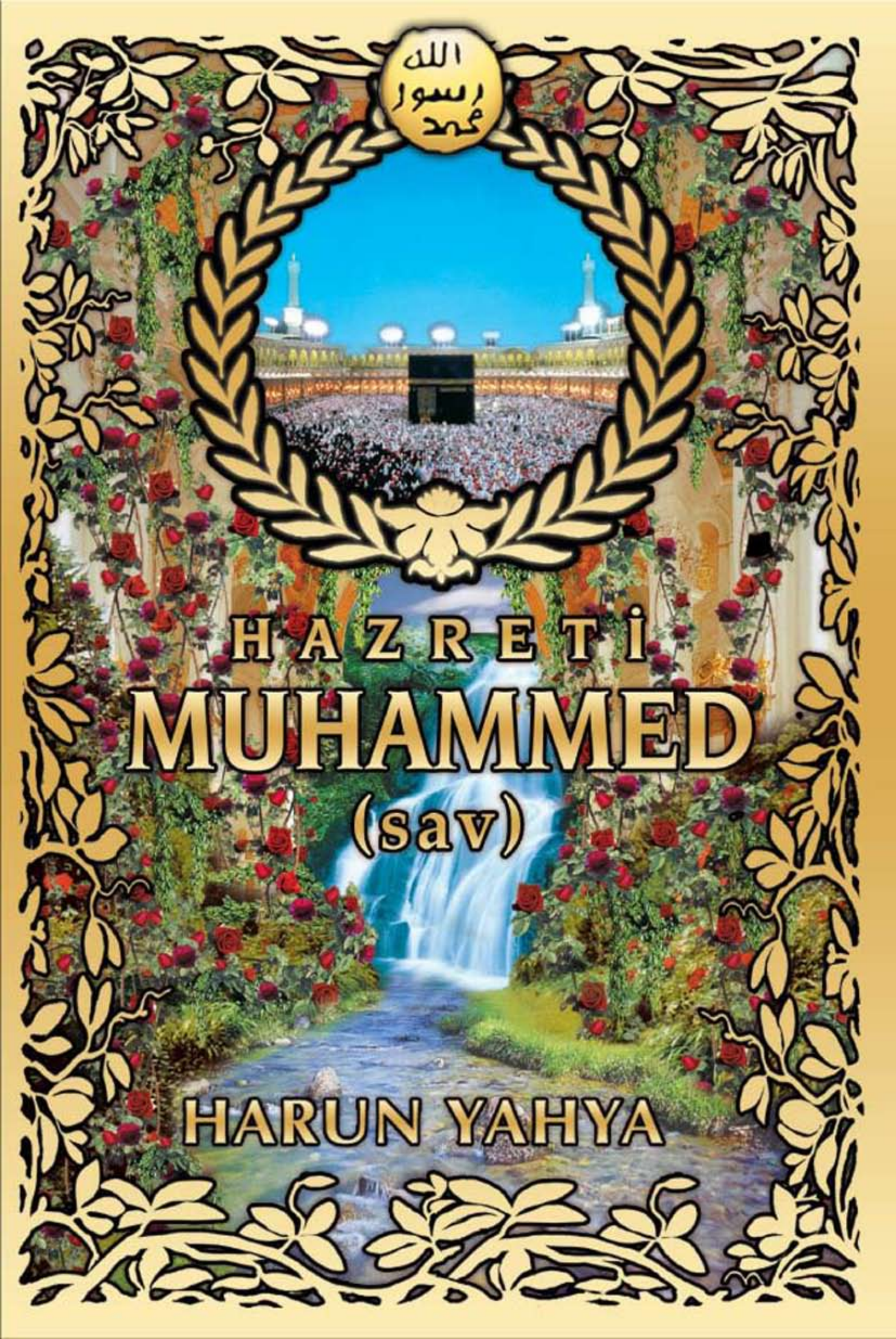

الله
رسول
محمد
HAZRETİ
MUHAMMED
(sav)
HARUN YAHYA

Günümüzde insanlar, özellikle de gençler, birçok insanı kendilerine örnek almakta, onların tavır ve konuşmalarına, üsluplarına, giyim tarzlarına özenmekte, onlar gibi olmaya çalışmaktadırlar. Ancak bu insanların büyük bir çoğunluğu doğru yolda olmadığı gibi, tavır ve ahlak güzelliğine de sahip değildirler.

Bir Müslümanın, tavrına ve ahlakına özenmesi, benzemek için çaba göstermesi gereken kişi ise, insanlar için son peygamber olarak gönderilen, Allah'ın en son hak kitabını vahyettiği, güzel ahlakı, takvası, Allah'a olan yakınlığı ile insanlara örnek kıldığı Hz. Muhammed (sav)'dir. Allah bu gerçeği bir ayetinde şöyle bildirmektedir:

"Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resulü'nde güzel bir örnek vardır." (Ahzab Suresi, 21)

Peygamberimiz (sav)'i görmemiş olsak bile, Kuran ayetlerinden ve hadis-i şeriflerden, güzel tavırlarını, konuşmalarını, gösterdiği güzel ahlakı tanıyabilir, ona benzemek, ahirette onunla yakın bir dost olabilmek için elimizden gelen çabayı en fazlasıyla gösterebiliriz.

Bu kitabın hazırlanış amacı Peygamberimiz (sav)'i birçok yönüyle tanıtmak, onun imanını, ahlakını, yüksek ve asil karakterini insanlara anlatmaktır.

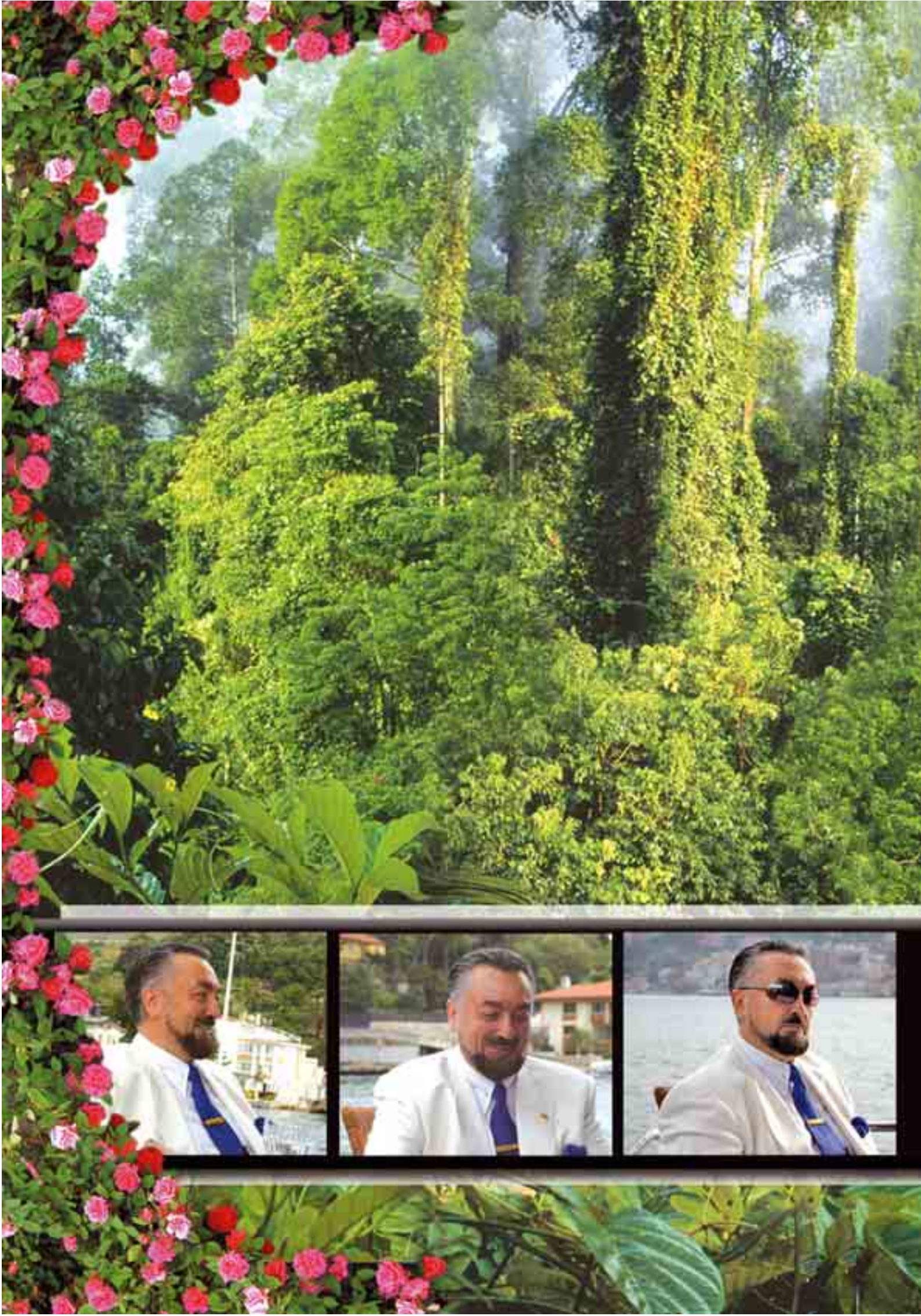
YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 60 ayrı dile çevrilen yaklaşık 300 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

بسم الله الرحمن الرحيم
الله
رسول
محمد

HAZRETİ MUHAMMED (sav)

HARUN YAHYA

Yazar Hakkında

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspan-

yolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveçce gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

OKUYUCUYA

- Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.
- Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat edilmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

3. Baskı: Nisan 2004 / 4. Baskı: Ekim 2004 / 5. Baskı: Ekim 2005
6. Baskı: Nisan 2006 / 7. Baskı: Haziran 2006 / 8. Baskı: Ekim 2006 / 9. Baskı: Aralık 2007
10. Baskı: Mayıs 2008 / 11. Baskı: Haziran 2008 / 12. Baskı: Ağustos 2008 / 13askı: Ekim 2008
14. Baskı: Ocak 2009 / 15. Baskı:Şubat 2009

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi İbrahim Elmas İşmerkezi A Blok Kat 4
Okmeydanı - İstanbul Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Ertem Matbaası / Nasuh Akar Mahallesi 25. Sokak No: 19 / Balgat - Ankara / Tel: (0 312) 284 18 14

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İçindekiler

Giriş 8

Peygamberimizin Güzel Ahlakı 12

Peygamberimizin Tebliği 92

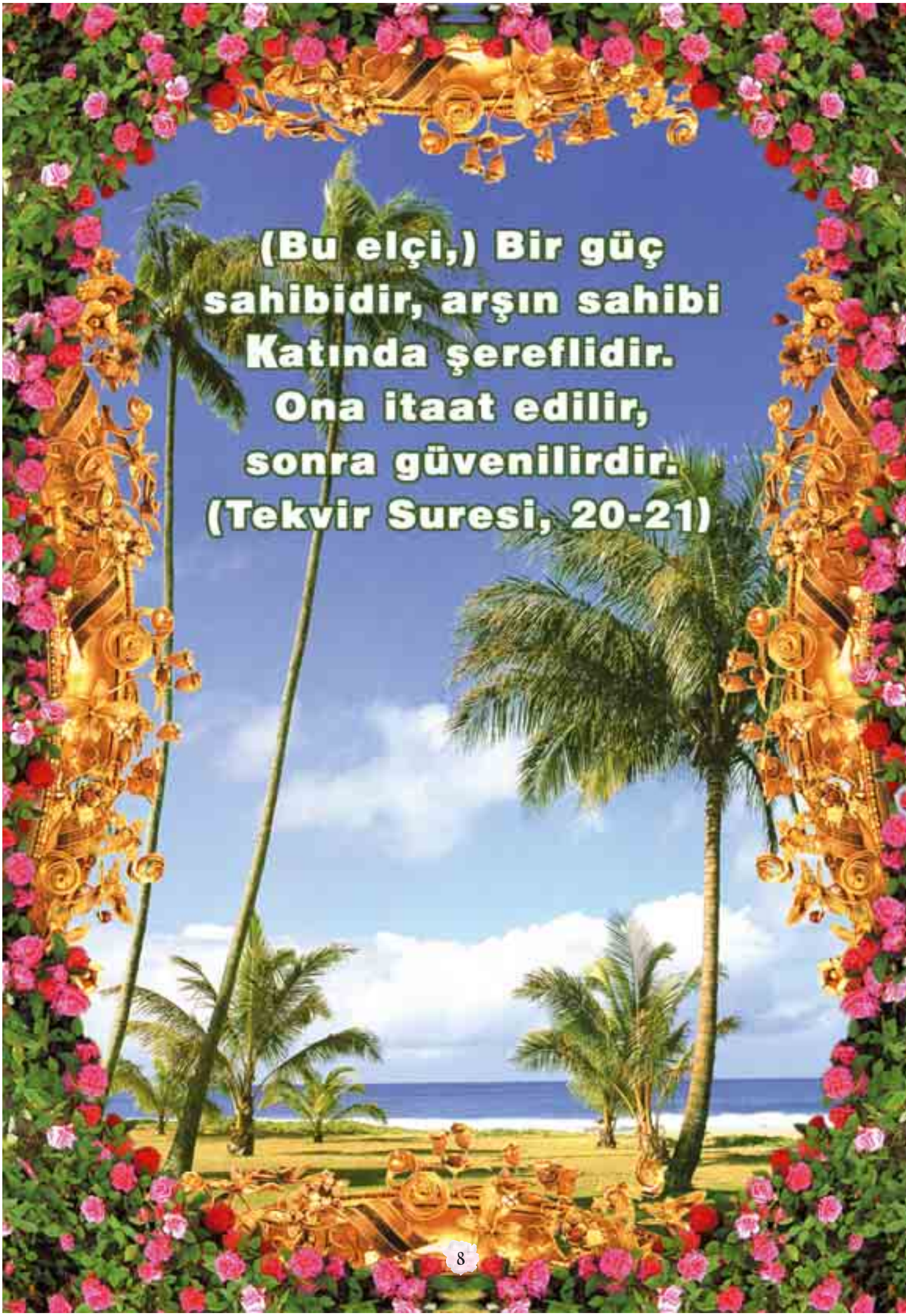
Peygamberimizin Şemail-i Şerifi 138

Peygamberimizin Güzel Hayatı 180

Peygamberimizin Geleceğe Dair Verdiği Haberler 204

Sonuç 258

Evrim Yanılgısı 260

(Bu elçi,) Bir güç
sahibidir, arşın sahibi
Katında şereflidir.
Ona itaat edilir,
sonra güvenilirdir.
(Tekvir Suresi, 20-21)

Giriş

Peygamber Efendimiz, Allah'ın **"... ancak o, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur."** (Ahzab Suresi, 40) ayetiyle bildirdiği gibi insanlar için son peygamber olarak gönderilen, Allah'ın en son hak kitabını vahyettiği, güzel ahlakı, takvası, Allah'a olan yakınlığı ile insanlara örnek kıldığı, Allah'ın dostu, Rabbimiz'in Katında üstünlüğü olan, müminlerin de dostu, en yakını ve velisidir.

Allah, **"Gerçek şu ki, Biz senin üzerine 'oldukça ağır' bir söz (vahy) bırakacağız"** (Müzzemmil Suresi, 5) ayetiyle de bildirdiği gibi son peygamber olan Hz. Muhammed (sav)'e önemli bir sorumluluk vermiştir. Peygamberimiz (sav) ise, Allah'a olan güçlü imanı ile, Allah'ın kendisine verdiği sorumluluğu en güzeliyle yerine getirmiş, insanları Allah'ın yoluna, hidayete davet etmiş ve tüm inananların yol göstericisi ve aydınlatıcısı olmuştur.

Peygamberimiz (sav)'i görmemiş olsak bile, Kuran ayetlerinden ve hadis-i şeriflerden, güzel tavırlarını, konuşmalarını, gösterdiği güzel ahlakı tanıyabilir, ona benzemek, ahirette onunla yakın bir dost olabilmek için elimizden gelen çabayı en fazlasıyla gösterebiliriz. Günümüzde insanlar, özellikle de gençler birçok insanı kendilerine örnek almakta, onların tavır ve konuşmalarına, üsluplarına, giyim tarzlarına özenmekte, onlar gibi olmaya çalışmak-

tadırlar. Ancak bu insanların büyük bir çoğunluğu doğru yolda olmadığı gibi, tavır ve ahlak güzelliğine de sahip değildirler. Bu nedenle insanları doğru olana, en güzel ahlak ve tavıra özendirmek önemli bir sorumluluktur. Bir Müslümanın, tavrına ve ahlakına özenmesi, benzemek için çaba göstermesi gereken kişi, Hz. Muhammed (sav)'dir. Allah bu gerçeği bir ayetinde şöyle bildirmektedir:

Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resûlü'nde güzel bir örnek vardır. (Ahzab Suresi, 21)
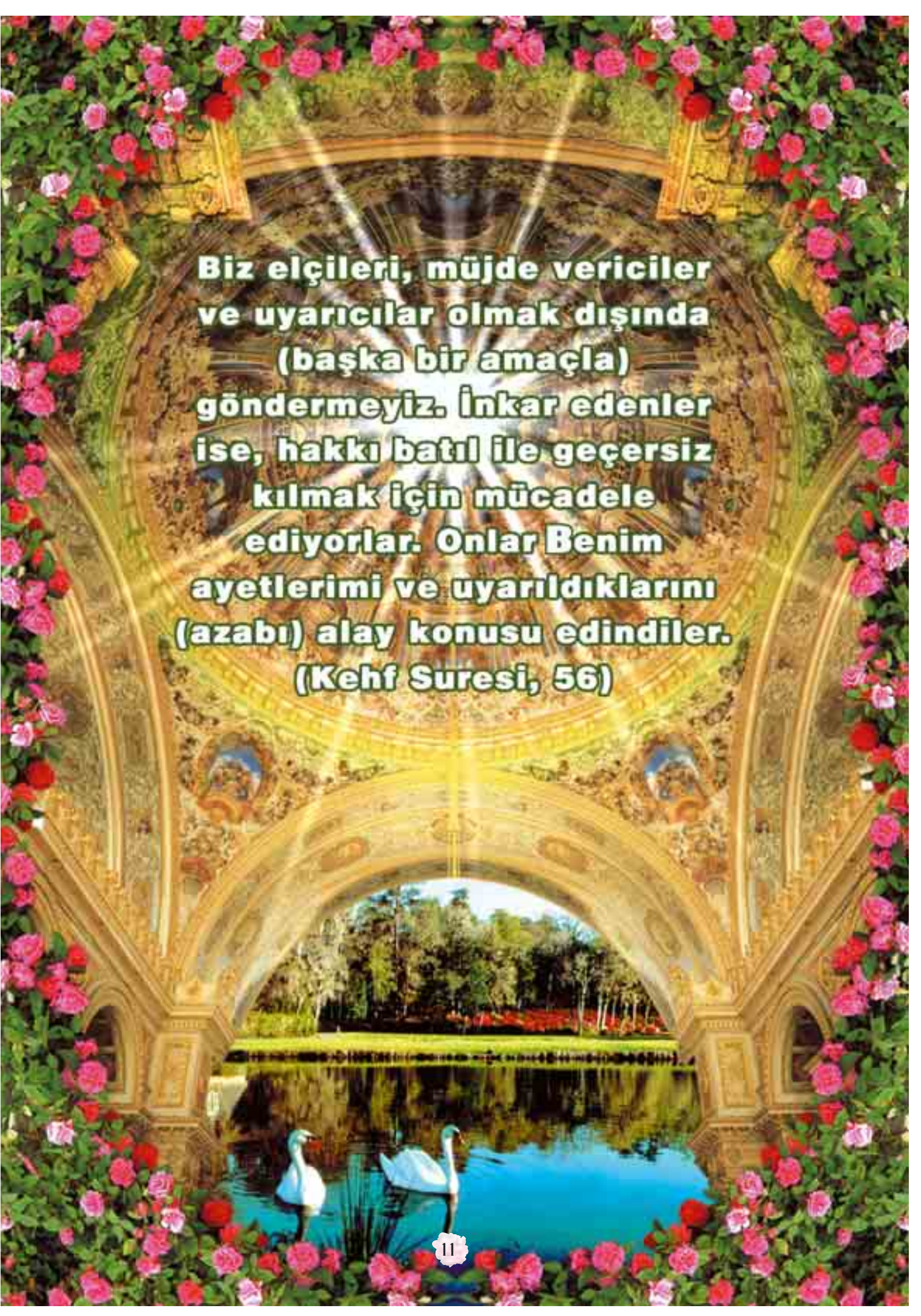
Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) gibi diğer peygamberler de, Allah'ın müminler için örnek kıldığı, Allah'ın razı olduğu kişilerdir. Allah, Yusuf Suresi'nde şöyle bildirmektedir:

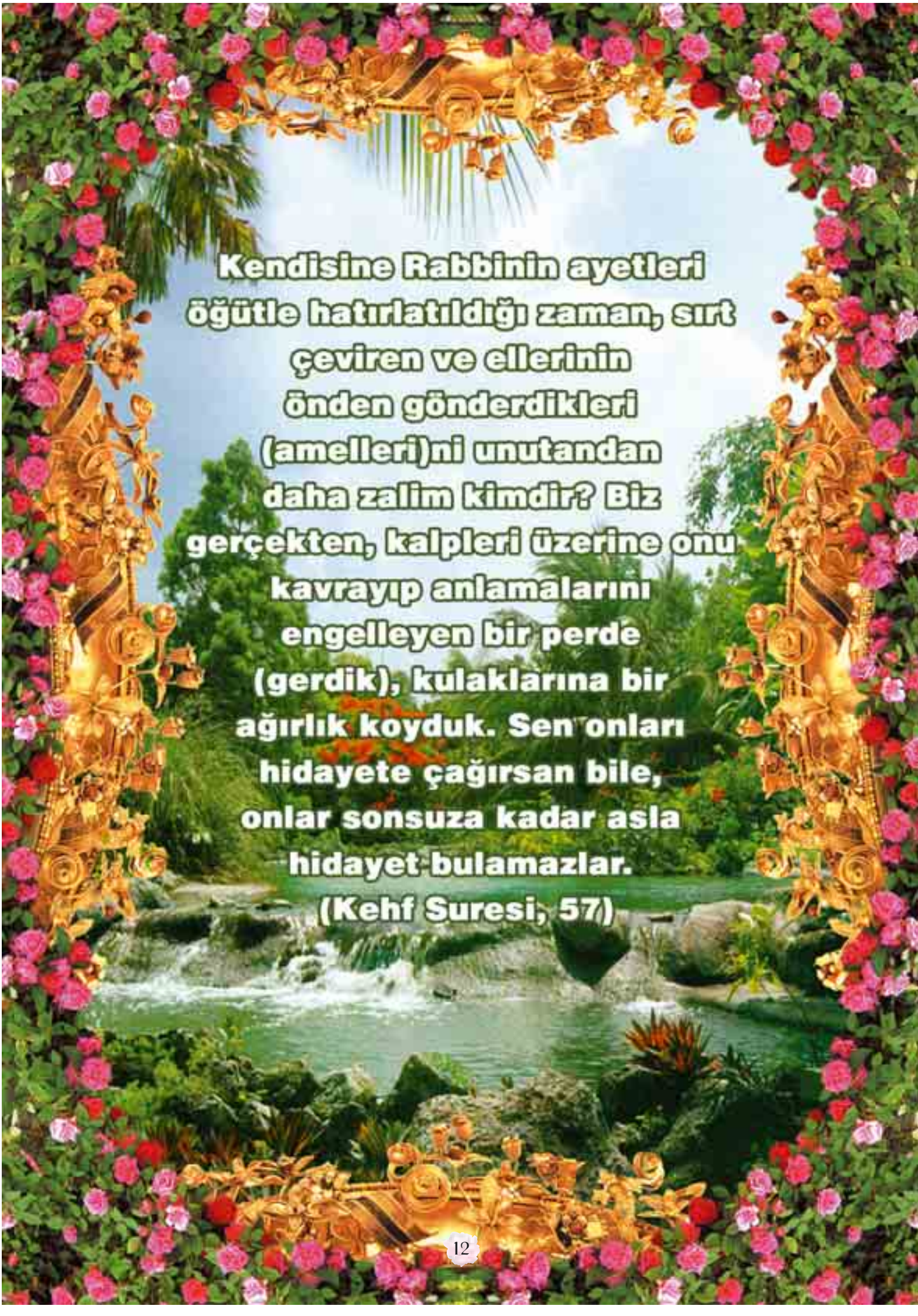

Andolsun, onların kıssalarında temiz akıl sahipleri için ibretler vardır. (Bu Kur'an) düzüp uydurulacak bir söz değildir, ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı, herşeyin 'çeşitli biçimlerde açıklaması' ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir. (Yusuf Suresi, 111)

Bu kitabın hazırlanış amacı da Peygamberimiz (sav)'i birçok yönüyle tanıtmak, onun ahlakını örnek alan insanlardan oluşan bir topluluğun ne kadar üstün özelliklere ve güzelliklere sahip olacağını göstererek, insanları Peygamberimiz (sav)'in ahlakına özendirmektir. Peygamberimiz (sav)'in *"Size iki şey bırakıyorum. Bunlara uyduğunuz müddetçe asla sapıtmayacaksınız: Allah'ın Kitabı ve Resulü'nün sünneti"*[1] hadis-i şeriflerinde de bildirdiği gibi, Müslümanların en önemli iki yol göstericisi Kuran ve Peygamber Efendimizin sünnetidir. Peygamber Efendimiz hem güzel ahlakı ile insanlara örnek olmuş, hem de insanları güzel ahlaklı olmaya çağırmıştır. *"Müminin mizanında en ağır basacak şey güzel ahlaktır. Muhakkak ki, Allah Teala işi ve sözü çirkin olan ve hayasızca konuşan kimseye buğz eder"*[2] buyuran Peygamberimiz (sav), bir sözünde de *"Ruhumu kudret altında tutan Allah'a yemin ederim ki cennete sadece güzel ahlak sahipleri girer"*[3] demiştir.

Peygamberimiz (sav)'in izinden giden Müslümanların da, hem tüm insanlığa güzel ahlakları ve iyi huyları ile örnek olmaları, hem de sözlü ve yazılı olarak onları güzel ahlaka davet etmeleri gerekir.

Biz elçileri, müjde vericiler
ve uyarıcılar olmak dışında
(başka bir amaçla)
göndermeyiz. İnkar edenler
ise, hakkı batıl ile geçersiz
kılmak için mücadele
ediyorlar. Onlar Benim
ayetlerimi ve uyarıldıklarını
(azabı) alay konusu edindiler.
(Kehf Suresi, 56)

Kendisine Rabbinin ayetleri
öğütle hatırlatıldığı zaman, sırt
çeviren ve ellerinin
önden gönderdikleri
(amelleri)ni unutandan
daha zalim kimdir? Biz
gerçekten, kalpleri üzerine onu
kavrayıp anlamalarını
engelleyen bir perde
(gerdik), kulaklarına bir
ağırlık koyduk. Sen onları
hidayete çağırsan bile,
onlar sonsuza kadar asla
hidayet bulamazlar.
(Kehf Suresi, 57)

Kuran'da Peygamber Efendimizin Güzel Ahlakı

Peygamberimiz (sav)'in çok güzel bir ahlaka sahip olduğunu Allah Kuran'da bildirmiş ve şöyle buyurmuştur:

Nun. Kaleme ve satır satır yazdıklarına andolsun. Sen, Rabbinin nimetiyle bir mecnun değilsin. Gerçekten senin için kesintisi olmayan bir ecir vardır. Ve şüphesiz sen, pek büyük bir ahlak üzerindesin. Artık yakında göreceksin ve onlar da görecekler. Sizden, hangisinin 'fitneye tutulup-çıldırdığını'. Elbette senin Rabbin, kimin Kendi yolundan şaşırıp-saptığını daha iyi bilendir; ve kimin hidayete erdiğini de daha iyi bilendir. (Kalem Suresi, 1-7)

Allah bu ayette ayrıca Peygamberimiz (sav) için kesintisi olmayan bir ecir olduğunu bildirmiştir. Bu, Hz. Muhammed (sav)'in daima güzel ahlak gösterdiğini, takvadan hiçbir zaman ayrılmadığını gösteren bir bilgidir.

Peygamberimiz (sav)'in de *"İmanın kemali, güzel ahlakladır"*[4] sözleriyle belirttiği gibi, imanın en önemli alametlerinden biri güzel ahlaktır. Bu nedenle güzel ahlakın en güzel örneklerini öğrenmek ve uygulamak önemli bir ibadettir.

Bu bölümde, Peygamber Efendimizin Kuran'da zikredilen güzel ahlak özelliklerinden bazılarına yer verilecektir.

Peygamberimiz (sav) sadece kendisine vahyolunana uymuştur

Peygamberimiz (sav)'in Kuran'da da çok kereler zikredilen en önemli özelliklerinden biri, sadece Allah'ın indirdiğine uyması, insanların rızasını gözetmeden, insanlardan çekinmeden sadece Allah'ın bildirdiklerini yapmasıdır. Hatta, çağdaşı olan müşrikler ve diğer dinlerin mensupları Peygamberimiz (sav)'den kendi çıkarlarına uygun hükümler getirmesini istemişlerdir. Bu kişiler sayıca ve kuvvetçe daha üstün konumda olmalarına rağmen, Peygamberimiz (sav) Kuran'ı ve Allah'ın hükümlerini daima büyük bir titizlik ve kararlılıkla korumuştur. Bir ayette Allah, Peygamberimiz (sav)'in bu insanların ısrarlarına nasıl karşılık verdiğini bizlere şöyle haber vermektedir:

Onlara ayetlerimiz apaçık belgeler olarak okunduğunda, Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, derler ki: "Bundan başka bir Kur'an getir veya onu değiştir." De ki: "Benim onu kendi nefsimin bir öngörmesi olarak değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben, yalnızca bana vahyolunana uyarım. Eğer

İşte bunlar, Allah'ın ayetleridir; onları sana bir hak olarak okuyoruz. Sen de gönderilen elçilerdensin. (Bakara Suresi, 252)

Rabbime isyan edersem, gerçekten ben, büyük günün azabından korkarım." De ki: "Eğer Allah dileseydi, onu size okumazdım ve onu size bildirmezdi. Ben ondan önce sizin içinizde bir ömür sürdüm. Siz yine de akıl erdirmeyecek misiniz?" (Yunus Suresi, 15-16)

Allah, kavminin bu tavırlarına karşılık Peygamberimiz (sav)'i birçok ayetiyle uyarmıştır. Örneğin Maide Suresi'nde şöyle buyrulur:

Sana da (Ey Muhammed,) önündeki kitap(lar)ı doğrulayıcı ve ona 'bir şahid-gözetleyici' olarak Kitab'ı (Kur'an'ı) indirdik. Öyleyse aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet ve sana gelen haktan sapıp onların heva (istek ve tutku)larına uyma. Sizden her biriniz için bir şeriat ve bir yol-yöntem kıldık. Eğer Allah dileseydi, sizi bir tek ümmet kılardı; ancak (bu,) verdikleriyle sizi denemesi içindir. Artık hayırlarda yarışınız. Tümünüzün dönüşü Allah'adır. Hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyleri size haber verecektir. Aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet ve onların hevalarına uyma. Allah'ın sana indirdiklerinin bir kısmından seni şaşırtmamaları için diye onlardan sakın. Şayet yüz çevirirlerse, bil ki, Allah bir kısım günahları nedeniyle onlara bir musibeti tattırmak istemektedir. Şüphesiz, insanların çoğu fasıklardır. (Maide Suresi, 48-49)

Hamid Aytaç. Celi Sülüs Levha. Hadis-i şerifte; "Hz. Peygamber, insanların en hayırlısı, insanların faydalı olanıdır" buyurmuştur.

Peygamberimiz (sav) de Allah'ın kendisine indirdiğinden başkasına uymayacağını büyük bir kararlılıkla kavmine tekrarlamıştır. Peygamberimiz (sav)'in bu üstün ahlakını haber veren bir ayet şöyledir:

De ki: "Size Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum, gaybı da bilmiyorum ve ben size bir meleğim de demiyorum. Ben, bana vahyedilenden başkasına uymam." De ki: "Kör olanla, gören bir olur mu? Yine de düşünmeyecek misiniz?" (Enam Suresi, 50)

Peygamberimiz (sav)'in, Allah yolunda kararlı ve sebatlı olması ile hak din, en güzel ve en doğru şekliyle insanlara bildirilmiştir. İnsanların büyük bir bölümü ile kıyas yapmak Peygamberimiz (sav)'in bu üstünlüğünün daha da iyi anlaşılmasına vesile olacaktır. Günümüzde de geçmişte de insanların büyük bir bölümü zaaflara, hırslara, tutku dolu isteklere sahiptirler. Büyük bir çoğunluğu ise dini kabul etmelerine rağmen bu zayıflıklarına yenilirler. Zaaf ve tutkularını terk etmek yerine dinin hükümlerinden tavizler verirler. Örneğin dostlarının, eşlerinin, akrabalarının ne diyeceğinden çekinerek dinin bazı hükümlerini yerine getirmezler. Veya dine uymayan bazı alışkanlıklarını terk edemezler. Bu nedenle, dini kendi çıkarlarına göre yorumlar, kendilerine uyan hükümlerini kabul eder, diğerlerini görmezden gelirler.

Peygamberimiz (sav) ise, bu tür insanların isteklerine hiçbir zaman taviz vermemiş, Allah'ın indirdiğini hiçbir değişikliğe uğratmadan, hiç kimsenin çıkarını hesap etmeden, sadece Allah'tan korkup sakınarak Kuran'ı insanlara tebliğ etmiştir. Allah, Peygamber Efendimizin bu takva özelliğini Kuran'da şöyle bildirmektedir:

Battığı zaman yıldıza andolsun; Sahibiniz (arkadaşınız olan peygamber) sapmadı ve azmadı. O, hevadan (kendi istek, düşünce ve tutkularına göre) konuşmaz. O (söyledikleri), yalnızca vahyolunmakta olan bir vahiydir. Ona (bu Kuran'ı) üstün (oldukça çetin) bir güç sahibi (Cebrail) öğretmiştir. (Necm Suresi, 1-5)

Ve bilin ki Allah'ın Resûlü içinizdedir. Eğer o, size birçok işlerde uysaydı, elbette sıkıntıya düşerdiniz. Ancak Allah size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip-çekici kıldı ve size inkarı, fıskı ve isyanı çirkin gösterdi. İşte onlar, doğru yolu bulmuş (irşad) olanlardır. (Hucurat Suresi, 7)

Allah'a karşı yalan uydurup
iftira düzenden daha zalim
kimdir? İşte bunlar, Rablerine
sunulacaklar ve şahidler:
"Rablerine karşı yalan
söyleyenler bunlardır"
diyecekler. Haberiniz olsun;
Allah'ın laneti
zalimlerin üzerinedir.
(Hud Suresi, 18)

Peygamberimiz (sav)'in tüm alemlere örnek olan tevekkülü

Kuran'da Peygamberimiz (sav)'le ilgili olarak anlatılan olaylarda onun tevekkülü ve Allah'a teslimiyeti açıkça görülmektedir. Örneğin Peygamberimiz (sav)'in, Mekke'den çıktıktan sonra arkadaşı ile birlikte gizlendiği bir mağaradaki sözleri tevekkülünün en güzel örneklerinden biridir. Ayette şöyle bildirilmektedir:

> *Siz O'na (peygambere) yardım etmezseniz, Allah O'na yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak O'nu (Mekke'den) çıkarmışlardı; iksi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah O'na 'huzur ve güvenlik duygusunu' indirmişti, O'nu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkar edenlerin de kelimesini (inkar çağrılarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi, Yüce olandır. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 40)*

Peygamberimiz (sav) hangi koşullarda olursa olsun, daima Allah'a teslim olmuş, O'nun yarattığı herşeyde bir hayır ve güzellik olduğunu bilmiştir. Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e, kavmine söylemesi bildirilen şu sözler de bu tevekkülün bir göstergesidir:

> *Sana iyilik dokunursa, bu onları fenalaştırır, bir musibet isabet edince ise: "Biz önceden tedbirimizi almıştık" derler ve sevinç içinde dönüp giderler. De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Ve müminler yalnızca Allah'a tevekkül etmeliditler." (Tevbe Suresi, 50-51)*

Peygamberimiz (sav), tevekkülü ile tüm Müslümanlara örnek olmuş ve insanın Allah'tan gelecek bir şeyi değiştirmeye asla güç yetiremeyeceğini şöyle hatırlatmıştır:

"Bir nefse takdir edilmiş şey mutlaka olur."[5]

"... Bir şey isteyince Allah'tan iste. Yardım talep edeceksen Allah'tan yardım dile. Zira kullar, Allah'ın yazmadığı bir hususta sana faydalı olmak için biraraya gelseler, bu faydayı yapmaya muktedir olamazlar. Allah'ın yazmadığı bir zararı sana vermek için biraraya gelseler, buna da muktedir olamazlar."[6]

Peygamberimiz (sav)'in sünnetine uyan her müminin de, musibet gibi görünen olayları onun gibi tevekküllü karşılaması, herşeyde bir hayır ve güzellik olduğuna iman etmesi gerekir. Şunu da unutmamak gerekir ki, Allah'ın en takva kullarından biri olan Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), çok büyük zorluklarla ve şedid olaylarla denenmiştir.

Herşeyden önce tebliğ yaptığı kavimde her türlü zorluğu çıkarmaya hazır olan insanlar bulunmaktadır: İki yüzlü davranarak Peygamberimiz (sav)'e tuzak kurmaya çalışanlar, atalarının dinini değiştirmeyi kabul etmeyen müşrikler, peygamberden nefislerine uygun ayet getirmesini isteyenler, Peygamberimiz (sav)'i öldürmek, sürmek veya tutuklamak isteyenler ve daha birçokları sürekli olarak Peygamberimiz (sav)'e zorluk çıkarmaya çalışmışlardır.

Peygamberimiz (sav) inkarcıların bu tavırlarına daima sabretmiş, büyük bir kararlılıkla Allah'ın dinini tebliğ etmiş ve Müslümanları tehlikelerden koruyarak onları Kuran ile eğitmiştir. Onun

bu azminin, başarısının ve cesaretinin temelinde Allah'a olan güçlü imanı, tevekkülü ve teslimiyeti yatmaktadır. Peygamberimiz (sav), mağarada olduğu gibi her durumda Allah'ın kendisi ile birlikte olduğunu bilmiş, her olayı Allah'ın yarattığına ve Rabbimiz'in herşeyi en güzel ve en hayırlı şekli ile sonuçlandıracağına iman etmiştir. Peygamberimiz (sav)'in şu hadis-i şerifi onun herşeyde hayır gören tevekkülüne bir örnektir:

> *"Mümin kişinin durumu ne kadar şaşırtıcıdır. Zira her işi onun için bir hayırdır. Bu durum, sadece mümine hastır, başkasına değil: Ona memnun olacağı bir şey gelse şükreder, bu ise hayırdır; bir zarar gelse sabreder, bu da hayırdır."*[7]

Peygamber Efendimiz bu inancı ile olaylar karşısında elinden gelen tüm çabayı göstermiş ancak sonucun Allah'a ait olduğunu her zaman bilerek, O'na dayanıp güvenmiştir. Allah, onun bu güzel tevekkülü karşısında onu daima güçlü ve başarılı kılmıştır.

Allah, zorluk çıkaranlara karşı Peygamberimiz (sav)'e tevekkül etmesini bildirmiştir ve Peygamberimiz (sav) de hayatı boyunca Rabbimiz'in bu emrine uygun olarak davranmıştır. Ayette şöyle buyrulur:

> ***"Tamam-kabul" derler. Ama yanından çıktıkları zaman, onlardan bir grup, karanlıklarda senin söylediğinin tersini kurarlar. Allah, karanlıklarda kurduklarını yazıyor. Sen de onlardan yüz çevir ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter. (Nisa Suresi, 81)***

Konu ile ilgili başka bir ayette de şöyle buyrulmaktır.

> ***Eğer seninle çekişip-tartışırlarsa, de ki: "Ben, bana uyanlarla birlikte, kendimi Allah'a teslim ettim." Ve kitap verilenlerle ümmilere de ki: "Siz de teslim oldunuz mu?" Eğer teslim oldularsa, gerçekten hidayete ermişlerdir. Fakat yüz çevirdilerse, artık sana düşen yal-***

nızca tebliğ(etmek)dir. Allah, kulları hakkıyla görendir. (Al-i İmran Suresi, 20)

Peygamberimiz (sav) bir sözünde ise tevekkül edenlerin görecekleri karşılığı şöyle bir örnekle açıklamıştır:

"Siz Allah'a hakkı ile tevekkül etseniz kuşlar gibi rızıklanırdınız. Onlar aç gider, tok dönerler."[8]

Müminler için en güzel örnek Peygamberimiz (sav)'in sözleri ve tavırlarıdır. Bu nedenle, herhangi bir zorlukla, nefsinin hoşlanmadığı bir durumla karşılaşan her mümin, Kuran ayetlerini, herşeyi yaratanın Allah olduğunu düşünerek, Peygamber Efendimizin tevekkülünü örnek almalı, her olayda Allah'ın yarattığı kadere teslim olduğunu zikretmelidir.

Hacı Nazif Bey. Kuran'dan bir ayet yazılı; "Sakın Allah'ı zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma..." (İbrahim Suresi, 42)

Peygamberimiz (sav) insanlardan hiçbir karşılık beklemeden, sadece Allah'ın hoşnutluğunu aramıştır

İslam dininin en temel özelliklerinden biri, insanın tüm yaşamını Allah korkusu üzerine bina etmesi ve tüm ibadetlerini de yalnızca Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmak için yapmasıdır. Allah bir ayetinde müminlere **"De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır"** (Enam Suresi, 162) şeklinde buyurmaktadır.

Kuran'da, **"Ancak tevbe edenler, ıslah edenler, Allah'a sımsıkı sarılanlar ve dinlerini katıksız olarak Allah için (halis) kılanlar başka; işte onlar mü'minlerle beraberdirler. Allah mü'minlere büyük bir ecir verecektir"** (Nisa Suresi, 146) ayetiyle de müminlere, dini sadece Allah için, başka hiçbir amaç katmaksızın yaşamaları emredilmiştir. Bir kimsenin Allah'a sımsıkı sarılması, Allah'tan başka bir ilah olmadığını bilerek, hayatını yalnızca O'nu razı etmeye adaması ve her ne olursa olsun Allah'a olan sadakatinden vazgeçmemesi o kişinin ihlas sahibi olduğunu gösterir.

İhlas sahibi bir mümin, yaptığı hayır işlerinde veya oruç tutmak, beş vakit namaz kılmak, zekat vermek gibi farz olan ibadetlerinde Allah'ın dışında bir başkasının sevgisini, hoşnutluğunu, takdirini, ilgi ve beğenisini elde etmeye çalışmaz. İhlas sahibi müminlere en güzel örnek Hz. Muhammed (sav) ve diğer peygamberlerdir.

Peygamber Efendimiz, sadece Allah'ın hoşnutluğunu aramış, hiçbir çıkar veya dünyevi bir kazanç düşünmeden, hayatı boyunca Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmak için çaba göstermiştir.

De ki: "Ben, buna karşı sizden bir ücret istemiyorum ve (kendiliğinden) bir yükümlülük getirenlerden de değilim." (Sad Suresi, 86)

De ki: "Ben sizden bir ücret istemişsem, artık o sizin olsun. Benim ecrim (ücretim), yalnızca Allah'a aittir. O, herşeye şahid olandır." (Sebe Suresi, 47)

Sonra birbiri peşi sıra
elçilerimizi gönderdik;
her ümmete kendi elçisi
geldiğinde, onu
yalanladılar. Böylece Biz
de onları (yıkıma uğratıp
yok etmede) kimini
kiminin izinde yürüttük
ve onları (tarihin anlatıp
aktardığı) bir olay kıldık.
İman etmeyen kavim için
yıkım olsun.
(Müminun Suresi, 44)

Peygamberimiz (sav)'in zorluklar karşısındaki güzel sabrı

Hz. Muhammed (sav), peygamberliği boyunca daha önce de belirtildiği gibi, türlü zorluklarla karşılaşmıştır. Kavminden inkar edenler ve müşrikler ona karşı son derece incitici sözler söylemişler, hatta büyücü veya delidir demişler, bazıları da Peygamberimiz (sav)'i öldürmek dahi istemiş ve bunun için planlar kurmuştur. Buna rağmen, Peygamberimiz (sav) her kültürden ve karakterden insanı eğitmeye, onlara Kuran'ı, dolayısıyla güzel ahlakı, güzel tavrı öğretmeye çalışmıştır.

Kuran ayetlerinde bildirildiği gibi, bazı kişiler en temel görgü kurallarından dahi habersiz oldukları için Peygamberimiz (sav) gibi ince düşünceli, üstün ahlaklı bir insana sıkıntı verebileceklerini düşünmemişlerdir. Peygamberimiz (sav) ise tüm bunlara karşı büyük bir sabır göstermiş, her durumda Allah'a yönelerek Allah'ın yardımını istemiş ve müminlere de sabrı ve tevekkülü tavsiye etmiştir.

Allah, Kuran'da Peygamber Efendimize birçok ayeti ile, inkar edenlerin söylediklerine karşı sabırlı olmasını şöyle tavsiye etmektedir:

Öyleyse sen, onların dediklerine karşılık sabret ve Rabbini güneşin doğuşundan önce ve batışından önce hamd ile tesbih et. (Kaf Suresi, 39)

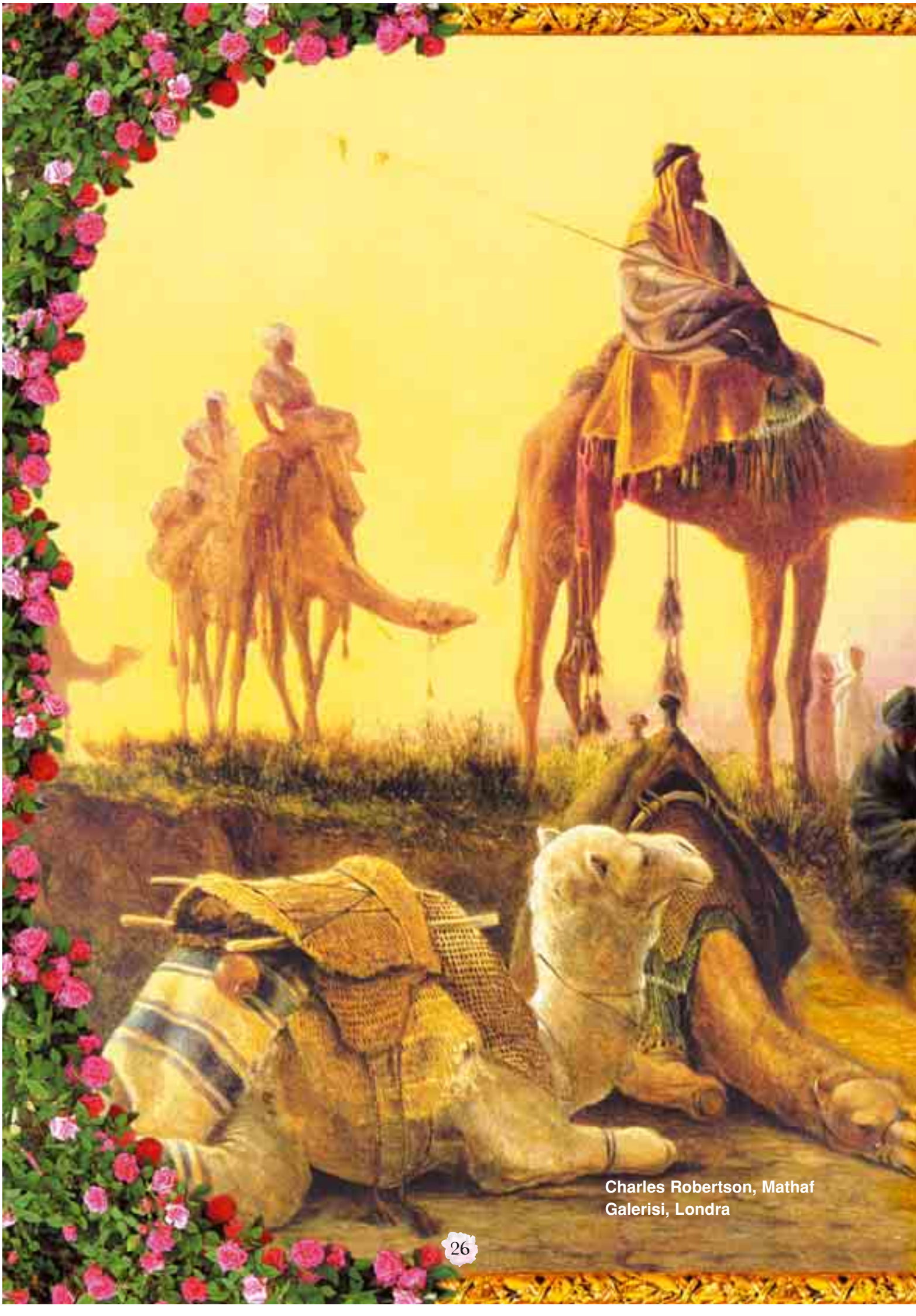
Onların sözleri seni üzmesin. Şüphesiz 'izzet ve gücün' tümü Allah'ındır. O, işitendir, bilendir. (Yunus Suresi, 65)

Andolsun, onların söylemekte olduklarına karşı senin göğsünün daraldığını biliyoruz. (Hicr Suresi, 97)

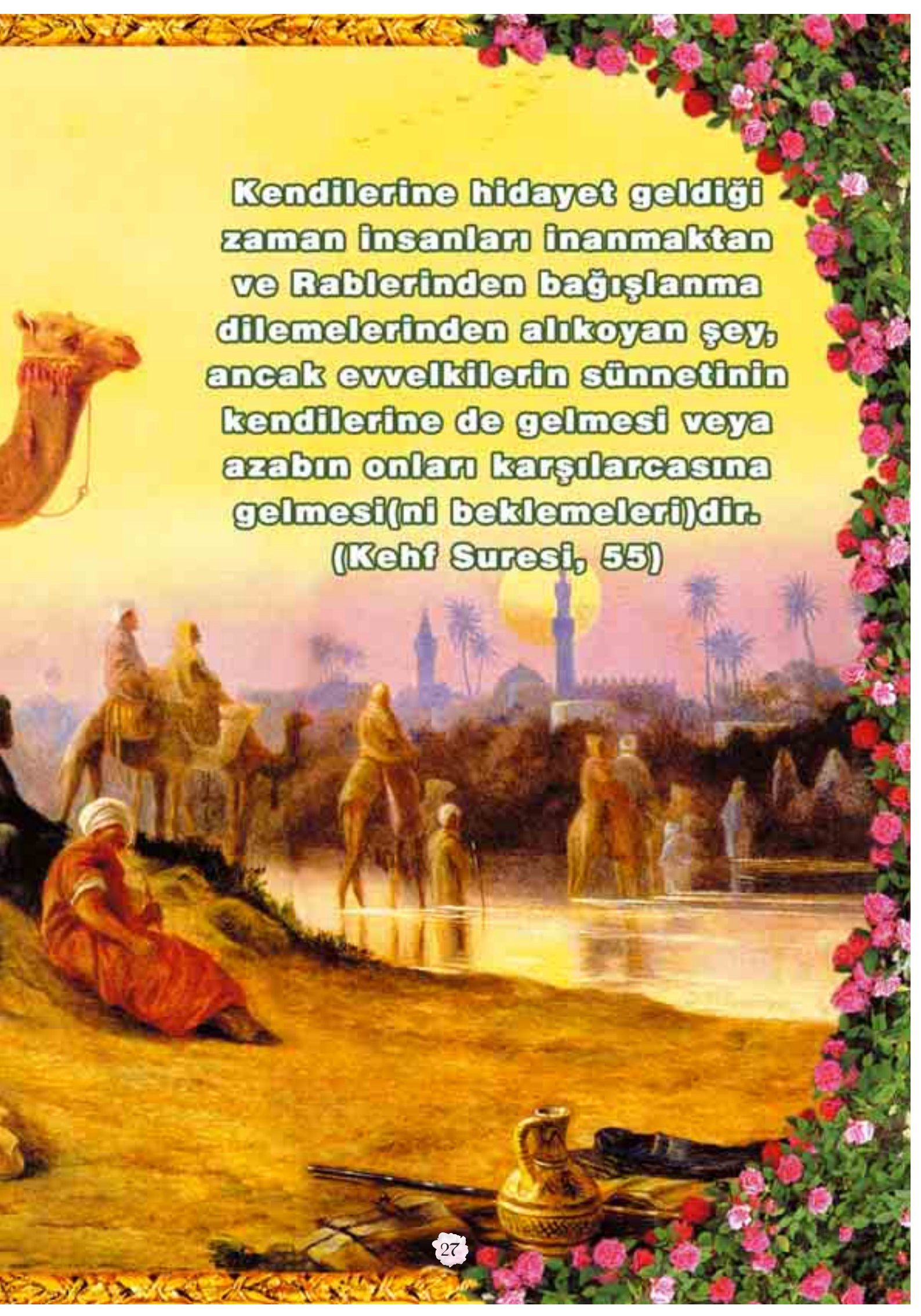
Şimdi onların: "Ona bir hazine indirilmeli veya onunla birlikte bir melek gelmeli değil miydi?" demeleri dolayısıyla göğsün daralıp sana vahyolunanlardan bir kısmını terk mi edeceksin? Sen yalnızca bir uyarıcısın. Allah herşeye vekildir. (Hud Suresi, 12)

Peygamberimiz (sav)'in nelere sabır göstererek üstün bir ahlak sergilediğini düşünen müminlerin karşılaştıkları olaylarda kendilerine onu örnek almaları gerekir. Nefislerine ters düşen en küçük bir olayda ümitsizliğe kapılanlar, en küçük bir itirazda tahammülsüzlük gösterenler, Allah'ın dinini anlatmaktan vazgeçenler ya da yaptıkları ticarette başarısız olunca mutsuz olanlar, bu tavırlarının Allah'ın Kitabı'na ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetine uygun olmadığını bilmelidirler. İman edenler, her olayda sabır gösterip, Allah'ı vekil tutup O'na hamd ederek, Peygamberimiz (sav) gibi üstün bir ahlak göstermeli ve Rabbimiz'in rızasını, rahmetini ve cennetini ummalıdırlar.

Charles Robertson, Mathaf Galerisi, Londra

Kendilerine hidayet geldiği zaman insanları inanmaktan ve Rablerinden bağışlanma dilemelerinden alıkoyan şey, ancak evvelkilerin sünnetinin kendilerine de gelmesi veya azabın onları karşılarcasına gelmesi(ni beklemeleri)dir. (Kehf Suresi, 55)

Peygamberimiz (sav) yanındakilere daima hoşgörülü davranmıştır

Daha önce de belirtildiği gibi Peygamberimiz (sav)'in yanında her karakterden, her düşünceden insan vardı. Ancak Peygamberimiz (sav) hayatı boyunca her biri ile tek tek ilgilenmiş, her birinin eksiklerini ve hatalarını düzeltmek için onları uyarmış, temizliklerinden imanlarına kadar onları her türlü konuda eğitmeye çalışmıştır. Onun bu şefkatli, hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı tavrı, birçok insanın kalbinin dine ısınmasına ve Peygamberimiz (sav)'e büyük bir içtenlik ve sevgi ile bağlanmalarına vesile olmuştur. Allah, Peygamber Efendimizin çevresindekilere gösterdiği bu güzel tavrını Kuran'da şöyle bildirmektedir:

Allah'tan bir rahmet dolayısıyla, onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın onlar çevrenden dağılır giderlerdi. Öyleyse onları bağışla, onlar için bağışlanma dile... (Al-i İmran Suresi, 159)

Allah bir başka ayetinde ise Peygamberimiz (sav)'e çevresindekilere karşı nasıl davranması gerektiğini şöyle bildirmiştir:

Biz onların neler söylediklerini daha iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin; şu halde, Benim kesin tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver. (Kaf Suresi, 45)

Peygamberimiz (sav), çevresindekilere dini zor kullanarak veya şart koşarak kabul ettirmeye çalışmamış her türlü durumda güzellikle anlatmıştır.

Peygamberimiz (sav) güçlü vicdanı ile ümmetini her yönüyle sahiplenmiş, onlara her konuda bir velinimet olmuştur. Bu özelliklerinden dolayı Peygamberimiz (sav) Kuran'ın birçok ayetinde **"sahibiniz"** (arkadaş, sıkı dost, sahip) olarak zikredilir. (Sebe Suresi, 46/Necm Suresi, 2/ Tekvir Suresi, 22)

Peygamberimiz (sav)'in bu vicdanlı tavrını takdir edip anlayabilen müminler de, onu kendilerine herkesten çok daha yakın görmüşler ve onu kendi nefislerinden çok daha üstün tutmuşlardır. Bir ayette Allah bunu şöyle bildirir:

Peygamber, mü'minler için kendi nefislerinden daha evladır ve onun zevceleri de onların anneleridir... (Ahzap Suresi, 6)

G. Mesara Koleksiyonu, Hat, Esma-i Nebi, Kuran'dan bir ayet; "Biz seni alemler için yalnızca bir rahmet olarak gönderdik." (Enbiya Suresi, 107)

Büyük İslam alimi İmam Gazali, hadis alimlerinden derlediği bilgiler ile Peygamber Efendimizin çevresindekilere karşı tutumunu şöyle özetlemiştir:

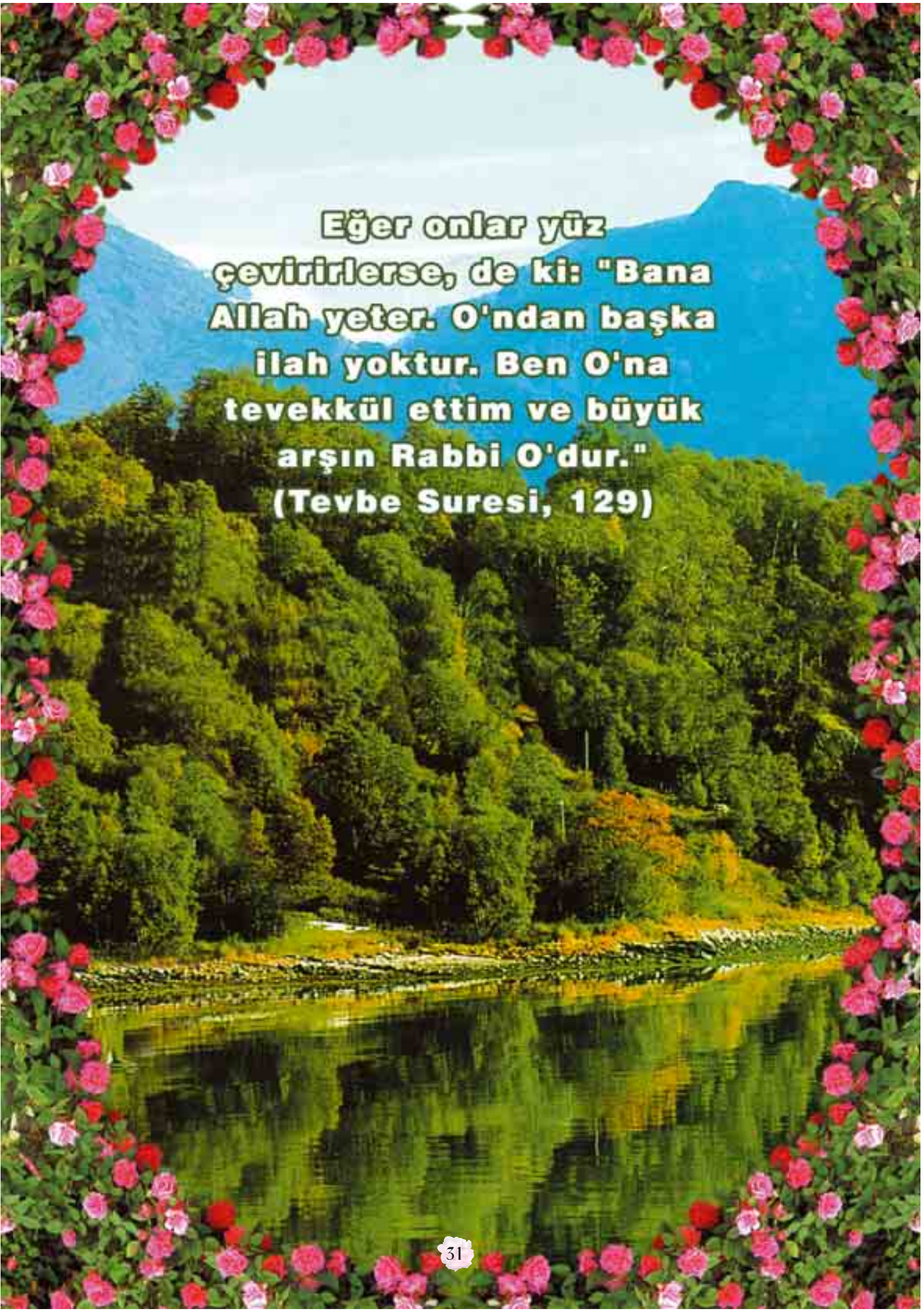
"... Huzurunda oturan herkese mübarek yüzünden nasibini verir, iltifat buyururdu. Bu yüzden huzurundaki herkes onun nezdinde kendisinden daha değerlisi olmadığı düşüncesine kapılırdı. Evet onun oturuşu, dinleyişi, sözleri, güzel latifeleri ve teveccühü hep nezdinde oturanlar içindi. Bununla birlikte onun meclisi haya, tevazu ve emniyet meclisiydi.

... Kendilerine ikram ve gönüllerini hoş tutmak için sahabelerini künyeleri ile çağırır, künyesi olmayanlara künye bularak onunla hitap ederdi.

Öfkelenmekten son derece uzak ve bir şeye çabucak rıza gösterendi. İnsanlara karşı insanların en şefkatlisiydi. Öyle ya, insanların en hayırlısı insanlara hayrı dokunan, insanların en yararlısı da insanlara faydalı olandır."[9]

Peygamberimiz (sav)'in çevresindekileri dine bağlayan ve kalplerini imana ısındıran insan sevgisi, ince düşüncesi ve şefkati, tüm Müslümanların önemle üzerinde durmaları gereken bir ahlak üstünlüğüdür.

Eğer onlar yüz
çevirirlerse, de ki: "Bana
Allah yeter. O'ndan başka
ilah yoktur. Ben O'na
tevekkül ettim ve büyük
arşın Rabbi O'dur."
(Tevbe Suresi, 129)

Peygamberimiz (sav)'in tüm insanlığa örnek adaleti

Allah Kuran'da müminlere **"Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın"** (Nisa Suresi, 135) şeklinde buyurmaktadır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), hem Müslümanlar arasında verdiği hükümler, hem diğer din, dil, ırk ve kavimlerden olan kişilere karşı adil ve hoşgörülü tutumu, hem de Allah'ın ayetinde bildirdiği gibi zengin, fakir ayırmaksızın herkese eşit davranmasıyla tüm insanlar için çok büyük bir örnektir.

Allah bir ayetinde Resulüne şöyle buyurmaktadır:

Onlar, yalana kulak tutanlardır, haram yiyicilerdir. Sana gelirlerse aralarında hükmet veya onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirecek olursan, sana hiçbir şeyle kesin olarak zarar veremezler. Aralarında hükmedersen adaletle hükmet. Şüphesiz, Allah, adaletle hüküm yürütenleri sever. (Maide Suresi, 42)

Peygamberimiz (sav) böylesine zorlu bir kavmin içinde dahi, Allah'ın emrine uymuş ve hiçbir zaman adaletten taviz vermemiştir. Daima **"Rabbim adaletle davranmayı emretti..."** (Araf Suresi, 29) diyerek her devirde tüm insanlara örnek olmuştur.

Hz. Muhammed (sav)'in peygamberliği süresince adil tutumuna örnek teşkil eden birçok olay yaşanmıştır. Peygamberimiz (sav)'in yaşadığı coğrafyada çok çeşitli din, dil, ırk ve kabileden insan birarada yaşıyordu. Bu toplulukların birarada huzur ve güven içinde yaşamaları, aralarına nifak sokmaya çalışanların

etkisiz bırakılmaları çok zordu. En küçük bir sözden veya tavırdan hemen bir grup diğerine karşı öfkelenip saldırabiliyordu. Ancak Peygamberimiz (sav)'in adaleti, Müslümanlar için olduğu kadar bu topluluklar için de bir huzur ve güvence kaynağı olmuştur. Asr-ı Saadet döneminde Arabistan Yarımadasında Hıristiyan, Musevi, putperest, ayırt etmeksizin herkese adil davranılmıştır. Peygamberimiz (sav) Allah'ın **"Dinde zorlama (ve baskı) yoktur..."** (Bakara Suresi, 256) ayetine uyarak, herkese hak dini anlatmış ancak seçimlerini yapmak konusunda serbest bırakmıştır.

Allah, Peygamberimiz (sav)'e bir başka ayetinde de, farklı dinlerden insanlara karşı nasıl bir adalet ve uzlaşma içinde olması gerektiğini şöyle bildirmiştir:

> *Şu halde, sen bundan dolayı davet et ve emrolunduğun gibi doğru bir istikamet tuttur. Onların heva (istek ve tutku)larına uyma. Ve de ki: Allah'ın indirdiği her kitaba inandım. Aranızda adaletli davranmakla emrolundum. Allah, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz'dir. Bizim amellerimiz bizim, sizin amelleriniz sizindir. Bizimle aranızda 'deliller getirerek tartışma (ya, huccete gerek)' yoktur. Allah bizi biraraya getirip-toplayacaktır. Dönüş O'nadır." (Şura Suresi, 15)*

Peygamberimiz (sav)'in Kuran ahlakına uyarak gösterdiği bu güzel tavrı, bugün farklı dinlerden insanların birbirlerine karşı tutumları konusunda örnek olmalıdır.

Peygamberimiz (sav)'in adaleti, farklı ırklardan insanlar arasında da uzlaşma sağlamıştır. Peygamberimiz (sav) birçok konuşmasında, hatta Veda Hutbesi'nde de ırklara göre bir üstünlük olamayacağını, Allah'ın ayetinde haber verdiği gibi "üs-

Senden önce
gönderdiklerimizden,
gerçekten yemek yiyen ve
pazarlarda gezen (elçi)lerden
başkasını göndermiş değiliz.
Biz, sizin kiminizi kimi için
deneme (fitne konusu)
yaptık. Sabredecek misiniz?
Senin Rabbin görendir.
(Furkan Suresi, 20)

tünlüğün takvaya göre olacağını" bildirmiştir. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

> ***Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)***

Peygamberimiz (sav) ise iki ayrı hadisinde şöyle buyurmuştur:

> *"Ey insanlar! Hepiniz Adem'in çocuklarısınız. Adem ise topraktan yaratılmıştır. İnsanlar muhakkak ve muhakkak ırklarıyla övünmeyi bırakmalılar."*[10]
>
> *"Sizin şu soyunuz-sopunuz kimseye üstünlük ve kibir taslamaya vesile olacak şey değildir. (Ey insanlar)! Hepiniz Adem'in çocuklarısınız. Hepiniz bir ölçek içindeki birbirine müsavi buğday taneleri gibisiniz… Halbuki, hiç kimsenin kimseye din ve takva müstesna üstünlüğü yoktur. Kişiye kötü olması için; başkalarını yermesi, küçük görmesi, cimri, kötü huylu, had ve hududu aşmış olması yeter."*[11]

Peygamberimiz (sav) Veda Hutbesi'nde de Müslümanlara şöyle seslenmişti:

> *"Soylarla övünülmez. Araplar, Arap olduklarından Acemlerden; Acemler de, Acemi olduklarından Araplardan üstün sayılamazlar. Çünkü Allah Katında en yüce olanınız, ona karşı gelmekten en fazla kaçınanınız (en takvalınız)dır."*[12]

Arap Yarımadasının güney kısmındaki Hıristiyan Necran Halkı ile yapılan bir antlaşma da Peygamber Efendimizin ada-

letine çok güzel bir örnek teşkil etmektedir. Bu antlaşmanın maddelerinden biri şöyledir:

> *"Necranlıların ve maiyetindekilerin canları, malları, dinleri varları ve yokları, aileleri, kiliseleri ve sahip olduları herşey Allah'ın ve Allah'ın Peygamberinin güvencesi (himayesi) altına alınacaktır."*[13]

Peygamberimiz (sav)'in Hıristiyan, Yahudi ve müşrik topluluklarla imzaladığı Medine Vesikası da önemli bir adalet örneğidir. Farklı inançlara sahip topluluklar arasında adaletin sağlanması ve her topluluğun çıkarlarının gözetilmesi için hazırlanan bu vesika sayesinde yıllarca düşmanlık içinde yaşayan topluluklara barış getirilmiştir. Medine Vesikası'nın en belirgin özelliklerinden biri inanç özgürlüğü sağlamasıdır. Bu konu ile ilgili madde şöyledir:

> *"Ben-i Avf Yahudileri, müminlerle beraber aynı ümmettirler, Yahudilerin dinleri kendilerine, Müslümanların dinleri de kendilerinedir."*[14]

Medine Vesikası'nın 16. maddesinde ise, *"Bize tabi olan Yahudiler, hiçbir haksızlığa uğramaksızın ve düşmanlarıyla da yardımlaşmaksızın, yardım ve desteğimize hak kazanacaklardır"*[15] diye bildirilmiştir. Peygamberimiz (sav)'den sonra da sahabeleri Peygamberimiz (sav)'in antlaşmaya koydurduğu bu hükme sadık kalmışlar ve aynı hükmü, Berberi, Budist, Brahman ve benzeri inançlara sahip kişiler için de uygulamışlardır.[16]

Asr-ı Saadet döneminin barış, huzur ve güvenlik içinde geçmesinin en önemli nedenlerinden biri, Kuran ahlakına uyan Peygamberimiz (sav)'in adaletli tutumudur.

Peygamberimiz (sav)'in adaleti, Müslüman olmayan kişilerde de bir güven duygusu uyandırmıştır ve müşriklerden dahi Peygamberimiz (sav)'in himayesi altına girmek isteyenler olmuştur. Allah Kuran'da müşriklerin bu taleplerini bildirmiş ve aynı zamanda Peygamberimiz (sav)'e bu kişilere karşı nasıl davranması gerektiğini de vahyetmiştir:

Eğer müşriklerden biri, senden 'eman (himaye) isterse', ona eman ver; öyle ki Allah'ın sözünü dinlemiş olsun, sonra onu 'güvenlik içinde olacağı yere ulaştır'... (Tevbe Suresi, 6)

... Şu halde o (anlaşmalı olanlar), size karşı (doğru) bir tutum takındıkça, siz de onlara karşı doğru bir tutum takının. Şüphesiz Allah, muttaki olanları sever. (Tevbe Suresi, 7)

Günümüzde de, dünyanın dört bir yanında meydana gelen çatışmaların, kavgaların, huzursuzlukların tek çözümü Kuran ahlakına uymak ve Peygamberimiz (sav) gibi din, dil veya ırk ayrımı gözetmeksizin, adaletten hiçbir zaman ayrılmamaktır.

Hacı Nazif Bey. Kuran'dan bir ayet yazılı; "... İnsanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder." (Nisa Suresi, 58)

Ben gerçekten, benim de
Rabbim, sizin de
Rabbiniz olan Allah'a
tevekkül ettim. O'nun,
alnından yakalayıp-
denetlemediği hiçbir
canlı yoktur. Muhakkak
benim Rabbim, dosdoğru
bir yol üzerinedir
(dosdoğru yolda
olanı korumaktadır.)
(Hud Suresi, 56)

Senin Rabbin rahmet sahibi (ve) bağışlayıcıdır. Eğer, kazandıklarından dolayı onları (azabla) yakalasaydı, şüphesiz onlara azabı (bir an önce) çabuklaştırırdı. Hayır, onlar için bir buluşma zamanı vardır, onun dışında asla başka bir sığınak bulamayacaklardır. (Kehf Suresi, 58)

Peygamberimiz (sav)'e itaat eden Allah'a itaat etmiş olur

Allah, tüm insanları gönderdiği elçilere uymakla ve onlara itaat etmekle sorumlu tutmuştur. Elçiler, Allah'ın emirlerini yerine getiren, insanlara Allah'ın vahyini ileten ve hal ve tavırlarıyla, konuşmalarıyla, kısacası tüm hayatlarıyla insanlara Allah'ın en hoşnut olacağı insan modelini ve hayatın nasıl yaşanması gerektiğini gösteren mübarek insanlardır. Allah Kuran'da elçilerine uyanların kurtuluşa ereceklerini bildirmiştir. Bu nedenle Peygamberimiz (sav)'e itaat, önemli bir ibadettir. Allah itaat konusunun önemini Kuran'da şöyle haber verir:

Biz elçilerden hiç kimseyi ancak Allah'ın izniyle kendisine itaat edilmesinden başka bir şeyle göndermedik. Onlar kendi nefislerine zulmettiklerinde şayet sana gelip Allah'tan bağışlama dileselerdi ve elçi de onlar için bağışlama dileseydi, elbette Allah'ı tevbeleri kabul eden, esirgeyen olarak bulurlardı. (Nisa Suresi, 64)

Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse, işte onlar Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, doğrular (ve doğrulayanlar), şehidler ve salihlerle beraberdir. Ne iyi arkadaştır onlar? (Nisa Suresi, 69)

Kuran'ın birçok ayetinde ise, peygamberlere itaat edenlerin aslında Allah'a itaat etmiş oldukları bildirilir. Elçilere başkaldıranlar ise, gerçekte Allah'a karşı gelmişlerdir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Kim Resul'e itaat ederse, gerçekte Allah'a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirirse, Biz seni onların üzerine koruyucu göndermedik. (Nisa Suresi, 80)

Şüphesiz sana biat edenler, ancak Allah'a biat etmişlerdir. Allah'ın eli, onların ellerinin

üzerindedir. Şu halde, kim ahdini bozarsa, artık o, ancak kendi aleyhine ahdini bozmuş olur. Kim de Allah'a verdiği ahdine vefa gösterirse, artık O da, ona büyük bir ecir verecektir. (Fetih Suresi, 10)

Peygamberimiz (sav) de, hadis-i şeriflerinde itaatin önemini hatırlatmış ve şöyle buyurmuştur:

"Kim bana itaat ederse, muhakkak ki Allah'a itaat etmiştir. Kim de bana isyan ederse muhakkak ki Allah'a isyan etmiştir."[17]

Allah, Kuran'da Peygamberimiz (sav)'in müminler için bir koruyucu ve yönetici olduğunu bildirmektedir. Bu nedenle Müslümanlar her konuda Peygamberimiz (sav)'e danışır, onun fikrini ve rızasını alarak bir işe başlarlardı. Ayrıca aralarında anlaşmazlığa düştükleri konularda, çözüm bulamadıklarında veya ümmetin güvenliğine, sağlığına, ekonomik durumuna yönelik bir haber öğrendiklerinde bunları da hemen Peygamberimiz (sav)'e iletir ve ondan en hayırlı ve güvenli çözüm veya yöntemi öğrenerek uygularlardı.

Bu, Allah'ın Kuran'da müminlere emrettiği çok önemli bir ahlaktır. Örneğin Allah bir ayetinde, tüm haberlerin peygambere veya onun kendisine vekil kıldığı kişilere iletilmesini emretmektedir. Ayette şöyle buyrulur:

Kendilerine güven veya korku haberi geldiğinde, onu yaygınlaştırıverirler. Oysa bunu peygambere ve kendilerinden olan emir sahiplerine götürmüş olsalardı, onlardan 'sonuç-çıkarabilenler' onu bilirlerdi. Allah'ın üzerinizdeki fazlı ve rahmeti olmasaydı, azınız hariç herhalde şeytana uymuştunuz. (Nisa Suresi, 83)

Bu elbette ki birçok hayrı ve hikmeti olan bir emirdir. Herşeyden önce Peygamberimiz (sav)'in her emri ve hükmü Allah'ın koruması altındadır. Dolayısıyla verdiği kararlar daima hayır olur. Ayrıca Peygamberimiz (sav) ümmetin en akıllı ve hikmetli kişisidir. İnsan her işinde doğal olarak en ehil, en yüksek akla ve vicdana sahip olan, en çok güvendiği ve emin olduğu kişiye danışmak, bir haberi sonuç çıkarması için ona götürmek ister.

Peygamberimiz (sav)'in tüm bu özelliklerinin yanında, bütün haberlerin tek bir kişide toplanmasının bir hikmeti de, bu haberlerin bütününden daha akılcı ve sağlıklı yorumlar yapılabilecek olmasıdır. Allah bir başka ayetinde ise, müminlerin aralarındaki anlaşmazlıklarda Peygamberimiz (sav)'i hakem tutmalarını bildirmiştir. Bu tür çözümsüzlüklerin hemen Peygamberimiz (sav)'e iletilmesi Allah'ın emridir ve bu nedenle de akla, vicdana ve adaba uygun olandır. Ayrıca, Peygamberimiz (sav)'in verdiği hükme gönülden ve hiçbir kuşkuya kapılmadan itaat etmek son derece önemlidir. Onun verdiği karar o insanın çıkarları ile çelişse de, gerçekten iman edenler bu durumdan hiçbir burukluk duymaz ve hemen razı olarak peygamberin hükmüne itaat ederler. Allah bu önemli itaat özelliğini Kuran'da şöyle bildirmiştir:

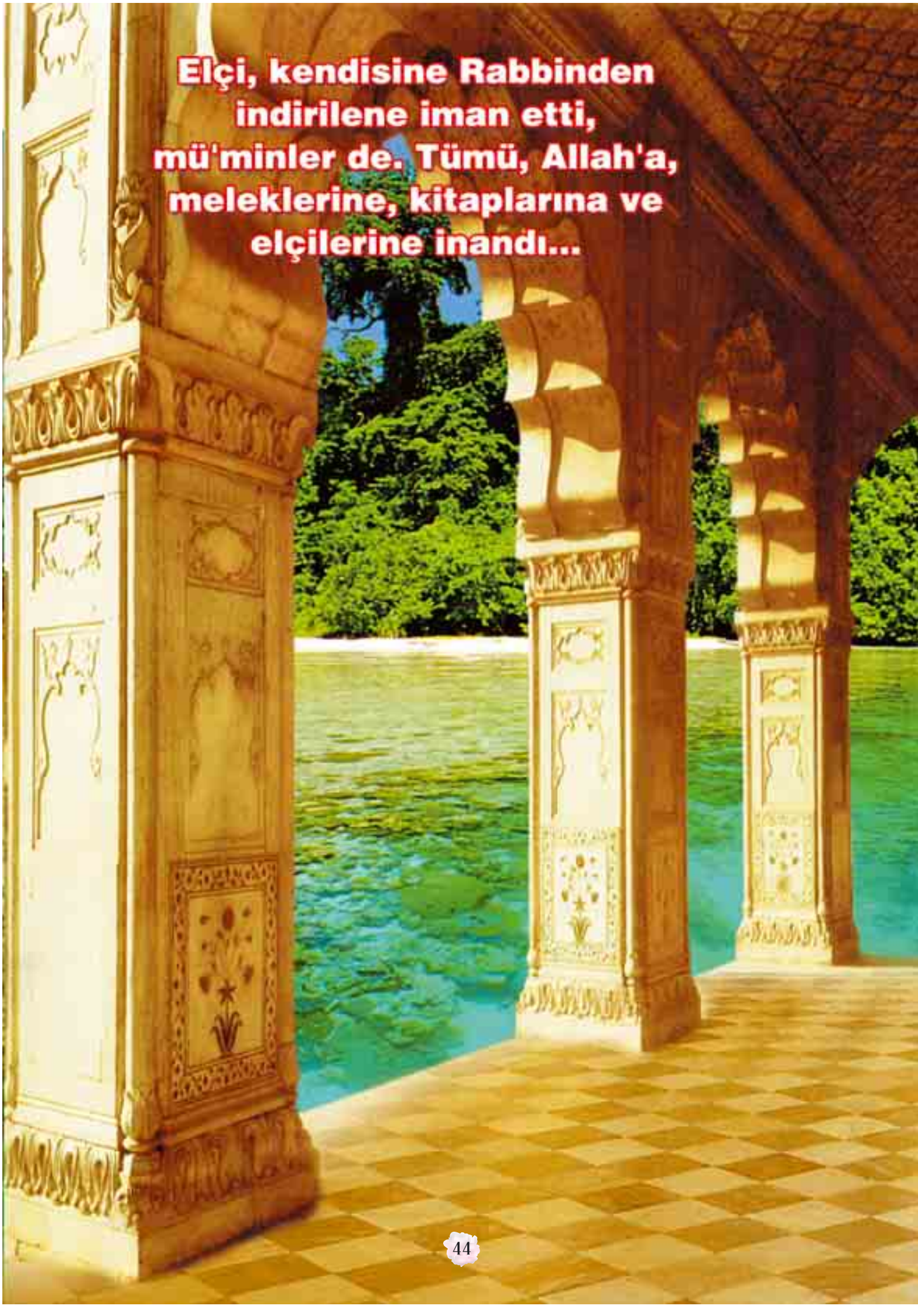
Hayır öyle değil; Rabbine andolsun, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem kılıp sonra senin verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça, iman etmiş olmazlar. (Nisa Suresi, 65)

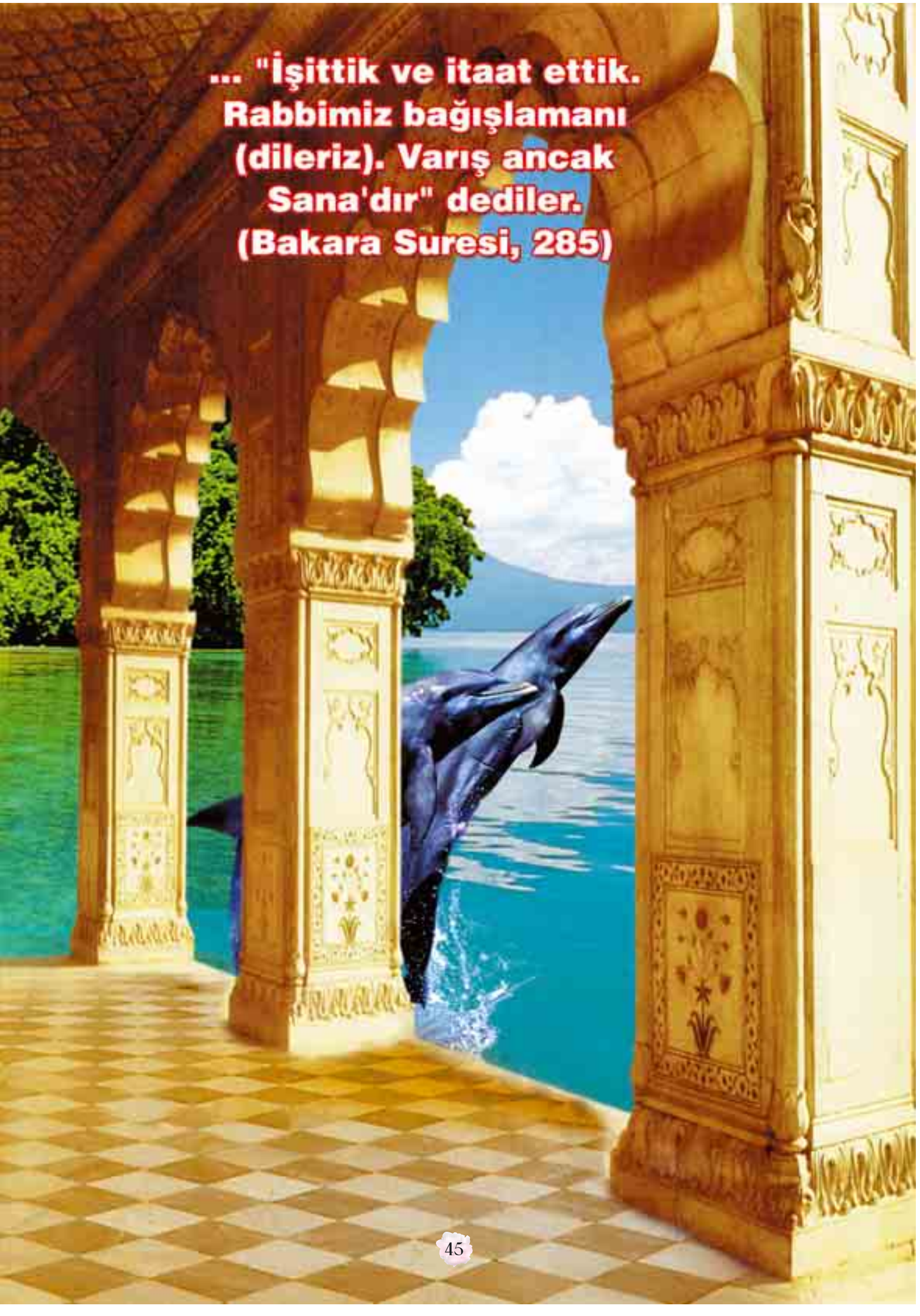
Peygamberimiz (sav)'in tüm kararlarının daima Allah'ın koruması altında olduğunu fark edemeyen bazı zayıf imanlı ya da iki-

yüzlü kişiler, Peygamberimiz (sav)'in her konudan haberdar olarak bilgilendirilmesine karşı çıkmış ve bu konuda fitne çıkarmaya çalışmışlardır. Bu durumun bildirildiği ayet şöyledir:

İçlerinden Peygamberi incitenler ve: "O (her sözü dinleyen) bir kulaktır" diyenler vardır. De ki: "O sizin için bir hayır kulağıdır. Allah'a iman eder, mü'minlere inanıp-güvenir ve sizden iman edenler için bir rahmettir. Allah'ın elçisine eziyet edenler... Onlar için acı bir azab vardır." (Tevbe Suresi, 61)

Bu kişiler imanın özünü kavrayamadıkları ve Peygamberimiz (sav)'i takdir edip tanıyamadıkları için onun herşeyden haberdar olmasını cahiliye zihniyeti ile değerlendirmişlerdir. Çünkü cahiliye insanları sahip oldukları bilgileri hayır, güzellik, insanların iyiliği ve güvenliği için kullanmazlar. Onlar bunu ancak dedikodu ve fitne için kullanır, insanları birbirine düşürmeye, tuzaklar kurmaya çalışırlar. Oysa, Peygamberimiz (sav) kendisine gelen her haberle hem Müslümanların hem de koruması altındaki diğer insanların güvenliğini, sağlığını, huzurunu sağlamış, olası tehlikeleri bertaraf ederek, müminlere kurulan tuzakları bozmuş, iman zaafiyeti içinde olanları tespit ederek onların imanlarını güçlendirecek önlemler almış, müminleri zayıflatacak, şevklerini kıracak tüm ihtimallerin önünü kesmiş, müminlere güzellik ve hayır getirecek türlü yöntemler belirlemiştir. Bu nedenle Allah ayetlerde onun, **"bir hayır kulağı"** olduğunu bildirmiştir. Peygamberimiz (sav)'in her sözü, her kararı, her önlemi müminlere ve aslında tüm insanlara hayır ve güzellik getirmiştir.

Elçi, kendisine Rabbinden
indirilene iman etti,
mü'minler de. Tümü, Allah'a,
meleklerine, kitaplarına ve
elçilerine inandı...

... "İşittik ve itaat ettik.
Rabbimiz bağışlamanı
(dileriz). Varış ancak
Sana'dır" dediler.
(Bakara Suresi, 285)

Peygamberimiz (sav) insanları vicdanlarını etkileyecek şekilde hikmetle uyarıp korkutmuştur

Peygamber Efendimiz, kendisine Kuran vahyedildikten itibaren hayatı boyunca insanları Allah'ın dinine çağırmış, onlara doğru yolu göstererek rehberlik etmiştir. Kuran'ın bir ayetinde Peygamberimiz (sav)'in şöyle hitap etmesi bildirilir:

De ki: "Bu, benim yolumdur. Bir basiret üzere Allah'a davet ederim: ben ve bana uyanlar da. Ve Allah'ı tenzih ederim, ben müşriklerden değilim." (Yusuf Suresi, 108)

Kuran ayetlerinden anlaşıldığı üzere Peygamberimiz (sav) insanları uyarıp korkuturken ve onlara Kuran'ı, güzel ahlakı öğretirken birçok zorluklarla karşılaşmıştır. Herkes hidayet ehli olmadığı için, kıskançlığından, kininden, öfkesinden dolayı Peygamberimiz (sav)'e zorluk çıkaranlar, söylediği sözü kavrayamayanlar, anladığı halde ağırdan alanlar, Peygamberimiz (sav)'in söylediklerine inandım dediği halde gerçekte inanmayıp iki yüzlü davrananlar ve benzeri kötü ahlak gösterenler olmuştur. Peygamberimiz (sav) bunlara rağmen hiçbir zaman yılmadan dini anlatmaya büyük bir kararlılıkla devam etmiştir. Bu kişilerin tavırları bir ayette şöyle açıklanır:

... Siz Kitabın tümüne inanırsınız, onlar sizinle karşılaştık-

larında "inandık" derler, kendi başlarına kaldıklarında ise, size olan kin ve öfkelerinden dolayı parmak uçlarını ısırırlar. De ki: "Kin ve öfkenizle ölün." Şüphesiz Allah, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. (Al-i İmran Suresi, 119)

Peygamberimiz (sav)'in, münafıklara karşı tavrı ve kararlılığı ise ayette şöyle bildirilir:

Kendilerine kitap verdiklerimiz, sana indirilen dolayısıyla sevinirler; fakat (Müslümanların aleyhinde birleşen) gruplardan, onun bazısını inkar edenler vardır. De ki: "Ben, yalnızca Allah'a kulluk etmek ve O'na ortak koşmamakla emrolundum. Ben ancak O'na davet ederim ve son dönüşüm O'nadır." (Rad Suresi, 36)

Peygamberimiz (sav) münafıkları uyarmaya devam etmiş, dine ve kendisine karşı düşmanlık beslemelerine rağmen belki vazgeçerler ve hidayet bulurlar diye onlara dini en etkili şekilde anlatmıştır. Münafıkların Peygamberimiz (sav)'in anlattıklarına karşı gösterdikleri tavır ise Nisa Suresi'nde şöyle haber verilir:

Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten inandıklarını öne sürenleri görmedin mi? Bunlar, tağut'un önünde muhakeme olmayı istemektedirler; oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardır. Şeytan da onları uzak bir sapıklıkla sapıtmak ister. Onlara: "Allah'ın indirdiğine ve elçiye

De ki: "Bu, benim yolumdur.
Bir basiret üzere Allah'a davet
ederim; ben ve bana uyanlar
da. Ve Allah'ı tenzih ederim,
ben müşriklerden değilim."
(Yusuf Suresi, 108)

gelin" denildiğinde, o münafıkların senden kaçabildiklerince kaçtıklarını görürsün. (Nisa Suresi, 60-61)

Münafıkların bu iki yüzlü tavırlarına rağmen Peygamberimiz (sav) onlara öğüt vermiş, onların vicdanlarını etkileyerek, doğruyu görmelerini sağlayacak şekilde onlarla konuşmuştur. Bir ayette şöyle buyrulur:

İşte bunların, Allah kalplerinde olanı bilmektedir. O halde sen, onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver ve onlara nefislerine ilişkin açık ve etkileyici söz söyle. (Nisa Suresi, 63)

Kendisine düşman olan insanlara öğüt vermek, hatalarını açıkça söyleyerek onları doğru yola çağırmak elbette ki güç bir sorumluluktur. Ancak, Peygamberimiz (sav) gibi Allah'a dayanıp güvenen, hidayeti verenin Allah olduğunu bilen, insanlardan değil sadece Allah'tan korkup sakınan bir insan için, her işte olduğu gibi bunda da Allah'ın yardımı ve kolaylıklar vardır.

Allah Kuran'da birçok ayetinde sapıklık içinde olan insanları doğru yola iletmek, onları arındırmak ve onlara ayetlerini öğretmek için elçilerini gönderdiğini bildirmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi Peygamberimiz (sav) Allah'ın kendisine verdiği bu sorumluluğu büyük bir sabır, şevk ve kararlılıkla hayatı boyunca sürdürmüştür. Vefatına çok yakın bir zaman kala yaptığı Veda Hutbesi'nde dahi Müslümanları eğitmeye ve onlara öğüt vermeye devam etmiştir.

Allah'ın Peygamberimiz (sav)'e verdiği bu güzel sorumluluklar ayetlerde şöyle bildirilir:

Öyle ki size, kendinizden, size ayetlerimizi okuyacak, sizi arındıracak, size Kitap ve hikmeti öğretecek ve bilmediklerinizi bildirecek bir elçi gönderdik. (Bakara Suresi, 151)

Andolsun ki Allah, müminlere, içlerinde kendilerinden onlara bir peygamber göndermekle lütufta bulunmuştur. (Ki O) Onlara ayetlerini okuyor, onları arındırıyor ve onlara Kitabı ve hikmeti öğretiyor. Ondan önce ise onlar apaçık bir sapıklık içindeydiler. (Al-i İmran Suresi, 164)

O, ümmîler içinde, kendilerinden olan ve onlara ayetlerini okuyan, onları arındırıp-temizleyen ve onlara kitap ve hikmeti öğreten bir elçi gönderendir. Oysa onlar, bundan önce gerçekten açıkça bir sapıklık içinde idiler. (Cuma Suresi, 2)

Allah bir ayetinde, Peygamberimiz (sav)'in öğütlerinin, hatırlatma ve uyarılarının inananlar için "hayat verecek şeyler" olduğunu bildirmektedir. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

Ey iman edenler, size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'a ve Resûlü'ne icabet edin. Ve bilin ki muhakkak Allah, kişi ile kalbi arasına girer ve siz gerçekten O'na götürülüp toplanacaksınız. (Enfal Suresi, 24)

Bu nedenle Peygamberimiz (sav)'in çağrı ve öğütleri herhangi bir insanın çağrısı gibi değildir. Bu çağrılara uymak, insanın dünyada ve ahirette kurtuluşu demektir. Peygamberimiz (sav)'in her çağrısında insanı kötülüklerden, zulümden, karamsarlıktan, azaptan kurtaracak hikmetler vardır. Peygamberimiz (sav)'in her öğüdünde Allah'ın ilhamı ve koruması olduğu için, samimi bir Müslüman bu öğütlere gönülden teslim olarak, hidayet bulur.

Sami Efendi (1838-1912). Cel'i talik levha. Kelam-ı kibar; "Hikmetin başı Allah korkusudur."

Peygamberimiz (sav)'in günümüze ulaşan sözlerinde onun müminlere verdiği güzel öğütler de bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi sahabesi Muaz (r.a)'a verdiği öğüt-

tür. Ona şöyle söylediği aktarılır:

"Muaz! Sana Allah'tan korkmanı, sözün doğrusunu söylemeni, sözünde durmanı, emaneti yerine getirmeni, hıyanetten uzak kalmanı, komşu hakkını korumanı, yetime acımanı, tatlı sözlülüğü, bol bol selam vermeni, işin iyisini yapmanı, az tamahkarlığı, imana sarılmanı, Kuran'ı derinliğine anlamanı, ahiret sevgisini, hesaptan korkmanı, tevazu kanatlarını indirmeni tavsiye ederim.

Muaz! Seni hikmet sahiplerine sövmekten, doğru söyleyene yalan söylemekten, günahkara boyun eğmekten, adaletli bir hükümdara baş kaldırmaktan, yeryüzünde fesat çıkarmaktan men ederim.

Muaz! Sana her taşın, ağacın ve duvarın yanında nerede olursan ol Allah'tan korkmanı işlediğin her günahın ardından gizlisine gizli, aleni olanına da aleni tevbe etmeni tavsiye ederim."[18]

Peygamber Efendimiz, yakınlarını ve Müslümanları böyle eğitmiş ve onları her zaman güzel huylu olmaya çağırmıştır.

Allah, iman edenlerin velisi (dostu ve destekçisi)dir. Onları karanlıklardan nura çıkarır; inkâr edenlerin velileri ise tağut'tur. Onları nurdan karanlıklara çıkarırlar. İşte onlar, ateşin halkıdırlar, onda süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 257)

Onlara, kendilerinden öncekilerin; Nuh, Ad, Semud kavminin, İbrahim kavminin, Medyen ahalisinin ve yerle bir olan şehirlerin haberi gelmedi mi? Onlara resulleri apaçık deliller getirmişlerdi. Demek ki Allah, onlara zulmediyor değildi, ama onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı.
(Tevbe Suresi, 70)

İnsanlar, "İman ettik" diyerek, sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun, onlardan öncekileri sınadık; Allah, gerçekten doğruları da bilmekte ve gerçekten yalancıları da bilmektedir. Yoksa kötülükleri yapanlar, Bizi geçeceklerini mi sandılar? Ne kötü hükmediyorlar?
(Ankebut Suresi, 2-4)

Peygamberimiz (sav) konuşmalarında daima Allah'ı tesbih ederdi

Peygamberimiz (sav), Allah'ın **"... Ve O'nu tekbir edebildikçe tekbir et"** (İsra Suresi, 111) ayetiyle bildirdiği emrine uygun olarak bir konuyu anlatırken, müminlere öğüt verirken, insanlara seslenirken veya dua ederken, hep Rabbimiz'i en yüce ve en güzel isimleri ile anar, O'nun gücünü, üstünlüğünü ve büyüklüğünü zikrederdi. Allah, Peygamberimiz (sav)'e, insanlara nasıl hitap etmesi gerektiğini şu ayetlerle bildirmiştir:

De ki: "Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü veritsin ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; hayır Senin elindedir. Gerçekten Sen, herşeye güç yetirensin. Geceyi gündüze bağlayıp-katarsın, gündüzü de geceye bağlayıp-katarsın; diriyi ölüden çıkarırsın, ölüyü de diriden çıkarırsın. Sen, dilediğine hesapsız rızık veritsin." (Al-i İmran Suresi, 26-27)

De ki: "Sinelerinizde olanı -gizlesenız de, açığa vursanız da- Allah bilir. Ve göklerde olanı da, yerde olanı da bilir. Allah, herşeye güç yetirendir." (Al-i İmran Suresi, 29)

De ki: "... Hüküm yalnızca Allah'ındır. O, doğru haberi verir ve O, ayırt edenlerin en hayırlısıdır." (Enam Suresi, 57)

De ki: "Ey insanlar, ben Allah'ın sizin hepinize gönderdiği bir elçisi (peygamberi)yim. Ki göklerin ve yerin mülkü yalnız O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur, O diriltir ve öldürür. Öyleyse Allah'a ve ümmi peygamber olan elçisine iman edin. O da Allah'a ve O'nun sözlerine inanmaktadır. Ona iman edin ki hidayete ermiş olursunuz. (Araf Suresi, 158)

De ki: "Rabbimin sözleri(ni yazmak) için deniz mürekkep olsa ve yardım için bir benzerini (bir o kadarını) dahi getirsek, Rabbimin sözleri tükenmeden önce, elbette deniz tükenivertirdi. (Kehf Suresi, 109)

De ki: O Allah, birdir. Allah, Samed'dir (herşey O'na muhtaçtır, daimdir, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır). O, doğurmamıştır ve doğurulmamıştır. Ve hiçbir şey O'nun dengi değildir. (İhlas Suresi, 1-4)

Peygamberimiz (sav), bir Müslümana öğüt verirken de ona önce Allah'ın Yüceliğini hatırlatmış ve şöyle demiştir:

"Allah'tan başka ilah yoktur, o tektir, şeriksizdir. Arz ve semanın mülkü O'na aittir. Bütün hamdler O'nadır, O herşeye kadirdir." de... Taşlanmış şeytandan Allah'a sığın."[19]

Peygamber Efendimizin her halini, ahlakını ve takvasını kendisine örnek edinen, Kuran'a ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetine uyan her müminin konuşması da, insanlara Allah'ı, O'nun gücünü ve büyüklüğünü hatırlatan, daima Allah'a çağıran, insanlara Allah'ı sevdiren ve O'ndan korkup sakınmalarına vesile olan bir üslupta olmalıdır. Müminin her konuşmasında Allah'ı unutmadığı, her zaman Rabbimiz'e yöneldiği belli olmalıdır.

Peygamberimiz (sav), müminlere her zaman Allah'ı sevmelerini ve kendisini de Allah'ı sevdikleri için sevmelerini öğütlemiştir. Bir hadiste şöyle bildirilmektedir:

"Size vermekte olduğu nimetlerinden ötürü Allah'ı sevin, beni de Allah beni sevdiği için seviniz."[20]

Hüseyin Kutlu, "MaşaAllah" yazılı hat.

Peygamberimiz (sav) bir "Müjdeleyici" idi

Allah **"Ey Peygamber, gerçekten Biz seni bir şahid, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik"** (Ahzab Suresi, 45) ayetinde Peygamberimiz (sav)'in bir müjde verici ve uyarıcı olduğunu bildirmektedir. Peygamberimiz (sav), insanları hem cehennem azabına karşı uyarıp korkutmuş, hem de onları dünyada iyilerin daima üstün geleceği, ahirette ise sonsuz cennet hayatı ile müjdelemiştir. Peygamberimiz (sav)'in bu özelliği Kuran ayetlerinde şöyle bildirilir:

Şüphesiz Biz seni bir müjdeci ve bir uyarıcı olarak, hak (Kuran) ile gönderdik. Sen cehennemin halkından sorumlu tutulmayacaksın. (Bakara Suresi, 119)

Biz onu (Kuran'ı) hak olarak indirdik ve o hak ile indi; seni de yalnızca bir müjde verici ve uyarıp-korkutucu olarak gönderdik. (İsra Suresi, 105)

Gerçekten o (Kuran), alemlerin Rabbinin (bir) indirmesidir. Onu Ruhu'l-emin indirdi. Uyarıcılardan olman için, senin kalbinin üzerine (indirmiştir). (Şuara Suresi, 192-194)

Biz seni ancak bütün insanlara bir müjde verici ve uyarıcı olarak gönderdik. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar. (Sebe Suresi, 28)

Peygamberimiz (sav)'i örnek alarak onun sünnetine uyanlar da onun gibi insanları uyaran ve onlara müjdeler veren kişiler olmalıdırlar. Nitekim Peygamberimiz (sav) de ümmetine müjde verenlerden olmalarını şöyle buyurmuştur:

"Kolaylaştırın, güçleştirmeyin. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin. Birbirinizle iyi geçinin, ihtilafa düşmeyin."[21]

Müjde vermek, müminlerin şevk ve heyecanlarını artırır, yaptıkları salih amellerde daha gayretli ve başarılı olmalarına vesile olur. Yaptığı işi, karşılığını cennette bir güzellik olarak alacağını umarak yapan kişi, elbette ki işini monotonluk içinde, bir alışkanlıkla veya mecburiyetten yapan kişiden çok daha farklı bir ruh hali ve tavır içinde olacaktır. Allah, bu nedenle Peygamberimiz (sav)'e **"Müminleri hazırlayıp-teşvik et"** (Nisa Suresi, 84) şeklinde buyurmuştur.

Allah bir başka ayetinde ise, **"Müminlere müjde ver;**

gerçekten onlar için Allah'tan büyük bir fazl vardır" (Ahzap Suresi, 47) şeklinde bildirir. Allah'ın emrine ve Peygamberimiz (sav)'in ahlakına uyan her mümin, tüm Müslümanları müjdelemek ve onları teşvik ederek şevklendirmekle sorumludur. Olumsuz konuşmalar yapmak, kolay olan işleri zor gibi gösterip müminleri yıldırmaya çalışmak, güzellikleri, Allah'ın Kuran'da verdiği müjdeleri unutturarak Müslümanları gaflete sürüklemek Müslümanca bir tavır değildir. Kuran ahlakına uygun olan, Peygamberimiz (sav) gibi, Allah'ın Müslümanlara vaat ettiği güzellikleri sık sık hatırlatmak ve onları hep canlı ve şevkli tutmaktır.

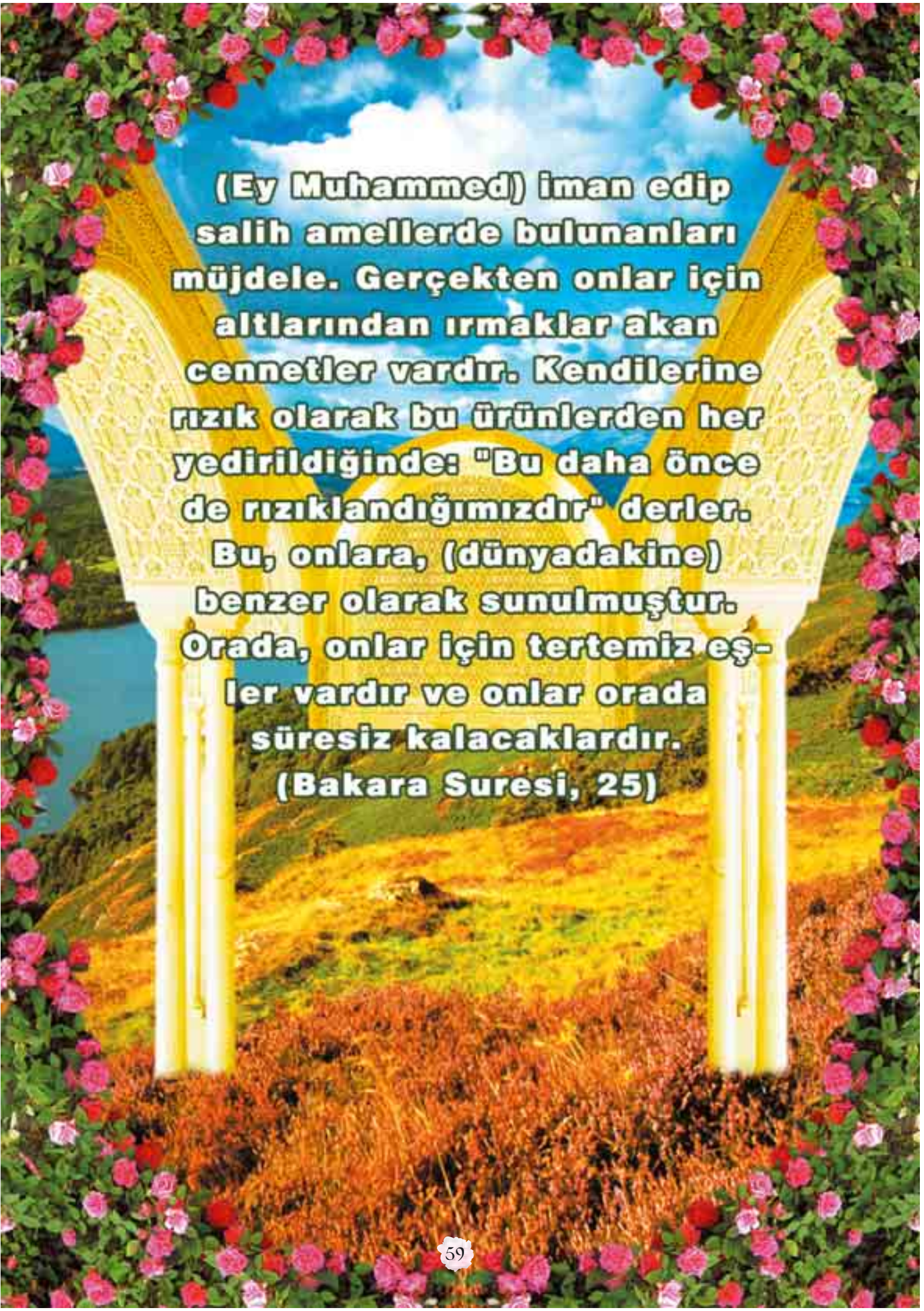
Peygamberimiz (sav)'e müjdelemesi emredilen konulardan biri Allah'ın günahları bağışlayan olmasıdır:

... De ki: "Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü taşıran kullarım. Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, esirgeyendir." (Zümer Suresi, 53)

Bizim ayetlerimize iman edenler sana geldiklerinde, onlara de ki: "Selam olsun size. Rabbiniz rahmeti Kendi üzerine yazdı ki, içinizden kim bir cehalet sonucu bir kötülük işler sonra tevbe eder ve (kendini) ıslah ederse şüphesiz, O, bağışlayandır, esirgeyendir." (Enam Suresi, 54)

Diğer bir müjde konusu ise cennettir:

De ki: "Size bundan daha hayırlısını bildireyim mi? Korkup sakınanlar için Rablerinin Katında, içinde temelli kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır. Allah, kulları hakkıyla görendir." (Al-i İmran Suresi, 15)

(Ey Muhammed) iman edip
salih amellerde bulunanları
müjdele. Gerçekten onlar için
altlarından ırmaklar akan
cennetler vardır. Kendilerine
rızık olarak bu ürünlerden her
yedirildiğinde: "Bu daha önce
de rızıklandığımızdır" derler.
Bu, onlara, (dünyadakine)
benzer olarak sunulmuştur.
Orada, onlar için tertemiz eş-
ler vardır ve onlar orada
süresiz kalacaklardır.
(Bakara Suresi, 25)

Peygamberimiz (sav), kavmine kendisinin de bir insan olduğunu hatırlatmıştır

İnkar edenlerin temel özelliklerinden biri, kibirleridir. Bu kibirleri nedeniyle Allah'ın elçilerine itaat etmeyi reddetmişler ve itaat etmemek için türlü bahaneler öne sürmüşlerdir. Bu bahanelerinden biri ise, elçilere ancak insanüstü bir varlık olurlarsa itaat edeceklerini söylemeleridir. Alemlere rahmet olarak gönderilmiş Peygamberimiz (sav) ise kavmine, kendisinin Allah'a kul olan bir insan olduğunu, onların bu beklentilerinin yersiz olduğunu ve kurtuluşa ermek için Allah'a yönelmelerini söylemiştir. Bu konudaki Kuran ayetlerinde Allah, Peygamber Efendimize şunları söylemesini emretmiştir:

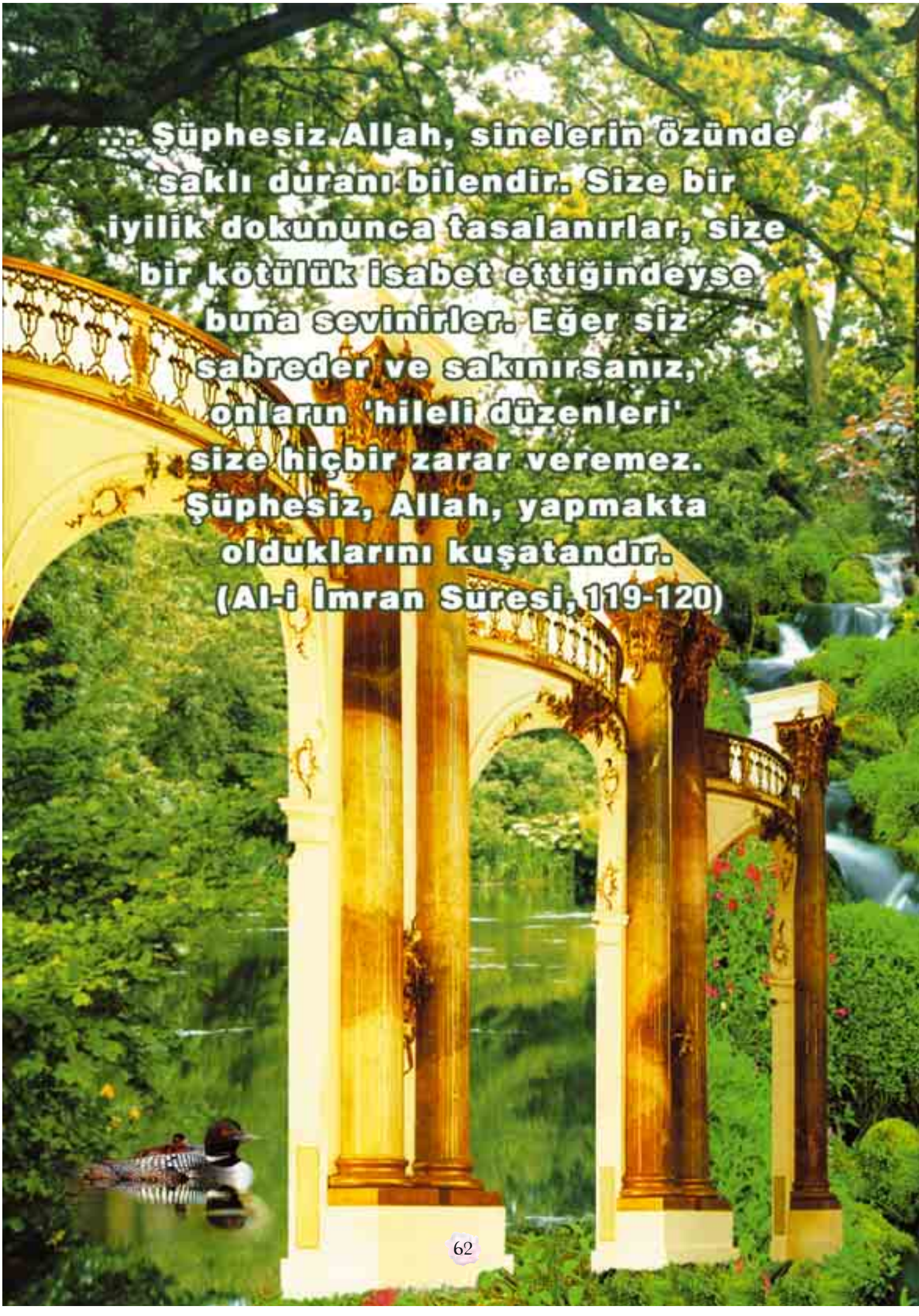
De ki: "Şüphesiz ben, ancak sizin benzeriniz olan bir beşerim; yalnızca bana sizin ilahınızın tek bir ilah olduğu vahyolunuyor. Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, artık salih bir amelde bulunsun ve Rabbine ibadette hiç kimseyi ortak tutmasın." (Kehf Suresi, 110)

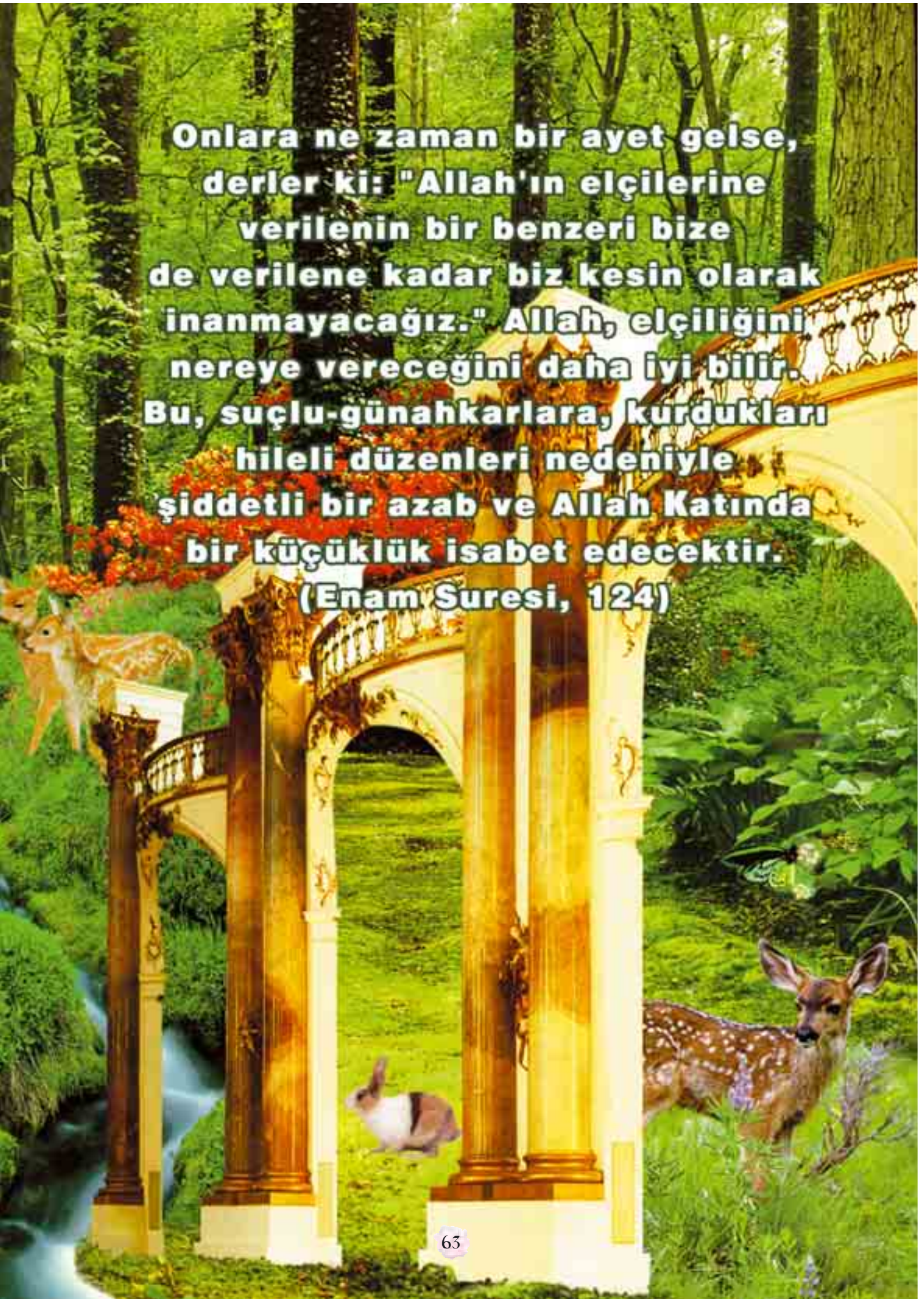
De ki: "Eğer yeryüzünde (insan değil de) tatmin bulmuş yürüyen melekler olsaydı, Biz de onlara gökten elçi olarak elbette melek gönderirdik." De ki: "Benimle aranızda şahid olarak Allah yeter; kuşkusuz O, kullarından gerçeğiyle haberdardır, görendir." (İsra Suresi, 95-96)

Peygamberimiz (sav), kavmine kendisinin de Müslüman olmakla ve Allah'a itaat etmekle emrolunduğunu ve kendisinin sadece uyarmakla sorumlu olduğunu, inkar edenlerin tavırlarından sorumlu tutulmayacağını da bildirmiştir. Bunu haber veren ayetler şöyledir:

(De ki:) "Ben, ancak bu şehrin Rabbine ibadet etmekle emrolundum ki, O, burasını kutlu ve saygıdeğer kıldı. herşey O'nundur. Ve Müslümanlardan olmakla emrolundum." "Ve Kuran'ı okumakla da (emrolundum). Artık kim hidayete gelirse, kendi nefsi için hidayete gelmiştir; kim sapacak olursa, de ki: "Ben yalnızca uyarıcılardanım." Ve de ki: "Allah'a hamdolsun, O size ayetlerini gösterecektir, siz de onları bilip tanıyacaksınız." Senin Rabbin, yaptıklarınızdan gafil değildir. (Neml Suresi, 91-93)

Sabret; senin sabrın
ancak Allah(ın yardımı)
iledir. Onlar için hüzne
kapılma ve kurmakta
oldukları hileli
düzenlerden dolayı
sıkıntıya düşme.
Şüphesiz Allah
korkup-sakınanlarla
ve iyilik edenlerle
beraberdir.
(Nahl Suresi, 127-128)

... Şüphesiz Allah, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. Size bir iyilik dokununca tasalanırlar, size bir kötülük isabet ettiğindeyse buna sevinirler. Eğer siz sabreder ve sakınırsanız, onların 'hileli düzenleri' size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz, Allah, yapmakta olduklarını kuşatandır. (Al-i İmran Suresi, 119-120)

Onlara ne zaman bir ayet gelse,
derler ki: "Allah'ın elçilerine
verilenin bir benzeri bize
de verilene kadar biz kesin olarak
inanmayacağız." Allah, elçiliğini
nereye vereceğini daha iyi bilir.
Bu, suçlu-günahkarlara, kurdukları
hileli düzenleri nedeniyle
şiddetli bir azab ve Allah Katında
bir küçüklük isabet edecektir.
(Enam Suresi, 124)

Peygamberimiz (sav) Müslümanların üzerlerindeki zorlukları kaldırmıştır

Peygamberimiz (sav) yukarıda sayılan özellikleri ile, müminlerin üzerlerinden yük almış, onların akıl erdiremeyecekleri veya zorlukla yapacakları işlerde onlara yol göstermiştir. Bunun yanında, insanların bir kısmı kendi kendilerine zulmetmeye, kendilerine zorluk çıkarmaya, kendi akıllarından kurallar çıkarıp, bu kurallara uyduklarında kurtuluş bulacaklarına inanmaya çok yatkındır. Tarih boyunca dinlerin tahrif edilmesinin altında yatan nedenlerden biri de insanların bu özelliğidir. Birçok topluluk, dinde olmayan kurallar uydurmuş, bunlara uyulduğunda da takva olacaklarına kendilerini ve insanları inandırmışlardır. Peygamberimiz (sav)'in en önemli vasıflarından biri ise, insanlar üzerindeki bu kendi elleriyle oluşturdukları zorlukları kaldırmaktır. Allah bir ayetinde Peygamberimiz (sav)'in bu özelliğini şöyle bildirir:

> *Onlar ki, yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de (geleceği) yazılı bulacakları ümmi haber getirici (Nebi) olan elçiye (Resul) uyarlar; o, onlara marufu (iyiliği) emrediyor, münkeri (kötülüğü) yasaklıyor, temiz şeyleri helal, murdar şeyleri haram kılıyor ve onların ağır yüklerini, üzerlerindeki zincirleri indiriyor. Ona inananlar, destek olup savunanlar, yardım edenler ve onunla birlikte indirilen nuru izleyenler; işte kurtuluşa erenler bunlardır. (Araf Suresi, 157)*

Ayette bildirilen "ağır yük" ve "zincirler" insanların üzerlerindeki zorluklardır. Peygamberimiz (sav) ise hem hayatı ile onlara örnek olup, hem de ayette bildirildiği gibi onları iyiliğe davet edip, kötülüklerden sakındırarak, insanların üzerlerinden zorlukları kaldırmıştır.

Peygamberimiz (sav)'in en güzel örnek olduğu konulardan biri de takvası yani sadece Allah'ın rızasını gözeten

tavrıdır. Peygamberimiz (sav) sadece Allah'tan korkup sakındığı ve hiçbir zaman insanların hevalarına uymadığı için daima en doğru yolda olmuştur. Kuran ahlakının bu özelliği insan için büyük bir kolaylık ve güzelliktir. İnsanları memnun etmeye, kendini onlara beğendirmeye çalışan, hem Allah'ın hem de insanların rızasını arayarak, takdir ve övgü peşinde koşan kişiler için her yaptıkları iş büyük bir ağırlıktır. Böyle insanlar hem içlerinden geldiği gibi, samimi, özgür düşünüp davranamazlar, hem de her insanı aynı anda memnun edemeyecekleri için aradıkları övgü ve takdiri de bulamazlar. En küçük bir hatalarında bile paniğe kapılır, gözüne girmeye çalıştıkları kişilerin hoşnutsuz olduklarını gördüklerinde onların saygı ve güvenini kaybetme korkusunu taşırlar.

Oysa, sadece Allah'ın rızasını gözeten, sadece Allah'tan korkup sakınan Müslümanlar hiçbir zaman başaramayacakları ve onlara dünyada ve ahirette sıkıntı ve kayıp getirecek bir yükün altına girmezler. Hiçbir zaman insanların hoşnutluğu, ne düşündükleri, ayıplayıp kınamaları gibi konularda hesap yapmazlar. Bu nedenle her zaman rahat ve huzurludurlar. Bir hataları olduğunda da bunun hesabını sadece Allah'a vereceklerini, sadece Allah'tan bağışlanma dilemeleri gerektiğini bildikleri için yine bir sıkıntı ve endişe içinde olmazlar.

İşte Peygamber Efendimiz hem sözleri hem de hali ile müminlere ihlasla yaşamayı öğretmiş ve bütün insanlık için ağır bir yük olan "insanların rızasını gözetmeyi" onların sırtından almıştır. Elbette bu, Peygamberimiz (sav)'in inananların üzerinden kaldırdığı zorluklardan yalnızca biridir. Hz. Muhammed (sav), bu şekilde dünyada ve ahirette hayır ve güzellik getirecek pek çok konuda tüm Müslümanlara örnek olmuştur.

Allah, ihlaslı bir insanla, Allah'a eş ve ortaklar koşan kimsenin bir olmayacağını ayette şöyle bildirmektedir:

Allah (ortak koşanlar için) bir örnek verdi: Kendisi hakkında uyumsuz ve geçimsiz bulunan, sahipleri de çok ortaklı

olan (köle) bir adam ile yalnızca bir kişiye teslim olmuş bir adam. Bu ikisinin durumu bir olur mu? Hamd, Allah'ındır. Hayır onların çoğu bilmiyorlar. (Zümer Suresi, 29)

Peygamberimiz (sav)'in, müminlerin üzerlerinden kaldırdığı tek zorluk şirk değildir. Peygamberimiz (sav), insanlara güç gelen, onlara sıkıntı veren her türlü zorluğu kaldırmış, onları en kolay ve en güzel olana çağırmış ve herşeyin çözümünü göstermiştir. Bu nedenle Peygamber Efendimizin sünnetine uyanlar, huzurlu ve kolay bir hayat yaşarlar. Peygamberimiz (sav)'in bu konudaki hadis-i şeriflerinden bazıları şöyledir:

"... Sen, yakini bir imanla, tam bir rıza ile Allah için çalışmaya muktedir olabilirsen çalış; şayet buna muktedir olamazsan, hoşuna gitmeyen şeyde sabırda çok hayır var. Şunu da bil ki nusret sabırla birlikte gelir, kurtuluş da sıkıntıyla gelir, zorlukta da kolaylık vardır, bir zorluk iki kolaylığa asla galebe çalamayacaktır."[22]

"Zorluk gelip şu kayanın içine girse mutlaka kolaylık peşinden gelip içeri girer ve oradan zorluğu çıkarır."[23]

... O, onlara marufu (iyiliği) emrediyor, münkeri (kötülüğü) yasaklıyor, temiz şeyleri helal ...

Yoksa siz, içinizden cehd edenleri ve Allah'tan ve Resûlü'nden ve müminlerden başka sır-dostu edinmeyenleri Allah 'bilip (ortaya) çıkarmadan' bırakılıvereceğinizi mi sandınız? Allah yaptıklarınızdan haberdardır.
(Tevbe Suresi, 16)

... murdar şeyleri haram kılıyor ve onların ağır yüklerini, üzerlerindeki zincirleri indiriyor...
(Araf Suresi, 157)

Peygamber Efendimiz müminlere çok düşkün ve şefkatliydi

Peygamber Efendimiz çok içli, şefkatli, anlayışlı, sevgi dolu bir insandı. Dostlarının, yakınlarının, kendisine tabi olan tüm müminlerin maddi ve manevi her türlü sorunu ile ilgilenir, sağlıkları, güvenlikleri, neşeleri için tüm tedbirleri alır, onlara koruyucu kanatlarını gerer, imanlarını ve takvalarını sürekli takviye ederek ahiret hayatlarını düşünürdü. Peygamberimiz (sav)'in bu tüm insanlığa örnek olan güzel özellikleri ayetlerde şöyle bildirilmektedir:

Andolsun size, içinizden sıkıntıya düşmeniz O'nun gücüne giden, size pek düşkün, müminlere şefkatli ve esirgeyici olan bir elçi gelmiştir. (Tevbe Suresi, 128)

"Ve müminlerden, sana tabi olanlara (koruyucu) kanatlarını ger." (Şuara Suresi, 215)

Peygamberimiz (sav)'in eğittiği müminler de onun güzel özelliklerini kendilerine örnek aldıkları için, Kuran'da da zikredilerek tüm insanlığa duyurulan fedakarlıklarda, şefkatli ve merhametli tavırlarda bulunmuşlardır. Bir ayette müminlerin birbirleri için yaptıkları fedakarlık şöyle anlatılır:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve on-

lara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Peygamberimiz (sav)'in eğittiği ve Kuran ayetlerine gönülden bağlı müminler, esirlere karşı dahi koruyucu tavırlar göstermişlerdir. Onların bu örnek ahlakları ayetlerde şöyle bildirilir:

Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler. "Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür. Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimiz'den korkuyoruz." (İnsan Suresi, 8-10)

Peygamber Efendimiz ashabına da merhametli olmalarını hatırlatmış ve onlara en güzel örnek olmuştur:

"Merhamet edin, merhamet olunasınız. Af edin, af olunasınız. Yazık, laf ebesi olanlara. Yazık günahlarına bilerek devam edip, istiğfar etmeyenlere."[24]

"Merhamet etmeyene merhamet edilmez."[25]

"Allah refikdir (merhametli ve şefkatli), rıfkı sever ve rıfka mükabil verdiğini başka hiçbir şeyle vermez."[26]

Peygamberimiz (sav)'in müminler için bağışlanma dilemesi ve dua etmesi

Peygamberimiz (sav)'in müminlere olan sevgisinin ve düşkünlüğünün bir sonucu olarak, onların hataları için Allah'tan bağışlanma dilemiştir. Allah'ın kutlu Peygamber Efendimize bu konudaki emirleri ise şu şekildedir:

Ey Peygamber, mümin kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleri ve ayakları arasında bir iftira düzüp-uydurmamak (gayri meşru olan bir çocuğu kocalarına dayandırmamak), ma'ruf (iyi, güzel ve yararlı bir iş) konusunda isyan etmemek üzere, sana biat etmek amacıyla geldikleri zaman, onların biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret iste. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir. (Mümtehine Suresi, 12)

Şu halde bil; gerçekten, Allah'tan başka ilah yoktur. Hem kendi günahın, hem mü'min erkekler ve mü'min kadınlar için mağfiret dile. Allah, sizin dönüp-dolaşacağınız yeri bilir, konaklama yerinizi de. (Muhammed Suresi, 19)

"... Böylelikle, senden kendi bazı işleri için izin istedikleri zaman, dilediklerine izin ver ve onlar için Allah'tan bağışlanma dile. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, esirgeyendir." (Nur Suresi, 62)

Allah Tevbe Suresi'nde ise, Peygamberimiz (sav)'e müminler için dua etmesini şöyle bildirmektedir:

... Onlara dua et. Doğrusu, senin duan, onlar için 'bir sükûnet ve huzurdur.' Allah işitendir, bilendir. (Tevbe Suresi, 103)

Ayette bildirildiği gibi Peygamberimiz (sav)'in duası müminler için bir sukunete ve huzura vesile olmaktadır. Şunu hiç unutmamak gerekir ki, kalbe huzur ve sukunet veren sadece Allah'tır. Allah, müminlerin velisi, koruyucusu olarak vekil kıldığı peygamberinin duasını müminlerin rahatlığı, huzuru için vesile etmektedir. Rabbimiz'in şefkati, merhameti, müminleri esirgeyen ve koruyan olması Peygamberimiz (sav)'in ahlakında en fazlasıyla tecelli etmektedir.

Peygamber Efendimiz bir sözlerinde müminlere dua hakkında önemli bir konuyu şöyle hatırlatmışlardır:

"İcabetten emin olarak Allah'a dua edin."[27]

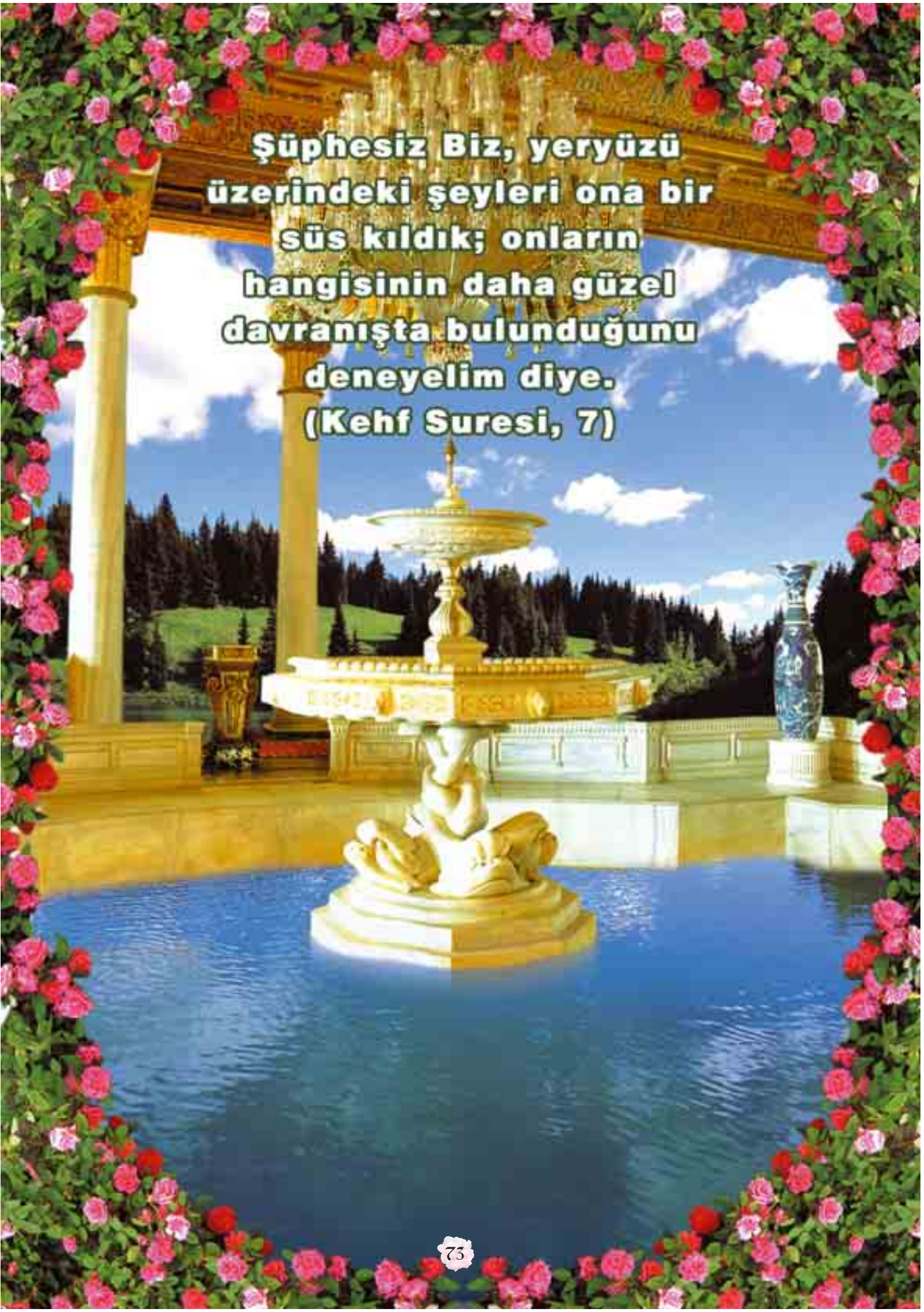

Güzellik yapanlara
daha güzeli ve fazlası
vardır. Onların yüzlerini
ne bir karartı sarar,
ne bir zillet, işte onlar
cennetin halkıdırlar;
orada süresiz
kalacaklardır.
(Yunus Suresi, 26)

Peygamberimiz (sav)'in, Müslümanların menfaati için aldığı sadakalar onların temizlenmesine vesile olmuştur

Allah, Tevbe Suresi'nin 103. ayetinin başında, **"Onların mallarından sadaka al, bununla onları temizlemiş, arındırmış olursun..."** şeklinde buyurmaktadır. Yani Allah çok sevgili kulu olan Peygamberimiz (sav)'in, Müslümanların menfaati için aldığı sadakaları vesile ederek, müminleri temizleyip arındıracağını bildirmektedir. Peygamber Efendimiz Allah'ın elçisidir ve her sözünde ve her tavrında Rabbimiz'in emirlerine ve gösterdiği yola uymaktadır. Peygamberimiz (sav)'in güzel ahlakının ve üstün tavrının kaynağı, onun şirk koşmadan, başka bir yol gösterici ve ilah aramadan, her zaman Allah'a yönelmesidir. Allah'ın kendisine buyurduğu her emri yerine getirdiği için, tüm alemlere örnek, eşsiz güzellikte bir ahlak ve tavır kazanmaktadır.

Bu gerçek, bütün Müslümanlar için yol gösterici olmalı ve inananlar, sadece Allah'ın vahyi olan Kuran'a uyarak ve Peygamberimiz (sav)'in öğrettiği güzel ahlakı yaşayarak, tüm alemlere örnek bir tavır ve ahlak göstermelidirler.

Şüphesiz Biz, yeryüzü
üzerindeki şeyleri ona bir
süs kıldık; onların
hangisinin daha güzel
davranışta bulunduğunu
deneyelim diye.
(Kehf Suresi, 7)

Peygamberimiz (sav) müminlerle istişare ederdi

Peygamberimiz (sav) Allah'ın emrine uyarak, müminlerle istişare eder, onların fikirlerini alırdı. Bu konunun emredildiği ayet şöyledir:

... Öyleyse onları bağışla, onlar için bağışlanma dile ve iş konusunda onlarla müşavere et. Eğer azmedersen artık Allah'a tevekkül et. Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever. (Al-i İmran Suresi, 159)

Peygamberimiz (sav), müminlerin de fikirlerini aldıktan sonra, kararını verir ve sonucu için Allah'a tevekkül ederdi. Unutulmaması gereken çok önemli bir gerçek, alınan kararların hepsinin Allah Katında önceden belli olduğudur. Allah kaderde her kararı, her kararın sonucunu belirlemiştir. Bir konu hakkındaki istişare ve sonra konuyu bir hükme veya sonuca bağlamak ise müminler için bir ibadettir. Peygamberimiz (sav) bu gerçeği bilerek, müminlere danışmış, kararını vermiş ancak kararın sonucu için Allah'a güvenerek, Allah'ın en hayırlı sonucu yaratacağını bilmiştir.

İstişare etmek müminler için de güzel ve hayırlı sonuçlar getirebilecek bir tavırdır. Herşeyden önce, istişare eden kişi tevazulu davranarak güzel ahlak göstermektedir. Örneğin Peygamberimiz (sav) ümmetinin içinde en fazla akla sahip, en basiretli ve en ferasetli olan kişidir. Buna rağmen çevresindekilere danışması, onların fikirlerini öğrenmesi, onların bir konuya getirecekleri çözümlerin neler olacağını sorması,

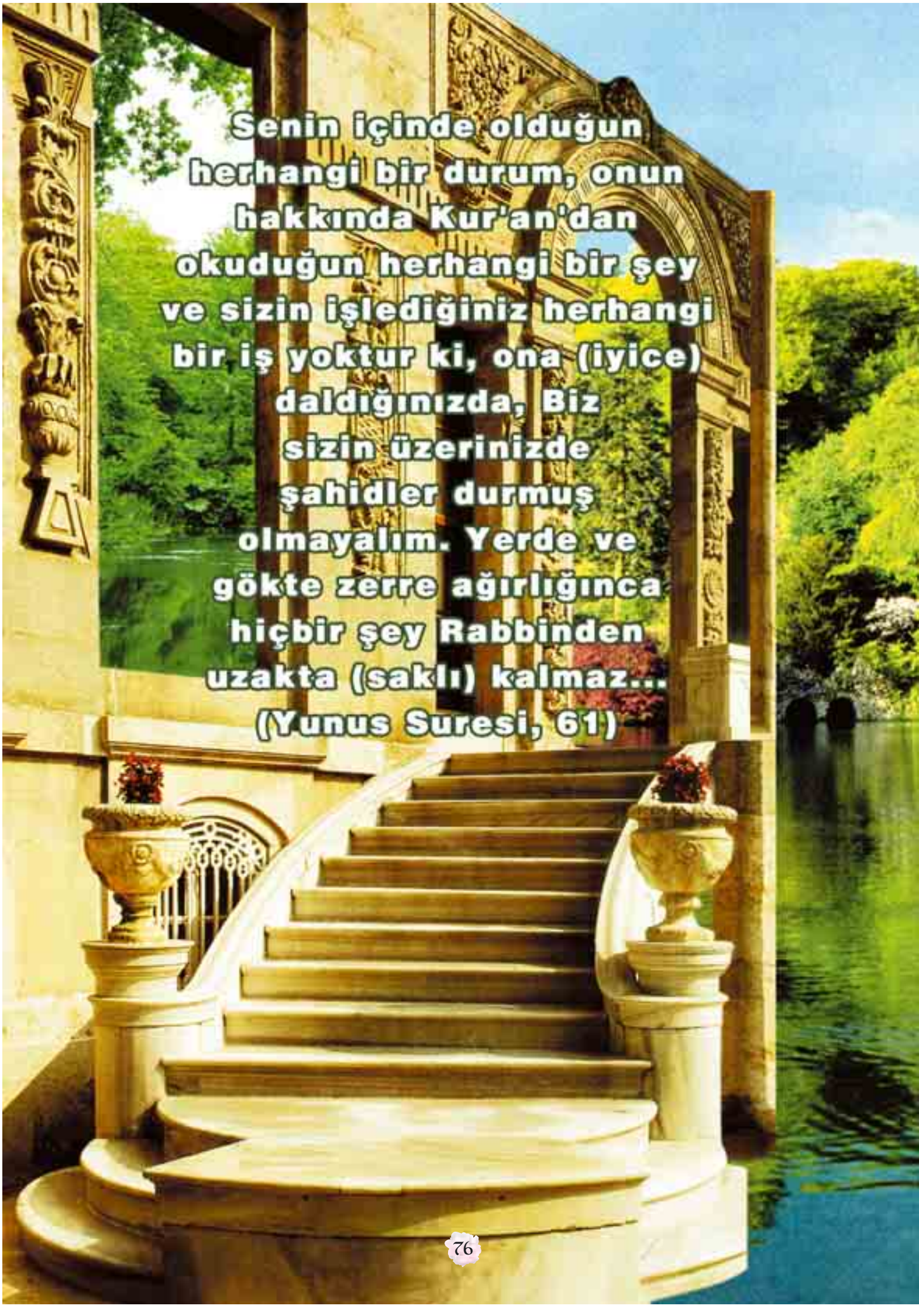
onun ne kadar alçakgönüllü bir insan olduğunun göstergesidir.

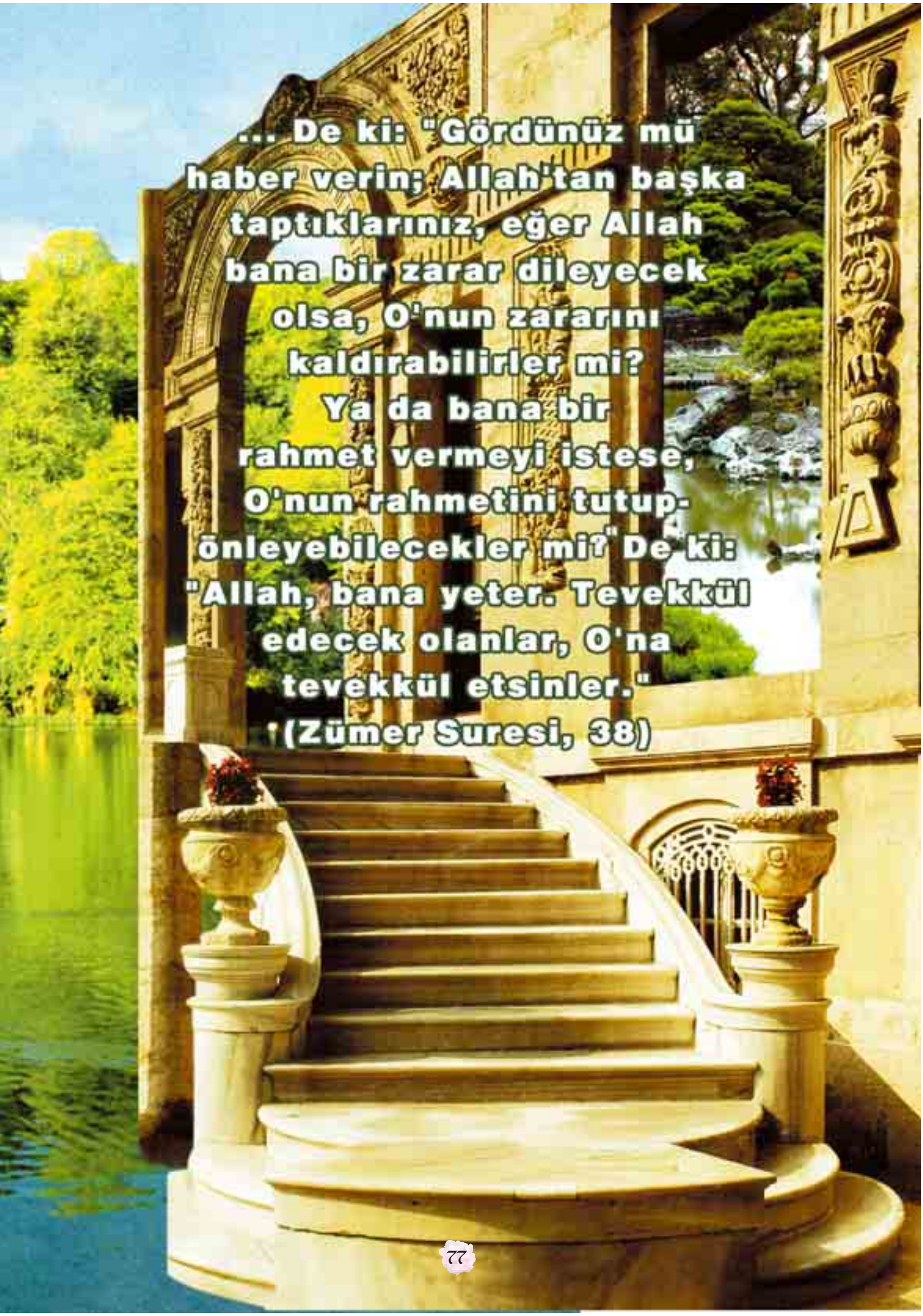
Müminler de, her konuda tevazu gösterip, "bunu benden iyi zaten kimse bilemez" demeden, diğer kişilere danıştıklarında bunun hayır ve güzelliklerini pek çok açıdan göreceklerdir. Böylelikle Peygamber Efendimizin bir tavrını uygulayıp ona benzeyecekler, müminlere gösterdikleri tevazu ve saygı nedeniyle de Allah'ın ve müminlerin sevgisini kazanacaklardır. Bütün bunların yanısıra akıllarını beğenmek gibi bir beladan uzak durmuş olacaklardır. Ayrıca Allah Kuran'da, **"... Ve her bilgi sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır"** (Yusuf Suresi, 76) şeklinde bildirmektedir. Dolayısıyla insan sadece kendi aklına güvenmeyip, başkalarının akıl, düşünce ve bilgi birikimlerinden faydalandığında, çok daha iyi sonuçlar elde edebilir. Tek akıl yerine, danıştığı kişi sayısınca, örneğin 10 akla sahip olur. Peygamberimiz (sav), müminlere birbirleriyle istişare etmelerini şöyle hatırlatmıştır:

> *"Kim bir işe girişmek ister de o hususta Müslüman biri ile müşavere ederse Allah onu işlerin en doğrusunda muvaffak kılar."*[28]

Allah'ın Kuran'da insanlar için gösterdiği her yol ve Peygamberimiz (sav)'in üzerinde gördüğümüz her tavır bizim için en hayırlısı ve en güzelidir. İstişare etmek bunlardan biridir. Bu nedenle Allah'ın emirlerini çok iyi bilmek ve Peygamber Efendimizi çok iyi tanımak, ibadetlerimizi en güzeliyle yerine getirmek ve en güzel ahlaka sahip olmak için çok önemlidir.

Senin içinde olduğun herhangi bir durum, onun hakkında Kur'an'dan okuduğun herhangi bir şey ve sizin işlediğiniz herhangi bir iş yoktur ki, ona (iyice) daldığınızda, Biz sizin üzerinizde şahidler durmuş olmayalım. Yerde ve gökte zerre ağırlığınca hiçbir şey Rabbinden uzakta (saklı) kalmaz...
(Yunus Suresi, 61)

... De ki: "Gördünüz mü
haber verin; Allah'tan başka
taptıklarınız, eğer Allah
bana bir zarar dileyecek
olsa, O'nun zararını
kaldırabilirler mi?
Ya da bana bir
rahmet vermeyi istese,
O'nun rahmetini tutup-
önleyebilecekler mi?" De ki:
"Allah, bana yeter. Tevekkül
edecek olanlar, O'na
tevekkül etsinler."
(Zümer Suresi, 38)

Allah, Peygamberimiz (sav)'e ün ve şeref vermiştir

Senin zikrini (şanını) yüceltmedik mi? (İnşirah Suresi, 4)

Yukarıdaki ayette de belirtildiği gibi, Peygamberimiz (sav), Allah'ın izniyle hem yaşadığı dönemde hem de vefatından sonra bütün insanlarca tanınmıştır. Vefatından 1400 yıl sonra dahi tüm dünyaca tanınmakta ve bilinmektedir. 1400 yıldır, milyarlarca insan Peygamberimiz (sav)'e sevgi ve saygı ile bağlanmış, onu görmediği halde ona çok yakın olmuş, cennette onunla sonsuza kadar birlikte olmak için dua etmiştir ve etmektedir.

Allah Kuran'da Peygamberimiz (sav) ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"Hiç şüphesiz o (Kuran), şerefli bir elçinin kesin sözüdür." (Hakka Suresi, 40)

Allah Kuran'da Hz. Nuh, Hz. İlyas, Hz. Musa ve Hz. Harun gibi birçok peygamberin de hayırlı ve şerefli isimleri olduğunu bildirmektedir. İnsanların büyük bir bölümü hayatları boyunca ün ve şeref peşinde koşarlar. Bunun için hırs yapar, geçici olan dünya nimetlerine kendilerini kaptırırlar. Ya da kibirlenerek şımarırlar. Şeref peşinde koşarken, şeref ve onurlarını kaybetmiş olurlar.

Oysa ün ve şeref bir insana ancak Allah Katından verilir. Ve Allah bir insana şerefin Kuran ahlakının yaşanması ile geldiğini bildirmektedir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Eğer hak, onların heva (istek ve tutku)larına uyacak olsaydı hiç tartışmasız, gökler, yer ve bunların içinde olan herkes (ve herşey) bozulmaya uğrardı. Hayır, Biz onlara kendi şan ve şeref (zikir)lerini getirmiş bulunuyoruz, fakat onlar kendi zikirlerinden yüz çevirtiyorlar. (Müminun Suresi, 71)

Bir insanın dünya hayatında onurlu ve şerefli bir yaşam sürmesinin tek yolu Allah'ın

vahyi olan Kuran'a ve Peygamberimiz (sav)'in üstün ahlakına uymasıdır. Bunların dışındaki yolların insanlara dünyada da ahirette de kayıptan başka bir şey getirmeyeceği açık ve kesin bir gerçektir.

Peygamberimiz (sav)'in ince düşünceli ve nezaketli olması

Peygamberimiz (sav)'in döneminde çevresinde bulunan insanların bazılarının görgü ve kültür seviyeleri düşüktü. Bu kişilerin ince düşünceli olmadıkları, rahatsızlık verebilecek tavırları hesaplayamadıkları bazı ayetlerden anlaşılmaktadır. Örneğin evlere ön kapılarından değil de arka kapılarından girdikleri, Peygamberimiz (sav)'in evine yemek saatinde geldikleri ya da uzun uzun konuşup Peygamber Efendimizin vaktini aldıkları ayetlerde bildirilmektedir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) ise, son derece ince düşünceli, nezaketli, sabırlı, bu kişilere hoşgörü ile yaklaşan, içli ve çok medeni bir insandır. Çevresindeki kişilerin rahatsızlık verici tavırlarını her zaman güzellikle uyarmış, onların gönüllerini almış ve büyük bir sabır ve emekle onları eğitmiştir. Ve bu ahlakıyla da tüm müminlere çok güzel bir örnek olmuştur.

Sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan Rabbimiz, Peygamberimiz (sav)'e bu konuda da yardımcı olmuş, onu ayetleri ile desteklemiştir. Bu konudaki ayetlerden biri şöyledir:

> *Ey iman edenler (rastgele) Peygamberin evlerine girmeyin, (Bir başka iş için girmişseniz ille de) yemek vaktini beklemeyin. (Ama yemeğe) çağrıldığınız zaman girin, yemeği yiyince dağılın ve (uzun) söze dalmayın. Gerçekten bu, peygambere eziyet vermekte ve o da sizden utanmaktadır; oysa Allah, hak (kı açıklamak)tan utanmaz. (Ahzap Suresi, 53)*

Sahabelerin birçok rivayetinde de Peygamber Efendimizin nezaketli, ince düşünceli tavırlarına örnek verilmektedir. Peygamber Efendimiz, hem bir

peygamber olması, hem de bir devlet başkanı olması itibariyle, her kesimden insanla sürekli irtibat halinde olmuş; devlet ve kabile reislerinden zengin kimselere, fakir, zayıf, kimsesiz yetimlerden kadın ve çocuklara kadar herkesle görüşmüştür. Tüm bu sosyal yapıları, yaşayış tarzları, huyları, alışkanlıkları birbirinden tamamen farklı olan insanlarla, her alanda iyi bir diyalog kurmuş, hepsinin gönlünü hoş tutmuş, her birine karşı nezaketli, anlayışlı, sabırlı ve güzel bir tavır göstermiştir.

Peygamber Efendimizin çevresinde bulunan yakın sahabelerinin aktardıkları olaylardan da anlaşıldığı gibi Peygamber Efendimiz, "son derece nazik, nezih, zarif, latif ve ince düşünceli" idi. Edep, terbiye ve görgü kurallarını hayatında en güzel ve en ideal şekliyle uyguluyordu.

Hz. Ayşe (ra), *"Resulullahtan daha güzel ahlâka sahip hiç kimse yoktur. Ashabından ve ailesinden birisi kendisine seslenince, 'Buyurun' diye karşılık verirdi. Bu sebeple Allah, ona, 'Sen yüksek bir ahlâk üzeresin' buyurmuştur"*[29] diyerek Peygamber Efendimizde gördüğü güzel ahlakı anlatmıştır.

Peygamber Efendimizin evinde yetişen ve yıllarca ona hizmet eden Hz. Enes (ra), Peygamberimiz (sav)'in eşsiz nezaketini şöyle anlatmıştır:

"Kendisine bir şey soranı can kulağıyla dinler, soruyu soran yanından ayrılmadıkça, onu terk etmezdi. Resulullah ile bir kimse tokalaşırsa veya bir kimse tokalaşmak için elini uzattığında, karşısındaki kişi elini çekmeden Resulullah elini çekmezdi. Biriyle yüz yüze gelince de, karşısındaki, yüzünü çevirip ayrılmadıkça Resulullah o kimseden yüzünü çevirmezdi. Önüne oturan kimseye hiçbir zaman ayaklarını uzatmazdı. Karşılaştığı kimseye önce kendisi selâm verirdi. Ashabıyla tokalaşmaya önce kendisi başlardı."

"Sahabîlerine güzel unvanlar verirdi. Hz. Ali'ye 'Ebû Turab', bir başka Sahabîsine 'Ebû Hüreyre' gibi lâkaplar vermişti. Onlara şeref kazandırmak için, hoşlarına giden isimle çağırırdı."

"Kimsenin sözünü kesmezdi. Konuşmasını

yarıda bırakmazdı. Konuştuğu kişi sözünü bitirmeden yahut gitmek üzere ayağa kalkmadan sohbetine devam ederdi.

"Resul-i Ekrem'e on sene hizmet ettim. Vallahi, bana 'Öf' bile demedi. Yapmakta geciktiğim veya yapmadığım bir emrinden dolayı beni azarlamadığı gibi, ailesinden azarlayan olursa, onlara da, 'Ona dokunmayın. Bu işi yapması takdir edilmiş olsaydı yapardı' buyururdu."

"Bir gün bir iş için bir yere gitmemi emir buyurdu. Huzurlarından çıktıktan sonra sokakta birkaç çocuğun oynadığını gördüm ve onları seyretmeye daldım. Derken arkadan birisi iki eliyle başımı tuttu. Döndüğümde baktım ki, kendisi. Gülüyor. Bana: 'Enesçiğim sana söylediğim yere gittin mi?' dedi.

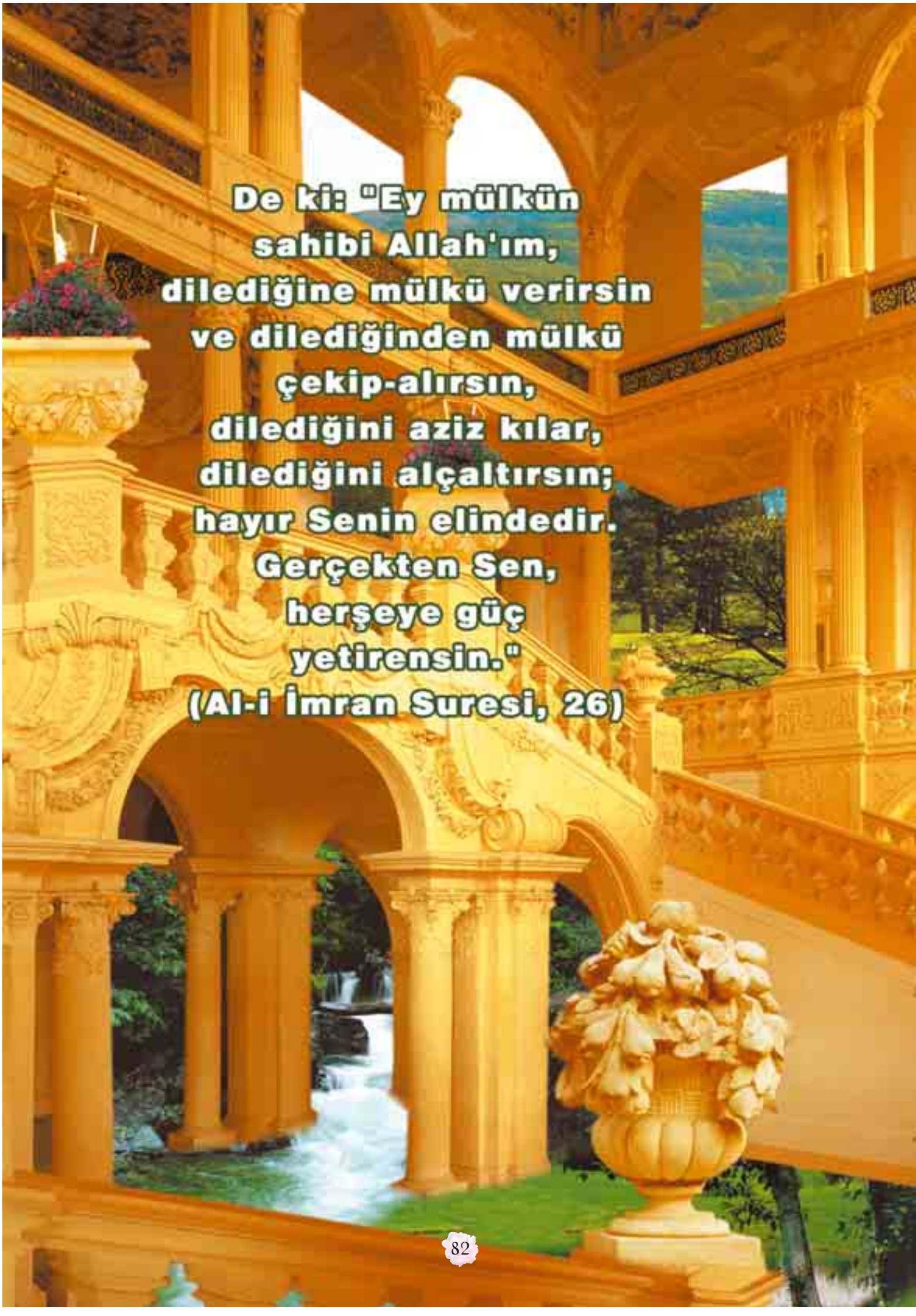
'Hayır, daha gitmedim, gideceğim' dedim.

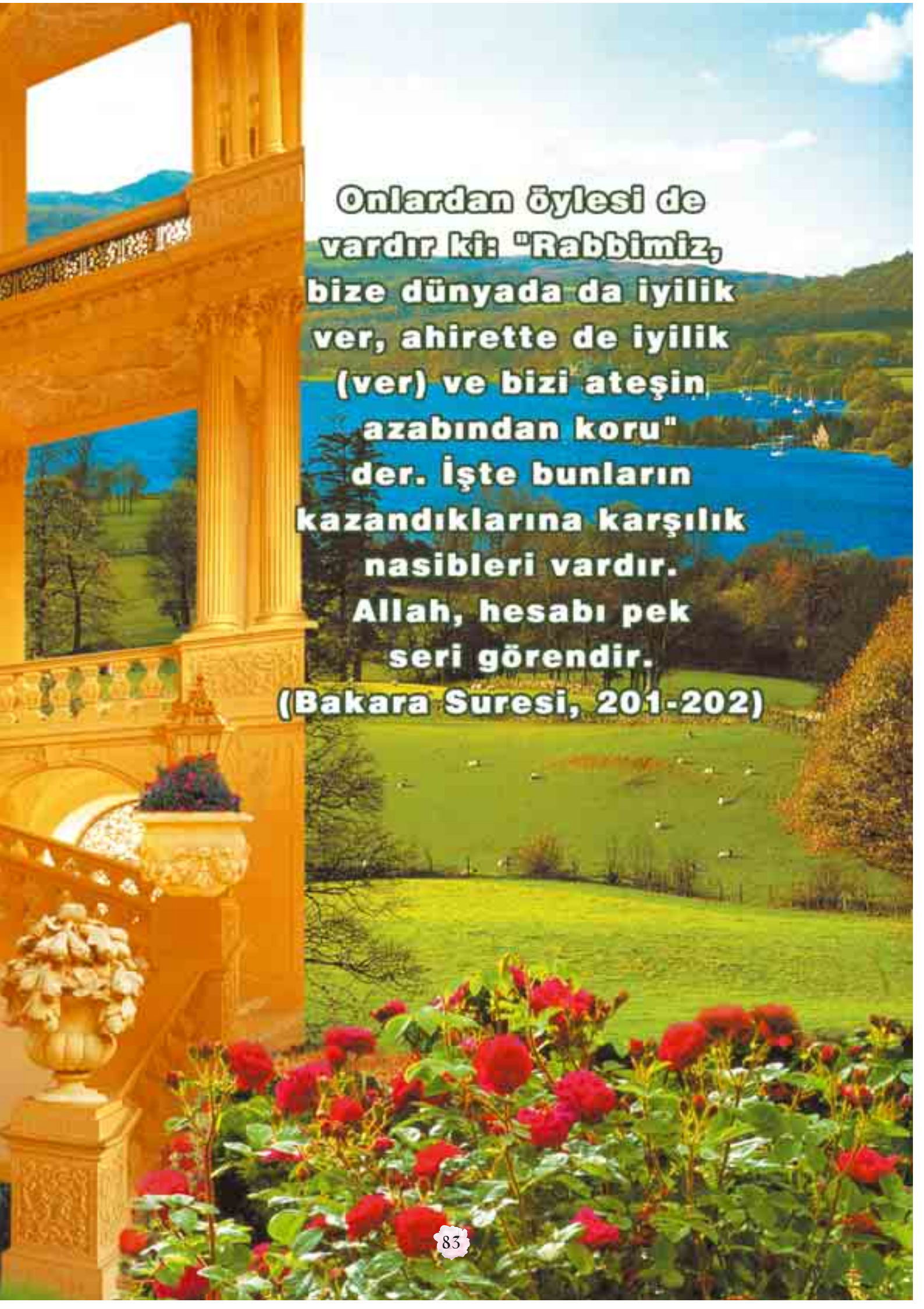
'Ben ona senelerce hizmet ettim. Vallahi bir defa olsun yaptığım bir iş için 'Niçin yaptın?', yapmadığım bir iş için 'Niçin yapmadın?' dediğini hatırlamıyorum."[30]

Peygamberimiz (sav) hayatı boyunca binlerce insanı eğitmiş, dini, güzel ahlakı bilmeyen insanların güzel tavırlı, ince düşünceli, fedakar, üstün ahlaklı insanlar olmalarına vesile olmuştur. Kendisinden sonra da sözleri, tavrı ve ahlakı ile milyonlarca insanın eğitimine vesile olan Peygamberimiz (sav), çok hayırlı bir yol gösterici ve eğiticidir.

Mahmud Celaleddin. Celi sülüs levha. Arapça beyit; "Muhammed insandır ama, her insan gibi değildir. Taşlar arasında yakut ne ise öyledir."

De ki: "Ey mülkün
sahibi Allah'ım,
dilediğine mülkü verirsin
ve dilediğinden mülkü
çekip-alırsın,
dilediğini aziz kılar,
dilediğini alçaltırsın;
hayır Senin elindedir.
Gerçekten Sen,
herşeye güç
yetirensin."
(Al-i İmran Suresi, 26)

Onlardan öylesi de
vardır ki: "Rabbimiz,
bize dünyada da iyilik
ver, ahirette de iyilik
(ver) ve bizi ateşin
azabından koru"
der. İşte bunların
kazandıklarına karşılık
nasibleri vardır.
Allah, hesabı pek
seri görendir.
(Bakara Suresi, 201-202)

Allah Peygamberimiz (sav)'i her zaman korumuştur

Allah, Peygamberimiz (sav)'in ve tüm müminlerin yardımcısı ve koruyucusudur. Allah, Peygamberimiz (sav)'e her zaman yardım etmiş, onun için zorlukları kolaylıklara çevirmiş, yolunu açmış, onu maddi ve manevi olarak güçlendirmiş, salih müminlerle desteklemiş, düşmanlarının ise basiretlerini kapatarak, güçlerini alarak, tuzaklarını bozarak Peygamberimiz (sav)'e zarar vermelerini engellemiştir. Allah Tevbe Suresi'nde, Peygamberimiz (sav)'in yardımcısı olduğunu şöyle bildirir:

Siz O'na (peygambere) yardım etmezseniz, Allah O'na yardım etmiştir... (Tevbe Suresi, 40)

Ayette bildirildiği gibi, Peygamberimiz (sav) hiçbir zaman başkalarına muhtaç olmamış, Allah ona her zaman yardım etmiştir. Bu nedenle Peygamberimiz (sav)'in yanında bulunan hiç kimse yaptığı hizmet veya yardımlardan dolayı Peygamber Efendimizi minnet altında bırakamaz. Çünkü gerçekte Peygamberimiz (sav)'e yardım eden Allah'tır ve o kişi olmasa da Allah başka bir insanı, meleklerini veya cinleri vesile edip Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'e yardım eder.

Allah bir başka ayetinde ise, Peygamberimiz (sav)'e insanlardan korkmadan büyük bir cesaretle, hak olarak bildiği dini, insanlara tebliğ etmesini bildirmiş ve onu koruyacağını vaad etmiştir. Ayette şöyle buyrulur:

Ey peygamber, Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer (bu görevini) yapmayacak olursan, O'nun elçiliğini tebliğ etmemiş olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. Şüphesiz, Allah, kafir olan

bir topluluğu hidayete erdirmez. (Maide Suresi, 67)

Allah'ın gücünü, olayların iç yüzünü kavrayamayan sığ ve dar görüşlü inkarcılar, Peygamberimiz (sav)'e karşı üstün gelebileceklerini, onu korkutabileceklerini veya etkisiz bırakabileceklerini sanmışlar ve bu nedenle sürekli tuzaklar kurmuşlardır. Bu insanlar, Allah'ın Peygamberimiz (sav)'in üzerindeki korumasının farkında değildirler ve bunu kavrayamamaktadırlar. Kendilerini Peygamberimiz (sav)'den çok daha üstün ve güçlü zannetmişlerdir. Ancak Allah, hepsinin biraraya gelerek kurdukları çok detaylı tuzakları bozmuş, hatta bir mucize olarak kurdukları tuzakları kendi aleyhlerine döndürmüştür. Hiçbir tuzakları işe yaramamıştır. Biraraya gelip tuzaklarını planlarken, Allah'ın onları gördüğünü, işittiğini, içlerinden geçenleri okuduğunu anlayamayan, Peygamberimiz (sav)'den gizleseler bile Allah'tan gizleyemeyeceklerini kavrayamayan, Peygamberimiz (sav)'in tüm gücün sahibi olan Allah'ın sevgili kulu ve dostu olduğunu düşünmeyen bu insanlar için Allah Kuran'da şöyle bildirmektedir:

Hani o inkar edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır. (Enfal Suresi, 30)

Allah bir başka ayetinde ise, Peygamberimiz (sav)'e kimsenin zarar veremeyeceğini, Allah'ın, Cibril'in ve salih müminlerin onun dostu, yardımcısı, destekçisi olduğunu şöyle haber vermektedir:

Eğer sizler (Peygamberin iki eşi) Allah'a tevbe edersenız (ne güzel); çünkü kalblerinız eğrilik

gösterdi. Yok eğer ona karşı birbirinize destekçi olmaya kalkışırsanız, artık Allah, onun mevlasıdır; Cibril ve mü'minlerin salih olan(lar)ı da. Bunların arkasından melekler de onun destekçisidirler. (Tahrim Suresi, 4)

Allah, Duha Suresi'nde ise Peygamberimiz (sav)'in üzerindeki yardım ve nimetlerini şöyle bildirmiştir:

Rabbin seni terk etmedi ve darılmadı. Şüphesiz senin için son olan, ilk olandan (ahiret dünyadan) daha hayırlıdır. Elbette Rabbin sana verecek, böylece sen hoşnut kalacaksın. Bir yetim iken, seni bulup da barındırmadı mı? Ve seni yol bilmez iken, 'doğru yola yöneltip iletmedi mi? Bir yoksul iken seni bulup zengin etmedi mi? (Duha Suresi, 3-8)

Peygamberimiz (sav), her işinde, en zor anlarında dahi Allah'ın kendisine yardım edeceğini bilerek, tevekkül etmiş, korku ve endişeye kapılmamıştır. Yanındaki müminlere de Allah'ın kendileri ile birlikte olduğunu, herşeyi görüp işittiğini söylemiş, onların da sukunet içinde olmalarına vesile olmuştur.

Peygamber Efendimizi örnek alarak onun yolunu izleyenler de, Allah'ın rahmetinden ve yardımından hiçbir zaman umut kesmemeli, Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini umarak hayırlarda yarıştıkları sürece Allah'ın daima onların yanında olduğunu bilmelidirler. Allah bir ayetinde müminlere şöyle bir vaadde bulunur:

... Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olandır, Aziz olandır. (Hac Suresi, 40)

Peygamberimiz (sav)'in temizliğe verdiği önem

Kalp ve ahlak temizliği kadar beden, giysi, mekan ve yediği yiyeceklerin temizliği de Müslümanların en belirgin özelliklerindendir. Bir Müslümanın saçları, eli, yüzü, bedeninin her yeri daima tertemiz olur. Kıyafetleri de her zaman temiz, bakımlı ve düzgündür. Çalıştığı veya yaşadığı mekanlar da her zaman derli toplu, temiz, hoş kokulu, havadar ve ferahlık verici olur. Müminlerin bu özelliklerine en güzel örnek yine Peygamberimiz (sav)'dir. Allah, bir surede Peygamberimiz (sav)'e şöyle buyurmuştur:

Ey bürünüp örtünen, Kalk (ve) bundan böyle uyar. Rabbini tekbir et (yücelt) Elbiseni temizle. Pislikten kaçınıp-uzaklaş. (Müddessir Suresi, 1-5)

Allah Kuran'da müminlere temiz olan şeylerden yemelerini bildirmiş, Peygamberimiz (sav)'e de, temiz olan şeylerin helal olduğunu müminlere bildirmesini söylemiştir:

"Ey elçiler, güzel ve temiz olan şeylerden yiyin..." (Mü'minun Suresi, 51)

"Sana, kendilerine neyin helal kılındığını sorarlar. De ki: "Bütün temiz şeyler size helal kılındı." Allah'ın size öğrettiği gibi öğretip yetiştirdiğiniz avcı hayvanlarının yakalayıverdiklerinden de -üzerine Allah'ın adını anarak- yiyin. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk görendir." (Maide Suresi, 4)

Peygamberimiz (sav) bir hadis-i şeriflerinde de müminlere temiz olmayı şöyle öğütlemiştir:

"Müslümanlık temizdir, kirsizdir. Siz de temiz olun, temizlenin, Zira cennete temizler girer."[31]

Peygamberimiz (sav)'in duaları

Kuran'da Peygamberimiz (sav)'in gece dua için kalktığı bildirilir.

Şu bir gerçek ki, Allah'ın kulu (olan Muhammed,) O'na dua (ibadet ve kulluk) için kalktığında, onlar (müşrikler,) neredeyse çevresinde keçeleşeceklerdi. De ki: "Ben gerçekten, yalnızca Rabbime dua ediyorum ve O'na hiç kimseyi (ve hiçbir şeyi) ortak koşmuyorum." (Cin Suresi, 19-20)

Kuran'da birçok ayette Peygamberimiz (sav)'in dualarından bahsedilmektedir. Peygamberimiz (sav) dualarında Allah'ı sıfatları ile anarak O'nu yüceltmiştir. Peygamberimiz (sav)'in Kuran'da bildirilen dualarından biri şöyledir:

De ki: "Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü verirsin ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; hayır Senin elindedir. Gerçekten Sen, herşeye güç yetirensin." (Al-i İmran Suresi, 26)

Peygamberimiz (sav) de, tüm diğer peygamberlerde olduğu gibi ins ve cin düşmanlarının tehditi ve baskıları ile karşı karşıya kalmıştır. Onların bu baskılarına karşı sabır ve dayanıklılık gösteren Peygamber Efendimiz'e, şeytanın olumsuz telkinlerine ve manevi saldırılarına karşı Allah'tan şöyle yardım istemesi emredilmiştir:

Ve de ki: "Rabbim şeytanın kışkırtmalarından Sana sığınırım. Ve onların benim yanımda bulunmalarından da Sana sığınırım Rabbim." (Müminun Suresi, 97-98)

Peygamberimiz (sav)'e, dualarında Allah'tan bağışlanma dilemesi ve Rabbimiz'in merhametini zikretmesi şöyle emredilmiştir:

Ve de ki: "Rabbim bağışla ve merhamet et, Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın." (Müminun Suresi, 118)

(Yan sayfa) Hafız Halil Efendi. Tezhip. Fatiha Suresi 1-7. ayetler: "Rahman Rahim olan Allah'ın adıyla, Hamd Alemlerin Rabbinedir. Rahman ve Rahimdir. Din gününün Malikidir. Biz yalnızca Sana ibadet eder ve yalnızca Senden yardım dileriz. Bizi doğru yola ilet; Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna. Gazaba uğrayanların ve sapmışlarınkine değil."

سورة فاتحة مكية
وهي سبع آية
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين ۝ الرحمن الرحيم
۝ مالك يوم الدين ۝ إياك نعبد
وإياك نستعين ۝ اهدنا الصراط
المستقيم ۝ صراط الذين
أنعمت عليهم غير المغضوب
عليهم ولا الضالين

Rivayetlerde ise, Peygamber Efendimizin Allah'a kendisine güzel bir ahlak ve iyi bir huy vermesi için dua ettiği ve dualarında Allah'a şöyle yalvardığı belirtilir:

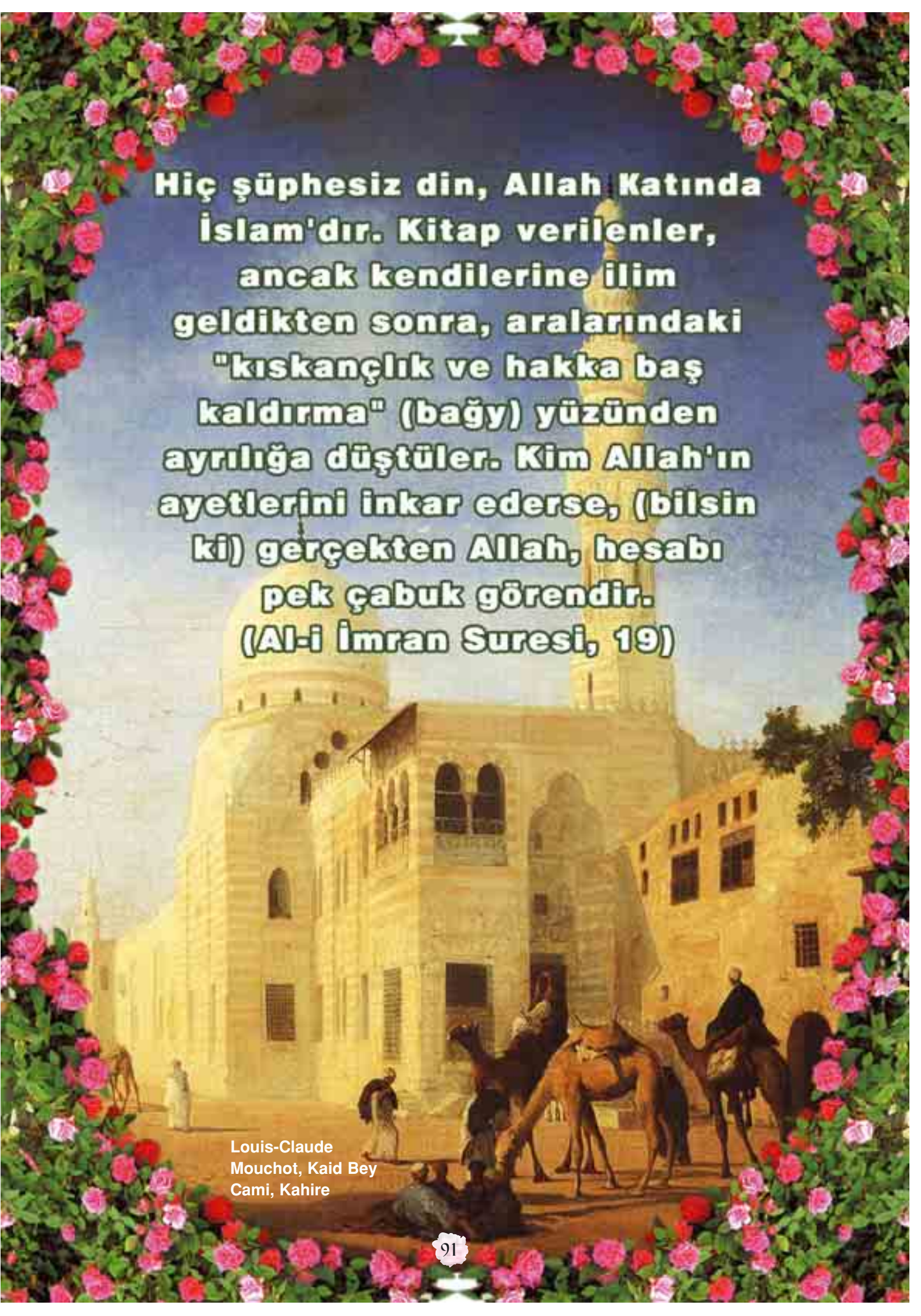
"Allah'ım! Yaratılışımı ve ahlakımı güzelleştir. İlahi! Beni ahlakın kötülerinden uzaklaştır."[32]

Allah'ın, **"De ki: "Sizin duanız olmasaydı Rabbim size değer verir miydi?..."** (Furkan Suresi, 77) ayetiyle de bildirdiği gibi dua müminler için çok önemli bir ibadettir. İnsan, acz içinde, Allah dilemedikçe hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini bilerek, umarak ve korkup sakınarak, her konuda Allah'a yönelmeli, herşey için O'na dua etmelidir. Peygamber Efendimizin ve Kuran'da duaları zikredilen diğer peygamberlerimizin duaları müminler için en güzel örneklerdir. Onlar dualarında hem Allah'a nasıl teslim olduklarını, Allah'ı tek dost ve yardımcı olarak gördüklerini göstermişler, hem de Rabbimiz'i en güzel isimleri ile yüceltmişlerdir. Peygamberlerimizin dualarında ayrıca hiç vakit gözetmeden, her an dua ettikleri ve ihtiyaç içinde kaldıklarında hemen Rabbimiz'e yöneldikleri görülmektedir.

David Roberts, Muayyad Camii

Hiç şüphesiz din, Allah Katında İslam'dır. Kitap verilenler, ancak kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki "kıskançlık ve hakka baş kaldırma" (bağy) yüzünden ayrılığa düştüler. Kim Allah'ın ayetlerini inkar ederse, (bilsin ki) gerçekten Allah, hesabı pek çabuk görendir.
(Al-i İmran Suresi, 19)

Louis-Claude Mouchot, Kaid Bey Cami, Kahire

Ey insan, 'üstün kerem
sahibi' olan Rabbine karşı
seni aldatıp-yanıltan nedir?
Ki O, seni yarattı, 'sana bir
düzen içinde biçim verdi' ve
seni bir itidal üzere kıldı.
Dilediği bir surette
seni tertib etti.
(İnfitar Suresi, 6-8)

Peygamberimizin Tebliği

Hz. Muhammed (sav), Allah'ın **"Şu halde, sen bundan dolayı davet et ve emrolunduğun gibi doğru bir istikamet tuttur..."** (Şura Suresi, 15) ayetiyle de bildirdiği gibi insanları uyarmakla görevlendirdiği son peygamberidir. Peygamberimiz (sav), tüm diğer elçiler gibi insanları doğru yola, Allah'a iman etmeye, ahiret için yaşamaya ve güzel ahlaka çağırmıştır. Bu daveti sırasında kullandığı yöntemler, konuları anlatış şekli, üslubu her Müslümana örnek olmalı, her Müslüman insanları dine davet ederken Peygamber Efendimiz gibi konuşmalı ve davranmalıdır.

Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e, kendisinin insanları uyarmakla görevli olduğunu belirtmesi şöyle emredilmiştir:

De ki: "Bu, benim yolumdur. Bir basiret üzere Allah'a davet ederim; ben ve bana uyanlar da. Ve Allah'ı tenzih ederim, ben müşriklerden değilim." (Yusuf Suresi, 108)

Peygamber Efendimiz insanları uyarmak için elinden geleni en fazlasıyla yapmış, mümkün olan en fazla sayıda insanı uyarmak için çaba göstermiştir. Bir ayette şöyle bildirilir:

De ki: "Şahidlik bakımından hangi şey daha büyüktür?" De ki: "Allah benimle sizin aranızda şahiddir. Sizi -ve kime ulaşırsa- kendisiyle uyarmam için bana şu Kuran vahyedil-

dı. Gerçekten Allah'la beraber başka ilahların da bulunduğuna siz mi şahidlik ediyorsunuz?" De ki: "Ben şehadet etmem." De ki: O, ancak bir tek olan ilahtır ve gerçekten ben, sizin şirk koşmakta olduklarınızdan uzağım. (Enam Suresi, 19)

Peygamberimiz (sav) Kuran'ı tebliğ ederken, müşriklerin atalarından kendilerine miras kalan sapkın dinlerini tamamen değiştirmiş ve bu nedenle onların baskı ve karşı koymaları ile karşılaşmıştır. Ancak o Allah'ın emrine uyarak, onların baskı ve alaylarına hiçbir zaman aldırış etmemiştir. Allah, Peygamberimiz (sav)'e ayetlerde şöyle buyurmaktadır:

Öyleyse sen emrolunduğun şeyi açıkça söyle ve müşriklere aldırış etme. Şüphesiz o alay edenlere (karşı) Biz sana yeteriz. (Hicr Suresi, 94-95)

Günümüzde de Müslümanların, insanların rızalarını gözetmeden, kim ne der diyerek düşünmeden Kuran ahlakını insanlara anlatmaları, Peygamberimiz (sav)'in sünnetine uyarak "kınayanın kınamasından korkmamaları" gerekir. Bu, Allah'ın razı olacağı ve cenneti ile müjdelediği bir ahlak ve takva alametidir. Peygamber Efendimiz, Müslümanlara bu sünnetine uymalarını şöyle bildirmiştir:

"Benim tebliğ ettiklerimi, beni görenler (şahid olanlar) görmeyenlere tebliğ etsin, duyursun."[33]

Peygamberimiz (sav) insanlara Allah'ın sonsuz güç sahibi olduğunu anlatmıştır

İnsanların Allah'ın gücünü gereği gibi takdir edip, O'ndan korkup sakınarak güzel ahlak göstermeleri için Peygamberimiz (sav) insanlara Allah'ın gücünün ve yaratışındaki ihtişamın delillerini anlatmış, onların Allah'ı severek O'ndan korkup sakınmalarına vesile olmuştur. Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e, Rabbimiz'in yaratışının delillerini ve gücünü şu ayetlerle anlatması bildirilmiştir:

De ki: "Gördünüz mü söyleyin: Allah, kıyamet gününe kadar geceyi sizin üzerinizde kesintisizce sürdürecek olsa, Allah'ın dışında size aydınlık verecek ilah kimdir? Yine de dinlemeyecek misiniz?" De ki: "Gördünüz mü söyleyin, Allah kıyamet gününe kadar gündüzü sizin üzerinizde kesintisizce sürdürecek olsa Allah'ın dışın-

da size içinde dinleneceğiniz geceyi getirecek ilah kimdir? Yine de görmeyecek misiniz? (Kasas Suresi, 71-72)

Hz. Muhammed (sav) ahirete inanmayanlara da Allah'ın dünyadaki yaratılış delillerini anlatmış ve tüm bunları yaratmaya kadir olan Allah'ın elbette ahirette bunların benzerlerini de yaratmaya güç yetirdiğini açıklamıştır. Peygamberimiz (sav) bu önemli gerçeği kavmine şöyle bildirmiştir:

De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın da, böylelikle yaratmaya nasıl başladığına bir bakın, sonra Allah ahiret yaratmasını (veya son yaratmayı) da inşa edip yaratacaktır. Şüphesiz Allah, herşeye güç yetirendir." (Ankebut Suresi, 20)

İsmail Hakkı Altunbezer. Celi sülüs levha. Kuran'dan bir ayet; "... Doğrusu Allah herşeye güç yetirendir." (Bakara Suresi, 20)

Peygamberimiz (sav), Allah'ın her türlü eksiklikten münezzeh olduğunu, hiçbir şeye ihtiyaç duymadığını insanlara tebliğ ettiği ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "O, gökleri ve yeri yaratırken ve O, (hep) besleyen (hiç) beslenmezken, ben Allah'tan başkasını mı veli edineceğim?" De ki: "Bana gerçekten Müslüman olanların ilki olmam emredildi ve: Sakın müşriklerden olma." (denildi.) De ki: "Şüphesiz ben, Rabbime isyan edersem o büyük günün azabından korkarım." (Enam Suresi, 14-15)

Allah'ın eşi, benzeri olamayacağını ve Rabbimiz'in herşeyin tek sahibi olduğu Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'tır." De ki: "Öyleyse, O'nu bırakıp kendilerine bile yarar da, zarar da sağlamaya güç yetiremeyen birtakım veliler mi (tanrılar) edindiniz?" De ki: "Hiç görmeyen (a'ma) ile gören (basiret sahibi) eşit olabilir mi? Veya karanlıklarla nur eşit olabilir mi?" Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: "Allah, herşeyin yaratıcısıdır ve O, tektir, kahredici olandır." (Rad Suresi, 16)

Hz. Muhammed (sav), Allah'ın varlığını bildikleri halde O'nun üstün kudretini düşünmeyen, bundan dolayı O'nun büyüklüğünü takdir edemeyen kavmine, Allah'ın varlığını ve büyüklüğünü ikrar ettirmiştir. Ve bunun ardından, onları öğüt almaya ve korkup sakınmaya davet etmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

De ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin:) Yeryüzü ve onun içinde olanlar kimindir?" "Allah'ındır" diyecekler. De ki: "Yine de öğüt alıp-düşünmeyecek misiniz?" De ki: "Yedi göğün Rabbi ve büyük Arş'ın Rabbi kimdir?" "Allah'ındır" diyecekler. De ki: "Yine de sakınmayacak mısınız?" De ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin:) Herşeyin melekutu (mülk ve yönetimi) kimin elindedir? Ki O, koruyup kolluyorken kendisi korunmuyor." "Allah'ındır" diyecekler. De ki: "Öyleyse nasıl oluyor da böyle büyülenyorsunuz?" (Müminun Suresi, 84-89)

Peygamberimiz (sav) insanlara tek doğru yolun Allah'ın yolu olduğunu bildirmiştir

İnsanların bir kısmı kendilerine yol olarak sapkın, yanlışlıklarla, batıl inançlarla ve zararlı fikir ve yöntemlerle dolu yolları seçerler. Bunların her biri insanlara dünyada ve ahirette kayıptan başka bir şey getirmez. Peygamberimiz (sav) ise, insanları en şerefli ve güzel olan yola, Allah'ın yoluna çağırmış, insanların dünyada ve ahirette kurtuluşlarına vesile olmak için gayret etmiştir.

De ki: "Bize yararı ve zararı olmayan Allah'tan başka şeylere mi tapalım? Allah bizi hidayete erdirdikten sonra, şeytanların ayartarak yerde şaşkınca bıraktıkları, arkadaşlarının da: "Doğru yola, bize gel" diye kendisini çağırdığı kimse gibi topuklarımız üzerinde gerisin geri mi döndürülelim?" De ki: "Hiç şüphesiz Allah'ın yolu, asıl yoldur. Ve biz alemlerin Rabbine (kendimizi) teslim etmekle emrolunduk." (Enam Suresi, 71)

Peygamber Efendimiz, hadis-i şeriflerinde de en doğru yolun Allah'ın ve Resulünün yolu olduğunu belirtmişlerdir:

"Muhakkak ki, en güzel söz Allah'ın kitabıdır. En güzel yol da Muhammed'in yoludur."[34]

Peygamberimiz (sav) insanları şirkten sakındırmıştır

Peygamberimiz (sav)'in insanları sakındırdığı en önemli konulardan biri şirktir. Kuran ayetlerinde de görüldüğü gibi Hz. Muhammed (sav), insanlara daima Allah'ın tek ilah olduğunu, O'nun dışında hiçbir varlığın hiçbir güce sahip olmadığını söylemiş ve müşrikliğe karşı onları uyarmıştır. Pek çok ayette Peygamberimiz (sav)'e insanları şirke karşı uyarması haber verilmiştir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "Bu, benim yolumdur. Bir basiret üzere Allah'a davet ederim; ben ve bana uyanlar da. Ve Allah'ı tenzih ederim, ben müşriklerden değilim." (Yusuf Suresi, 108)

De ki: "Ben gerçekten, yalnızca Rabbime dua ediyorum ve O'na hiç kimseyi (ve hiçbir şeyi) ortak koşmuyorum." De ki: "Doğrusu ben, sizin için ne bir zarar, ne de bir yarar (irşad) sağlayabilirim." De ki: "Muhakkak beni Allah'tan (gelebi-

lecek bir azaba karşı) hiç kimse asla kurtaramaz ve O'nun dışında asla bir sığınak da bulamam." (Cin Suresi, 20-22)

De ki: "Ben, dini yalnızca O'na halis kılarak Allah'a ibadet etmekle emrolundum." "Ve ben, Müslümanların ilki olmakla da emrolundum." De ki: "Ben, Rabbime isyan ettiğim takdirde, büyük bir günün azabından korkarım." De ki: "Ben dinimi yalnızca O'na halis kılarak Allah'a ibadet ederim." "Siz, O'nun dışında dilediklerinize ibadet edin." De ki: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini hem yakınlarını hüsrana uğratanlardır. Haberiniz olsun; bu apaçık olan hüsranın kendisidir." (Zümer Suresi, 11-15)

Ya da halkı sürekli yaratmakta olan, sonra onu iade edecek olan ve sizi gökten ve yerden rızıklandıran mı? Allah ile beraber başka bir ilah mı? De ki: "Eğer doğru söylüyor iseniz, kesin-kanıt (burhan)ınızı getiriniz." (Neml Suresi, 64)

Kavmine Allah'ın tek ilah olduğunu hatırlatan Hz. Muhammed (sav), aynı zamanda Allah'a eş koştuklarının hiçbir şeyi yaratamayacaklarını, kimseye zarar vermeye veya fayda sağlamaya güçleri yetmeyeceğini de çeşitli şekillerde tebliğ etmiştir. Bu konudaki ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "O'nun dışında (ilah olarak) öne sürdüklerinizi çağırın, onlar sizden ne zararı uzaklaştırabilirler, ne de (onu yararınıza) dönüştürebilirler." (İsra Suresi, 56)

De ki: "Gördünüz mü haber verin; Allah'tan başka taptıklarınız, yerden neyi yaratmışlar, bana gösterin? Yoksa onların göklerde bir ortaklığı mı var? Eğer doğru sözlüler iseniz, bundan önce bir kitap ya da bir ilim kalıntısı (veya bir eser) varsa, bana getirin." (Ahkaf Suresi, 4)

De ki: "Allah'ın dışında (Tanrı diye) öne sürdüklerinizi çağırın. Onların göklerde ve yerde bir zerre ağırlığınca bile (hiçbir şeye) güçleri yetmez; onların bu ikisinde hiçbir ortaklığı olmadığı gibi, O'nun bunlardan hiçbir destekçi olanı da yoktur." (Sebe Suresi, 22)

De ki: "Siz, Allah'ın dışında taptığınız ortaklarınızı gördünüz mü? Bana haber verin; yerden neyi yaratmışlardır? Ya da onların göklerde bir ortaklığı mı var? Yoksa Biz onlara bir kitap vermişiz de onlar bundan (dolayı) apaçık bir belge üzerinde midirler? Hayır, zulmedenler, birbirlerine aldatmadan başkasını vadetmiyorlar." (Fatır Suresi, 40)

İnsanların birçoğu Allah'ın varlığını kabul eder ancak Allah'ın gücünü ve büyüklüğünü takdir edemez, Allah'tan başka varlıkların kendisine yarar getirebileceğini zanneder, tek dost ve yardımcının Allah olduğunu kavrayamaz. Peygamberimiz (sav) ise, kavmine bu gerçekleri anlatmış ve onları şirkten arındırmaya çalışmıştır. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye soracak olsan, elbette "Allah" diyecekler. De ki: "Gördünüz mü haber verin: Allah'tan başka taptıklarınız, eğer Allah bana bir zarar dileyecek olsa, O'nun zararını kaldırabilirler mi? Ya da bana bir rahmet vermeyi istese, O'nun rahmetini tutup-önleyebilecekler mi" De ki: "Allah, bana yeter. Tevekkül edecek olanlar, O'na tevekkül etsinler." (Zümer Suresi, 38)

De ki: "Size bir kötülük isteyecek olsa sizi Allah'tan koruyacak, veya size bir rahmet isteyecek olsa (buna engel olacak) kimdir?" Onlar, kendileri için Allah'ın dışında ne bir veli, ne bir yardımcı bulamazlar. (Ahzab Suresi, 17)

Mustafa Rakım Efendi. 1797. "Allah'ı tenzih ederim ve O'na hamd ederim. O'ndan başka ilah yoktur. Andolsun en büyüktür ve Allah'tan başka kuvvet yoktur."

İnsanın tek dostu ve koruyucusu kendisini yaratan Allah'tır. Ne var ki Allah'tan korkmayan insanlar bunu kabul etmek istemezler. Ancak zorluk anlarında, çaresiz olduklarını açıkça görebildikleri bazı olaylarda bu insanlar, kendilerine Allah'tan başka hiç kimsenin yardım edemeyeceğini anlarlar. Peygamberimiz (sav) de insanlara bu gerçeği hatırlatmıştır. Bir sıkıntıya, bir zarara uğradığı zaman, insanın Allah'tan başka hiçbir yardımcısının olmadığını söylemiştir. Bu konu ile ilgili olarak Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e, kavmine şu hatırlatmayı yapması bildirilmiştir:

De ki: "Düşündünüz mü hiç; eğer size Allah'ın azabı gelirse ya da saat (kıyamet) gelip çatarsa, Allah'tan başkasını mı çağıracaksınız? Eğer doğru sözlüler iseniz (çağırın bakalım.)" Hayır, yalnızca O'nu çağırırsınız, dilerse kendisini çağırdığınız şeyi açar (giderir) ve şirk koşmakta olduklarınızı unutursunuz. (Enam Suresi, 40-41)

Peygamberimiz (sav)'in de hatırlattığı bu gerçeği unutmayan müminler, bir zorlukla karşılaşmadan da, kendilerine tek yardım edebilecek, onlardan sıkıntı ve zorlukları tek kaldırabilecek gücün Allah olduğunu bilirler. Kuran'da şöyle buyrulmaktadır:

De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kim kurtarmaktadır ki, siz (açıktan ve) gizliden gizliye ona yalvararak dua etmektesiniz: -Andolsun, bizi bundan kurtarırsan, gerçekten şükredenlerden oluruz." De ki: "Ondan ve her türlü sıkıntıdan sizi Allah kurtarmaktadır. Sonra siz yine şirk koşmaktasınız." (Enam Suresi, 63-64)

Resulullah Efendimiz hadis-i şeriflerinde de tüm Müslümanları şirke karşı uyarmıştır:

"(En büyük günah) Allah seni yaratmış iken, O'na ortak koşmandır."[35]

Peygamber Efendimiz, bir başka sözünde ise, Allah'ın şirk dışındaki bütün günahları affedeceğini şöyle bildirmiştir:

Allah (z.c.hz.)leri buyurur: "Bir adam bilse ki Ben kudret sahibiyim, günahları affederim. O şirk etmedikçe, Ben onu affederim."[36]

Peygamberimiz (sav), özellikle gizli şirkin, insanlar için ne kadar önemli bir tehlike olduğunu ise şu sözleriyle açıklamıştır:

"Bana göre, sizin için deccalden daha ziyade korktuğum şeyi haber vereyim mi? O, gizli şirktir ki, kişinin kalkıp adamın makamına gösteriş için amel etmesidir."[37]

"Şirk ümmetimde düz taşta karanlık gecede karıncaların gezinişinden daha gizlidir. Alameti, adaletsizlikten dolayı muhabbet, ve adaletten dolayı da buğz etmektir. Ve Din, Allah için sevgi ve Allah için buğzdan başka nedir? Allah Teala buyurdu ki:"Eğer siz Allah'ı seviyorsanız Bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin."[38]

De ki: "Göklerde ve yerde
gaybı Allah'tan başka kimse
bilmez. Onlar ne zaman
dirileceklerinin
şuuruna varmıyorlar."
(Neml Suresi, 65)

Peygamberimiz (sav) gaybın bilgisinin sadece Allah'a ait olduğunu açıklamıştır

Kuran'da "gayb" kelimesi, insanların bilmedikleri, görmedikleri gizli olan şeyleri ifade etmek için kullanılmıştır. Örneğin gelecekte olacak olan olaylar bizim için gayba ait bilgilerdir. Ancak geleceğe dair tüm bilgiler, her insanın, her ülkenin, her binanın, her eşyanın geleceği, her anıyla Allah Katında bilinmektedir. Peygamberimiz (sav)'e, gayb bilgisinin sadece Allah'a ait olduğunu insanlara açıklaması şöyle bildirilmiştir:

De ki: "Ne kadar kaldıklarını Allah daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gaybı O'nundur. O, ne güzel görmekte ve ne güzel işitmektedir. O'nun dışında onların bir velisi yoktur. Kendi hükmünde hiç kimseyi ortak kılmaz." (Kehf Suresi, 26)

De ki: "Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez. Onlar ne zaman dirileceklerinin şuuruna varmıyorlar." (Neml Suresi, 65)

De ki: "Şüphesiz Rabbim hakkı (batılın yerine veya dilediği kimsenin kalbine) koyar. O, gaybleri bilendir. (Sebe Suresi, 48)

Resulullah Efendimize zaman zaman gaybtan bazı şeyler sorulduğunda kendisi onlara şu cevabı verirdi:

"Bilmiyorum. Ben bir kulum; Mevlâm neyi bildirirse onu bilirim. Onun bildirmediğini bilemem..."[39]

Peygamberimiz (sav) insanlara, Allah'ın en gizli konuşmaları dahi bildiğini hatırlatmıştır

Bazı insanlar bir kötülük düşündüklerinde ya da taraftarları olan kişilerle bir kötülük planladıklarında, dedikodu yaptıklarında, düzenler kurduklarında bunları insanlardan gizlediklerini zannederler. Oysa Allah her insanın bütün düşündüklerini, aklından geçirdiklerini, iki kişi arasındaki fısıldaşmaları, göklerde ve yerde olan herşeyi bilir. İnsanın an an yaptığı herşeye şahittir. Ve her insan, gizli gizli yaptığını veya konuştuğunu sandığı herşeyin hesabını ahirette verecektir. Belki o kişi

yaptığı o kötülük dolu konuşmayı unutacaktır, ancak Allah insanların unuttukları herşeyi hesap gününde önlerine getirecektir.

Peygamberimiz (sav) de bu konuya dikkat çekerek, insanları verecekleri hesap için uyarmıştır. Bu konudaki ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "Sinelerinizde olanı -gizlesenız de, açığa vursanız da- Allah bilir. Ve göklerde olanı da, yerde olanı da bilir. Allah, herşeye güç yetirendir." (Al-i İmran Suresi, 29)

De ki: "Benimle aranızda şahid olarak Allah yeter; kuşkusuz O, kullarından gerçeğiyle haberdardır, görendir." (İsra Suresi, 96)

Buna rağmen yüz çevirecek olurlarsa, de ki: "Size eşitlik üzere açıklamada bulundum. Tehdit edildiğiniz (sorgu ve azab günü) yakın mı, uzak mı, bilemem. Şüphesiz O, sözün açıkta söylenenini de bilmekte, saklamakta olduklarınızı da bilmektedir." (Enbiya Suresi, 109-110)

De ki: "Siz Allah'a dininizi mi öğreteceksiniz? Oysa Allah, göklerde ve yerde olanları bilir. Allah, herşeyi bilendir." (Hucurat Suresi, 16)

Peygamberimiz (sav) insanlara Kuran'ın Allah Katından indirildiğini açıklamıştır

Peygamberimiz (sav)'in döneminde ve sonraki dönemlerde de Kuran'ın hak kitap olduğunu inkar edenler olmuştur ve bu kişiler Kuran'ı Peygamberimiz (sav)'in yazdığını iddia edecek kadar ileri gitmişlerdir. Oysa Kuran'ın insan eliyle yazılmadığı çok açıktır. Allah'ın sözü olan Kuran, içinde birçok mucizeye, insanların erişmeyeceği eşsiz bir hikmete sahiptir. Peygamberimiz (sav) de insanlara bu gerçeği hatırlatmış ve Kuran'ı Allah'ın gönderdiğini bildirmiştir. Bu konudaki ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "Onu, göklerde ve yerde gizli olanı bilen (Allah) indirmiştir. Doğrusu O,

Kuran-ı Kerim'in ilk orjiinal nüshası (Kadir Suresi) Topkapı Sarayı'nın sergilenmeyen arşiv bölümünde bulunmaktadır.

çok bağışlayandır, çok esirgeyendir." (Furkan Suresi, 6)
De ki: "Gördünüz mü haber verin: eğer o (Kuran) Allah Katından ise, sonra siz onu inkar etmişseniz (bu durumda) uzak bir ayrılık içinde olandan daha sapık kimdir?" (Fussilet Suresi, 52)

Kuran'ın bir insan tarafından yazıldığını iddia edenler, onun sahip olduğu mucizelerden, Allah'ın sonsuz hikmet içeren sözlerinden habersizdirler. Oysa Kuran değil bir insanın, bütün insanların ve cinlerin dahi biraraya gelerek yazamayacakları bir kitaptır. Ve Hz. Muhammed (sav)'e bu konu ile il-

(Bu) Kitabın indirilmesi,
üstün ve güçlü olan, hüküm
ve hikmet sahibi
Allah (Katın)dandır.
(Zümer Suresi, 1)

... Bu bir Kitap'tır ki, Rabbinin izniyle
insanları karanlıklardan nura,
O güçlü ve övgüye layık olanın
yoluna çıkarman için
sana indirdik.
(İbrahim Suresi, 1)

gili olarak kavmine şunları bildirmesi emredilmiştir:

De ki: "Eğer bütün ins ve cin (toplulukları), bu Kuran'ın bir benzerini getirmek üzere toplansa, -onların bir kısmı bir kısmına destekçi olsa bile- onun bir benzerini getiremezler." (İsra Suresi, 88)

Yoksa: "Bunu kendisi yalan olarak uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Bunun benzeri olan bir sûre getirin ve eğer gerçekten doğru sözlüysenız Allah'tan başka çağırabildiklerinizi çağırın." (Yunus Suresi, 38)

Peygamber Efendimiz bir diğer hadis-i şeriflerinde ise Kuran'ın Allah'ın sözü olduğunu şöyle belirtmiştir:

"Kuran, Allah Azze ve Celle'nin kelamıdır. Öyle ise Kuran sahibi, Rabbinin, yasak ettiklerini yapmamak sureti ile ona tazim (hürmet) etsin."[40]

Peygamberimiz (sav) Kuran'ın Müslümanlar için bir müjde ve hidayet rehberi olduğunu bildirmiştir

Peygamberimiz (sav) Kuran'ın insanları hidayete eriştirdiğini söylemiş ve onlara Kuran'ı rehber edinmelerini öğütlemiştir. Bu konudaki ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "İman edenleri sağlamlaştırmak, Müslümanlara bir müjde ve hidayet olmak üzere, onu (Kuran'ı) hak olarak Rabbinden Ruhu'l-Kudüs indirmiştir." (Nahl Suresi, 102)

De ki: "Eğer ben sapacak olsam, artık kendi nefsim aleyhine sapmış olurum; eğer hidayeti bulacak olsam, bu da Rabbimin bana vahyetmekte olduğu (Kuran) sayesindedir. Şüphesiz O, işitendir, yakın olandır." (Sebe Suresi, 50)

Peygamberimiz (sav)'in bir hadis-i şeriflerinde Kuran'ın kurtuluşa götüren bir rehber olduğu şöyle açıklanır:

"Kim ki Kuran'ı öne alırsa, Kuran onu cennete götürür. Kim de arkasına bırakırsa onu da cehenneme sürer."[41]

Peygamberimiz (sav), hesap günü kimsenin başkasının günahını yüklenemeyeceğini bildirmiştir

Cahiliye toplumlarında yaygın olan sapkın inanışlardan biri, bir kimsenin diğerinin günahını yüklenebileceğini sanmalarıdır. Örneğin, arkadaşlarının bir ibadeti yapmasını engellemeye çalışır ve onlara "ben senin günahını yüklenirim" derler. Bu kişi elbette ki bir ibadeti engellemenin günahını alır, ancak karşısındaki kişi de bu ibadeti yerine getirmemenin günahını alacaktır. Yani hiç kimse ondan bu günahı alıp yüklenemez. Hesap gününde herkes yalnızca kendi yaptığından sorumlu tutulacaktır. Kimseye başkalarının günahları sorulmayacak, kimse de kimsenin günahını yüklenmeyecektir. Allah, Hz. Muhammed (sav)'e bu konuyu şöyle açıklamasını bildirmiştir:

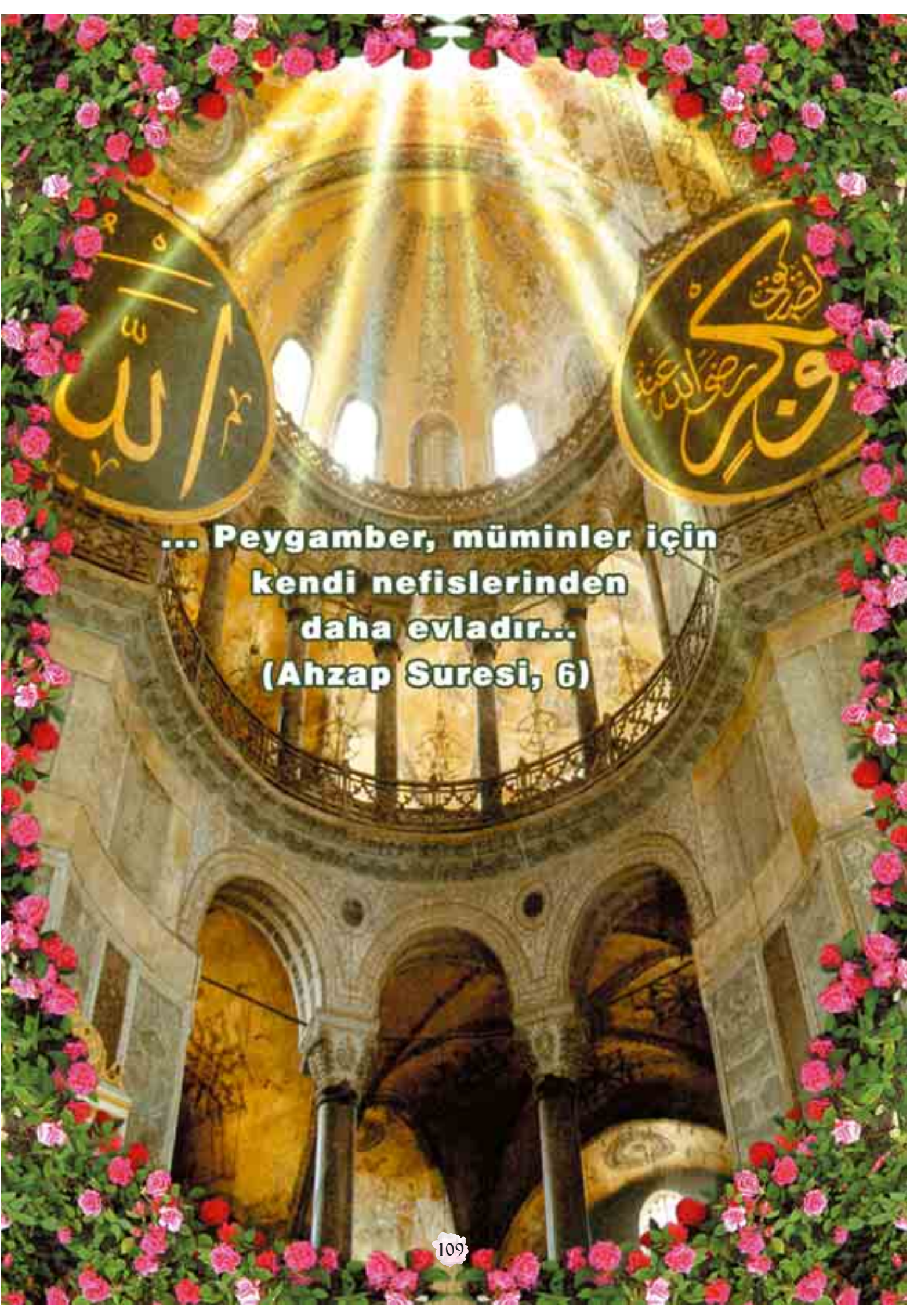
De ki: "O, herşeyin Rabbi iken, ben Allah'tan başka bir Rab mi arayayım? Hiçbir nefis, kendisinden başkasının aleyhine (günah) kazanmaz. Günahkar olan bir başkasının günah yükünü taşımaz. Sonunda dönüşünüz Rabbinizedir. O, size hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyleri haber verecektir." (Enam Suresi, 164)

Peygamber Efendimiz *"Kimse kimsenin günahını çekmez"*[42] sözleriyle de, halk arasındaki bu batıl inanca bir açıklama getirmiştir.

Peygamberimiz (sav), kavmine kendilerinden öncekilerin başlarına gelenleri anlatarak ibret almalarını öğütlemiştir

Tarih boyunca Allah'a, dine ve Allah'ın elçilerine karşı gelen topluluklar hep bir helakla yok olmuşlar, hatta arkalarında tek bir iz kalmayacak şekilde kaybolmuşlardır. Bu toplulukların uğradıkları son, tüm insanlara bir ibret olmalı, Allah'ın gazaplanmasından korkup sakınarak Allah'a yönelmelidirler.

De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın da, suçlu-günahkarların nasıl bir sona uğradıklarını görün." (Neml Suresi, 69)

الله
أبو بكر الصديق رضي الله عنه
... Peygamber, müminler için
kendi nefislerinden
daha evladır...
(Ahzap Suresi, 6)

De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın, sonra yalanlayanların sonu nasıl oldu, bir görün." (Enam Suresi, 11)
De ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın, böylece daha öncekilerin nasıl bir sona uğradıklarını görün. Onların çoğu müşrik kimselerdi." (Rum Suresi, 42)

Peygamber Efendimiz yukarıdaki ayetler doğrultusundaki bir sözlerinde ise, *"Ey kavmim, ağır olunuz. Sizden evvelki ümmetler, bu yaptığınız şeyle helak oldu. Peygamberlerine karşı ihtilafları sebebi ile ve kitaplarının bazısını bazısına karıştırmaları sebebi ile."*[43] diyerek, çevresindekileri, geçmiştekilerin başlarına gelenlerle uyarmıştır.

İnsanlara ölümü hatırlatmıştır

Ahiretin varlığına inanmayan veya şüphe duyan insanların en büyük korkularından biri ölüm korkusudur. Ölümle birlikte herşeylerini kaybedeceklerini düşündükleri ve dünyaya büyük bir hırsla bağlı oldukları için ölümü kesinlikle düşünmezler. Oysa her insan Allah'ın kendisi için kaderinde takdir ettiği bir vakitte ölecektir ve bundan asla bir kaçış yolu bulamayacaktır. Peygamberimiz (sav) de bu insanlara ölümden kaçışın kendilerine bir fayda sağlamayacağını

Andolsun, Biz çevrenizde bulunan şehirlerden (birçoğunu) yıkıma uğrattık...

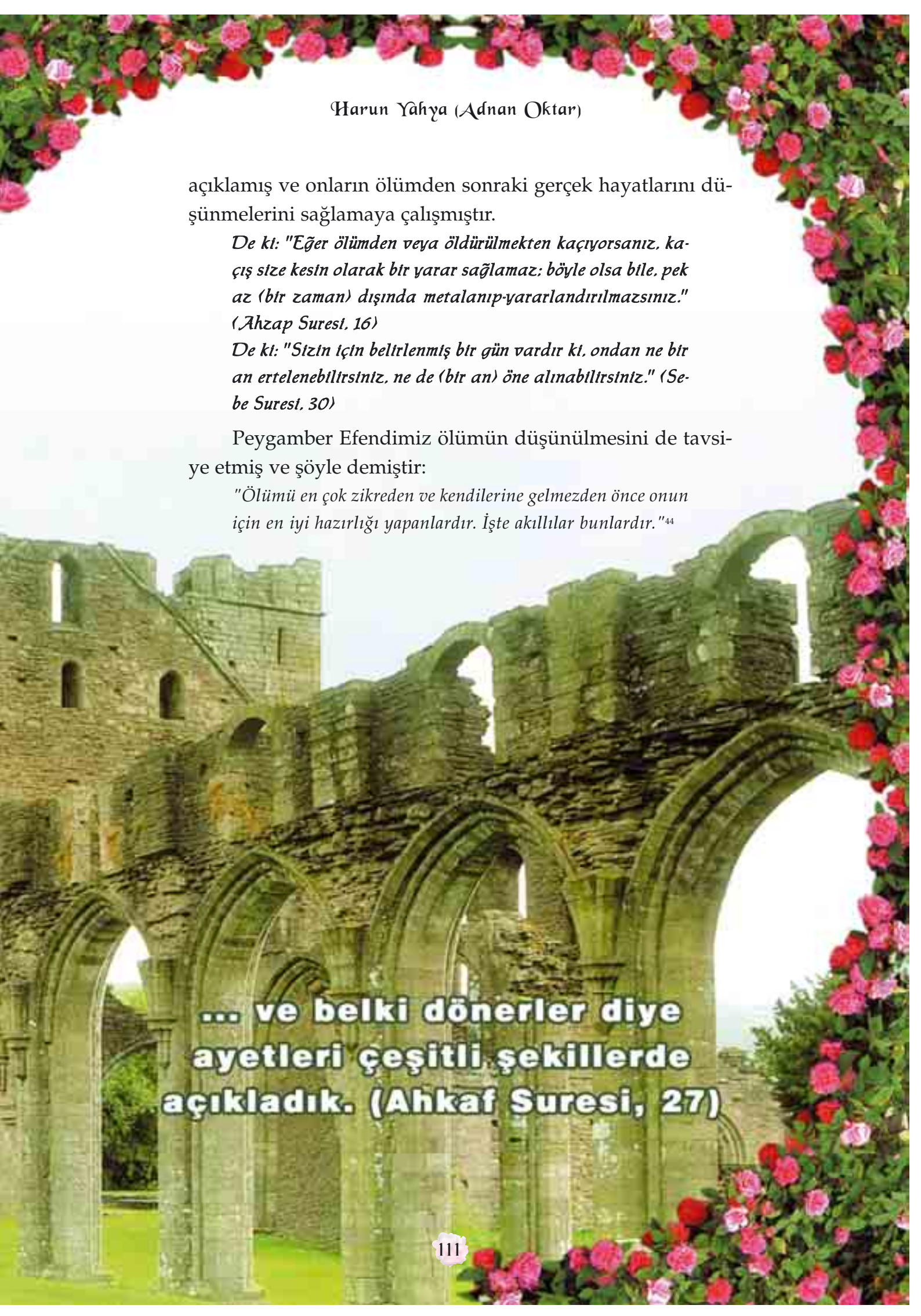
açıklamış ve onların ölümden sonraki gerçek hayatlarını düşünmelerini sağlamaya çalışmıştır.

De ki: "Eğer ölümden veya öldürülmekten kaçıyorsanız, kaçış size kesin olarak bir yarar sağlamaz; böyle olsa bile, pek az (bir zaman) dışında metalanıp-yararlandırılmazsınız." (Ahzap Suresi, 16)

De ki: "Sizin için belirlenmiş bir gün vardır ki, ondan ne bir an ertelenebilirsiniz, ne de (bir an) öne alınabilirsiniz." (Sebe Suresi, 30)

Peygamber Efendimiz ölümün düşünülmesini de tavsiye etmiş ve şöyle demiştir:

"Ölümü en çok zikreden ve kendilerine gelmezden önce onun için en iyi hazırlığı yapanlardır. İşte akıllılar bunlardır."[44]

Kıyametin saatinin bilgisinin sadece Allah'a ait olduğunu açıklamıştır

İnsanların merak ettikleri konulardan biri kıyamet saatinin ne zaman geleceğidir. Oysa Allah kıyametin saatini Kendisi'nden başka kimsenin bilemeyeceğini bildirmiş ve Hz. Muhammed'e (sav) bu konuda kendisine sorulan sorulara şöyle cevap vermesini emretmiştir:

İnsanlar, sana kıyamet saatini sorarlar; de ki: "Onun bilgisi yalnızca Allah'ın Katındadır." Ne bilirsin; belki kıyamet-saati pek yakın da olabilir. (Ahzap Suresi 63)

De ki: "Bilmiyorum, size vadedilen (kıyamet ve azab) yakın mı, yoksa Rabbim onun için uzun bir süre mi koymuştur?" (Cin Suresi, 25)

Buna rağmen yüz çevirecek olurlarsa, de ki: "Size eşitlik üzere açıklamada bulundum. Tehdit edildiğiniz (sorgu ve azab günü) yakın mı, uzak mı, bilemem." (Enbiya Suresi, 109)

Cehennemde bazı kimselerin sonsuza kadar kalacağını bildirmiştir

Cahiliye toplumlarında yaygın olan batıl inançlardan biri cehennemde belli bir süre kalınıp çıkılacağıdır. Oysa Allah cehennem azabının bazı kimseler için sonsuza kadar süreceğini bildirmiştir. Peygamberimiz (sav) de Allah'ın emrine uyarak, bir süre cehennemde kalınacağını iddia edenlere, Allah'ın dilemesi dışında insanların bazılarının cehennemde sonsuza kadar kalacaklarını haber vermiştir:

Dediler ki: "Sayılı günlerin dışında, ateş asla bize değmeyecektir." De ki: "Allah Katından bir ahid mi aldınız? -ki Allah asla ahdinden dönmez- Yoksa Allah'a karşı bilmediğiniz bir şeyi mi söylüyorsunuz?" Hayır; kim bir kötülük işler de günahı kendisini kuşatırsa, (artık) onlar, ateşin halkıdırlar, orada süresiz kalacaklardır. İman edip salih amellerde bulunanlar ise cennet halkıdırlar, orada süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 80-82)

Binasının temelini, Allah korkusu ve hoşnutluğu üzerine kuran kimse mi hayırlıdır, yoksa binasının temelini göçecek bir yarın kenarına kurup onunla birlikte kendisi de cehennem ateşi içine yuvarlanan kimse mi? Allah, zulmeden bir topluluğa hidayet vermez. (Tevbe Suresi, 109)

Peygamber Efendimiz bir sözünde cennet ve cehennemdeki hayat ile ilgili olarak şunları açıklamıştır:

"Cennetlikler cennette, cehennemlikler de cehennemde oldukları zaman ölüm getirilir. Cennetle cehennemin arasına konup orada kesilir. Sonra bir münadi nida eder: 'Ey ehl-i cennet! Artık ebediyet var, ölüm yok! Ey ehl-i nar! Artık ebediyet var ölüm yok. Cennetliklerin süruru bununla daha da artar. Cehennemliklerin de hüznü artar.'[45]

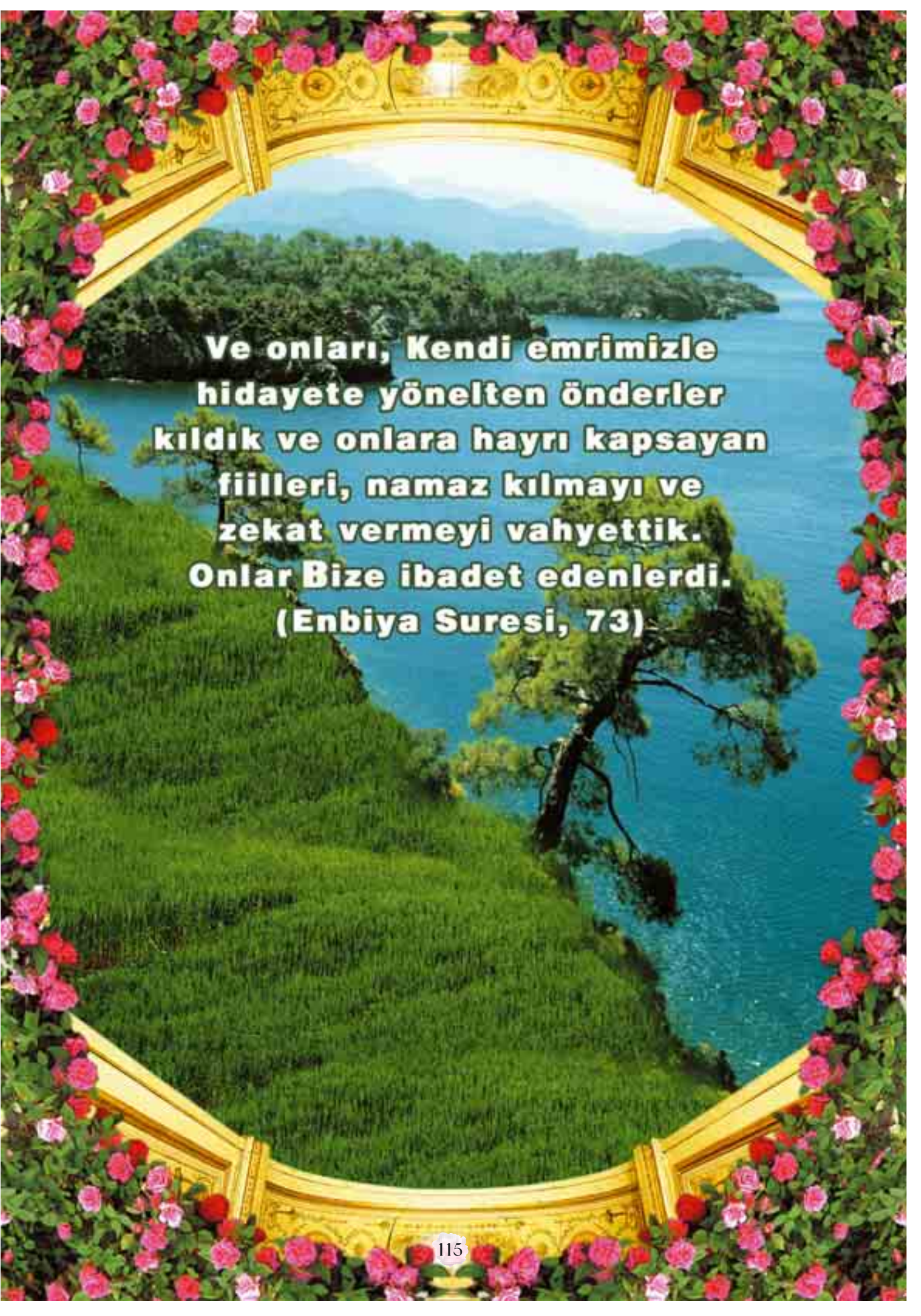
Allah'ı en güzel isimleri ile anmamızı söylemiştir

Daha önce de belirtildiği gibi, Peygamberimiz (sav) tebliğ yaparken, bir şeyi açıklarken, dua ederken Allah'ı tesbih eder, O'nu en güzel isimleri ile yüceltirdi. Peygamberimiz (sav)'in insanları da bu güzel tavra davet etmesi şu şekilde emredilmiştir:

De ki: "Allah, diye çağırın, 'Rahman' diye çağırın, ne ile çağırırsanız; sonunda en güzel isimler O'nundur." Namazında sesini çok yükseltme, çok da kısma, bu ikisi arasında (orta) bir yol benimse. Ve de ki: "Övgü (hamd), çocuk edinmeyen, mülkte ortağı olmayan ve düşkünlükten dolayı yardımcıya da (ihtiyacı) bulunmayan Allah'adır." Ve O'nu tekbir edebildikçe tekbir et. (İsra Suresi, 110-111)

Peygamberler arasında ayrım yapmamayı hatırlatmıştır

Peygamberimiz (sav) Allah'ın emrine uygun olarak, Allah'ın gönderdiği peygamberler arasında hiçbir ayrım yapmamamızı bildirmiş ve bir hadis-i şeriflerinde *"Peygamberleri birbirine tafdil (birini diğerinden üstün görmek) etmeyin"*[46] diye buyurmuştur. Peygamberlerimizin hepsi Allah'ın sevdiği, dost edindiği, güvendiği, cenneti ile müjdelediği mübarek, kutlu, takva sahibi kimselerdir.

Ve onları, Kendi emrimizle
hidayete yönelten önderler
kıldık ve onlara hayrı kapsayan
fiilleri, namaz kılmayı ve
zekat vermeyi vahyettik.
Onlar Bize ibadet edenlerdi.
(Enbiya Suresi, 73)

Bütün peygamberler Allah'ın dinini insanlara tebliğ etmişler, ulaşabildikleri herkesi Hz. Muhammed (sav) gibi Allah'ın yoluna çağırmışlardır. Bu, Peygamber Efendimizin bize bildirdiği çok önemli bir tutum ve inançtır. Kuran'da ise bu konu şöyle yer almaktadır:

De ki: "Biz Allah'a, bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve torunlarına indirilene, Musa'ya, İsa'ya ve peygamberlere Rablerinden verilenlere iman ettik. Onlardan hiçbiri arasında ayrılık gözetmeyiz. Ve biz O'na teslim olmuşlarız." (Al-i İmran Suresi, 84)

Deyin ki: "Biz Allah'a; bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarına indirilene, Musa ve İsa'ya verilen ile peygamberlere Rabbinden verilene iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz O'na teslim olmuşlarız." (Bakara Suresi, 136)

Peygamberimiz (sav) insanları güzel ahlaka çağırmıştır

Kitap boyunca da anlatıldığı gibi Peygamberimiz (sav) tüm alemlere örnek bir ahlaka sahipti ve insanları da güzel ahlaklı olmaya çağırmış, onlara Allah'ın razı olacağı ahlakın ve davranışların nasıl olması gerektiğini açıklamıştır. Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e güzel ahlakla ilgili insanlara hatırlatması emredilen bazı ayetler şöyledir:

De ki: "Gelin size Rabbiniz'in neleri haram kıldığını okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, anne-babaya iyilik edin, yoksulluk-endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. -Sizin de, onların da rızıklarını Biz vermekteyiz- Çirkin-kötülüklerin açığına ve gizli olanına yaklaşmayın. Hakka dayalı olma dışında, Allah'ın (öldürülmesini) haram kıldığı kimseyi

öldürmeyin. İşte bunlarla size tavsiye (emr) etti; umulur ki akıl erdirirsiniz. Yetimin malına, o erginlik çağına erişinceye kadar -o en güzel (şeklin) dışında- yaklaşmayın. Ölçüyü ve tartıyı doğru olarak yapın. Hiçbir nefse, gücünün kaldırabileceği dışında bir şey yüklemeyiz. Söylediğiniz zaman -yakınınız dahi olsa- adil olun. Allah'ın ahdine vefa gösterin. İşte bunlarla size tavsiye (emr) etti; umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz." (Enam Suresi, 151-152)

De ki: "Rabbim yalnızca çirkin hayasızlıkları -onlardan açıkta olanlarını ve gizli olanlarını,- günah işlemeyi, haklı nedeni olmayan 'isyan ve saldırıyı' kendisi hakkında ispatlayıcı bir delil indirmediği şeyi Allah'a şirk koşmanızı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır." (Araf Suresi, 33)

Peygamber Efendimizin güzel ahlakı tavsiye ettiği hadis-i şeriflerinden bazıları ise şöyledir:

"Rabbim bana dokuz şey emretti: Gizli halde de aleni halde de Allah'tan korkmamı, öfke ve rıza halinde de adaletli söz söylememi, fakirlikte de zenginlikte de iktisat yapmamı, benden kopana da sıla-ı rahim (dostluk) yapmamı, beni mahrum edene de vermemi, bana zulmedeni affetmemi, susma halimin tefekkür olmasını, konuşma halimin zikir olmasını, bakışımın ibret olmasını, marufu (doğru ve güzel olanı) emretmemi."[47]

"Sana zulmedeni affet. Sana küsene git, sana kötülük yapana iyilik yap. Aleyhine de olsa hakkı söyle."[48]

"Her nerede olursan ol Allah'tan ittika et ve kötülüğün arkasından iyilik yap, bu onu yok eder. İnsanlara iyi ahlakla muamele et."[49]

"İnsanlara güzel ahlakla muamelede bulun."[50]

Peygamberimiz (sav), Yemen'e gönderdiği elçilerine şunları tavsiye etmiştir:

"Sirke balı bozduğu gibi, kötü huy da ameli ifsad eder."[51]

"Müminin şerefi dini, asaleti güzel ahlakı, mürüvveti de aklıdır."[52]

Peygamberimiz (sav), insanları kibirlenmeye karşı uyarmıştır

Peygamber Efendimiz, kibrin ve büyüklenmenin kötü bir ahlak özelliği olduğunu ve kibirli insanların cehennemle karşılık bulabileceklerini bildirmiştir. Onları bu büyük tehlikeye karşı da uyarmıştır. Peygamberimiz (sav), her durumda tevazusu, alçak gönüllü, sevecen, şefkatli tavrı ile insanlara en güzel örnek olmuştur. Peygamberimiz (sav)'in kibir hakkındaki uyarılarından bazıları şöyledir:

"Allah Teala Hazretleri güzeldir, güzelliği sever. Kibir ise hakkın ibtali (hükümsüz bırakılması), insanların tahkiri (hor görülmesi)dir."[53]

"Kişi kendisini halktan büyük görüp uzak tuta tuta cebbarlar arasına kaydedilir de, onların başına gelen musibete duçar olur."[54]

Peygamberimiz (sav), ataları ve aileleri ile övünen ve bundan dolayı kibirlenen insanları da uyarmış ve şöyle demiştir:

"İnsanlar ya cehennem kömüründen başka bir şey olmayan ölmüş ecdadlarıyla övünmekten vazgeçerler, yahut da Allah Katında, burnuyla pislik yuvarlayan Mayıs böceğinden daha adi bir dereceye düşerler. Allah Teala Hazretleri sizden cahiliye kibirini temizledi. Artık o, muttaki bir mümin veya bedbaht bir facirdir. İnsanların hepsi Hz. Adem'in evlatlarıdır. Adem ise topraktan yaratılmıştır."[55]

Peygamberimiz (sav), ashabına her zaman güzel giyinmelerini, bakımlı ve hoş görünmelerini tavsiye etmiştir. Ancak aynı zamanda, onlara giydiklerinden veya güzelliklerinden dolayı kibirlenen insanın dünyada ve ahirette küçük düşüceğini de hatırlatmış, her koşulda tevazulu olmalarını söylemiştir. Bu sözlerinden biri şöyledir:

Biz seni ancak bütün
insanlara bir müjde verici ve
uyarıcı olarak gönderdik.
Ancak insanların çoğu bilmiyorlar.
(Sebe Suresi, 28)

"Bir adam nefsinin hoşuna giden birtakım elbise içinde saçları da yapılmış olarak giderken yürüme sırasında kibire düşmüştü ki, birden yere battı. Kıyamet kopuncaya kadar orada zorlukla batmaya devam edecek."[56]

Peygamberimiz (sav)'in infak konusundaki açıklamaları

İnfak etmek, bir insanın malını ve canını Allah'ın yolunda, Allah'ın razı olacağı şekilde harcamasıdır. Çevresindekiler, infak ile ilgili Peygamberimiz (sav)'e bazı sorular sormuşlar ve o da onlara infakın nasıl olacağını açıklamış, onları infak etmek için şevklendirmiştir. Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e infak konusunda söylemesi bildirilen ayetler şöyledir:

Sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: "Hayır olarak infak edeceğiniz şey, anne-babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışadır. Hayır olarak her ne yaparsanız, Allah onu şüphesiz bilir." (Bakara Suresi, 215)

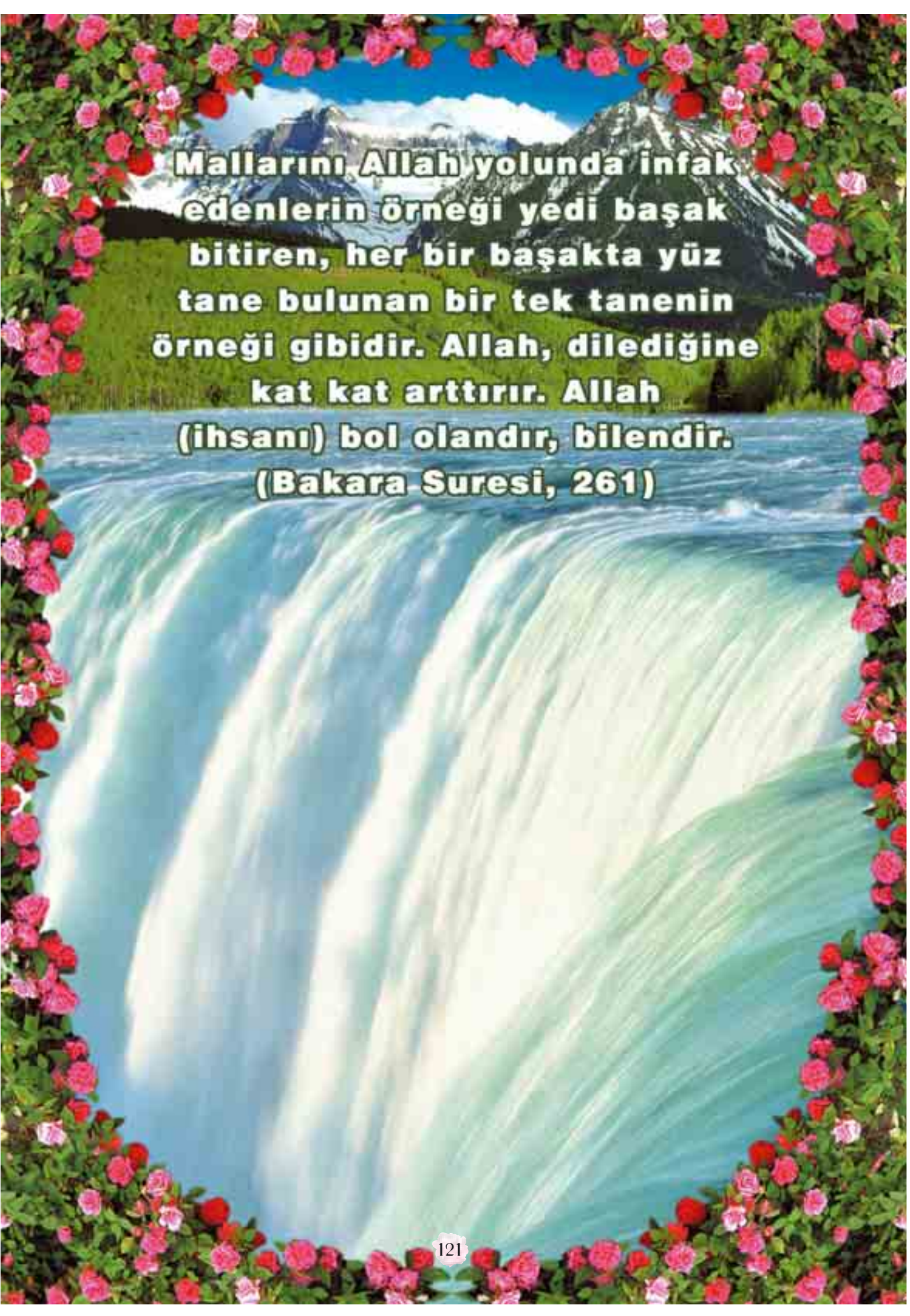
... Ve sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: "İhtiyaçtan artakalanı." Böylece Allah, size ayetlerini açıklar; umulur ki düşünürsünüz; (Bakara Suresi, 219)

De ki: "Şüphesiz benim Rabbim, kullarından rızkı dilediğine genişletip-yayar ve ona kısar da. Her neyi infak edersenız, O (Allah), yerine bir başkasını verir; O, rızık verenlerin en hayırlısıdır." (Sebe Suresi, 39)

Peygamber Efendimizin Müslümanları cimrilikten sakındıran, onlara cömertlikle infak etmelerini hatırlatan sözlerinden bazıları şöyledir:

"Zulümden kaçının. Zira zulüm, kıyamet günü karanlıklar olacaktır. Cimrilikten de kaçının, zira cimrilik, sizden öncekileri helak etmiş, onları birbirlerinin kanlarını dökmeye, haramlarını helal addetmeye sevk etmiştir."[57]

"Fakirleri seviniz ve onlara yakın olunuz. Siz onları severseniz, Allah da sizi sever. Siz onlara yakın olursanız, Allah da size yakın olur. Siz onları giydirirseniz, Allah da sizi giydirir. Siz onları yedirirseniz, Allah da sizi yedirir. Siz cömert olunuz ki, Allah Teala da size karşı cömert olsun."[58]

Mallarını Allah yolunda infak edenlerin örneği yedi başak bitiren, her bir başakta yüz tane bulunan bir tek tanenin örneği gibidir. Allah, dilediğine kat kat arttırır. Allah (ihsanı) bol olandır, bilendir.
(Bakara Suresi, 261)

Hz. Muhammed (sav) cinlerin de peygamberiydi

Kuran'ın 72. suresi olan Cin Suresi'nde, Allah cinlerin de Hz. Muhammed (sav)'in tebliğini ve Kuran'ı dinlediklerini ve bazılarının Müslüman olarak Peygamberimiz (sav)'e tabi olduklarını bildirir. Bu konuyla ilgili ayetlerden bazıları şöyledir:

De ki: "Bana gerçekten şu vahyolundu: Cinlerden bir grup dinleyip de şöyle demişler: Doğrusu biz, (büyük) hayranlık uyandıran bir Kuran dinledik. O (Kuran), 'gerçeğe ve doğruya' yöneltip-iletiyor. Bu yüzden ona iman ettik. Bundan böyle Rabbimiz'e hiç kimseyi ortak koşmayacağız." (Cin Suresi, 1-2)

Allah, yine Cin Suresi'nde, Müslüman olan cinlerin şöyle dediklerini bildirmektedir:

"Elbette biz, o yol gösterici (Kuran'ı) işitince, ona iman ettik. Artık kim Rabbine iman ederse, o ne (ecrinin) eksileceğinden korkar ve ne de haksızlığa uğrayacağından. Ve elbette bizden Müslüman olanlar da var, zulmedenler de. İşte (Allah'a) teslim olanlar, artık onlar 'gerçeği ve doğruyu' araştırıp-bulanlardır." (Cin Suresi- 13-14)

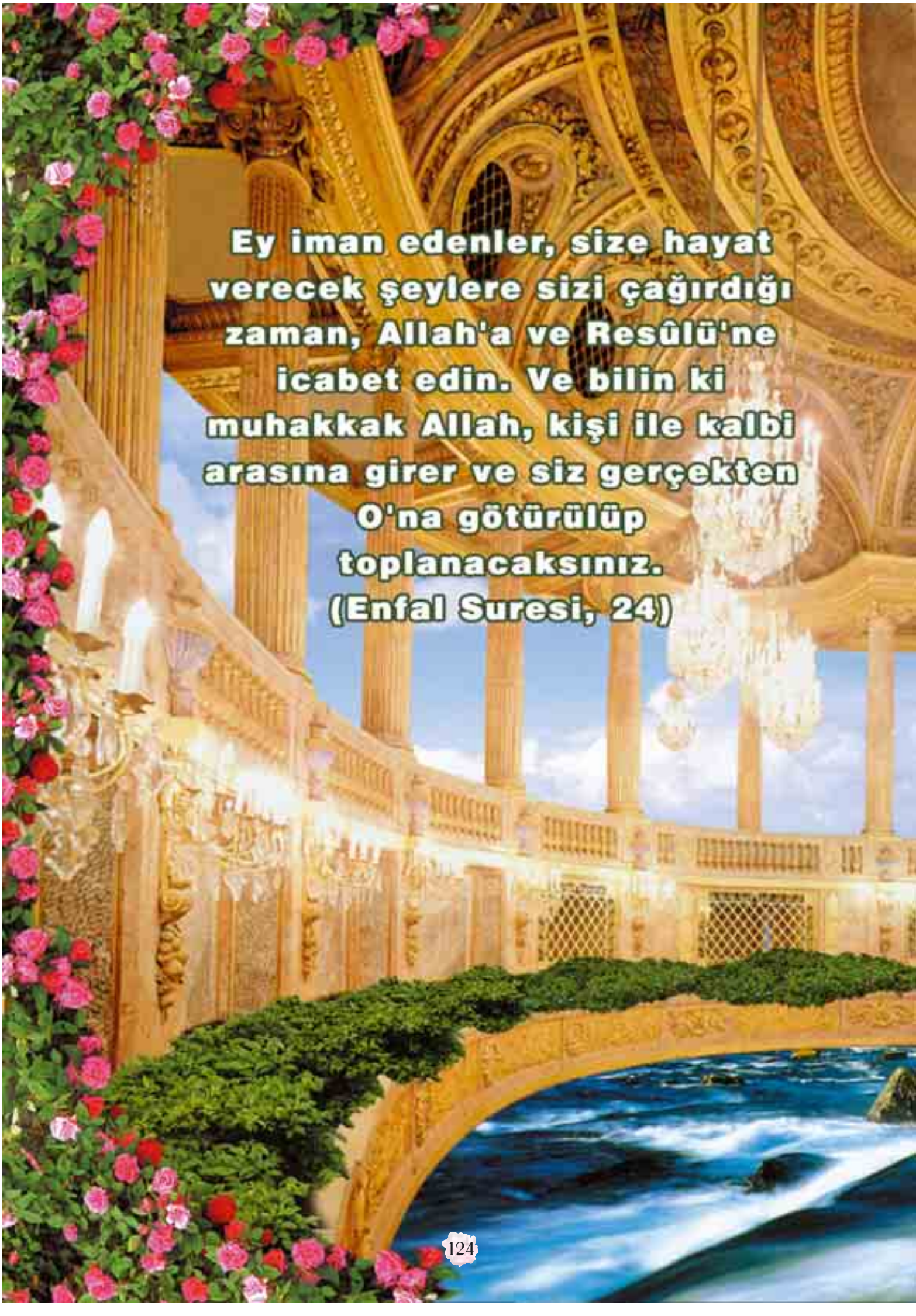
Bu cinler, içlerinden bir kısmının Allah'a karşı yalan söyleyerek, batıl inançlar uydurduklarını belirtmektedirler. Cinlerin daha önce inandıkları bu batıl dinin özelliği Cin Suresi'nde şöyle açıklanır:

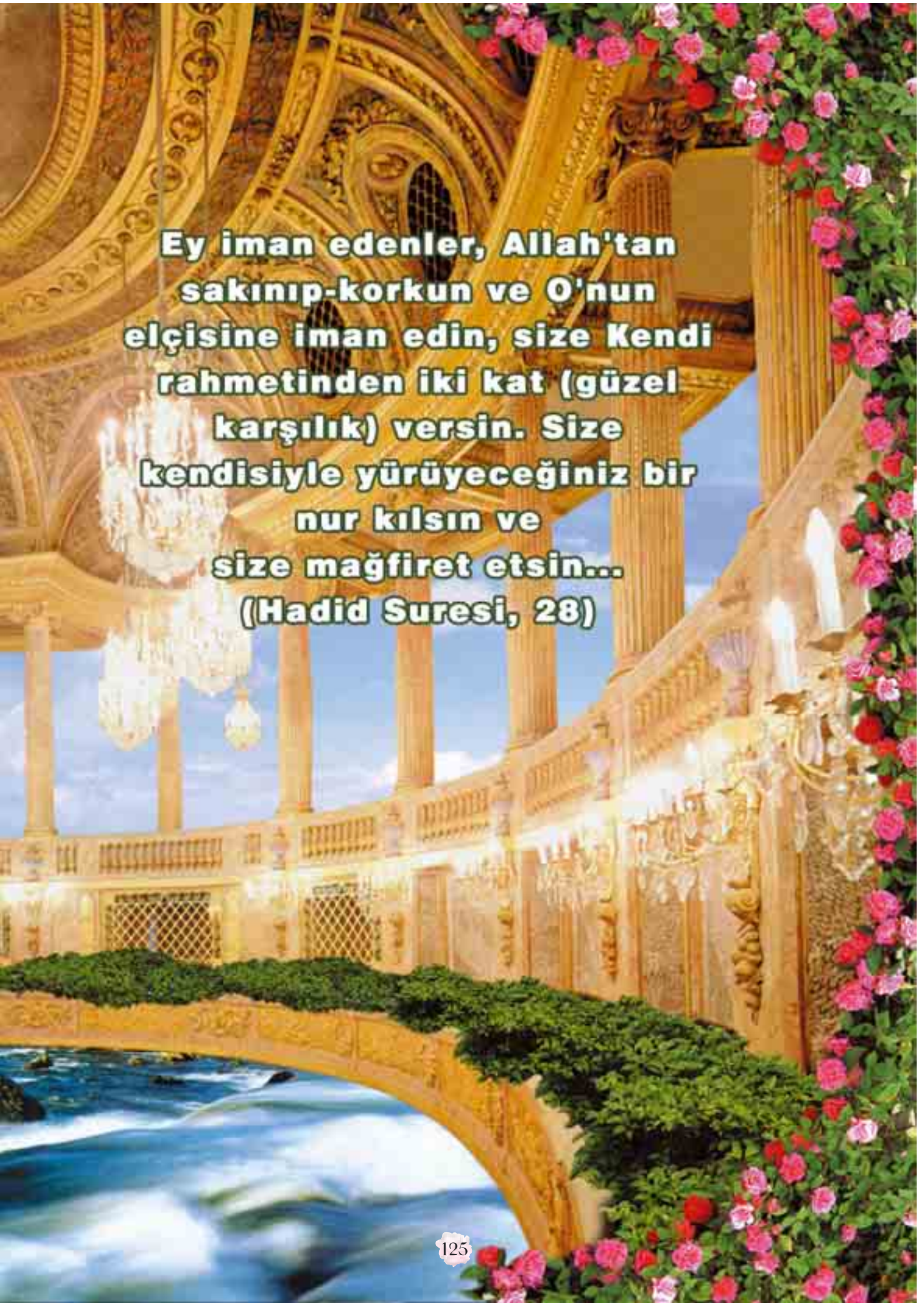
"Elbette, Rabbimiz'in şanı Yücedir. O, ne bir eş edinmiştir, ne de bir çocuk. Doğrusu şu: Bizim beyinsizlerimiz, Allah'a karşı 'bir sürü saçma şeyler' söylemişler. Oysa biz, insanların ve cinlerin Allah'a karşı asla yalan söylemeyeceklerini sanmıştık." (Cin Suresi, 3-5)

Bir başka ayette ise, Peygamber Efendimiz ibadet için kalktığında, cinlerin çevresinde kalabalıklaşıp keçeleştikleri bildirilir.

Şu bir gerçek ki, Allah'ın kulu (olan Muhammed,) O'na dua (ibadet ve kulluk) için kalktığında, onlar (müşrikler,) neredeyse çevresinde keçeleşeceklerdi. (Cin Suresi, 19)

Sen öğüt verip-hatırlat;
çünkü gerçekten
öğütle-hatırlatma,
müminlere yarar sağlar.
Ben, cinleri ve insanları
yalnızca Bana ibadet
etsinler diye yarattım.
(Zariyat Suresi, 55-56)

Ey iman edenler, size hayat
verecek şeylere sizi çağırdığı
zaman, Allah'a ve Resûlü'ne
icabet edin. Ve bilin ki
muhakkak Allah, kişi ile kalbi
arasına girer ve siz gerçekten
O'na götürülüp
toplanacaksınız.
(Enfal Suresi, 24)

Ey iman edenler, Allah'tan
sakınıp-korkun ve O'nun
elçisine iman edin, size Kendi
rahmetinden iki kat (güzel
karşılık) versin. Size
kendisiyle yürüyeceğiniz bir
nur kılsın ve
size mağfiret etsin...
(Hadid Suresi, 28)

Ayetlerde de görüldüğü gibi Hz. Muhammed (sav), tüm insanlara ve tüm cinlere peygamber olarak gönderilmiştir. Kuran-ı Kerim de hem insanlar hem de cinler için bir yol göstericidir.

Peygamberimiz (sav)'in inkar edenlere uyarıları

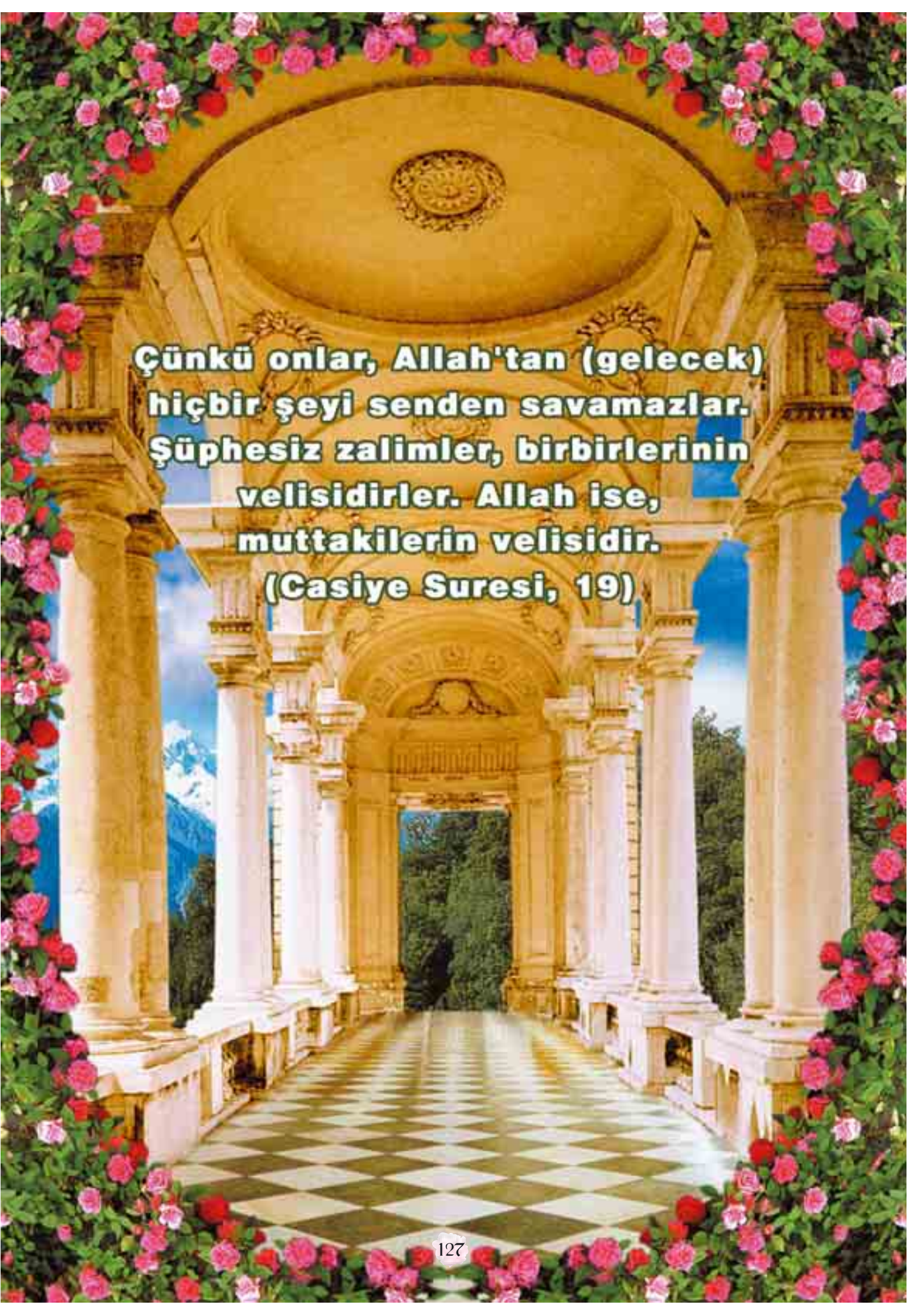
Kuran'ı ve Hz. Muhammed (sav)'in peygamberliğini inkar edenler, Peygamberimiz (sav)'e birçok zorluk çıkarmışlar, onun tebliğ faaliyetlerini engellemeye, hatta onu öldürmeye, tutuklamaya, sürmeye çalışmışlardır. Ancak Peygamberimiz (sav) her defasında onlara Allah'ın gücünü, varlığını, kendisinin hak bir elçi ve Kuran'ın da hak kitap olduğunu anlatmış, onları ahiret azabıyla uyarıp korkutmuştur. Ancak, Peygamberimiz (sav) fetihten sonra bile, inkarcılar üzerinde bir baskı kurmamış, hiç kimseyi zorla dine döndürmeye çalışmamış, herkese kendi inancında özgür olduğunu açıklamıştır.

Bu konudaki bazı Kuran ayetleri şöyledir:

Eğer seni yalanlarlarsa, onlara de ki: "Benim yaptıklarım benim, sizin yaptıklarınız sizindir. Siz benim yaptıklarımdan uzaksınız ve ben de sizin yaptıklarınızdan uzağım." (Yunus Suresi, 41)

De ki: "Gerçekten bana: -Sizin ilahınız yalnızca bir tek ilahtır" diye vahyolunuyor; artık siz Müslüman olacak mısınız?" Buna rağmen yüz çevirecek olurlarsa, de ki: "Size eşitlik üzere açıklamada bulundum. Tehdit edildiğiniz (sorgu ve azab günü) yakın mı, uzak mı, bilemem. Şüphesiz O, sözün açıkta söylenenini de bilmekte, saklamakta olduklarınızı da bilmektedir. Bilemem; belki bu (sürenin açıklanmaması), sizin için bir (fitne) denemedir, (belki de) belli bir vakte kadar yararlanma (meta)dır." (Resulullah) Dedi ki: "Rabbim, hak ile hükmet. Bizim Rabbimiz, sizin her türlü nitelendirmelerinize karşı yardımına sığınılan Rahman (olan Allah)dır." (Enbiya Suresi, 108-112)

De ki: "Ey kavmim, bütün yapabileceğinizi yapın; şüphesiz ben de yapıyorum. Bu yurdun (dünyanın) sonu, kimindir, bilip-öğreneceksiniz. Gerçekten zalimler kurtuluşa ermeyeceklerdir." (Enam Suresi, 135)

Çünkü onlar, Allah'tan (gelecek)
hiçbir şeyi senden savamazlar.
Şüphesiz zalimler, birbirlerinin
velisidirler. Allah ise,
muttakilerin velisidir.
(Casiye Suresi, 19)

İnkarcılarla gereksiz tartışmalara girmemiştir

Peygamber Efendimiz, Allah'ın varlığını, Kuran'ı ve kendisinin peygamberliğini inkar edenlere karşı çok sabırlı ve anlayışlı bir tutum izlemiş, hiçbir zaman zor ve baskı kullanmamıştır. Hatta, onların arasında adaletli bir tutum izleyeceğini ve kendileri ile gereksiz tartışmalara girilmeyeceğini belirtmiştir. Peygamber Efendimizin Allah'ın emrine uyarak söylediği bu ayetler Kuran'da şöyle bildirilir:

Şu halde, sen bundan dolayı davet et ve emrolunduğun gibi doğru bir istikamet tuttur. Onların heva (istek ve tutku)larına uyma. Ve de ki: Allah'ın indirdiği her kitaba inandım. Aranızda adaletli davranmakla emrolundum. Allah, bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz'dir. Bizim amellerimiz bizim, sizin amelleriniz sizindir. Bizimle aranızda 'deliller getirerek tartışma (ya, huccete gerek)' yoktur. Allah bizi biraraya getirip-toplayacaktır. Dönüş O'nadır." (Şura Suresi, 15)

İnkarcıları tevbe etmeye çağırmıştır

Allah, sonsuz merhametli, şefkatli ve bağışlayıcı olandır. Allah, Kuran'da her kulunun tevbesini kabul edeceğini, bir

insan vazgeçtiği takdirde günahlarını bağışlayacağını müjdelemektedir. Peygamberimiz (sav) de, inkar edenlere Allah'ın bu müjdesini iletmiştir:

> *O inkar edenlere de ki: "Eğer vazgeçerlerse geçmişte (yaptıkları) şeyler bağışlanacaktır. Ama yine dönecek olurlarsa, önceki (toplumlara uygulanan) sünnet, muhakkak (onların başından da) geçmiş olacaktır. (Enfal Suresi, 38)*

Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerinde de, insanlara her zaman tevbe edebileceklerini şöyle hatırlatmıştır:

> *"Tevbe kapısı açıktır, Güneş garpten doğuncaya kadar kapanmaz."*[59]

İnkar edenlere mutlaka yenilgiye uğrayacaklarını bildirmiştir

Peygamberimiz (sav)'in her sözünde ve her tavrında Allah'a olan güvenini, teslimiyet ve bağlılığını görmek mümkündür. Peygamber Efendimiz en zorlu zamanlarda dahi Allah'ın mutlaka yardım edeceğinden, müminlerin galip geleceğinden ve inkar edenlerin hüsrana uğrayacaklarından emin olmuştur. Ona, Kuran'da söylemesi emredilen şu ayetler de bunun bir örneğidir:

İnkar edenlere de ki: "Yakında yenilgiye uğratılacaksınız ve toplanıp cehenneme sürüleceksiniz." Ne kötü yataktır o. (Al-i İmran Suresi, 12)

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde ise şöyle buyurmuşlardır:

"Size vadedilen mutlaka yerine gelecektir. Siz Allah'ı aciz bırakamazsınız."[60]

İnkar edenlere ahiretin varlığını hatırlatarak onları uyarmıştır

İnkar edenlerin en belirgin özelliklerinden biri ahiretin varlığına inanmamalarıdır. Peygamberimiz (sav)'in döneminde de inkar eden kişiler, ahirette insanların tekrar diriltileceklerine inanmamışlardır. Peygamberimiz (sav) ise onların iddialarına en hikmetli ve özlü şekilde cevap vermiştir. Kuran'da Peygamber Efendimize şu hikmetli ayetleri söylemesi emredilmiştir:

Dediler ki: "Biz kemikler haline geldikten, toprak olup ufalandıktan sonra mı, gerçekten biz mi yeni bir yaratılışla diriltileceğiz?" De ki: "İster taş olun, ister demir." "Ya da göğüslerinizde büyümekte olan (veya büyüttüğünüz) bir yaratık

(olun)." Bizi kim (hayata) geri çevirebilir" diyecekler. De ki: "Sizi ilk defa yaratan." Bu durumda sana başlarını alaylıca sallayacaklar ve diyecekler ki: "Ne zamanmış o?" De ki: "Umulur ki pek yakında." (İsra Suresi, 49-51)

"Biz öldüğümüz, toprak ve kemik olduğumuzda mı, gerçekten biz mi diriltilecekmişiz?" "Veya önceki atalarımız da mı?" De ki: "Evet, üstelik boyun bükmüş kimseler olarak (diriltileceksiniz)." (Saffat Suresi, 16-18)

Peygamber Efendimiz, belki bu insanlar inkarlarından döner ve iman ederler diye, onlara ahiretin dünya hayatından daha hayırlı ve üstün olduğunu hatırlatmıştır. Onun bu sözlerinden bazıları şöyledir:

"Ey insanlar! Dünya peşin verilen bir metaıdır. İyi de kötü de ondan nasibini alır. Ahiret ise sadık bir vaaddir. Orada Kadir olan Melik hükmeder. Hak yerini bulur. Batıl ise zail olur. Ey insanlar, ahiret evladı olun, dünya uşağı olmayın. Zira evlat anaya tabidir. (Yani dünya çocuğu olursanız, dünya gibi mahvolmaya layık olursunuz.) Allah'dan korku üzerine amel ediniz. Biliniz ki amelleriniz sizinle yüzleşecektir. Ve yine sizler mutlaka Allah'a mülaki olacaksınız (kavuşacaksınız). Kim zerre miktarı hayır yaparsa onu görecek ve kim de zerre miktarı şer yaparsa onu görecek."[61]

İnkar edenleri cehennemle uyarmıştır

Allah'ın elçilerinin en önemli görevlerinden biri, insanları uyarmak ve onları Allah'ın azabı ve cehennem ile korkutmaktır. Resuller, böylece insanların korkup sakınmalarına, güzel ahlak göstermelerine ve bazılarının ahirette cennette yaşamalarına vesile olurlar. Peygamber Efendimiz de, insanları cehennem azabı ile uyarmış ve onları kötülüklerden, inkardan ve dinsizlikten korumaya çalışmıştır. Peygamberimiz (sav)'in cehennem ile uyarıp korkutması bazı ayetlerde şöyle bildirilir:

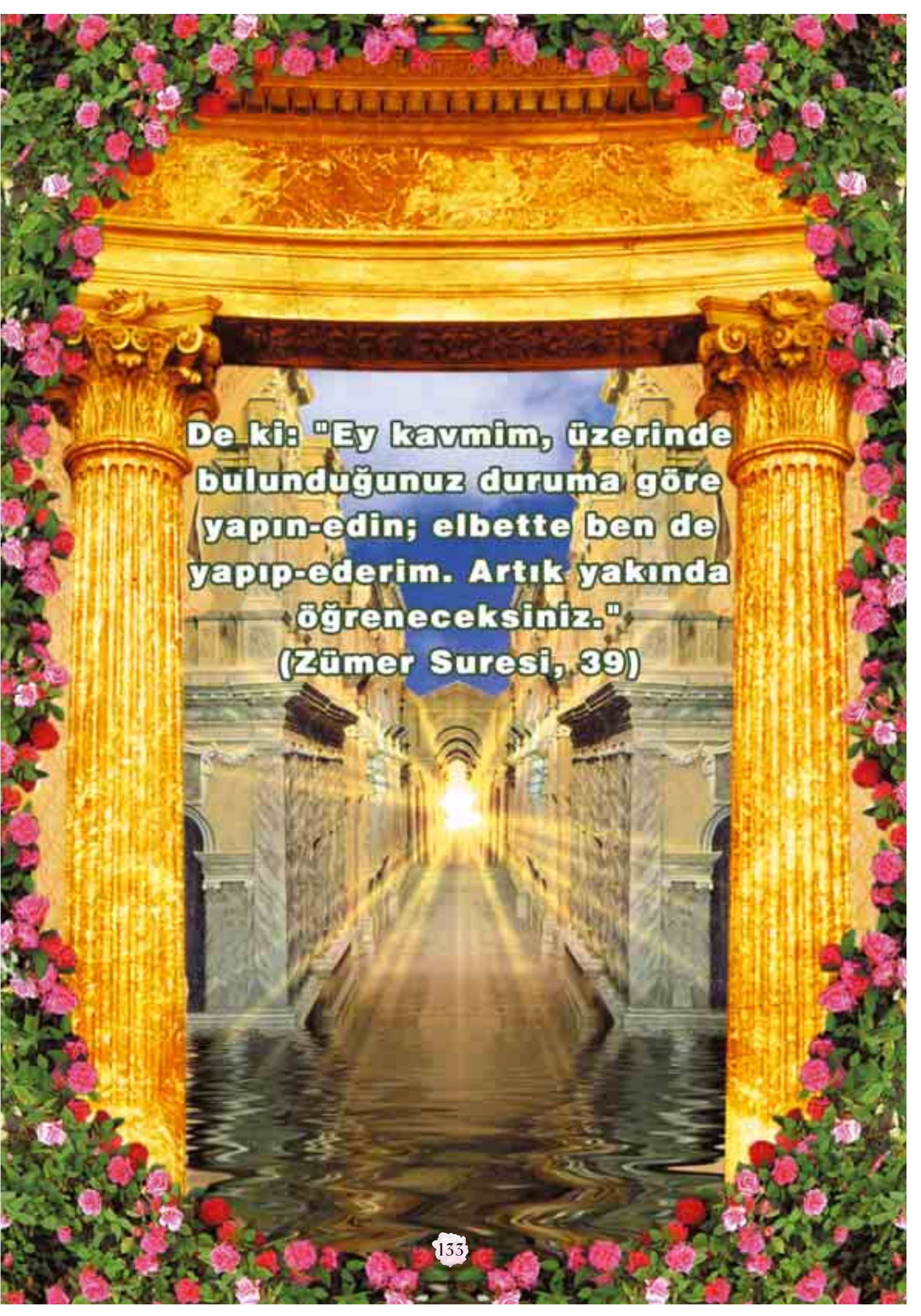
Onlara karşı apaçık olan ayetlerimiz okunduğu zaman, sen o inkar edenlerin yüzlerindeki 'red ve inkarı' tanıyabilirsin. Neredeyse, kendilerine karşı ayetlerimizi okuyanın üzerine çullanıverecekler. De ki: "Size, bundan daha kötü olanını haber vereyim mi? Ateş... Allah, onu inkar edenlere va'detmiş bulunmaktadır; ne kötü bir duraktır." (Hac Suresi, 72)

(Benim görevim,) Yalnızca Allah'tan olanı ve O'nun gönderdiklerini tebliğ etmektir. Kim Allah'a ve O'nun elçisine isyan ederse, içinde ebedi kalıcılar olmak üzere onun için cehennem ateşi vardır. (Cin Suresi, 23)

Peygamber Efendimiz, cehennemi uzak görenlere, cehennemdeki azabı detayları ile tarif etmiş, Kuran'da bildirildiği üzere, inkar edenlerin cehennemdeki durumlarını, azaptan kurtulmak için nasıl yalvaracaklarını anlatmış ve insanların cehennemden korkup sakınmalarına vesile olmak için çaba göstermiştir.

İnkar edenlere karşı kesin ve emin bir üslup kullanmış ve onlara uymayacağını bildirmiştir

Peygamberimiz (sav), o dönemdeki inkarcılar, sayı ve güç olarak daha üstün gibi görünmelerine rağmen, onların tavırlarına ve tehditlerine aldırış etmemiş, Kuran'ı büyük bir kararlılıkla insanlara anlatmış ve doğru yoldan asla dönmeyeceğini açıkça ve kesin olarak belirtmiştir. Kararlılık ve sabır, müminlere ait önemli bir özelliktir ve her Müslüman, Peygamber Efendimizin kararlılığını ve azmini örnek almalıdır. Bu konuyla ilgili bazı ayetler şöyledir:

De ki: "Ey kavmim, üzerinde bulunduğunuz duruma göre yapın-edin; elbette ben de yapıp-ederim. Artık yakında öğreneceksiniz."
(Zümer Suresi, 39)

De ki: "Ben, sizin Allah'tan başka tapmakta olduklarınıza tapmaktan nehyedildim." De ki: "Ben sizin heva (istek ve tutku)larınıza uymam; yoksa bu durumda ben şaşırıp sapmış ve doğru yolu bulmamışlardan olurum." De ki: "Ben, gerçekten Rabbimden kesin bir belge üzerindeyim, siz ise onu yalanladınız. Sizin kendisine acele ettiğiniz (azab) yanımda değildir. Hüküm yalnızca Allah'ındır. O, doğru haberi verir ve O, ayırt edenlerin en hayırlısıdır." (Enam Suresi, 56-57)

De ki: "Ey kafirler. Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Benim taptığıma siz tapacak değilsiniz. Ben de sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim bana." (Kafirun Suresi, 1-6)

Peygamberimiz (sav)'in Kitap Ehline yaptığı hatırlatmalar

Peygamberimiz (sav) Kitap Ehlini de en güzel şekilde uyarmış, onların tahrif edilmiş, şirk içinde bir dine değil, Allah'ın son vahyine inanmalarını tebliğ etmiştir. Peygamberimiz (sav), inkarcılar konusunda olduğu gibi Kitap Ehline de hiçbir baskı uygulamamış, onlara sadece öğüt vermiştir.

Kitap Ehlinin en belirgin özelliklerinden biri, özellikle Yahudilerin kendilerini Allah'ın sevgili kulları olarak görmeleri ve kendilerinden başka hiç kimsenin cennete gidemeyeceğini iddia etmeleridir. Yahudilerin bu iddialarına Kuran'da pek çok ayette yer verilmiştir. Peygamberimiz (sav)'in ise, onların bu asılsız, hiçbir delile dayanmayan iddialarına verdiği karşılık Kuran'da şöyle bildirilir:

Onlara: "Allah'ın indirdiklerine iman edin" denildiğinde: "Biz, bize indirilene iman ederiz" derler ve ondan sonra olan (Kuran)ı inkar ederler. Oysa o (Kuran), yanlarındakini (Kitabı) doğrulayan bir gerçektir. (Onlara) De ki: "Eğer inanıyor idiyseniz, daha önce ne diye Allah'ın peygamberlerini öldürüyordunuz?" (Bakara Suresi, 91)

De ki: "Eğer Allah Katında ahiret yurdu, başka insanların değil de, yalnızca sizin ise, (ve) doğru sözlüyseniz, öyleyse

hemen ölümü dileyin." Oysa onlar, önceden ellerinin takdim ettiklerinden dolayı onu (ölümü) hiçbir zaman kesin olarak dilemiyeceklerdir. Allah, zalimleri bilendir. (Bakara Suresi, 94-95)

Dediler ki: "Yahudi veya Hıristiyan olmayan hiç kimse kesin olarak cennete giremez." Bu, onların kendi kuruntularıdır. De ki: "Eğer doğru sözlüysenız, kesin-kanıtınızı (burhan) getirin." (Bakara Suresi, 111)

Yahudi ve Hıristiyanlar: "Biz Allah'ın çocuklarıyız ve sevdikleriyiz" dedi. De ki: "Peki, ne diye sizi günahlarınızdan dolayı azablandırıyor? Hayır, siz O'nun yarattığından birer beşersiniz. O, dilediğini bağışlar, dilediğini azaplandırır. Göklerin, yerin ve bunların arasındakilerin tümünün mülkü Allah'ındır. Son varış O'nadır." (Maide Suresi, 18)

Dediler ki: "Yahudi veya Hıristiyan olun ki, hidayete eresiniz." De ki: "Hayır, (doğru yol) Hanif (muvahhid) olan İbrahim'in dini(dir); O müşriklerden değildi." (Bakara Suresi, 135)

Peygamberimiz (sav) müminlere de, Kitap Ehli ile konuştuklarında *"Biz Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine inandık deyiniz."*[62] diye buyurmuştur.

Peygamberimiz (sav) Kitap Ehli ile tartışmamış ve onlara iman etmeleri için bir baskı uygulamamıştır

Peygamberimiz (sav) Kitap Ehlini Allah'a şirk koşmadan iman etmeye ve Kuran ahlakını yaşamaya çağırmış, ancak onlardan kendisine itaat etmeyenlere karşı da çok yumuşak ve adaletli davranmıştır. Kitap Ehlini ibadetlerinde serbest bırakmış, her türlü adetlerini uygulamalarına izin vermiş, kendi ehline de onlara adaletle davranmalarını buyurmuştur. Bu konuda Peygamberimiz (sav)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

> *"Kim bir zimmiye eziyet ederse, ben onun davacısıyım. Ben kime (bu dünyada) davacı olursam, kıyamet gününde de davacı olurum."*[63] *(Zimmi: İslam devleti tabiyetinde olan gayrı müslimlere denir.)*

Hz. Peygamber (sav)'in ve onu izleyenlerin çeşitli Hıristiyan, Yahudi ve diğer dini gruplarla yaptığı anlaşma metinleri bugün birer belge olarak korunmaktadır. Örneğin, Peygamberimiz (sav), Hıristiyan olan İbn Harris b. Ka'b ve dindaşları için hazırlattığı anlaşma metninde: *"Şarkta ve Garpta yaşayan tüm Hıristiyanların dinleri, kiliseleri, canları, ırzları ve malları Allah'ın, Peygamberin ve tüm müminlerin himayesindedir. Nasraniyet dini üzere yaşayanlar-*

dan hiç kimse kerhen İslam'a icbar edilmeyecektir. Hıristiyanlardan birisi herhangi bir cinayete veya haksızlığa maruz kalırsa Müslümanlar ona yardım etmek zorundadırlar"[64] maddelerini yazdırdıktan sonra: **"Ehl-i Kitap ile ancak en güzel yöntemlerle mücadele edin..."** (Ankebut Suresi, 46) ayetini okumuştur.

Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e, Ehl-i Kitaba karşı gösterilmesi gereken tutumu, kavmine şöyle açıklaması bildirilmektedir:

> *De ki: "O bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbiniz iken, bizimle Allah hakkında (sözde kanıtlarla) tartışmalara mı giriyorsunuz? Bizim amellerimiz bizim, sizin de amelleriniz sizindir. Biz, O'na gönülden bağlanmış (muhlis) olanlarız." (Bakara Suresi, 139)*

Kitap Ehlini de Allah'a şirk koşmadan iman etmeye çağırmıştır

Peygamberimiz (sav), Kitap Ehlini dine çağırırken, onlara Allah'a şirk koşmamalarını söylemiş ve onları Müslümanlarla ortak bir noktada buluşmaya davet etmiştir:

> *De ki: "Ey Kitap Ehli, bizimle sizin aranızda müşterek (olan) bir kelimeye (tevhide) gelin. Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp bir kısmımız (diğer) bir kısmımızı Rabler edinmeyelim." Eğer yine yüz çevirirlerse, deyin ki: "Şahid olun, biz gerçekten Müslümanlarız." (Al-i İmran Suresi, 64)*
>
> *De ki: "Ey kitap Ehli, haksız yere dininiz konusunda aşırı gitmeyin ve daha önce sapmış, birçoğunu saptırmış ve dümdüz yoldan kaymış bir topluluğun heva (istek ve tutku)larına uymayın." (Maide Suresi, 77)*

Hz. Muhammed (sav), Hz. Muaz (r.a.)'yı Yemen'e göndermiş ve giderken ona Kitap Ehlini öncelikle sadece Allah'a ibadet etmeye çağırmasını söylemiştir:

> *"Sen Ehl-i Kitap bir kavme gidiyorsun. Onları davet edeceğin ilk şey Allah'a ibadet olsun..."*[65]

Gerçekten o (Kur'an),
alemlerin Rabbinin (bir)
indirmesidir.
(Şuara Suresi, 192)

Peygamberimizin Şemail-i Şerifi

Kitabın önceki bölümlerinde Peygamber Efendimizin Kuran ayetlerinde bildirilen ve tüm insanlar için örnek olan güzel ahlak özelliklerinden bahsedildi. Onun adaletli, şefkatli, merhametli, barışçı, uzlaşmacı, itidalli, sabırlı, tevekküllü, cesur, tevazulu ve kararlı karakteri çeşitli örneklerle incelendi.

Kuran ayetlerinin yanı sıra sahabelerden aktarılan açıklamalarda da Peygamberimiz (sav)'le ilgili pek çok bilgi verilmektedir. Peygamberimiz (sav)'in ailesiyle ve çevresindeki müminlerle olan ilişkisi, günlük hayatından detaylar, dış görünümü, görenleri hayran bırakan heybeti *(hürmetle beraber şiddetli heyecan hissini veren hali, azameti)*, sevdiği yiyecekler, giyimi ve gülüşü gibi pek çok detay İslam alimleri tarafından "şemail" kelimesiyle ifade edilir. Şemail kelimesi "şimal"den türemiştir. Bu kelime "karakter, huy, hal, hareket, davranış ve tavır" gibi anlamlar taşır. Şemail kelimesi ilk başlarda daha geniş anlamlar içerse de, zaman içinde özelleşmiş ve Peygamber Efendimizin nasıl bir yaşam sürdüğü ile ilgili detayları ve kişisel özelliklerini ifade eden bir terime dönüşmüştür.

Rabbimiz'in alemlere üstün kıldığı bu seçkin kulunun karakterine ve görünüşüne dair aktarılan her bir detay, aynı zamanda onun üstün ahlakının da bir yansımasıdır. Pey-

gamber Efendimizin şemailinin anlatıldığı bu bölümün hazırlanmasındaki amaç ise, onun çeşitli kaynaklarda aktarılan güzel özelliklerini inceleyip, yaşamından günümüze öğütler çıkarmaktır.

Peygamber Efendimizin Yaratılış Güzellikleri

Peygamber Efendimizin Ashabı, bu kutlu insanın dış görünümünün güzelliği, görenleri hayran bırakan heybetinden nuruna ve duruşundan gülüşüne kadar Allah'ın onda tecelli ettirdiği çeşitli güzellikler hakkında pek çok detay aktarmışlardır. Sayıca oldukça kalabalık olan sahabeler, bu güzellikler hakkında birçok farklı detay vermiş, Peygamber Efendimizle aynı dönemde yaşamamış olan Müslümanlara Allah'ın Resulünü birçok yönüyle tanıtmışlardır. Bazı sahabeler onu genel özellikleriyle tarif ederken, diğerleri uzun ve detaylı anlatımlarda bulunmuşlardır. Bu anlatımlardan bazıları şu şekildedir:

Peygamber Efendimizin dış görünümü ve güzelliği

Sahabeleri Peygamberimiz (sav)'in güzelliğini şöyle anlatıyorlardı:

"Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem çok yakışıklı ve alımlı idi. Mübarek yüzü ayın on dördündeki dolunay gibi parlardı... Burnu gayet güzel idi... Gür sakallı, iri gözlü, düz yanaklı idi. Ağzı geniş, dişleri inci gibi parlaktı... Boynu sanki bir gümüş hüzmesi idi... İki omuzu arası geniş, omuz kemik başları kalın idi..."[66]

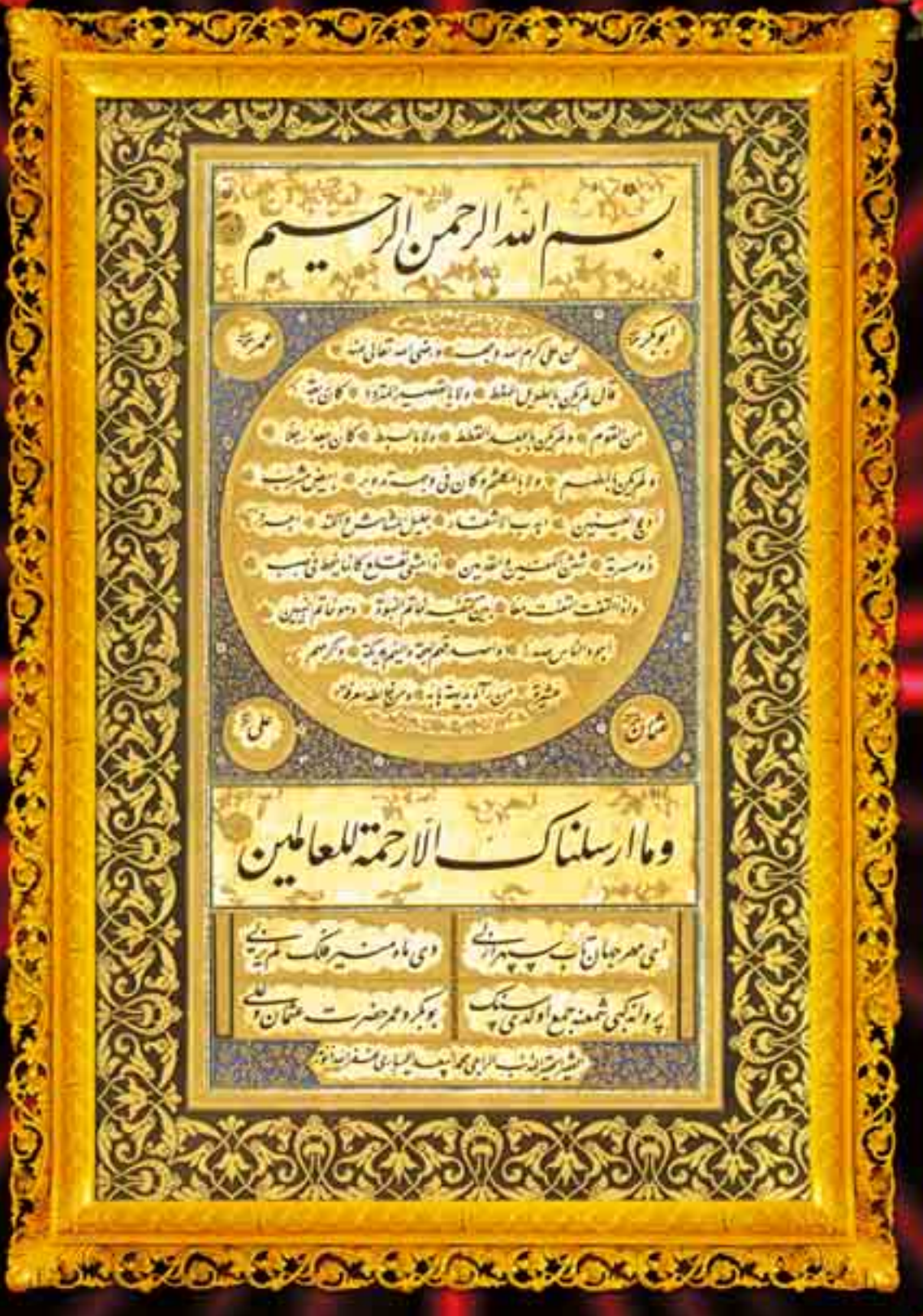
Enes b. Malik (ra) anlatıyor:

"Resulullah Efendimizin boyu; ne çok uzun, ne de fazla kısa idi. Teni de ne duru beyaz, ne de koyu esmerdi. Saçları ise ne düz, ne de kıvırcık idi. Kırk yaşına geldiğinde, Allah Teala O'nu peygamber olarak gönderdi. Peygamber olduktan sonra, Mekke'de 10 sene, Medine'de de 10 yıl kaldı ve 60 yaşlarında vefat etti. Bu fani hayata veda ettiklerinde, saçında ve sakalında 20 tel ak saç yoktu."[67]

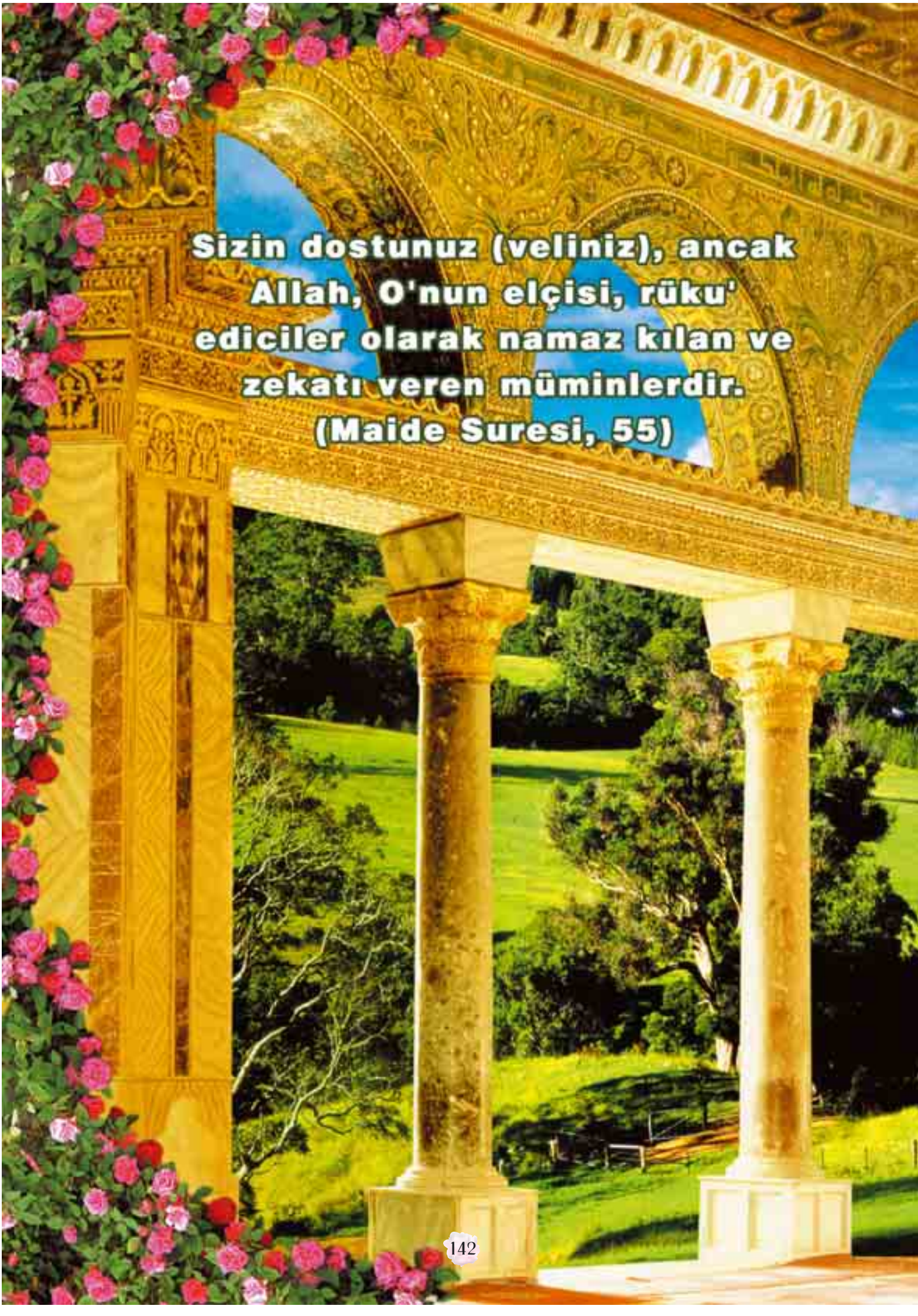
"Resulullah (sav) beyaz, güzel ve mutedil (yavaş ve mülayim, itidalli) idiler."[68]

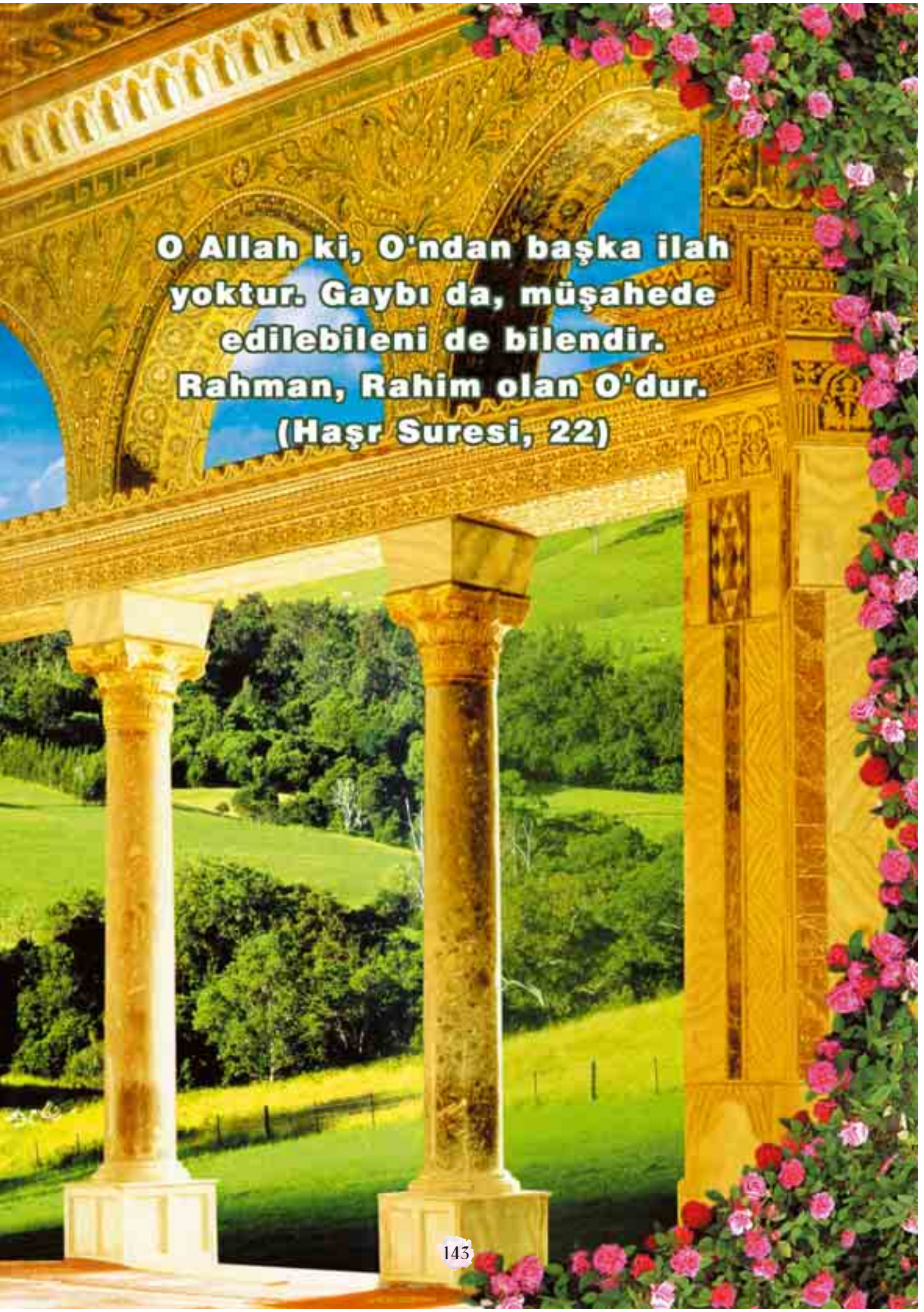
Enes b. Malik (ra) anlatıyor:

"Peygamber Efendimiz orta boylu idi; uzun da değildi, kısa da değildi; hoş bir görünüşü vardı. Saçı ise ne kıvırcık, ne de düzdü.

Hz. Ali (ra)'nin, Peygamber Efendimizin beden ve ahlak güzelliğini, davranış mükemmelliğini, insanların ona duyduğu sevgi ve hürmeti anlattığı hilye-i şerif.

Sizin dostunuz (veliniz), ancak
Allah, O'nun elçisi, rüku'
ediciler olarak namaz kılan ve
zekatı veren müminlerdir.
(Maide Suresi, 55)

O Allah ki, O'ndan başka ilah
yoktur. Gaybı da, müşahede
edilebileni de bilendir.
Rahman, Rahim olan O'dur.
(Haşr Suresi, 22)

Mübarek (İlahi hayrın bulunduğu şey, bereketlenmiş, çoğalmış, hayırlı, uğurlu) yüzlerinin rengi ise nurani beyazdı."[69]

Bera b. Azib (ra) anlatıyor:

"… Resullullah Efendimizden daha güzel birini görmedim. Omuzlarını döğen saçları vardı. İki omuz arası genişçe idi. Boyu ise ne kısa idi, ne de uzundu."[70]

Hz. Ali'nin torunlarından İbrahim b. Muhammed (ra) rivayet ediyor:

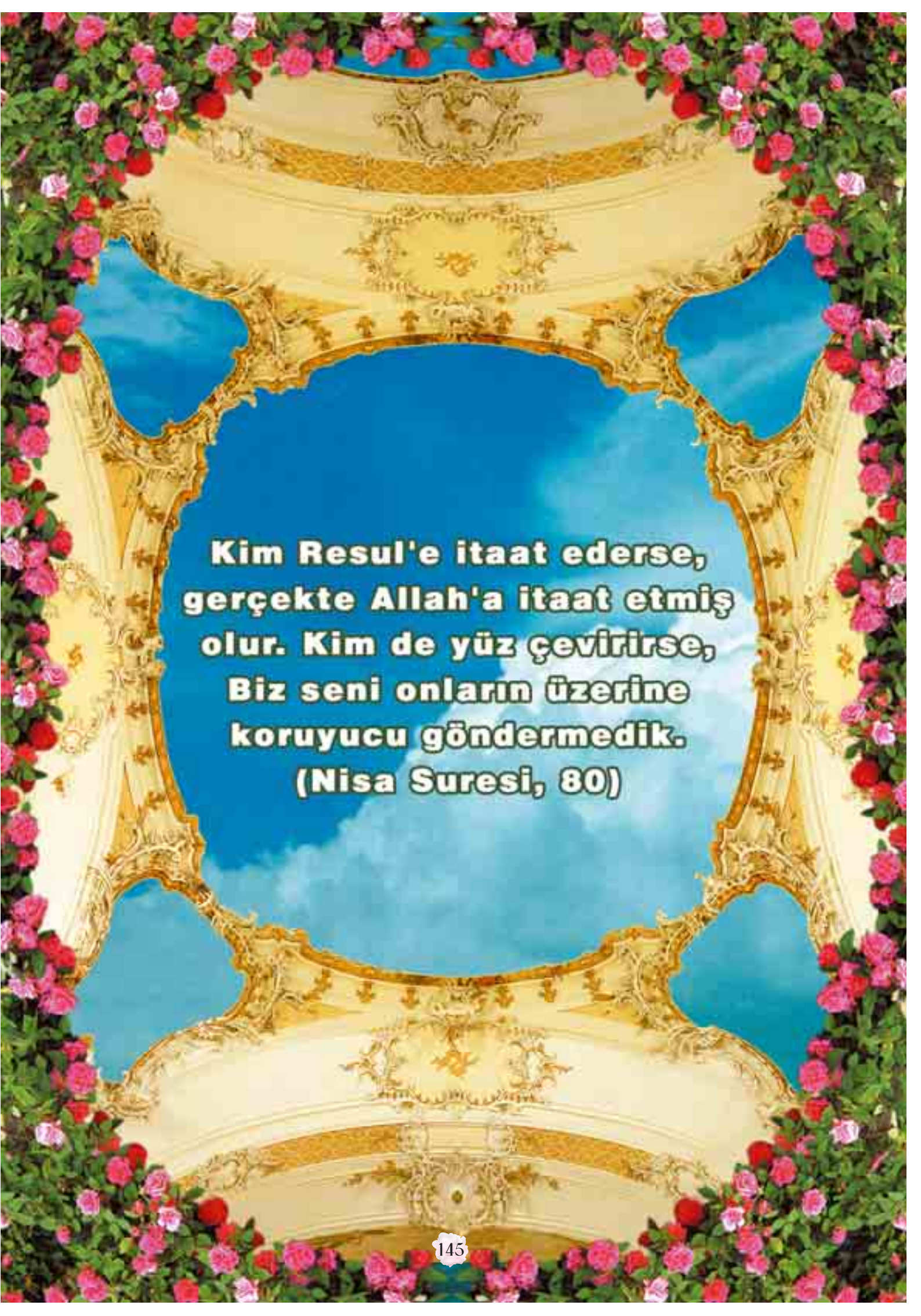
"Dedem Hz. Ali, Peygamber Efendimizi anlatırken Onu şöyle tavsif (vasıflandırırdı) ederdi:

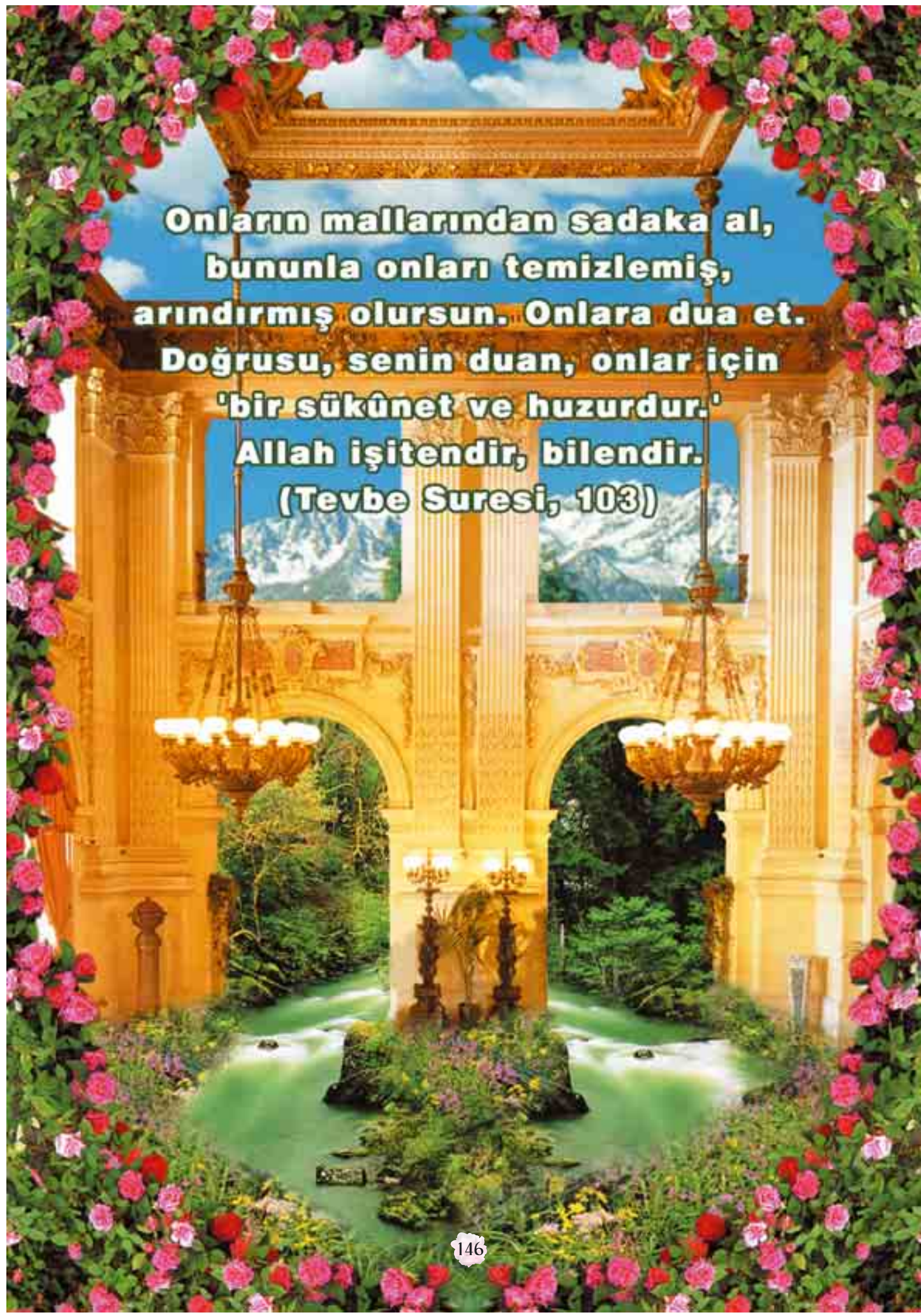
"Peygamber Efendimiz, ne aşırı derecede uzun, ne de kısa idi; O bulunduğu topluluğun orta boylusu idi. Saçları, ne kıvırcık ne de dümdüzdü; hafifçe dalgalı idi. Mübarek yüzlerinin rengi kırmızıya çalar şekilde beyaz; gözleri siyah; kirpikleri sık ve uzun; omuz başları iri yapılı idi… O, insanların en cömert gönüllüsü, en doğru sözlüsü, en yumuşak tabiatlısı ve en arkadaş canlısı idi. Kendilerini ansızın görenler, O'nun heybeti karşısında çok şiddetli heyecanlanırlar; üstün vasıflarını bilerek sohbetinde bulunanlar ise, O'nu herşeyden çok severlerdi. O'nun üstünlüklerini ve güzelliklerini tanıtmaya çalışan kimse; Ben, gerek ondan önce, gerek ondan sonra, onun gibi birisini görmedim, demek suretiyle, O'nu tanıtma hususundaki aczini ve yetersizliğini itiraf ederdi. Allah'ın salat (dua, Peygamberimize (sav) yapılan dua, istiğfar, rahmet, namaz) ve selamı O'nun üzerine olsun."[71]

Hz. Hasan (ra) naklediyor:

"Resulullah Efendimiz, yaradılıştan heybetli ve muhteşemdi. Mübarek yüzü, dolunay halindeki ayın parlaklığı gibi nur saçardı. Orta boyludan uzun, ince uzundan kısa idi. Saçları kıvırcık ile düz arası idi; şayet kendiliğinden ikiye ayrılmışlarsa onları başının iki yanına salar, değilse ayırmazlardı. Uzattıkları takdirde saçları kulak yumuşaklarını geçerdi. Peygamber Efendimizin rengi, ezher'ul-levn (pek beyaz ve parlak renk) idi, yani nurani beyazdı. Alnı açıktı. Kaşları; hilal gibi, gür ve birbirine yakındı.

Boynu, saf mermerden meydana gelen heykellerin boynu gibi gümüş berraklığında idi. Vücudunun bütün azaları birbiri ile uyumlu olup yakışıklı bir yapıya sahipti..."[72]

Kim Resul'e itaat ederse,
gerçekte Allah'a itaat etmiş
olur. Kim de yüz çevirirse,
Biz seni onların üzerine
koruyucu göndermedik.
(Nisa Suresi, 80)

Onların mallarından sadaka al,
bununla onları temizlemiş,
arındırmış olursun. Onlara dua et.
Doğrusu, senin duan, onlar için
'bir sükûnet ve huzurdur.'
Allah işitendir, bilendir.
(Tevbe Suresi, 103)

Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor:

"Hazreti Peygamber, gümüşten yaratılmış gibi nurlu beyazdı; saçları da hafif dalgalı idi."[73]

"Efendimiz (sav) beyaza pembe karışık renkte idi. Gözleri siyah, kirpikleri sık ve uzun idi."[74]

"Allah Resulünün alnı geniş olup hilal kaşlıydı, kaşları gürdü. Iki kaşı arası açık olup, halis bir gümüş gibiydi. Gözleri pek güzel, bebekleri simsiyahtı. Kirpikleri birbirine geçecek şekilde gürdü… Güldüğünde dişleri çakan şimşek gibi parıldardı. Iki dudağı da emsalsiz şekilde güzeldi… Sakalı gürdü. Boynu pek güzeldi, ne uzun ne kısaydı. Boynunun güneş ve rüzgar gören kısmı altın alaşımlı gümüş ibrik gibi gümüşün beyazlığı ve altının da kırmızılığını yansıtır şekilde parıldardı… Göğsü genişti, göğsünün düzlüğü aynayı, beyazlığı da ayı andırırdı… Omuzları genişti… Kol ve pazuları irice idi. Avuçları ipekten daha yumuşaktı."[75]

Peygamber Efendimizin hicret yolculuğu sırasında çadırını ziyaret ettiği Ümmü Mabed isimli cömertliği, iffeti ve cesareti ile tanınan biri, Peygamber Efendimizi tanımamıştır. Ancak Peygamberimiz (sav)'i anlatılanlardan tanıyan kocasına, onu şöyle tarif etmiştir:

"Aydın yüzlü ve güzel yaradılışlı idi; zayıf ve ince de değildi. Gözlerinin siyahı ve beyazı birbirinden iyice ayrılmıştı. Saçı ile kirpik ve bıyıkları gümrahtı (bol, gür). Sesi kalındı. Sustuğu zaman vakarlı (ağırbaşlılık, halim ve heybetli oluş), konuştuğu zaman da heybetli idi. Uzaktan bakıldığında insanların en güzeli ve en sevimlisi görünümündeydi; yakından bakıldığında da tatlı ve hoş bir görünüşü vardı. Çok tatlı konuşuyordu. Orta boylu idi; bakan kimse ne kısa ne de uzun olduğunu hissederdi. Üç kişinin arasında en güzel görüneni ve nur yüzlü olanıydı. Arkadaşları, ortalarına almış durumda hep onu dinlerler; buyurduğu zaman da hemen buyruğunu yerine getirirlerdi. Konuşması tok ve kararlı idi."[76]

Kendisini görenlerin anlattıklarında da görüldüğü gibi, Peygamber Efendimiz olağanüstü yakışıklı, görenlerin nefesini kesecek kadar güzel yüzlü ve güzel endamlı idi. Ayrıca atletik ve son derece etkili bir yapısı vardı ve çok kuvvetli idi.

Peygamberimiz (sav)'in Şemaili

Osmanlı döneminin önemli alimlerinden olan Ahmet Cevdet Paşa Peygamber Efendimizin anlatılan özelliklerini bir özet haline getiren bir çalışma yapmıştır. Bu çalışması *Kısas-ı Enbiya* adlı eserinin IV. cüzünde, "Bazı Evsaf-ı Seniyye-i Muhammediyye" başlığı altında gerçekleşmiştir:

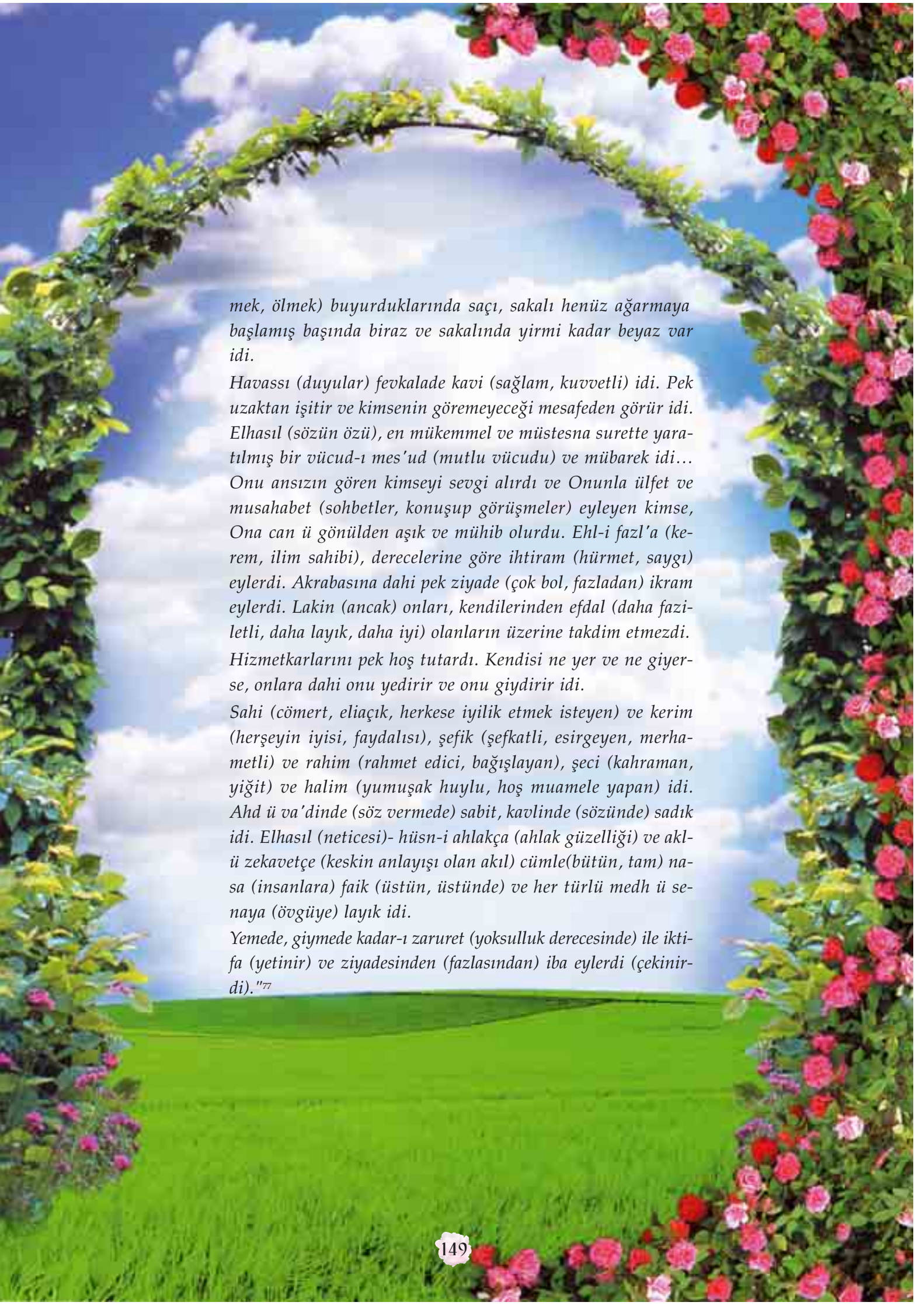
"… Mübarek cismi güzel, hep azası mütenasip (uygun, aralarında muntazam bir nisbet bulunan), endamı gayet matbu, alnı ve göğsü ve iki omuzlarının arası ve avuçları geniş, boynu uzun ve mevzun (yakışıklı, her bir vasfı ölçülü) ve gümüş gibi saf, omuzları ve pazuları ve baldırları iri ve kalın, bilekleri uzun, parmakları uzunca, elleri ve parmakları kalınca idi. Mubarek cildi ise ipekten yumuşak idi.

Kemal-i itidal üzere büyük başlı, hilal kaşlı, çekme burunlu, oval yüzlü idi.

Kirpikleri uzun, gözleri kara ve güzel, büyücek ve iki kaşının arası açık, fakat kaşları birbirine yakın idi,

O Nebiyy-i Mücteba (seçilmiş, kıymetli peygamber), ezherüllevn (rengi nurlu, parlak) idi; yani ne ak, ne de kara esmer, belki ikisi ortası ve gül gibi kırmızıya mail (benzer) beyaz ve, nurani ve berrak olup, mübarek yüzünde nur lemean (parlardı) ederdi. Dişleri, inci gibi abdar (parlak, sağlam vücutlu) ve tabdar (ışıklı, parlak, büklümlü, kıvrımlı) olup, söylerken ön dişlerinden nur saçılır; gülerken, fem-i saadeti (saadetli ağzı), bir latif (mülayim, yumuşak, nazik, güzel) şimşek gibi ziyalar (ışıklar) saçarak açılır idi…

Alem-i bekaya (geride kalanların dünyasını) rihlet (göç-

mek, ölmek) buyurduklarında saçı, sakalı henüz ağarmaya başlamış başında biraz ve sakalında yirmi kadar beyaz var idi.

Havassı (duyular) fevkalade kavi (sağlam, kuvvetli) idi. Pek uzaktan işitir ve kimsenin göremeyeceği mesafeden görür idi. Elhasıl (sözün özü), en mükemmel ve müstesna surette yaratılmış bir vücud-ı mes'ud (mutlu vücudu) ve mübarek idi… Onu ansızın gören kimseyi sevgi alırdı ve Onunla ülfet ve musahabet (sohbetler, konuşup görüşmeler) eyleyen kimse, Ona can ü gönülden aşık ve mühib olurdu. Ehl-i fazl'a (kerem, ilim sahibi), derecelerine göre ihtiram (hürmet, saygı) eylerdi. Akrabasına dahi pek ziyade (çok bol, fazladan) ikram eylerdi. Lakin (ancak) onları, kendilerinden efdal (daha faziletli, daha layık, daha iyi) olanların üzerine takdim etmezdi.

Hizmetkarlarını pek hoş tutardı. Kendisi ne yer ve ne giyerse, onlara dahi onu yedirir ve onu giydirir idi.

Sahi (cömert, eliaçık, herkese iyilik etmek isteyen) ve kerim (herşeyin iyisi, faydalısı), şefik (şefkatli, esirgeyen, merhametli) ve rahim (rahmet edici, bağışlayan), şeci (kahraman, yiğit) ve halim (yumuşak huylu, hoş muamele yapan) idi. Ahd ü va'dinde (söz vermede) sabit, kavlinde (sözünde) sadık idi. Elhasıl (neticesi)- hüsn-i ahlakça (ahlak güzelliği) ve aklü zekavetçe (keskin anlayışı olan akıl) cümle(bütün, tam) nasa (insanlara) faik (üstün, üstünde) ve her türlü medh ü senaya (övgüye) layık idi.

Yemede, giymede kadar-ı zaruret (yoksulluk derecesinde) ile iktifa (yetinir) ve ziyadesinden (fazlasından) iba eylerdi (çekinirdi)."[77]

Hz. Ali (ra)'nin, Peygamber Efendimizin üstün ahlakını, insanları hayran bırakan güzelliğini, davranışlarındaki kusursuzluğu anlattığı hikmetli sözlere yer veren bir başka hilye-i şerif.

Peygamber Efendimizin nübüvvet (peygamberlik) mührü

Allah, Hz. Muhammed (sav)'i alemler üzerine seçmiş ve onun **"peygamberlerin sonuncusu"** (Ahzab Suresi, 40) olduğunu bildirmiştir. Ondan sonra hiçbir peygamber gönderilmeyecektir ve Kuran insanlara hidayet rehberi olarak gönderilen en son kitaptır. Allah, Peygamber Efendimizin bu eşsiz özelliğini onun mübarek vücudunda bir izle tecelli ettirmiştir.

İslami kaynaklarda ve rivayetlerde Peygamber Efendimizin kürek kemikleri arasında bulunan bu işarete "nübüvvet mührü" ismi verilir. Peygamberimiz (sav)'in mührüne benzer peygamberlik işaretlerinin diğer peygamberlerde de olduğu, ancak Peygamberimiz (sav)'inkinin daha farklı olduğu el-Müstedrek tarafından Vehb b. Münebbih (ra)'den şöyle nakletmiştir:

> *"... Allah hiçbir peygamber göndermemiştir ki, onun sağ elinde Peygamberlik beni (şamet'ün-nübüvve) olmamış olsun. Ancak bizim Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselam bunun istisnasını teşkil etmektedir. Zira Onun peygamberlik beni, (sağ elinde değil) kürek kemikleri arasındadır. Peygamberimiz bu durum sorulunca: "Kürek kemiklerim arasında bulunan bu ben, benden önceki Peygamberlerin beni gibidir..."[78] demiştir."*

Cabir b. Semüre (ra) anlatıyor:

> *"Ben Resulullah Efendimizin kürek kemikleri arasında bulunan nübüvvet mührünü gördüm. O, güvercin yumurtası büyüklüğünde kırmızımtırak bir yumru idi."*[79]

Hz. Ali'nin torunlarından İbrahim b. Muhammed (ra) naklediyor:

> *"Dedem Hz. Ali, Peygamber Efendimizin vasıflarını anlatırken, Resulullah'ın Hilyesi (güzel sıfatlar, süs, zinet, cevher, güzel yüz, suret, görünüş) hakkındaki hadisi bütün uzunluğu ile zikreder ve:*
> *"Kürek kemikleri arasında nübüvvet mührü vardı. Ve O, peygamberlerin sonuncusudur" derdi.*[80]

Ebu Nadre (ra) anlatıyor:

"Ashabdan Ebu Said el-Hudri'ye Resulullah Efendimizin peygamberlik mührünün nasıl bir şey olduğunu sordum. Mübarek sırtlarında gül tomurcuğu gibi bir et parçası olduğunu söyledi."[81]

"İki küreği arasında peygamberlik mührü yer alıyordu. Bu mühür sağ omzuna daha yakındı."[82]

Muhammed b. Müsenna, Muhammed b. Hazm, Şu'be Simak (ra)'dan:

"Cabir İbn-i Semure'nin şöyle dediğini duydum: Resulullah (sav)'in sırtında mühür gördüm: güvercin yumurtası gibi idi."[83]

Peygamber Efendimizin saçı

Peygamber Efendimizin saçının uzunluğu ile ilgili farklı tarifler vardır. Tarifler arasında böyle bir farklılık olması ise doğaldır, çünkü bu bilgileri aktaranlar Peygamber Efendimizi farklı zamanlarda gördükleri için, saçının uzunluğu da farklı olmuş olabilir. Ancak bu tariflerden anlaşılan Peygamberimiz (sav) saçını en kısa kulağı hizasında, en fazla ise omuzlarına kadar uzatmıştır.

Enes b. Malik (ra) anlatıyor:

"Hazreti Peygamberin saçları, kulaklarının orta hizasına kadar uzamıştı."[84]

Hazreti Aişe (ra) validemiz anlatıyor:

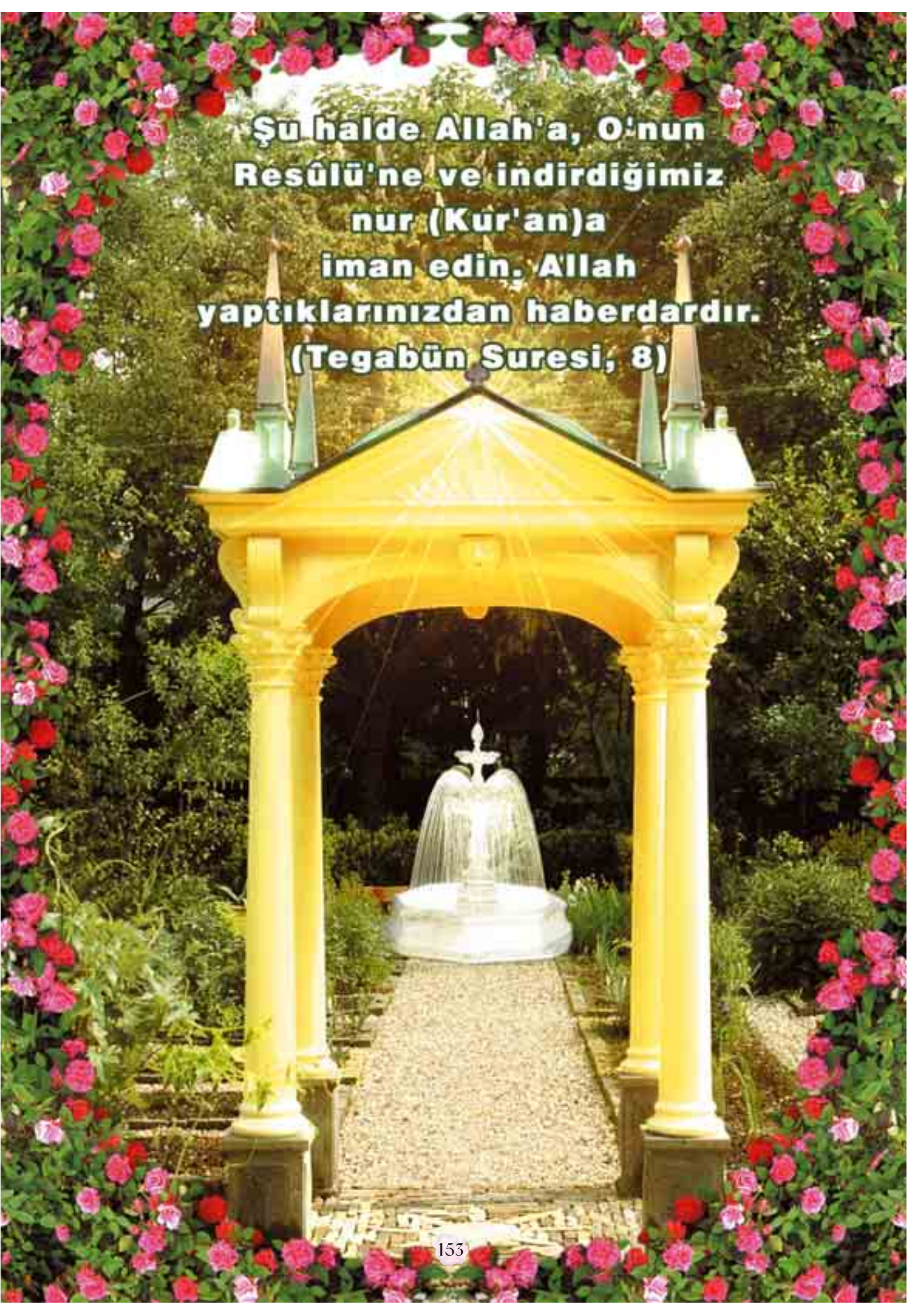
"Resulullah'ın mübarek saçları, kulakları ile omuzları arasındaydı. Allah'ın selat ve selamı üzerine olsun."[85]

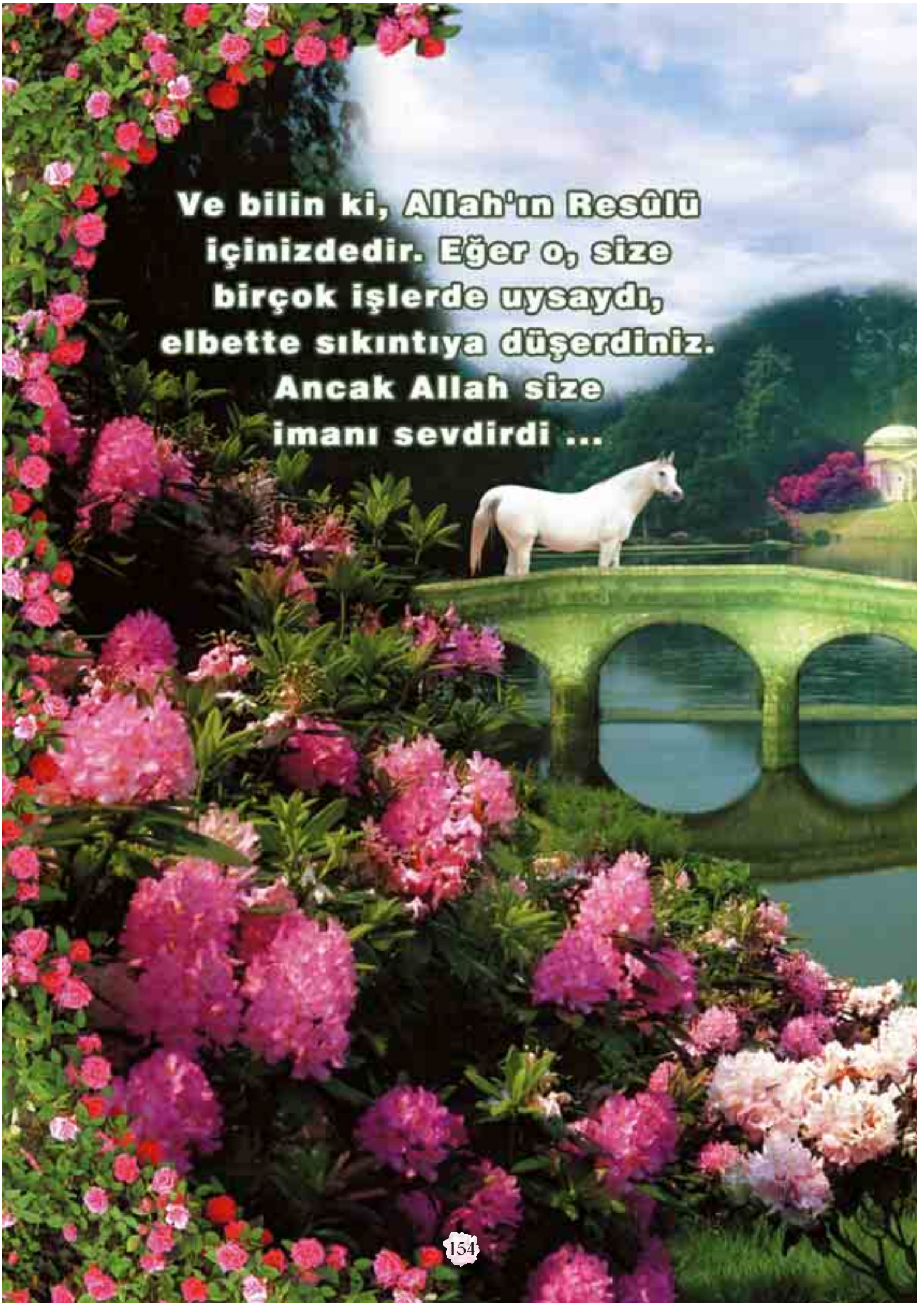
Bera b. Azib (ra) anlatıyor:

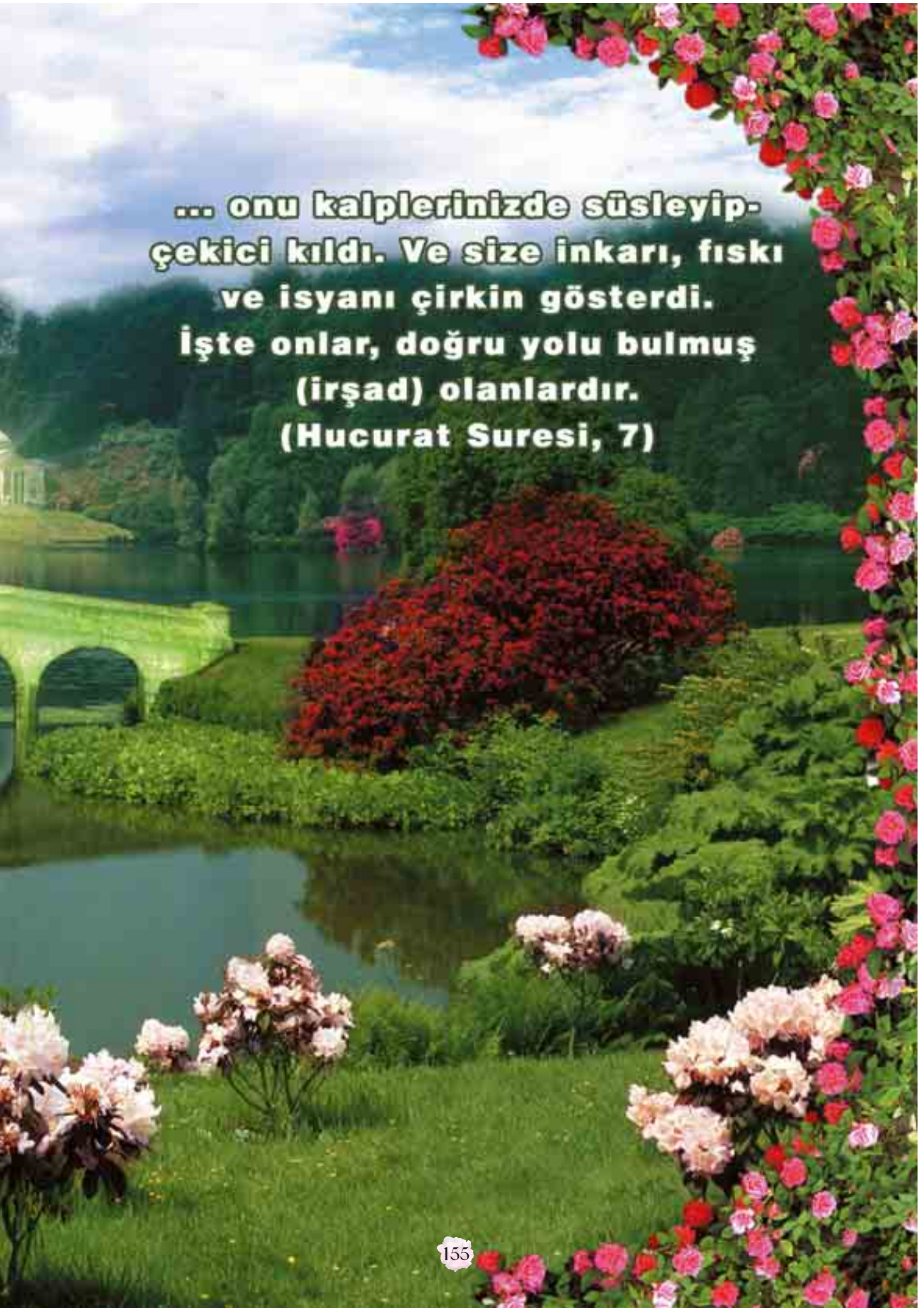
"Peygamber Efendimiz orta boylu idi. Omuzları da genişçeydi. Saçları ise, kulak yumuşaklarına değerdi."[86]

Ebu Talib'in kızı ümmü Hani (ra) anlatıyor:

"Resulullah Efendimiz Mekke'ye geldiklerinde evimizi teşrif etmişlerdi. Bu sırada mübarek başları dört belikli (örgülü) idi." [87]

Şu halde Allah'a, O'nun
Resûlü'ne ve indirdiğimiz
nur (Kur'an)a
iman edin. Allah
yaptıklarınızdan haberdardır.
(Tegabün Suresi, 8)

Ve bilin ki, Allah'ın Resûlü
içinizdedir. Eğer o, size
birçok işlerde uysaydı,
elbette sıkıntıya düşerdiniz.
Ancak Allah size
imanı sevdirdi ...

... onu kalplerinizde süsleyip-
çekici kıldı. Ve size inkarı, fıskı
ve isyanı çirkin gösterdi.
İşte onlar, doğru yolu bulmuş
(irşad) olanlardır.
(Hucurat Suresi, 7)

Peygamberimiz (sav)'in saç ve sakal bakımı

Peygamber Efendimiz temizliğe çok önem verdiği için, saç ve sakal bakımına da önem vermişlerdir. Bazı kaynaklarda onun yanında daima tarak, ayna, misvak, kürdan, makas, sürmedan gibi eşyalar bulundurduğu bildirilmektedir.[88] Peygamberimiz (sav) ashabına da aynı tavsiyelerde bulunmuş ve *"Kim saç bırakmışsa, onun bakımına dikkat etsin"*[89] şeklinde buyurmuşlardır. Peygamberimiz (sav)'in saç ve sakalı ile ilgili diğer aktarılanlar şu şekildedir:

Hz. Adda İbn Halid'den (ra):

"Mübarek sakalı gayet güzeldi."[90]

Hz. Aişe (ra) validemiz anlatıyor:

"Resul-i Ekrem (sas)… saçlarını tarayıp yağladığında…"[91]

Simak b. Harb (ra) aktarıyor:

"Cabir b. Semüre'den işittim. Ona, Hazreti Peygamberin saçlarının ağarma durumu sorulmuştu. O da: Mübarek başlarını yağladıkları zaman saçlarının akı gözle farkedilmez; fakat başlarına yağ sürmedikleri anlarda beyazları görünürdü"[92] *dedi.*

Peygamberimiz (sav), dış görünümüne ve temizliğine verdiği önemle, müminlere güzel bir örnek olmuştur. Bir rivayette Peygamber Efendimizin bu konudaki tavrı şöyle belirtilir:

"Bir gün Peygamber (sav) sahabelerinin yanına çıkacağı zaman küpteki suya bakarak sarığını ve sakalını düzeltti ve şöyle dedi: 'Allah kardeşlerinin yanlarına çıkarken kulunun kardeşleri için süslenmesini sever.'[93]

Peygamber Efendimizin giyim tarzı

Peygamberimiz (sav)'in giyimi hakkında da sahabeler pek çok detay aktarmışlardır. Bunun yanı sıra Peygamber Efendimizin müminlere nasıl giyinmeleri gerektiğiyle ilgili olarak tavsiyeleri de onun bu konuya verdiği önemi ortaya koymaktadır. Örneğin Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Allah güzeldir, güzelliği sever, güzel giyinmek kibir değildir, kibir (mazhar olduğun nimeti kendinden bilip) hakkı reddetmek, halkı hakir görmektir."[94]

"Allah güzeldir, güzeli sever ve kuluna verdiği nimetin eserini üzerinde görmekten hoşlanır."[95]

Peygamber Efendimizin torunu Hz. Hasan, onun giyim konusu hakkındaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

"Peygamber Efendimiz bize elde ettiğimizin en iyisini giymemizi ve bulabildiğimiz en hoş kokuları sürmemizi emrederdi."[96]

Bu konudaki Peygamberimiz (sav)'in bir başka hadisi de şu şekildedir:

"Ey müminler! Gönlünüzce yiyiniz, içiniz, giyininiz ve Allah yolunda sarf ediniz. Ancak, israfa veya kibir ve gurura kaçmayınız."[97]

Peygamber Efendimiz ashabından biri dış görünümüne önem ver-

mediğinde veya bakımsız olduğunda onu da hemen uyarırdı. Bu konuya ait bir rivayeti Ebu'l Havas (ra), babasından şöyle nakletmektedir:

Üzerimde adi bir elbise olduğu halde Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın yanına gelmiştim. Bana:

"Senin malın yok mu?" diye sordu.

"Evet var" cevabıma:

"Hangi çeşit maldan?" sorusunu yöneltti.

"Her çeşit maldan Allah bana vermiştir" demem üzerine:

"Öyle ise Allah Teala Hazretleri sana bir mal verdiği vakit Allah'ın verdiği bu nimetin eseri ve fazileti senin üzerinde görülmelidir" buyurdular.[98]

Buna benzer bir başka olayı ise Hz. Cabir (ra) şöyle aktarmıştır:

Resulullah aleyhissalatu vesselam, binek hayvanlarımızı güden bir adamımızı gördü. Üzerinde eskimiş iki parçalı giysi vardı.

"Onun bu eskilerden başka giyeceği yok mu?" diye buyurdular.

"Evet var" dedim. "Çamaşır torbasında iki giysisi daha var. Ben onları giydirmiştim."

"Öyleyse çağır onu da, bunları giysin" diye emrettiler. (çağırdım, emr-i Nebeviyi söyledim.), o da onları giyindi. Geri gitmek üzere dönünce, Resulullah aleyhissalatu vesselam:

"Nesi var da bu yenileri giymiyor? Bu daha hoş değil mi?" diye buyurdular.[99]

Peygamberimiz (sav)'in giyim tarzı ile ilgili sahabelerin aktardığı bilgilerden bazıları ise şunlardır:

İbnu Abbas (ra) anlatıyor:

Ben Resulullah aleyhissalatu vesselam üzerinde mümkün olan en güzel elbiseyi gördüm."[100]

Ümmü Seleme (ra) anlatıyor:

"Peygamber Efendimizin en çok sevdikleri elbise çeşidi, gömlek (kamis) idi."[101]

Ashabdan Kurre (ra) anlatıyor:

"Ben, biat eylemek üzere, Müzeyne kabilesinden bir grup insanla birlikte Resulullah Efendimizin huzurlarına çıktım. Peygamber Efendimizin gömleklerinin yakası düğmesiz olduğundan…"[102]

Enes b. Malik (ra) anlatıyor:

"Peygamber Efendimiz, giydikleri elbiseler içerisinde, Hibere-i Yemani'yi çok severlerdi"[103] *(Hibere, Yemen'de dokunan pamuktan yapılan, kırmızı çubuklu yeşil bir kumaştır. Eskilerin "alaca" dedikleri desenli kumaşlar için kullanılan bir tabirdir. Bu da kumaşın düz değil desenli olduğunu ve birkaç renkten oluştuğunu gösterir.)*

El-Bera b. Azib (ra) anlatıyor:

"Kırmızı desenli elbisenin, Peygamber Efendimiz kadar bir başkasına yakıştığını görmedim. Bu kıyafetle Resulullah (sav)'ı gördüğümde, mübarek saçları, omuzlarına değecek kadar sarkmıştı."[104]

Semüre b. Cündüb (ra) rivayet ediyor:

"Hazreti Peygamber: "Beyaz elbise giyiniz. Zira o, son derece temiz ve hoştur" buyurmuşlardır"[105].

Hz. Aişe (ra) anlatıyor:

"Resulullah Efendimiz, bir sabah vakti, üstlerinde siyah yünden dokunmuş bir izar (peştemal, futa, göğüsten aşağı örtülen elbiseler) olduğu halde, evlerinden dışarı çıkmışlardı."[106]

Peygamber Efendimizin dış kıyafetleri

Eşa's b. Süleyn (ra) anlatıyor:

"Bana halam anlattı. Ona da amcası anlatmış. Halamın amcası demişti ki: Bir gün Medine sokaklarında izarımı sürüyerek yürüyordum. Bu sırada arkamdan bir ses işittim: "İzarını yukarı kaldır. Zira izarın yerde sürünmemesi, onun daha temiz kalmasını ve uzun müddet dayanmasını sağlar" diyordu. Arkama dönüp baktığımda bu sözleri söyleyenin Resulullah Efendimiz olduğunu gördüm."[107]

Seleme b. El-Ekva'dan (ra):

"Hz. Osman, uzunluğu bacaklarının yarısına kadar ulaşan bir izar giyer ve "Arkadaşımın (sahibi), yani Resulullah (sav)'ın izarları da aynen böyleydi" derdi.[108]

Peygamber Efendimizin yüzüğü ve mührü

Enes b. Malik (ra) anlatıyor:

"Peygamber Efendimizin Mühr-i Şerifleri (şerefli, mübarek mühür) gümüşten yapılmıştı. Kaşı ise Habeş taşındandı.

Peygamberimiz (sav)'in mührü, Topkapı Sarayı'nda bulunmaktadır.

Resulullah Efendimiz yabancı devlet reislerine mektup yazmak isteyince, bir mühür yüzük yapılmasını buyurdu.

"Peygamber Efendimizin parmağındaki yüzüğün parıltısı hala gözümün önünde duruyor".

"Peygamber Efendimizin Mühr-i Şeriflerinin kaşına, üç satır halinde, "Muhammed Resulullah" ibaresi kazınmıştı. Birinci satırda "Muhammed", ikinci satırda "Resul", üçüncü satırda da "Allah" kelimeleri yer alıyordu."[109]

Peygamber Efendimizin yürüyüş şekli

Ebu Hüreyre (ra) anlatıyor:

"Ben Resulullah Efendimizden daha güzel birisini görmedim; sanki güneş, onun mübarek yüzünde devrediyor gibiydi. Peygamber Efendimizden daha hızlı yürüyen birisini de görmedim; yürürken adeta yeryüzü ayakları altında dürülürdü. Bizler, arkalarından giderken, geri kalmamak için büyük çaba harcardık."[110]

Hz. Ali'nin torunlarından İbrahim b. Muhammed (ra), *"Dedem Hz. Ali, Resulullah Efendimizi tanıtırken şöyle derdi: "Resulullah Efendimiz, yürürken, adeta yokuş aşağı inercesine, ayaklarını sertçe kaldırırlardı"*[111] diyerek, Peygamberimiz (sav)'in rahat bir yürüyüşü olduğunu belirtmiştir.

Hz. Yezid İbni Mirsad (ra) ise şöyle demiştir:

"Yürüdüğü zaman vakarlı fakat hızlı giderdi. Yanındakiler ona yetişemezdi."[112]

Hz. Ebu Atabe (ra)'den:

"Yürürken kuvvetli adımlarla yürürdü."[113]

"... Yürürken, ayaklarını yerden biraz kaldırıp önlerine hafif eğilerek yürürlerdi. Ayaklarını ses çıkarıp toz kaldıracak şekilde yere sert vurmazlar; adımlarını uzun ve seri atmakla birlikte sukunet ve vekar üzere yürürlerdi. Yürürken, sanki meyilli ve engebeli bir yerden iniyor görünümünü arzederdi. Bir tarafa dönüp baktıklarında, bütün vücudları ile birlikte dönerlerdi. Rastgele sağa sola bakmazlardı. Yere bakışları, göğe bakışlarından daha çoktu. Çoğunlukla göz ucu ile bakarlardı. Ashabı ile birlikte yürürken, onları öne geçirir kendileri arkada yürürlerdi. Yolda karşılaştığı kimselere, onlardan önce hemen selam verirdi."[114]

"Hep harekatı mutedil idi. Bir yere azimetinde (Yola çıkmak, gitmek) acele ve sağ ve sola meyletmeyip, kemal-i vekar

1871 yapımı, Lilium Auratum adlı eser.

(ağırbaşlılığın olgunluğu) ile doğru yoluna gider ve fakat sür'at (hızlı) ve sühulet (kolaylıkla) ile yürür idi. Şöyle ki; adeta yürür gibi görünür, lakin yanında gidenler, sür'at ile yürüdükleri halde geri kalırlar idi."[115]

Peygamber Efendimizin oturuş tarzı

Kayle binti Mahreme (ra) anlatıyor:

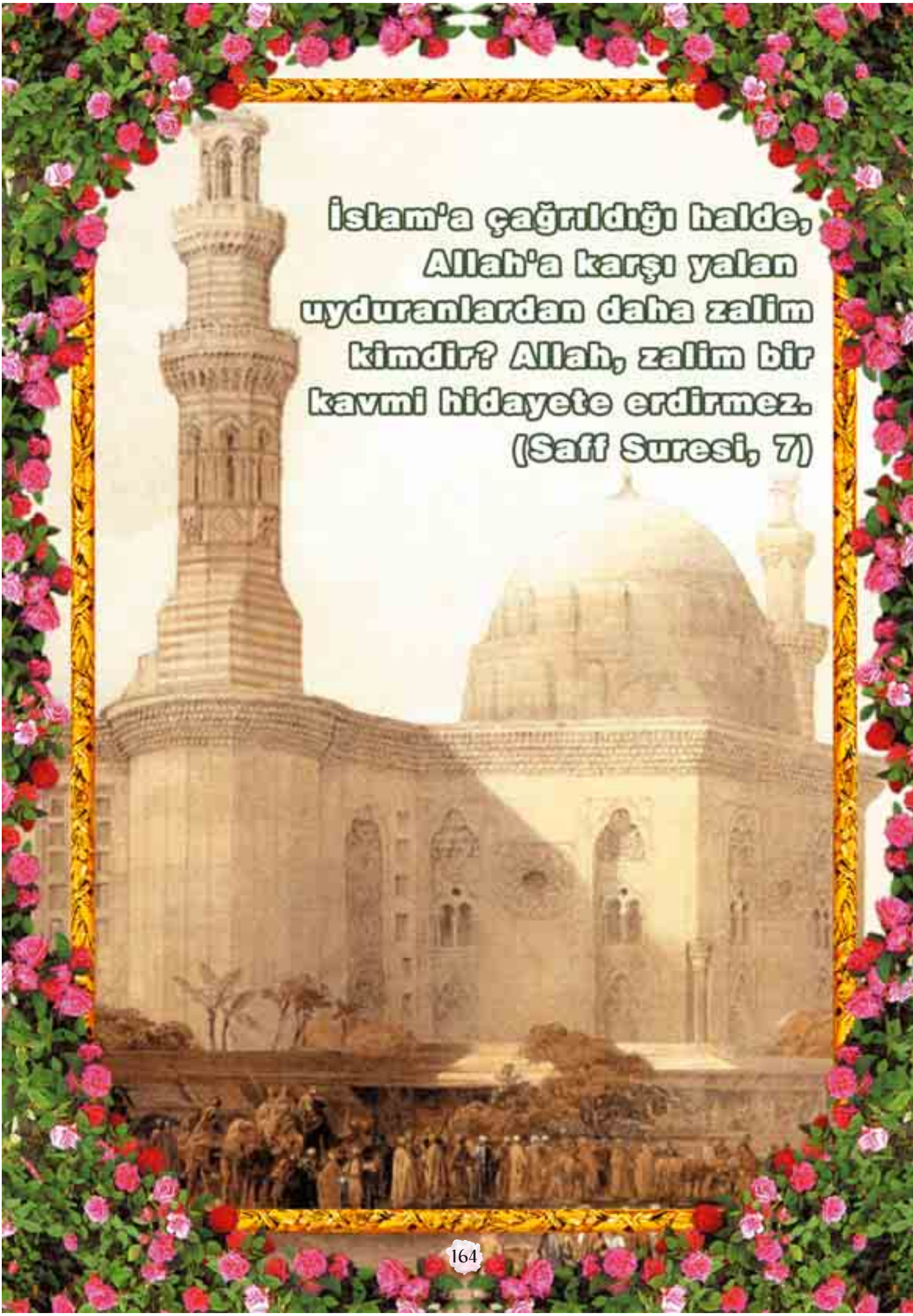
"Resulullah (sav)'i sonsuz bir mahviyet (alçak gönüllülük, tevazu) ve tevazu içinde otururken görünce, heybetinden vücudum titremeye başladı."[116]

Cabir b. Semüre (ra):

"Ben Peygamber Efendimizi, sol tarafına konmuş bir yastığa dayanmış vaziyette gördüm."[117]

Gérome'nin Fayoum Şehri adlı eseri.

İslam'a çağrıldığı halde, Allah'a karşı yalan uyduranlardan daha zalim kimdir? Allah, zalim bir kavmi hidayete erdirmez. (Saff Suresi, 7)

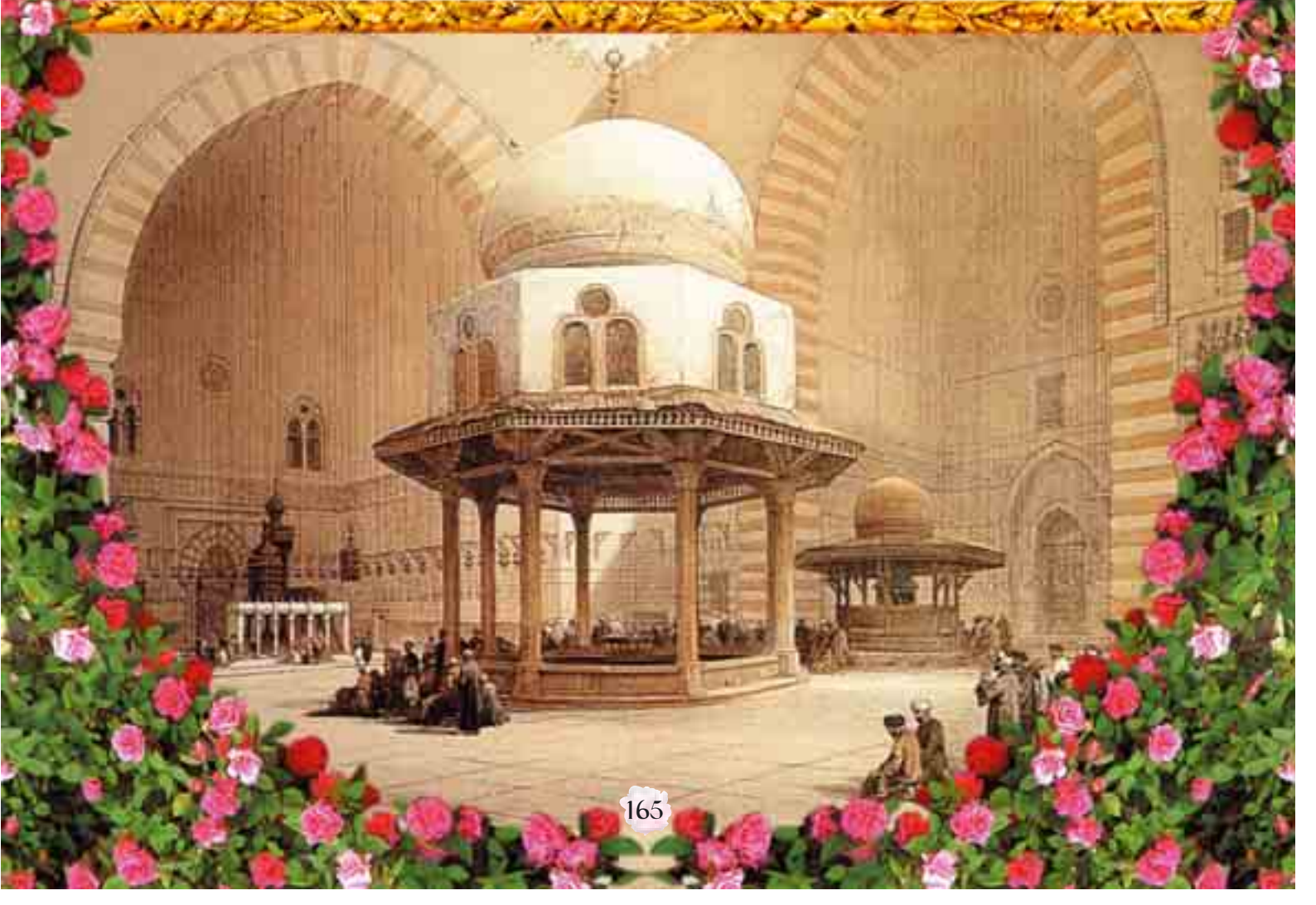
Peygamber Efendimizin konuşma şekli

Peygamber Efendimiz etkileyici üslubu, hikmetli ve keskin hitabıyla tanınan bir insandı. Onun tebliği insanlar üzerinde çok büyük bir etki oluşturur, sohbetinden herkes çok büyük bir zevk alırdı. Sahabelerden bizlere aktarılan çeşitli rivayetler de onun bu özelliğini ortaya koyar. Bu konuda bazı aktarımlar şu şekildedir:

> *Allah Resulü insanların en beliğ (belagatli kimse, meramını tamamen, noksansız ve güzel sözlerle anlatmaya muktedir olan. Kafi derecede olan. Yeter olan), en düzgün konuşanı ve en tatlı sözlü olanıydı (ağzından ballar akıyordu)! O, şöyle diyordu: "Ben Arabın en fasihiyim (Hatasız olarak söyleyen. Açık ve güzel konuşan)."*[118]

Hz. Aişe (ra), Resulullah (sav)'in sözlerini şöyle tarif eder: *"O, sizlerin konuştuğunuz gibi lafları çabuk çabuk ve peş pe-*

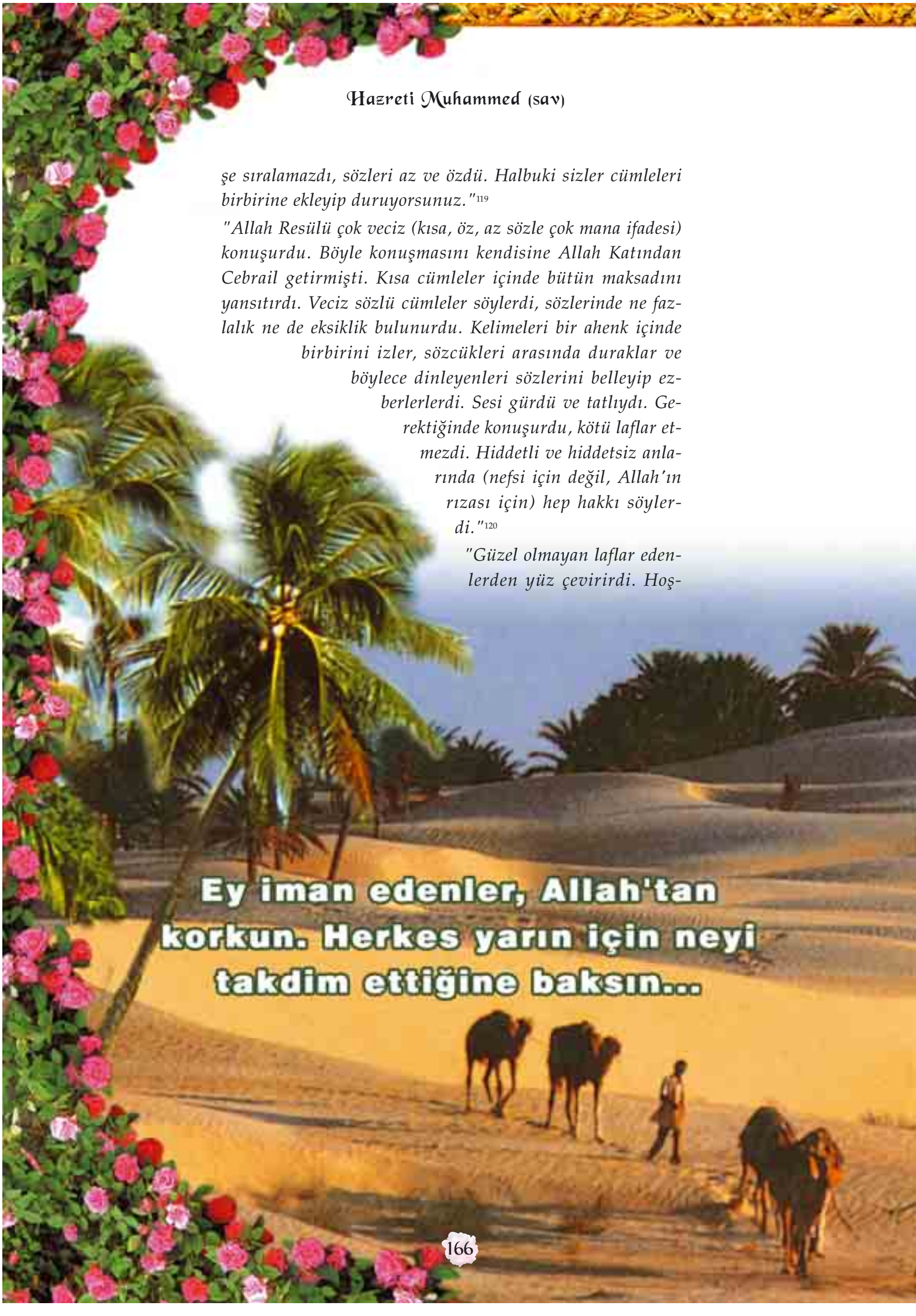
David Roberts'in, Nübya ve Mısır adlı eseri (solda) ve Sultan Hasan Medresesi adlı eseri (altta).

şe sıralamazdı, sözleri az ve özdü. Halbuki sizler cümleleri birbirine ekleyip duruyorsunuz."[119]

"Allah Resülü çok veciz (kısa, öz, az sözle çok mana ifadesi) konuşurdu. Böyle konuşmasını kendisine Allah Katından Cebrail getirmişti. Kısa cümleler içinde bütün maksadını yansıtırdı. Veciz sözlü cümleler söylerdi, sözlerinde ne fazlalık ne de eksiklik bulunurdu. Kelimeleri bir ahenk içinde birbirini izler, sözcükleri arasında duraklar ve böylece dinleyenleri sözlerini belleyip ezberlerlerdi. Sesi gürdü ve tatlıydı. Gerektiğinde konuşurdu, kötü laflar etmezdi. Hiddetli ve hiddetsiz anlarında (nefsi için değil, Allah'ın rızası için) hep hakkı söylerdi."[120]

"Güzel olmayan laflar edenlerden yüz çevirirdi. Hoş-

lanmadığı, çirkin saydığı bir sözü konuşmak zorunda kaldığında onu kinaye yoluyla ifade buyururdu.[121]

Kendisi sustuğunda huzurdakiler konuşurdu. Katında tartışma yapılmazdı.[122]

Sahabelerinin yüzlerine karşı son derece güler ve gülümserdi, onların konuştuklarını beğenir, dikkatle dinler, kendisini onlardan biri sayardı.[123]

Hz. Aişe (ra) anlatıyor:

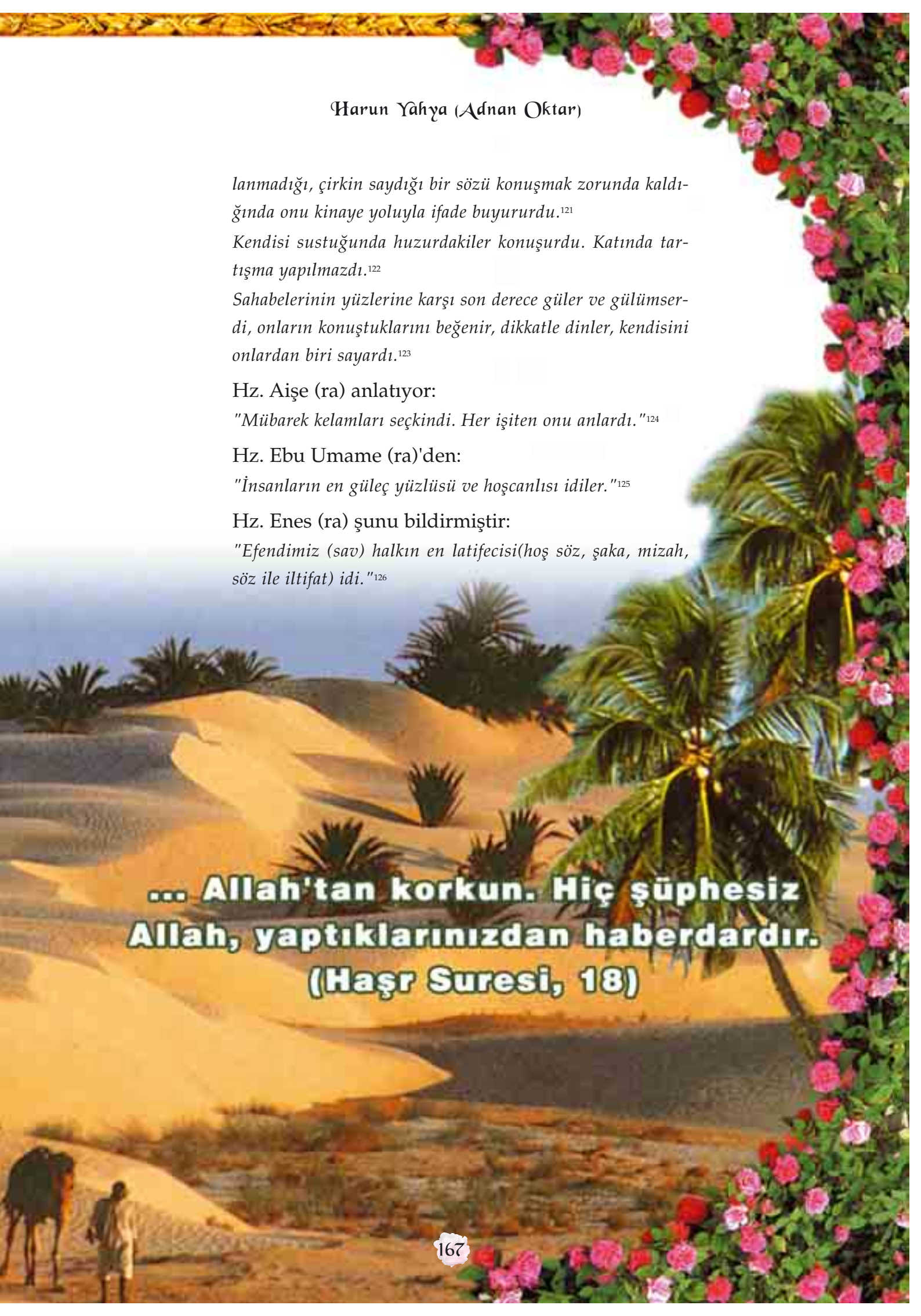
"Mübarek kelamları seçkindi. Her işiten onu anlardı."[124]

Hz. Ebu Umame (ra)'den:

"İnsanların en güleç yüzlüsü ve hoşcanlısı idiler."[125]

Hz. Enes (ra) şunu bildirmiştir:

"Efendimiz (sav) halkın en latifecisi(hoş söz, şaka, mizah, söz ile iltifat) idi."[126]

Peygamber Efendimizin güzel kokusu

Peygamber Efendimiz temizliğe çok önem verirdi. Kendisi sürekli mis gibi, tertemiz, hoş ve güzel kokar, Müslümanlara da temizliği tavsiye ederdi. Sahabelerden rivayet edilen bilgilerde Peygamberimiz (sav)'in bu güzel özelliği hakkında detaylar aktarılmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Enes b. Malik (ra) şöyle ifade etmektedir:

"Resulullah Efendimiz Medine sokaklarının birinden geçtiğinde O'nun misk gibi kokusu hemen sezildiğinden, halk o yoldan Hazreti Peygamberin geçtiğini söylerlerdi. Bizler, Peygamber Efendimizin gelişini, kokusunun güzelliğinden anlardık."[127]

İbn-i Ebi Adi, Humeyd, Enes (ra)'den:

Resulullah (sav)ın elinden daha yumuşak ne bir yün kuma-

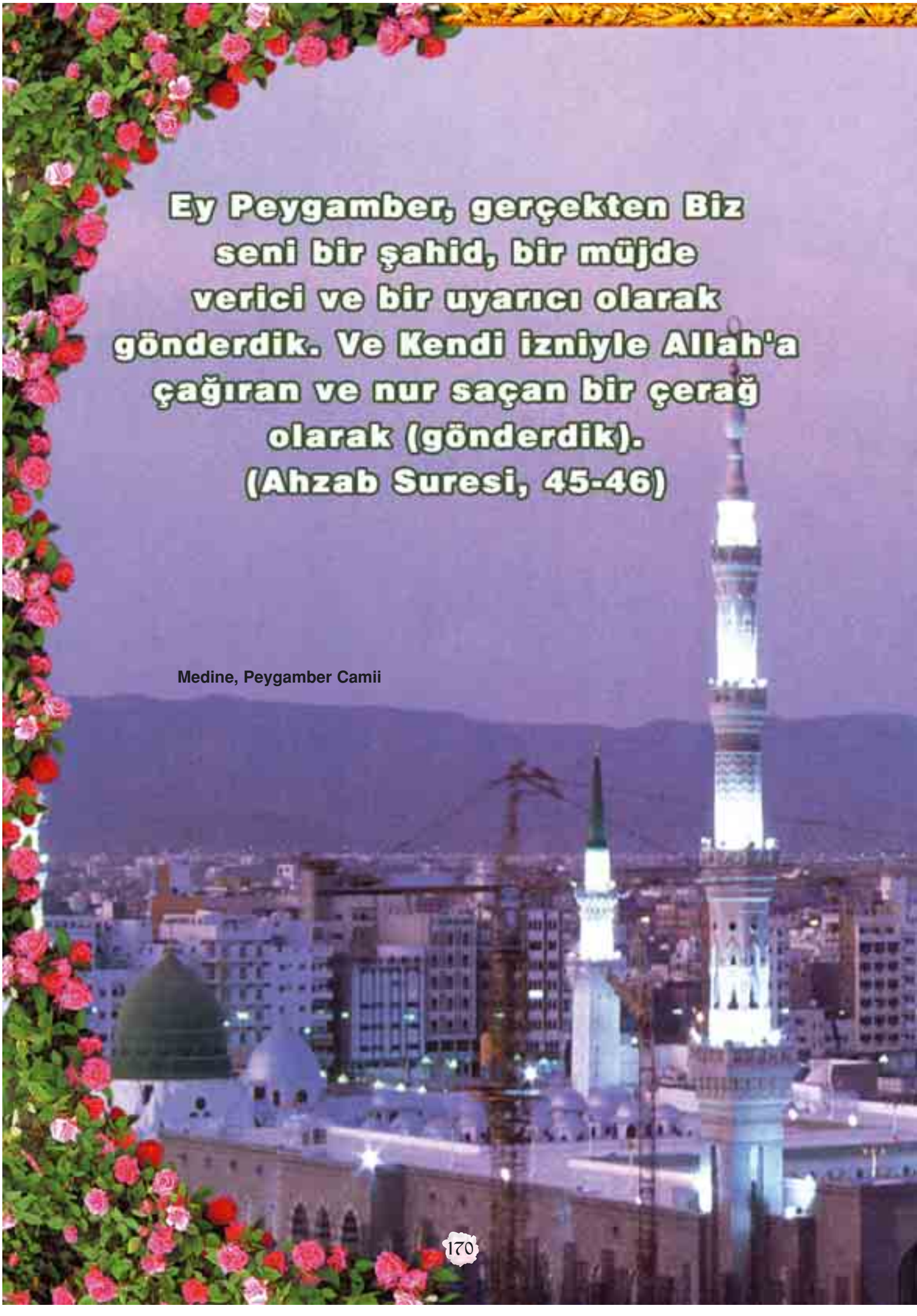

şı, ne de bir ipeğe (hayatımda) dokunmadım. Resulullah (sav)'in kokusundan daha güzel (kokan) bir kokuyu da koklamadım.[128]

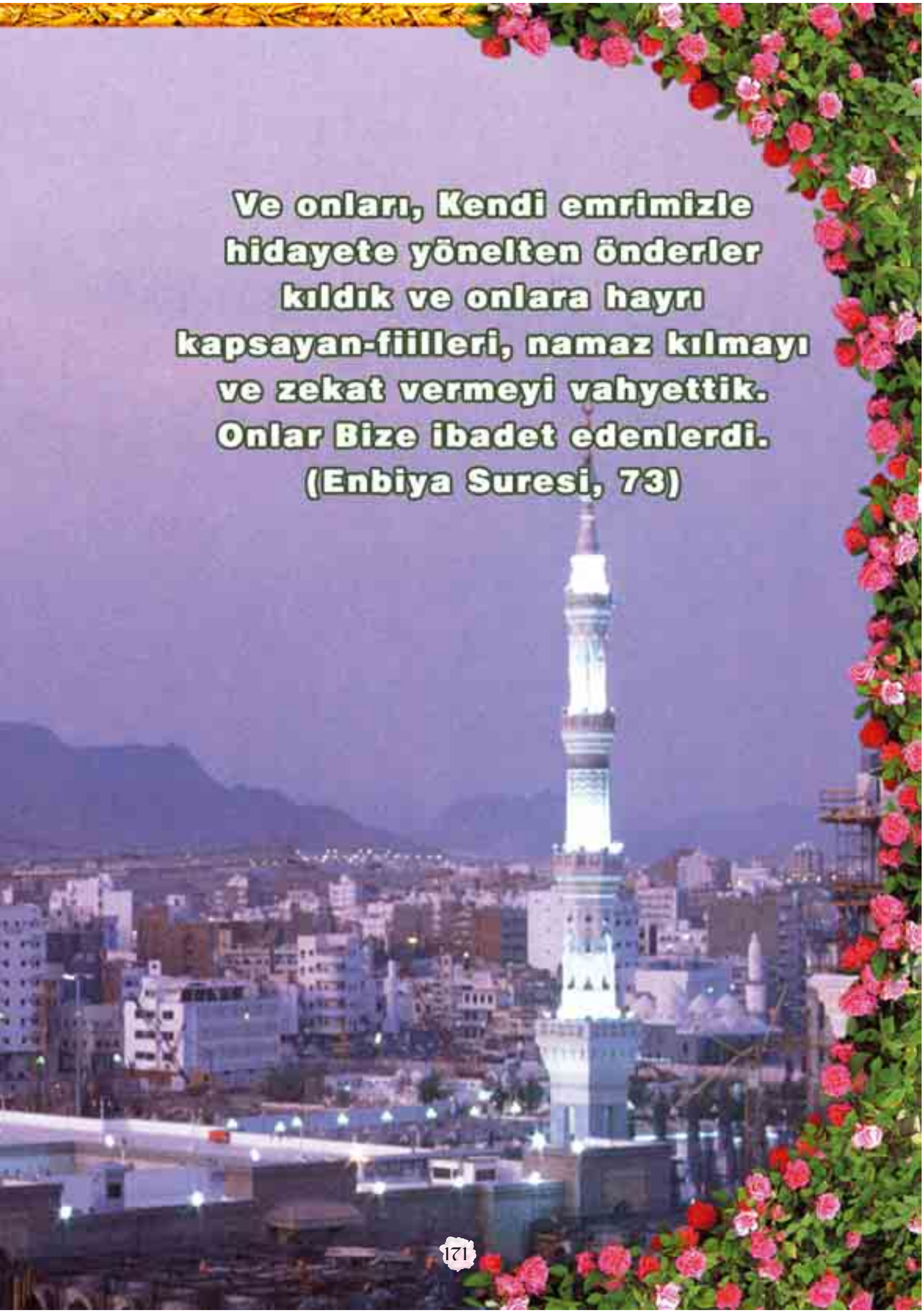
Muaz b. Hişam (ra), babasından, Katade, Enes'den şöyle rivayet etmiştir:

"Resulullah (sav) güzel kokusu ile tanınırdı. Resulullah (sav) güzel idi. Kokusu da hoş idi. Bununla beraber kokuyu severdi." [129]

"Cismi nazif (temiz), kokusu latif (hoş) idi. Koku sürünsün sürünmesin, teni en güzel kokulardan ala kokardı. Bir kimse onunla musafaha (el sıkışmak, tokalaşmak, muhabbetini, arkadaşlığını, sevgisini izhar etmek) etse, bütün gün onun rayiha-i tayyibesini (temiz kokusunu) duyardı ve mübarek eliyle bir çocuğun başını meshetse, rahiya-i tayyibesiyle (temiz kokusuyla) o çocuk, sair (diğer) çocuklar arasında malum (bilinirdi) olur idi."[130]

Medine, Peygamber Camii

Ve onları, Kendi emrimizle
hidayete yönelten önderler
kıldık ve onlara hayrı
kapsayan-fiilleri, namaz kılmayı
ve zekat vermeyi vahyettik.
Onlar Bize ibadet edenlerdi.
(Enbiya Suresi, 73)

... Gerçekten onlar için
altlarından ırmaklar akan
cennetler vardır. Kendilerine
rızık olarak bu ürünlerden
her yedirildiğinde:
"Bu daha önce de
rızıklandığımızdır" derler.
Bu, onlara, (dünyadakine)
benzer olarak sunulmuştur...
(Bakara Suresi, 25)

Peygamber Efendimizin sevdiği yemekler

"Çok sıcak yemeği sevmezdi."[131]

"En çok hoşlandığı yiyecek etti."[132]

"Kabağı çok severdi."[133]

"Avlanan kuş etlerini yerdi."[134]

"Hurmalardan Acve hurmasını severdi."[135]

Hz. Aişe (ra) Peygamberimiz (sav)'in sevdiği yiyeceklerle ilgili şunları söylemiştir:

"Tatlı ve balı severlerdi."[136]

"Hazreti Peygamberin katık olarak yediği yemeklerin bir kısmı şöyle sıralanabilir: Koyunun ön kolu ve sırt eti, pirzola, kebap, tavuk, toy kuşu, et çorbası, tirit, kabak, zeytinyağı, çökelek, kavun, helva, bal, hurma, pazı, anber balığı…"[137]

Hz. Aişe (ra) ek olarak şunları bildirmiştir:

"Kavun, karpuzu yaş hurma ile yerlerdi."[138]

Hz. Cabir (ra)'den:

"Taze hurma ve kavun çok yerlerdi ve 'bunlar güzel meyvedir' derlerdi."[139]

"Hiçbir zaman bir yemeği yermemiştir. Hoşuna giderse yer gitmezse yemezdi. Hoşlanmadığında da bir başkasına kötülemezdi." [140]

Peygamber Efendimizin sevdiği bazı yiyecekler için söylediği sözlerden bir kısmı ise şöyledir:

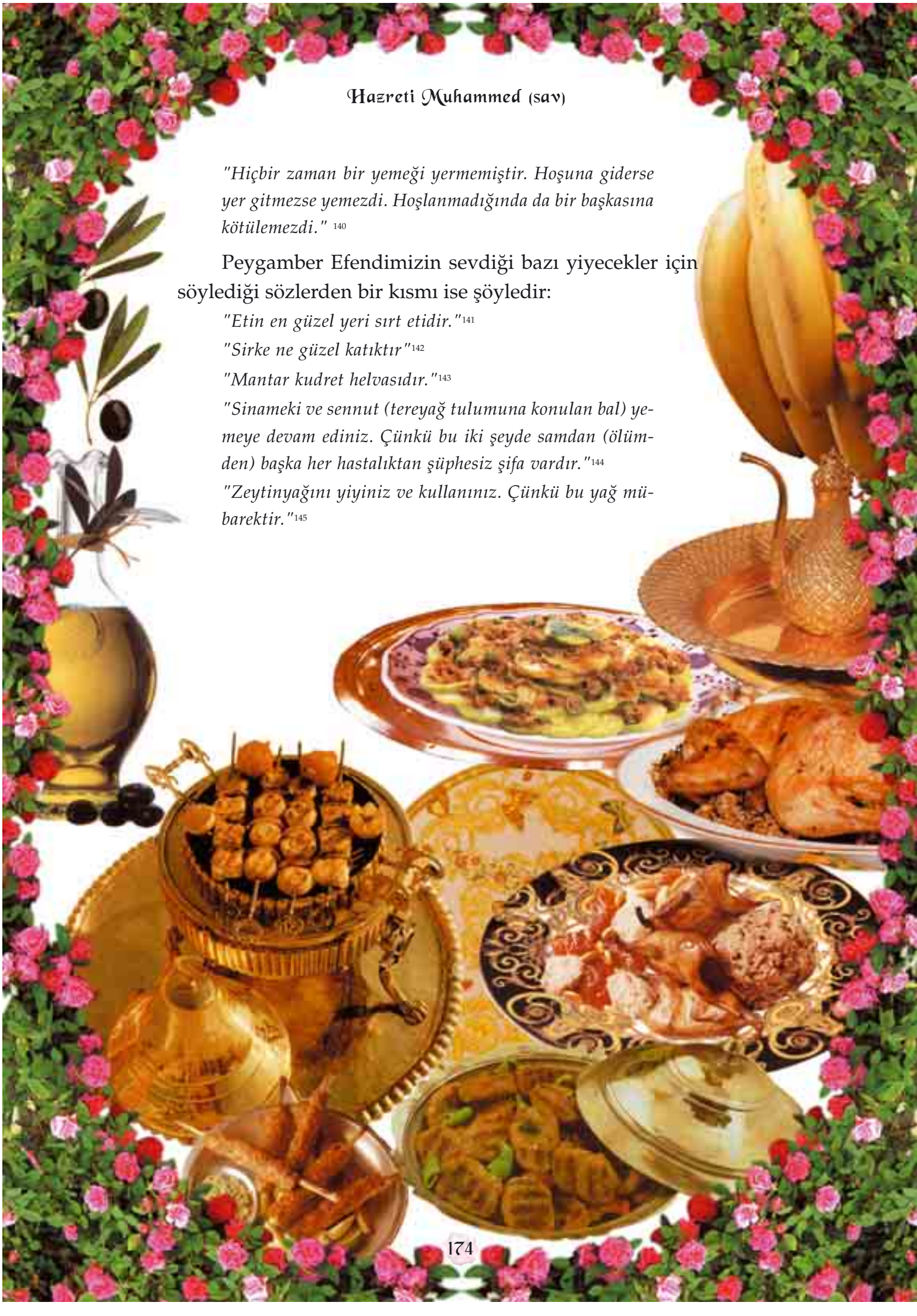
"Etin en güzel yeri sırt etidir."[141]

"Sirke ne güzel katıktır"[142]

"Mantar kudret helvasıdır."[143]

"Sinameki ve sennut (tereyağ tulumuna konulan bal) yemeye devam ediniz. Çünkü bu iki şeyde samdan (ölümden) başka her hastalıktan şüphesiz şifa vardır."[144]

"Zeytinyağını yiyiniz ve kullanınız. Çünkü bu yağ mübarektir."[145]

Pieter Gysels
Antwerp, (1621-1690)
Bahçe isimli tablo.

İbrahim Safi. Natürmort tablo.

Peygamber Efendimizin sevdiği içecekler

Hz. Aişe (ra) bildiriyor:

"Şerbetlerin içinde tatlı ve soğuk olanını severlerdi.[146]

Peygamber Efendimiz bal şerbeti, hurma ve kuru üzüm şırası gibi içecekleri severlerdi.[147]

Peygamber Efendimizin en çok sevdiği içecek, soğuk tatlı şerbetlerdi."[148]

Şerbetlerin içinde en çok bal şerbetini severdi.[149]

İçilecek şeylerde en çok sütü severlerdi.[150]

Peygamberimiz (sav) süt için şöyle buyurmuşlardır:

"Allah bir kimseye yemek yedirdiği zaman o kimse, 'Allah'ım bize bu yemeği bereketli kıl ve bize bundan hayırlı rızık ver' diye dua etsin. Allah bir kimseye bir miktar süt içirdiği zaman da o kimse, 'Allah'ım bize bu sütü bereketli

kıl ve bize daha çok süt ver' diye dua etsin. Çünkü yiyeceğin ve içeceğin yerini tutan sütten başka bir şeyi bilmiyorum."[151]

Peygamberimiz (sav)'in su için söyledikleri

Peygamberimiz (sav) özellikle yolculuklar sırasında ashabına su dağıttırırdı. Örneğin bir yolculuğu sırasında, bir yerde durmuş ve yanındakilerden su istemiştir. Elini ve yüzünü yıkadıktan sonra, sudan içmiş ve yanındaki sahabelerine de *"Siz de yüzünüze, boynunuza bir miktarını dökün"*[152] demiştir.

Resulullah (sav) su içtikten sonra şöyle dua etmiştir:

"Rahmetiyle suyu tatlı olarak yaratan, acı ve tuzlu yaratmayan Allah'a hamd olsun."[153]

Resulullah (sav) bir başka sözünde ise su için şöyle buyurmuştur:

"Allah suyu temizleyici olarak yarattı. Tadını veya rengini veya kokusunu değiştiren maddeler dışında hiçbir nesne onu pislemez."[154]

Peygamber Efendimizin Güzel Huylarından Bazıları

Hüccet-ul İslam olarak bilinen İmam Gazali; Tirmizi, Taberani, Buhari, Müslim, İmam Ahmed, Ebu Davud, İbni Mace gibi büyük İslam alimlerinden derleyerek, Peygamber Efendimizin güzel huylarından bazılarını şöyle özetlemiştir:

"Resulullah insanların en yumuşak huylusu, en yiğidi, en adili ve en namuslusu idi. O, insanların en cömerti idi. Allah'ın kendisine verdiklerinden hurma, arpa ne olursa olsun yalnız senelik yiyeceğini ayırırdı, geri kalanını Allah yolunda harcardı. Kendisinde bulunan bir şey istendiğinde verirdi.

O haya olarak da insanların en mükemmeliydi. Rabbi için kızar, şahsı için öfkelenmezdi.

Kendisi veya sahabeleri zarar görse bile hakkı uygulardı.

Allah Rasulü insanların en alçak gönüllüsü, lafı uzatmadan en beliğ konuşanı, en güler yüzlüsüydü. Dünya işlerinden

Takva sahiplerine vadedilen cennet; onun altından ırmaklar akar, yemişleri ve gölgelikleri süreklidir...

hiçbir şey kendisini endişeye düşürmezdi.

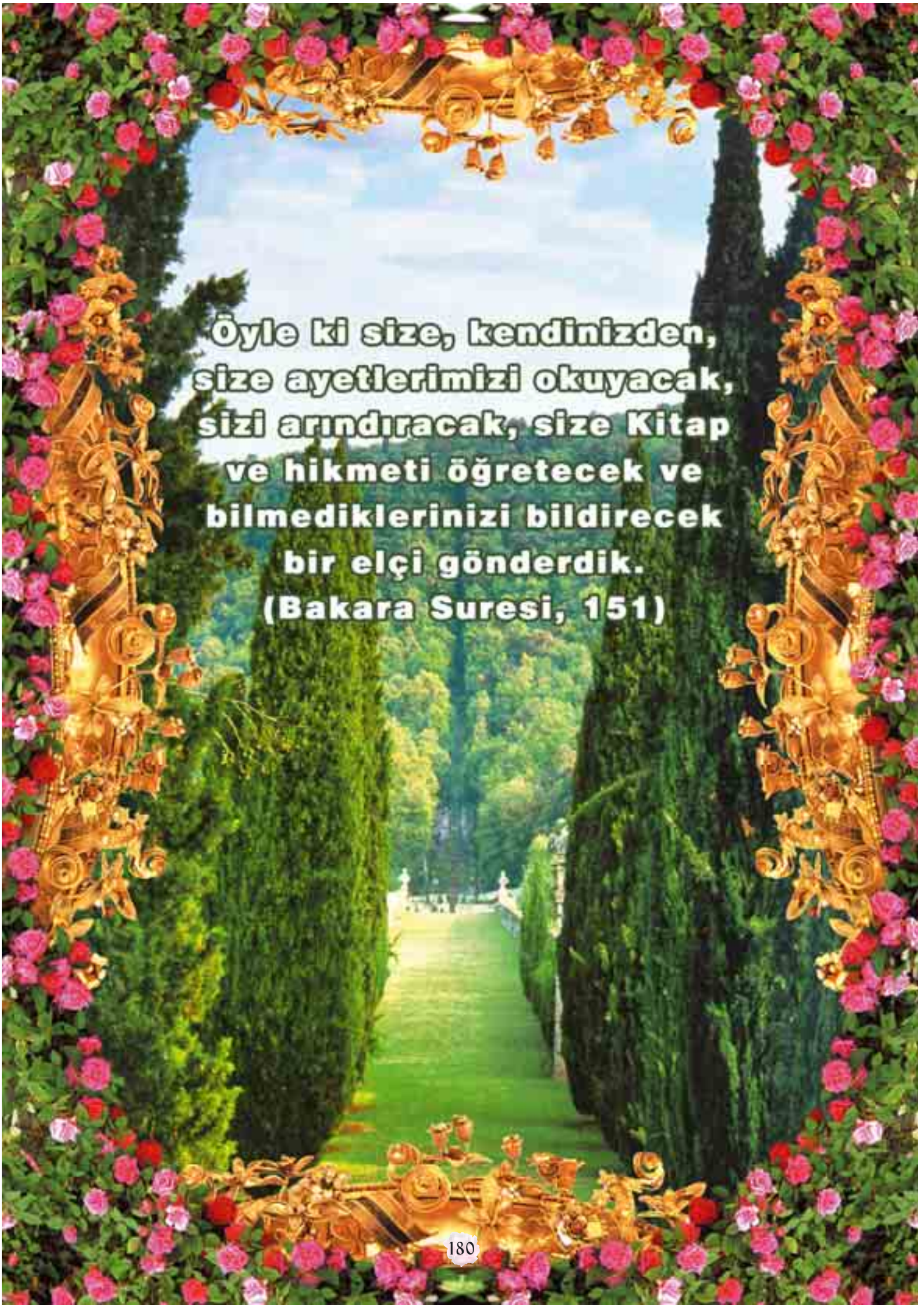
Medine'nin öbür ucundaki hastaları ziyarete gider, güzel kokudan hoşlanır, pis kokulardan tiksinirdi. Fakirlerle oturur, yoksullarla yerdi. Kimseye kaba davranmazdı, kendisine özür beyan edenin özrünü kabul ederdi. Latife yapar idi ama hakkı söylerdi.

Mübah oyunları gördüğünde men etmezdi, hanımlarıyla yarış yapardı. Zavallıları yoksulluklarından dolayı horlamaz, zengine de varlığından dolayı saygı göstermezdi, onu da bunu da Allah'a eşit olarak çağırırdı. Allah Teala üstün huyu ve mükemmel siyaseti onda birleştirmişti...

Allah Teala ahlakın bütün güzelliklerini, iyi yolları, öncekilerin ve sonrakilerin başlarından geçmiş ve geçecek hadiselerin haberlerini, ahirette kurtuluşa ve saadete erdirecek hususları, dünyada gıpta edilip peşinden gidilecek ve gidilmeyecek herşeyi ona öğretmişti.

Allah Teala, onun buyruklarına itaat ve hareketlerinde kendisinin izinden gitmeye bizleri muvaffak kılsın."[155]

... Bu korkup-sakınanların (mutlu) sonudur, inkar edenlerin sonu ise ateştir. (Rad Suresi, 35)

Öyle ki size, kendinizden,
size ayetlerimizi okuyacak,
sizi arındıracak, size Kitap
ve hikmeti öğretecek ve
bilmediklerinizi bildirecek
bir elçi gönderdik.
(Bakara Suresi, 151)

Peygamberimizin Güzel Hayatı

Peygamber Efendimizin hayatının her anında, müminlere çok güzel örnekler bulunmaktadır. Hz. Muhammed (sav)'in sahabeleriyle olan sohbetleri, onlara hitapları, şakaları, çocuklara olan sevgi ve ilgisi, hanımlarına karşı adaletli, sevecen ve ilgili tavrı, hem ailesi hem de tüm Müslümanlar için örnek bir koruyucu olması, güler yüzü, neşesi, canlılığı, müminlere olan düşkünlüğü ve şefkati, güzel ahlakın ve ideal insan modelinin önemli bir örneğidir. Bu bölümde Peygamber Efendimizin Allah'ın hoşnut olduğu güzel hayatından örnekler verilecektir.

Peygamberimiz (sav) güler yüzlüydü ve güler yüzlü olmayı tavsiye ederdi:

Peygamber Efendimiz, üzerindeki ağır sorumluluğa ve karşılaştığı türlü zorluklara rağmen, son derece tevekküllü, teslimiyetli ve huzurlu bir insandı. Hayatının her anında imanın neşesi ve şevki içindeydi. Hem bu imani neşesi, hem de güzel ahlakı nedeniyle daima güler yüzlü ve candan bir tavrı vardı. Sahabeler, Peygamberimiz (sav)'in bu halini şöyle anlatmaktadırlar:

O, ümmîler içinde,
kendilerinden olan ve
onlara ayetlerini okuyan,
onları arındırıp-temizleyen
ve onlara Kitap ve hikmeti
öğreten bir elçi gönderendir...
(Cuma Suresi, 2)

Hz. Ali (ra): "Onun güler yüzlü oluşu ve herkese nazik davranışı adeta onu halka bir baba yapmıştı. Herkes onun katında ve nazarında eşit idi."[156]

Allah Resulü daima güler yüzlü, yumuşak huylu idi...[157]

"Allah Resulü... halkın en çok gülümseyeni ve en neşelisi idi."[158]

Peygamberimiz (sav) ashabına da güler yüzlü olmalarını tavsiye etmiş ve şöyle demiştir:

"Sizler insanları mallarınızla memnun edemezsiniz, onları güzel yüz ve güzel huyla hoşnut edersiniz."[159]

"Allah Teala kolaylık gösteren ve güler yüzlü kişiyi sever."[160]

Peygamberimiz (sav)'in sahabeleri ile olan ilişkisi ve sohbetleri

Peygamberimiz (sav), çevresindeki Müslümanlarla çok yakından ilgilenirdi. Onların her birinin imanını, tavrını, temizliğini, neşesini, sağlığını yakından takip ederdi. Her birinin eksiklerini, ihtiyaçlarını gözetir, temin edilmesini sağlardı. Onlarla olan sohbetlerinde ise, onları çok hoş tutar, gönüllerini alırdı. Sahabeler yanından neşe ve huzur içinde ayrılırlardı.

En yakınlarından biri olan Hz. Ali (ra), Peygamberimiz (sav)'in sohbetlerindeki ortamı ve sahabeleriyle olan ilişkisini şöyle açıklamıştır:

"Resulullah insanların eli en açık, gönlü en geniş ve şivesi en düzgün olanı, yüklendiği işi en iyi şekilde ifa edeni, en yumuşak huyluları ve sohbeti en güzel olanıydı. Onu tanıyıp sohbetinde bulunanlar ona severek sokulurdu. Onu niteleyen: 'Ondan önce de ondan sonra da onun gibisini görmedim' derdi. Ne zaman kendisinden bir şey istense onu mutlaka verirdi."[161]

"(Birlikte) oturduğu kimselerin her biriyle ilgilenir, farklı muamele ettiği izlenimi vermezdi. İhtiyacını gidermesi için onunla oturan veya onu ayakta tutan kimseye karşı sabırlı olur, o kişi ayrılmadıkça kendisi onu terk edip ayrılmazdı."[162]

"Ashabını özler, (göremediği zaman) sorardı. İnsanların durumlarının nasıl olduğunu, işlerinin ne alemde olduğunu da sorardı. Güzele güzel, çirkine çirkin derdi."[163]

"Daima doğruların yanındaydı, başkasını kabul etmezdi. Yanına geçici olarak girerlerdi, çıktıklarında mutmain olarak çıkarlardı. Yanından birer delil ve kılavuz olarak çıkarlardı."[164]

Gelen yabancıların aşırı ve mantık dışı davranışlarını sabırla karşılardı. Ashab bazen buna kızarlardı da o onları teskin eder, şöyle derdi: "böyle kimseleri gördüğünüzde onu irşad edin!"[165]

"Kimsenin sözünü kesmez, bitirinceye kadar beklerdi."[166]

"... İnsanları birbirine sevdirecek, birbirlerine kaynaştıracak şeyleri konuşurdu. Onları ürkütmez, kaçırmazdı. Her kavmin liderine önem atfederdi; ikram ederdi..."[167]

Torunu Hz. Hasan (ra) ise Peygamberimiz (sav) için şunları söylemiştir:

"Bakışları son derece anlamlı idi... Mani kelimelerle (az sözle çok mana ifade edecek şekilde) gayet güzel ve veciz konuşurdu. Sözlerinde ne fazlalık olurdu ve ne de eksiklik."[168]

İleri gelen kimselerle de sade vatandaşlarla da eşit şekilde konuşurdu. Onlardan hiçbir şeyi saklamazdı."[169]

Ebu Zer (ra,) Peygamberimiz (sav)'in sahabelerine karşı sevgi dolu tavrını şöyle anlatmıştır:

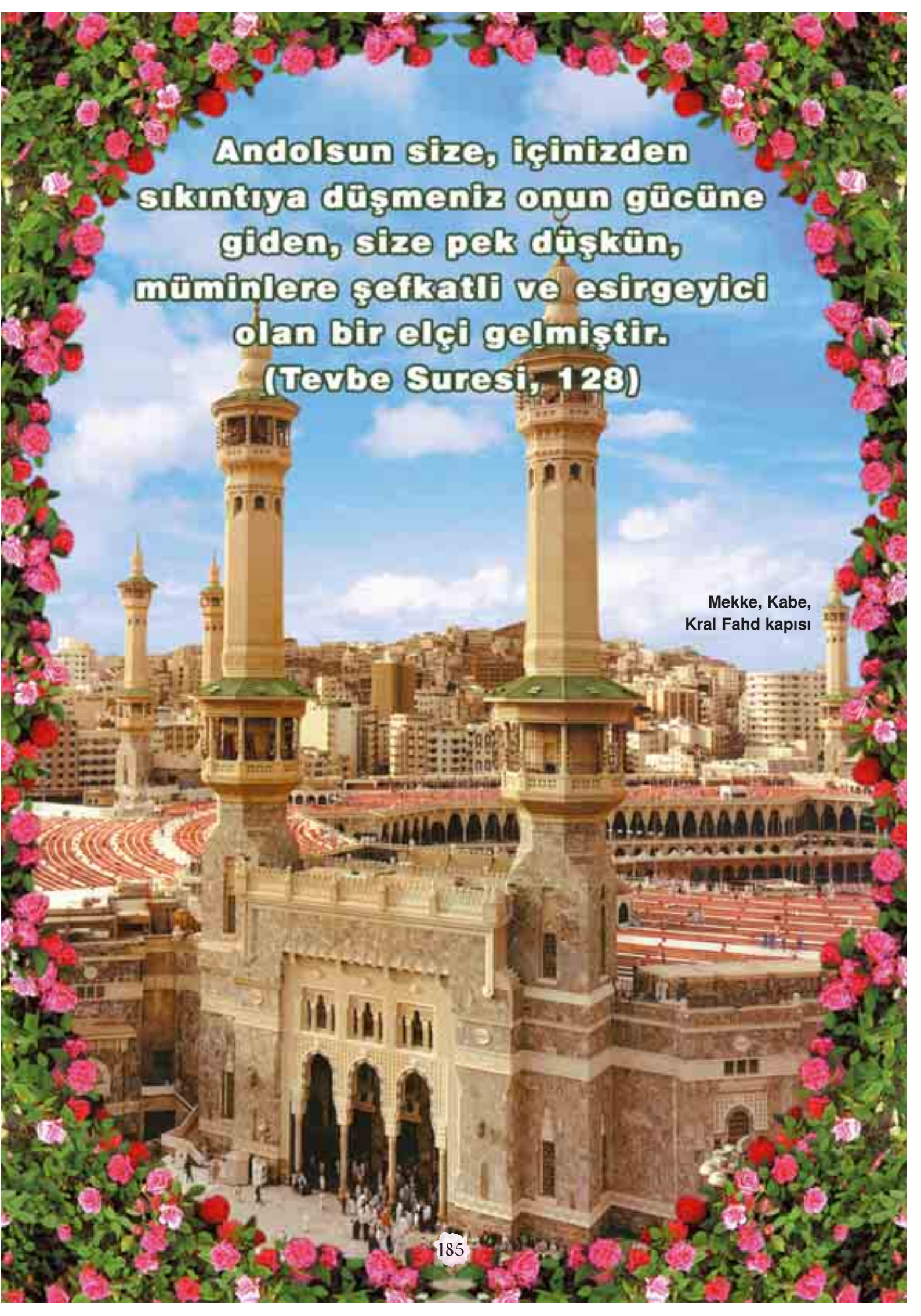
"Bir gün Peygamberimizin yanına gittim. Bir divanda oturuyordu. Kalktı beni kucakladı. Bu kucaklaması gerçekten pek içtendi."[170]

Ebu Hüreyre (ra) ise Hz. Muhammed (sav)'in insanlara karşı son derece ince düşünceli ve insaniyetli olan güzel tavrını şöyle tarif etmiştir:

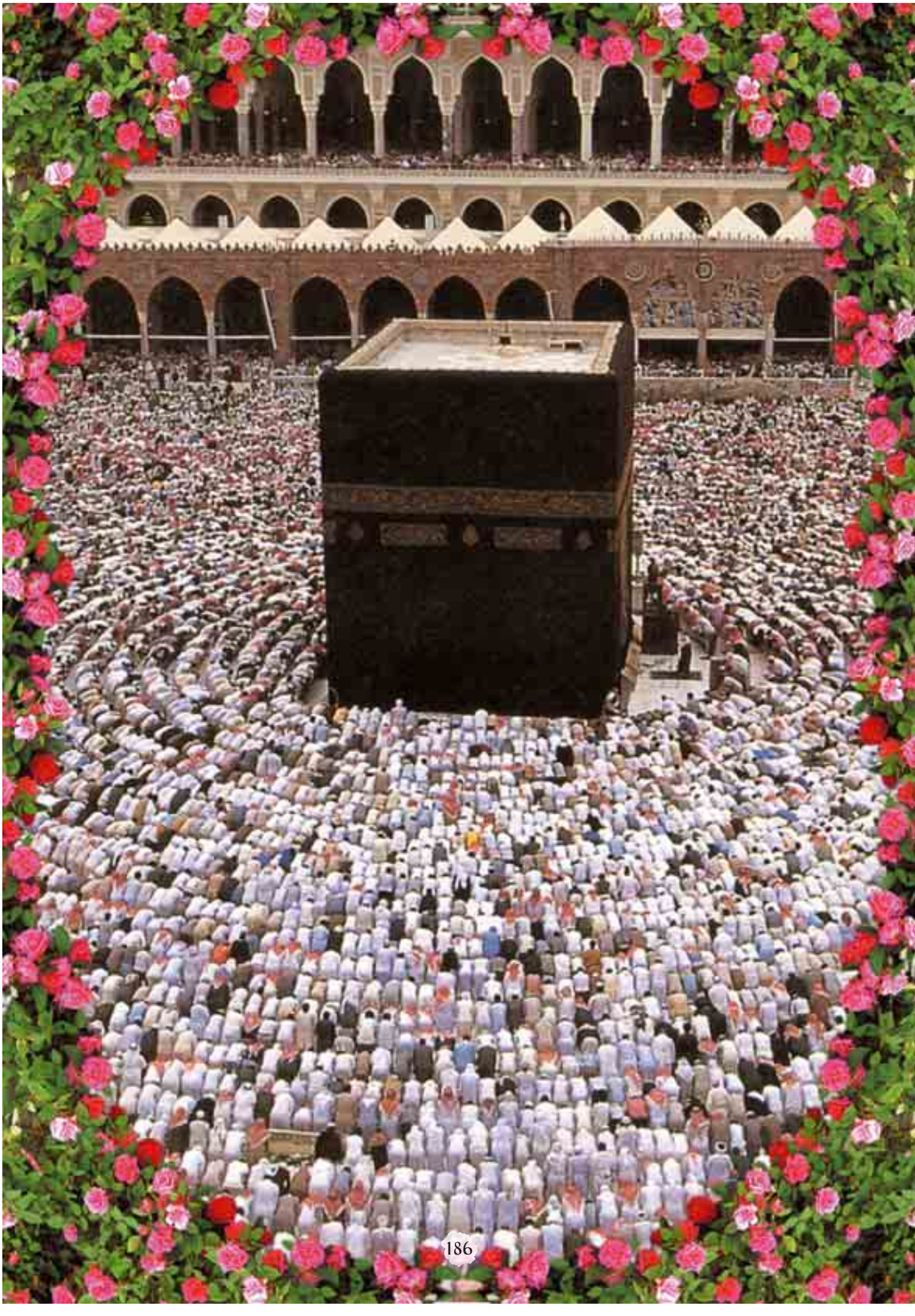
"Allah Resulü'nün elini birisi tuttuğunda o kişi elini bırakmadıkça, Resulullah elini çekmezdi. Kendisiyle konuşan herkese karşı yüzünü döndürür, konuşan lafını bitirmeden çehresini çevirmezdi."[171]

Peygamberimiz (sav), sahabelerinin rahatsızlıkları ile de yakından ilgilenirdi. Zayıf olanların kilo almaları, kilosu fazla olanların diyet yapmalarını, yiyeceklerin faydalı olanlarını seçmelerini tavsiye ederdi.[172] Örneğin bazı hastalıklarında, sahabelerine bal şerbeti içmelerini tavsiye etmiştir.[173]

Hz. Ebu Hüreyre (ra)'nin anlattığına göre, bir gün Ebu Hüreyre (ra) bayıldığında, Peygamberimiz (sav) onu kendisi ayağa kaldırmış, evine getirmiş ve aç olduğunu anlayarak ona ilk önce süt içirmiştir.[174]

Mekke, Kabe,
Kral Fahd kapısı

Topkapı Sarayı Kutsal Emanetler Bölümü'nde bulunan Kabe kilidi.

Peygamberimiz (sav) sahabelerine şakalar yapar, onlarla birlikte gülerdi

Sahabelerin aktardıkları olaylardan anlaşıldığı gibi, Peygamber Efendimiz hem ailesi hem de sahabeleri ile sık sık şakalaşır, onların yaptıkları esprilere güler ve onlara güzel isimler veya lakaplar takardı. Ancak, her konuda olduğu gibi şakalaşma konusunda da Peygamberimiz (sav) çok ince düşünceli, vicdanlı ve anlayışlı davranırdı. Peygamberimiz (sav)'in şakalar konusunda ashabına verdiği tavsiyeler şöyle özetlenebilir:

- *"Ben şaka yaparım ama sadece doğru olanı söylerim"*
- *"Bir Müslümanın kardeşini korkutması helal değildir"*
- *"Kardeşinle münakaşa etme, alaya alarak onunla şakalaşma."*
- *"Başkalarını güldürmek için yalan söyleyene yazıklar olsun."*
- *"Kul, şaka da olsa yalan söylemeyi, doğru da olsa münakaşa etmeyi bırakmadıkça iyi bir mümin olamaz."*
- *"Şaka da olsa yalan söylemeyin."*[175]

Peygamberimiz (sav)'in sevgi konusundaki tavsiyeleri

Peygamber Efendimizin özellikle üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, müminlerin birbirlerini hiçbir çıkar gözetmeden, içten bir sevgi ile sevmeleri ve birbirlerine karşı kin, öfke ve kıskançlık gibi kötü hisler beslememeleriydi. Peygamberimiz (sav) hem bu konuda müminlere en güzel örnek olmuş, hem de onlara sık sık bu konularda tavsiyelerde bulunmuştur.

Allah bu konu hakkında Kuran'da şöyle buyurmaktadır:

İşte Allah, iman edip salih amellerde bulunan kullarına böyle müjde vermektedir. De ki: "Ben buna karşı yakınlıkta sevgi dışında sizden hiçbir ücret istemiyorum." Kim bir iyilik kazanırsa, Biz ondaki iyiliği arttırırız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, şükredene karşılığını verendir. (Şura Suresi, 23)

Peygamber Efendimizin sevgi, dostluk ve kardeşlik hakkındaki hadis-i şeriflerinden bazıları ise şöyledir:

"Mümin kendisi için sevdiğini kardeşi için de arzular."[176]

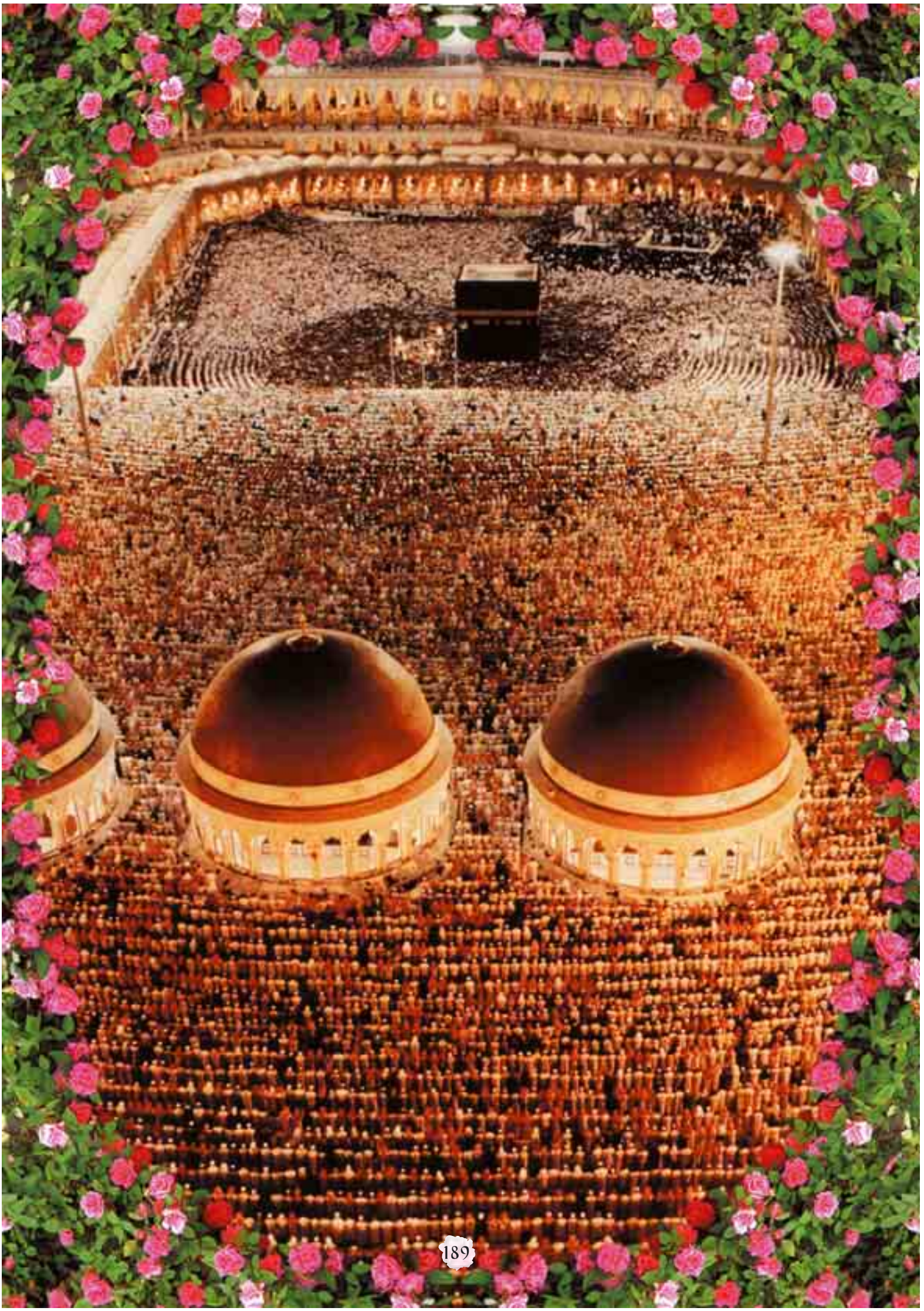
"Hediyeleşin, birbirinizi sevin. Birbirinize yiyecek hediye edin. Bu, rızkınızda genişlik hasıl eder."[177]

"Ziyaretleşin, hediyeleşin. Çünkü ziyaret sevgiyi perçinler, hediye de kalpteki kötü duyguları söker atar."[178]

"Birbirinizi kıskanmayınız, birbirinize kin tutmayınız, birbirinize çirkin sözler söylemeyiniz, birbirinize sırtlarınızı dönmeyiniz, kiminiz kiminizi arkasından çekiştirmesin. Allah'ın kulları kardeşler olunuz."[179]

"Sizden önceki toplumların derdi size de bulaştı: Haset ve kin. Kin beslemek kökten kazıyan şeydir. Allah'a yemin ederim ki iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. Size birbirinizi seveceğiniz bir şeyi haber vereyim mi? Aranızda selamı yayın."[180]

Peygamber Efendimizin çocuklara olan ilgisi ve şefkati

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in tüm insanlığa örnek olan şefkati, merhameti ve müminlere olan düşkünlüğü, çocuklara olan tavrında da çok yoğun olarak görülmektedir. Peygamberimiz (sav) hem kendi çocukları ve torunları hem de ashabının çocukları ile çok yakından ilgilenmiş, doğumlarından isimlerinin konmasına, sağlıklarından ilimlerinin artmasına, giyimlerinden oynadıkları oyunlara kadar onlar için tavsiyelerde bulunmuş, hatta bizzat yol göstermiş, ilgilenmiştir.

Örneğin, Peygamber Efendimiz, kızı Hz. Fatıma (ra)'ya, her iki torununun doğumundan hemen önce *"Doğum olunca bana haber vermeden çocuğa hiçbir şey yapmayın"*[181] diye tembihlemiştir. Bebeklerin doğumundan sonra ise onların beslenmelerini, bakımlarını ve nasıl korunacaklarını bizzat göstererek anlatmıştır.

Peygamberimiz (sav) ayrıca, yeni doğan bebeklere, çocuklarına, torunlarına ve ashabının çocuklarına hep dua etmiştir. Onları severken ya da onların oyunlarını izlerken, onlar için Allah'tan hayırlı ve uzun bir ömür, ilim, hikmet ve iman istemiştir. Örneğin torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e her vesilede dua etmiş ve bu duasının,

Hz. İbrahim'in Hz. İshak ve Hz. İsmail için ettiği dua olduğunu belirtmiştir.[182]

Ashabından İbn-i Abbas (ra) çocukken Peygamberimiz (sav)'in kendisine *"Allah'ım buna hikmeti öğret"* diye dua ettiğini aktarır. Ashabından Enes (ra)'e ise çocukluk döneminde, Allah'ın mal ve evladını çok ve ömrünü uzun kılması ve verdiklerinin Enes (ra) hakkında hayırlı ve mübarek olması için dua etmiştir.[183]

Peygamber Efendimiz çocukların oyununa da çok önem vermiş, hatta zaman zaman onlarla oyun oynayarak ilgilenmiştir. Hz. Peygamber (sav), *"Çocuğu olan onunla çocuklaşsın"*[184] diyerek, anne babalara çocuklarını bizzat eğlendirmelerini tavsiye etmiştir. Peygamberimiz (sav) çocukların yüzme, koşu, güreş gibi oyun ve sporlarla meşgul edilmelerini de tavsiye etmiş, hatta torunlarını ve çevresindeki çocukları buna teşvik etmiştir.

Birçok sahabe, Peygamber Efendimizin çocukları nasıl sevdiğini, onlarla nasıl ilgilendiğini ve oyunlar oynadığını aktarmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir:

Hz. Enes (ra):

"Resulullah aleyhissalatu vesselam çocuklarla şakalaşmada insanların en önde olanıydı."[185]

El Bera (ra):

"Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellemi Hasan omuzunda iken gördüm…"[186]

"Peygamberimiz (sav) kızı Hz. Fatıma (ra)'ya şöyle derdi: 'Haydi şu oğullarımı (Hasan ve Hüseyin) çağır bana!' Ondan sonra o ikisini göğsüne basar, koklardı."[187]

Ya'la İbnu Mürre (ra) Peygamberimiz (sav)'in çocuklara olan sevgisine, onlarla nasıl şakalaştığına dair şunları anlatmıştır:

"Bir grup ashab, Resulullah ile birlikte aleyhissalatu vesselam'ın davet edildiği bir yemeğe gittiler. Yolda torunu Hüseyin'e rastladılar, çocuklarla oynuyordu.

"Resulullah (sav) çocuğu görünce ilerleyip cemaatin önüne geçip onu tutmak için ellerini açtı. Çocuk ise sağa sola kaçmaya başladı. Resulullah da onu takliden sağa sola koşarak, tutuncaya kadar peşinde koştu. Yakalayınca ellerinden birini çenesinin altına diğerini de ensesine koyup öptü ve 'Hüseyin bendendir. Ben de Hüseyindenim. Kim Hüseyin'i severse Allah da onu sevsin. Hüseyin sıbtlardan bir sıbttır (torun)' buyurdu."[188]

Hz. Enes (ra)'in bildirdiğine göre Resulullah (sav), "dünyadaki iki reyhanım" dediği torunları Hasan ve Hüseyin'i sık sık yanına çağırtıp onları koklar ve bağrına basardı.[189]

İbnu Rebi'ati'ibni'l Haris (ra) diyor ki:

"Babam beni, Abbas (ra)'da oğlu el-Fadl (ra)'ı Resulullah'a gönderdi. Huzurlarına girdiğimiz zaman bizi sağlı sollu oturttu ve bizi öylesine sıkı kucakladı ki daha kuvvetlisini görmedik."[190]

Resulullah (sav) çocuklara olan sevgisini gösterirken sıkça onların başlarını okşardı ve onlara hayır duaları ederdi. Örneğin Yusuf İbni Abdillah İbni Selam (ra), *"Hz. Peygamber (sav) beni Yusuf diye isimlendirdi, başımı okşadı"* der. Amr İbnu Hureys (ra) ise annesinin kendisini Hz. Peygamber (sav)'in huzuruna götürdü-

ğünü, Resulullah (sav)'ın başını okşayıp bol rızka kavuşması için dua ettiğini, Abdullah İbnu Utbe (ra) de beş-altı yaşlarındayken Peygamberimiz Efendimizin başını okşayarak, zürriyeti ve bereketi için dua ettiğini hatırlayabildiğini anlatır.[191]

Hz. Muhammed (sav)'in çocuklara gösterdiği ilgili ve sevgi dolu tavrı, Ebu Hüreyre (ra) de şu örneklerle anlatmıştır:

"Meyvenin ilk çıkanı getirildiği zaman Resulullah (sav) şöyle derdi: 'Allah'ım bize, Medinemize, meyvelerimize, müdd ve saımıza (yani ölçeklerimize) kat kat bereket ver' diye dua ederdi. Sonra meyveyi orada bulunan en küçük yaştakine verirdi."[192]

"Çocuğa karşı yumuşak davranmak Allah Resulü'nün adetlerindendi. Allah Resulü bir seferden döndüklerinde çocuklar kendilerini karşılarlardı. Allah Resulü de durur sahabelerine çocukları kaldırmalarını emrederdi. Onlar da çocukların kimini Allah Resulü'nün önüne kimisini terkisine bindirir ve bazılarını da kendileri bineklerine alırlardı."[193]

"Resulullah (sav) Hz. Fatıma'nın evinin avlusuna geldi ve oturdu. 'Burada çocuk var mıdır?' diye sordu. Hz. Fatıma'nın çocuğu (Resulullah'ın torunu), süratle koşarak geldi ve Resulullah'ın boynuna sarıldı. Resulullah çocuğu öptü."[194]

"Çocuklarla o kadar içiçe olmuştu ki, bir defasında yarış yapan çocukları görmüştü de, onların neşesine katılmak için birlikte koşmuştu."[195]

Cabir İbnu Semüre (ra) de aynı konuda şunları anlatmıştır:

"Resulullah aleyhissalatu vesselam'la birlikte ilk namazı kıldım. Sonra aleyhissalatu vesselam ehline gitti. Onunla ben de çıktım. Onu bir kısım çocuklar karşıladı. Derken onların yanaklarını bir bir okşamaya başladı. Benim yanağımı da okşadı. Elinde bir serinlik ve hoş bir koku hissettim."[196]

Kız çocuklarının doğar doğmaz öldürüldükleri bir dönemde peygamber olarak görevlendirilen Hz. Muhammed (sav), kız çocuklarını da erkek çocuklardan ayırmamak gerektiğini, kız çocuklarını öldürmenin günah olduğunu bildirmiş, ve hepsine eşit sevgi ve ilgi göstererek, topluma da güzel bir örnek olmuştur. Peygamberimiz (sav)'in kız çocuklarındaki güzel özellikleri vurguladığı sözlerinden biri şudur:

"Kız ne güzel evlattır. Şefkatli, yardımsever, munis, kutlu ve analık duyguları ile doludur."[197]

Peygamberimiz (sav) sevgisini hem sözleriyle hem de davranışlarıyla gösterirdi. Çocuklara onları sevdiğini söylerdi.[198]

Peygamber Efendimiz, çocuklara olan şefkatinde hiçbir ayırım gözetmezdi. Kendi çocuklarına ve torunlarına gösterdiği sevgi ve merhametin aynısını diğer Sahabî çocuklarına da gösterirdi. Halid bin Said (ra), Peygamberimiz (sav)'i ziyarete geldiğinde yanında küçük kızı da vardı. Habeşistan'da doğduğu için, Peygamberimiz (sav) ona ayrı bir yakınlık gösterirdi. Bir seferinde Peygamberimiz (sav)'in eline işlemeli bir kumaş parçası geçmişti. Hz. Halid'in kızını çağırttı ve ona verdi, sevindirdi.

Cemre o sıralar küçük bir çocuktu. Babası alır, onu Peygamberimiz (sav)'in huzuruna götürür ve derdi ki: *"Yâ Resulullah, şu kızım için Allah'a bereketle dua eder misiniz?"* Peygamber Efendimiz Cemre'yi kucağına oturttu, elini başına koydu ve bereketle dua buyurdu.

Peygamberimiz (sav)'in yardımcısı Hz. Zeyd (ra)'in oğlu Üsame (ra) Peygamber Efendimiz ile ilgili şunları anlatmıştır:

"Resulullah bir dizine beni, bir dizine de torunu Hasan'ı oturtur; sonra ikimizi birden bağrına basar ve 'Ya Rabbi, bunlara rahmet et. Çünkü ben bunlara karşı merhametliyim' diye dua ederdi."[199]

Bazı kimseler, Peygamberimiz (sav)'in çocuklarla oyun oynamasını, onlarla ilgilenmesini anlamıyorlardı. Bir defasında Akra bin Habis (ra), Peygamberimiz (sav)'i, Hz. Hasan'ı öperken gördü ve şöyle dedi:

"Benim on çocuğum var. Şimdiye kadar hiçbirini öpmedim." Bunun üzerine Peygamberimiz, "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz" buyurdu."[200]

Peygamber Efendimiz mübarek evladı Hz. İbrahim'i de, süt annesinin evinde sık sık ziyarete gider, şefkat ve merhametini göstererek, başını okşar, bağrına basardı. Peygamber

Efendimizin hizmetkarı Hz. Enes (ra), ilgili bir hatırasını şöyle anlatır:

"Ben ev halkına Resul-i Ekremden (sav) daha şefkatli, daha merhametli davranan bir kimse hayatımda görmedim. İbrahim, Medine'nin Avali kısmında sütannesinin yanında bulunurken, Peygamberimiz (sav) onu görmeye gider, biz de beraberinde bulunurduk... Peygamberimiz (sav) içeri girer, oğlunu alır, öper, sonra dönerdi... Yine bir gün gittiğimizde Resulullah çocuğunu getirtti, bağrına bastı. Ona bazı sözler söyledi, onunla konuştu."[201]

Hazret-i Ali anlatıyor:

"Peygamber Efendimiz bize ziyarete gelmişti. O gece bizde kaldı. Hasan ve Hüseyin de uyuyorlardı. Bir ara Hasan su istedi. Peygamberimiz hemen kalktı ve su kırbasından bir bardak su aldı, çocuğa verdi..."[202]

Peygamberimiz (sav), ayrıca müminlere çocukları arasında adaletle davranmalarını hatırlatmış ve şöyle demiştir:

"Allah'tan korkun. Çocuklarınızın size itaatli olmalarını istediğiniz gibi siz de onların aralarında adaletle davranınız."[203]

"Allah öpücüğe varıncaya kadar her hususta çocuklar arasında adaletli davranmanızı sever"[204]

Peygamberimiz (sav)'in çocukların eğitilmeleri ve güzel ahlak ile terbiye edilmeleri üzerinde de durmuş ve bu konuda birçok tavsiyede bulunarak yol göstermiştir. Peygamberimiz (sav)'in bu konudaki sözlerinden bazıları şöyledir:

"Bir baba çocuğuna güzel ahlaktan daha üstün bir miras bırakamaz."[205]

"Çocuğun, babası üzerindeki haklarından biri ismini ve edebini güzel yapmasıdır."[206]

"Çocuklarınıza ikram edin ve terbiyelerini güzel yapın..."[207]

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), her konuda olduğu gibi, çocuklarla ilgilenmesi, onlara gösterdiği sevgi ve şefkat ile müminlere en güzel örnektir. Peygamberimiz (sav) *"Küçüklerimize şefkat etmeyen... bizden değildir"*[208] diyerek, çocuklara gösterilen şefkatin önemini belirtmiştir.

Peygamber Efendimizin eşleri müminlerin anneleridir:

Peygamber Efendimizin eşleri, tüm müminlerin anneleri, tüm Müslüman kadınlara örnek, takva sahibi müminlerdir. Kuran'da, hadis-i şeriflerde ve Peygamber Efendimizin hayatı hakkındaki rivayetlerde Hz. Muhammed (sav)'in eşlerinin huyları, imanları, Peygamberimiz (sav)'e nasıl yardımcı oldukları, yaptıkları tebliğ ve güzel ahlakları hakkında birçok bilgi verilmektedir.

Kuran'da Peygamber Efendimizin eşleri hakkında verilen bilgilerden biri, onların tüm müminlerin annesi olduğudur:

Peygamber, müminler için kendi nefislerinden daha evladır ve onun zevceleri de onların anneleridir... (Ahzab Suresi, 6)

Bir başka ayette ise, Allah müminlere, Peygamberimiz (sav)'den sonra onun eşlerini nikahlamalarını yasaklamıştır. Bu ayet şöyledir:

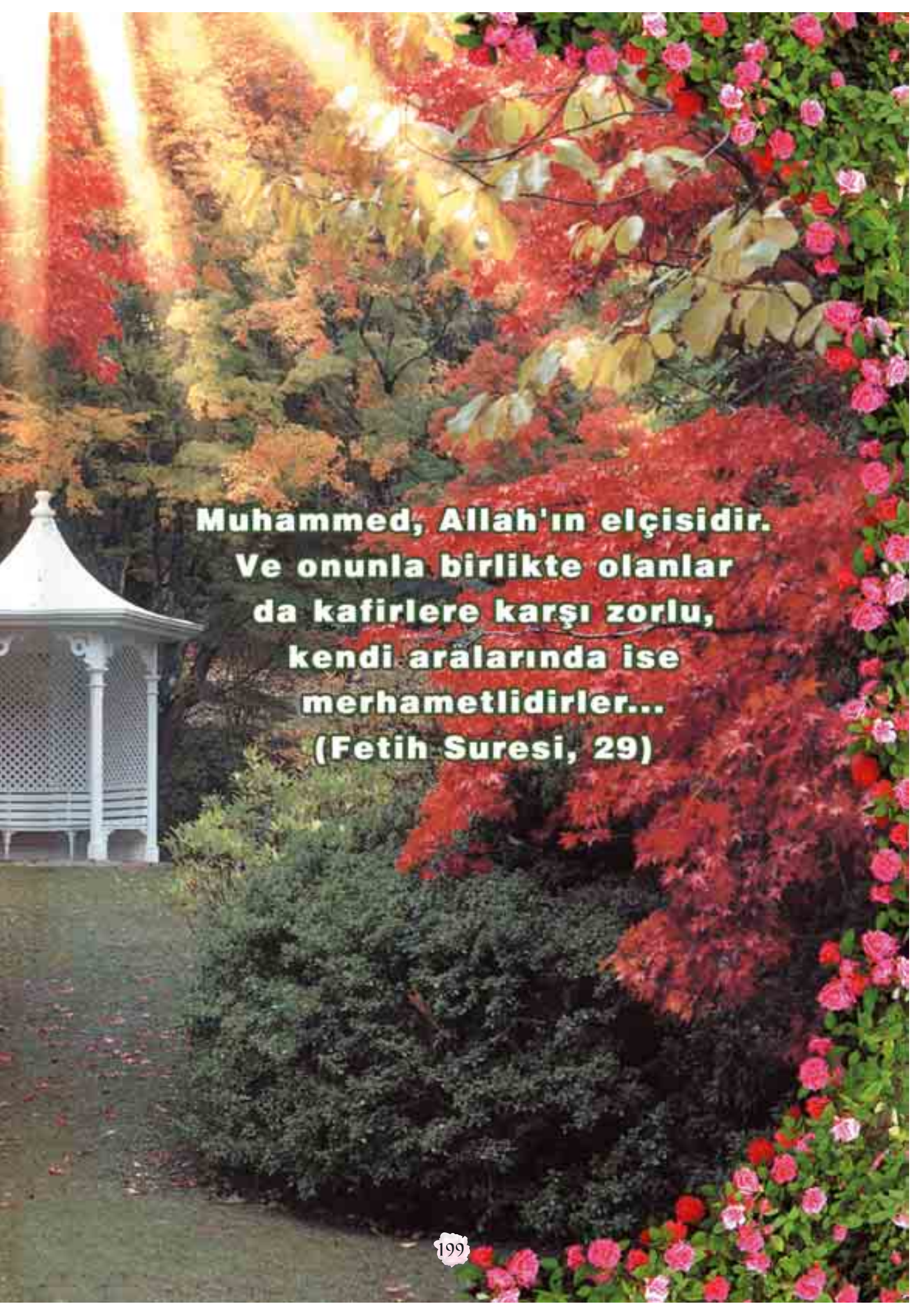
... Allah'ın Resûlüne eziyet vermeniz ve ondan sonra eşlerini nikahlamanız size ebedi olarak (helal) olmaz. Çünkü böyle yapmanız, Allah Katında çok büyük (bir günah)tır. (Ahzab Suresi, 53)

Kuran'ın bazı ayetlerinde ise, Peygamberimiz (sav)'in hanımlarının diğer kadınlar gibi olmadıkları belirtilmiş ve onların nasıl bir tavır içinde olmaları gerektiği haber verilmiştir. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Ey peygamberin kadınları, siz kadınlardan herhangi biri (gibi) değilsiniz; eğer sakınıyorsanız, artık sözü çekicilikle söylemeyin ki, sonra kalbinde hastalık bulunan kimse tamah eder. Sözü maruf bir tarzda söyleyin. Evlerinizde vakarla-oturun (evlerinizi karargah edinin), ilk cahiliye (kadınları)nın süslerini açığa vurması gibi, siz de süslerinizi açığa vurmayın; namazı dosdoğru kılın, zekatı verin, Allah'a ve elçisine itaat edin. Ey Ehl-i Beyt, gerçekten Allah, sizden kiri (günah ve çirkinliği) gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister. Evlerinizde okunmakta olan Allah'ın ayetlerini ve hikmeti hatırlayın. Şüphesiz Allah, latiftir, haberdar olandır. (Ahzab Suresi, 32-34)

O, hevadan (kendi istek,
düşünce ve tutkularına göre)
konuşmaz. O (söyledikleri),
yalnızca vahyolunmakta
olan bir vahiydir.
(Necm Suresi, 3-4)

Muhammed, Allah'ın elçisidir.
Ve onunla birlikte olanlar
da kafirlere karşı zorlu,
kendi aralarında ise
merhametlidirler...
(Fetih Suresi, 29)

Kutlu Peygamberimiz (sav)'in takva sahibi eşlerinin ayetlerde bildirilen tutumları, yani sözü maruf, akla ve vicdana uygun bir şekilde söylemeleri, vakarlı tavırları, sakınmaları, ibadetlerde ve Peygamber Efendimize itaatteki titizlikleri, Kuran'ı ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetini çok iyi biliyor olmaları tüm mümin kadınlara örnektir.

Allah, ayetlerinde Peygamberimiz (sav)'in hanımlarının ecirlerinin iki kat verileceğini şöyle bildirmiştir:

Ey peygamberin kadınları, sizden kim açık bir çirkin-utanmazlıkta bulunursa, onun azabı iki kat olarak arttırılır. Bu da Allah'a göre pek kolaydır. Ama sizden kim Allah'a ve Resûlü'ne gönülden itaat eder ve

salih bir amelde bulunursa, ona ecrini iki kat veririz. Ve Biz ona üstün bir rızık da hazırlamışızdır. (Ahzab Suresi, 30-31)

Peygamber Efendimizin mübarek eşlerinden ilki, Hz. Hatice (ra)'dir. Hz. Hatice aynı zamanda ilk Müslümanlardandır. Peygamberimiz (sav), ilk vahyi aldığında hemen kendisine söylemiştir. Aklı, feraseti, basireti ve hikmeti ile tanınan Hz. Hatice, hemen iman etmiş ve o günden sonra Peygamberimiz (sav)'e büyük destek olmuş, Kuran ahlakının yayılmasında maddi ve manevi olarak büyük bir çaba göstermiştir.

Peygamberimiz (sav)'in Hazreti Sûde, Hazreti Aişe, Hazreti Hafsa,

Hazreti Zeyneb, Hazreti Ümmü Seleme, Hazreti Cuveyriye, Hazreti Ümmü Habibe, Hazreti Safiye, Hazreti Meymune gibi isimleri zikredilen diğer hanımları da fedakarlıkları, sabırları ve Peygamber Efendimize olan bağlılıkları ile sahabelere örnek olmuşlardır.

Peygamberimiz (sav), hem hanımları hem de çocukları ile çok yakından ilgilenmiş, onların imanlarını, sağlıklarını, neşelerini ve ilimlerini artırmalarına vesile olmuştur. Rivayetlerde Peygamberimiz (sav)'in hanımları ile oyunlar oynadığı, koşu yarışları yaptığı da belirtilir. Sahabeler *"Peygamber (sav) hanımlarıyla en fazla şakalaşan kişiydi"*[209] diyerek, Peygamber Efendimizin eşlerine olan ilgisini belirtmiştir.

Ayrıca Hz. Aişe (ra)'den rivayet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz,*"Hanımlarına karşı insanların en yumuşağı, en kerimi, güler yüzlüsü ve mütebessim olanı idi."*[210]

Peygamber Efendimizin bilinen bir başka özelliği ise, hanımları arasında son derece adaletli olmasıdır. Hatta rivayetlerde. eşlerini ziyaretlerini eşit olarak taksim ettiği belirtilir. Bu konuda Hz. Aişe (ra) şöyle der:

> *"Resulullah (sav) gece taksiminde adalete riayet eder ve derdi ki: "Ey Allah'ım. Bu taksim benim iktidarımda olanda yaptığım bir taksimdir. Senin muktedir olup benim muktedir olmadığım şeyden dolayı beni levmetme."*[211]

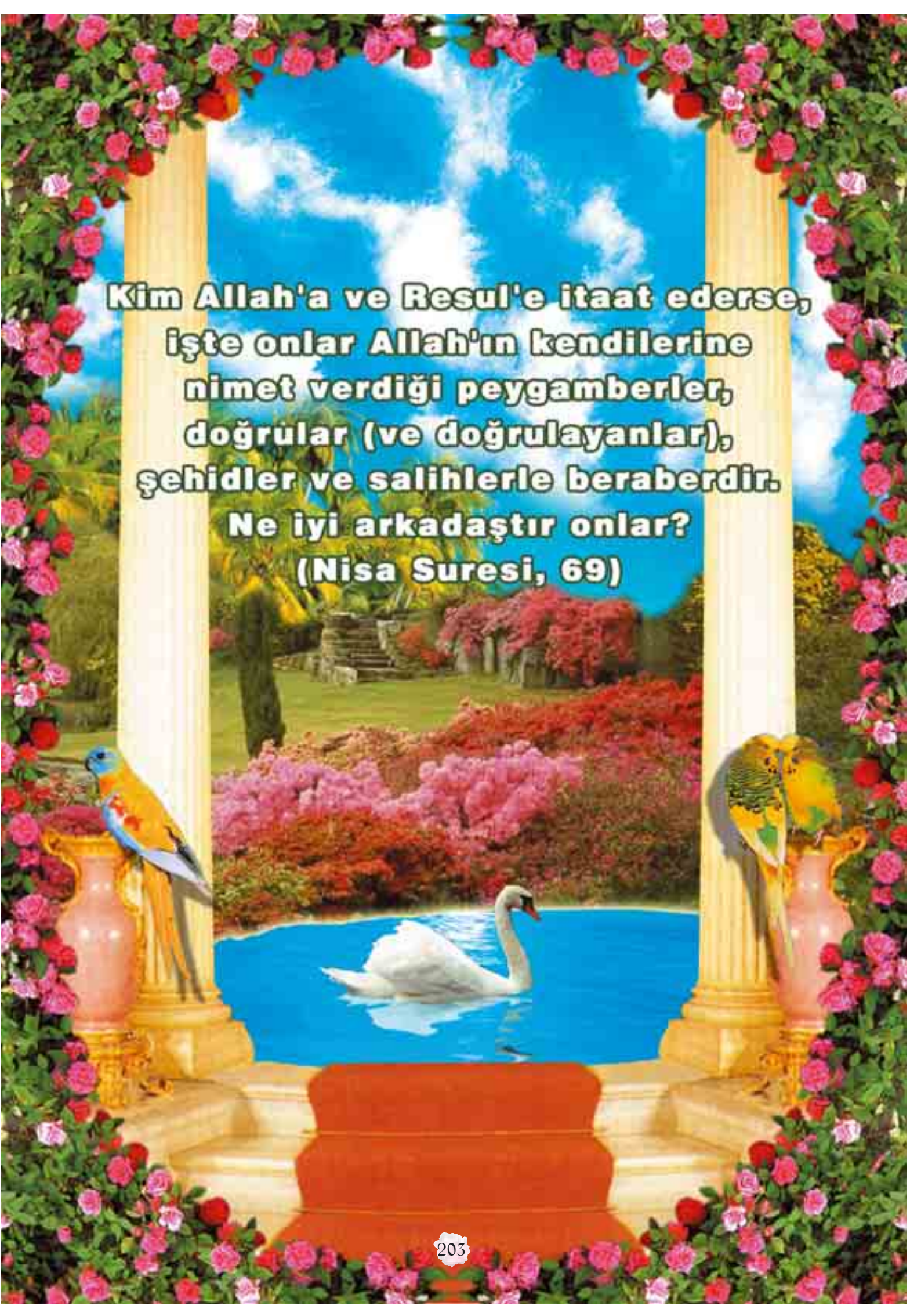
Hz. Enes (ra) anlatıyor:

> *"Resulullah (sav)'ın yanında dokuz hanımı vardı. Hanımlara uğrama işini sıraya koyuyordu. Birinci hanımına ikinci uğrayışı dokuz gün sonra oluyordu. Hanımları her akşam Resullulah'ın o gün geleceği odada toplanıyordu."*[212]

Peygamber Efendimiz birçok sözünde de mümin kadınların ne kadar değerli varlıklar olduklarını belirtmiştir. Örneğin bir sözünde *"Dünya bir metaıdır. Dünya metaının en hayırlısı saliha kadındır"*[213] dediği belirtilir.

Peygamber Efendimiz ashabına da eşlerine karşı nasıl bir tutum içinde olmaları gerektiğini anlatmıştır:

> *"En olgun imana sahip mümin huyu en güzel ve ailesine karşı en nazik, lütufkar olanıdır."*[214]
>
> *"En hayırlınız, hanımlarına en hayırlı olanınızdır. Ben hanımlarına karşı sizlerin en iyisiyim."*[215]

Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse,
işte onlar Allah'ın kendilerine
nimet verdiği peygamberler,
doğrular (ve doğrulayanlar),
şehidler ve salihlerle beraberdir.
Ne iyi arkadaştır onlar?
(Nisa Suresi, 69)

Bu, sana (ey Muhammed)
vahyettiğimiz gayb
haberlerindendir. Yoksa
onlar, (Yusuf'un kardeşleri)
o hileli-düzeni kurarlarken,
yapacakları işe topluca
karar verdikleri zaman
sen yanlarında değildin.
(Yusuf Suresi; 102)

Peygamberimizin Geleceğe Dair Verdiği Haberler

Her insanın, her toplumun ve her ülkenin bir kaderi vardır. Dünya üzerinde henüz hiçbir insan yaratılmamışken, her insanın gelecekte neler yaşayacağı, bir ülkenin hangi olaylara şahit olacağı, bir toplumun geçireceği evreler ve bu gibi her olay Allah Katında tüm detayları ile belirlenmiştir. Ancak insanlar, önceden belirlenmiş, Allah'ın Katında yaşanmış ve hatta bitmiş olan bu olayların hiçbirinden haberdar olmazlar. Bunları, ancak yaşadıkça görür ve bilirler. Dolayısıyla gelecek insanlar için gaybtır, yani bilinmezdir.

Ancak Allah, bazı kullarına gayba dair bazı bilgiler verdiğini Kuran'da bildirmiştir. Bu kişilerden biri de Hz. Yusuf'tur. Hz. Yusuf, zindanda iken, Allah'ın varlığının delillerini anlattığı iki arkadaşına şöyle demiştir:

> *Dedi ki: "Size rızıklanacağınız bir yemek gelecek olsa, ben mutlaka size daha gelmeden önce onun ne olduğunu haber veririm. Bu, Rabbimin bana öğrettiklerindendir. Doğrusu ben, Allah'a iman etmeyen, ahireti de tanımayanların ta kendileri olan bir topluluğun dinini terk ettim." (Yusuf Suresi, 37)*

Ayette de bildirildiği gibi, Hz. Yusuf gayb olan bir haberi bildiğini söylemektedir. Bu, Allah'ın Hz. Yusuf'a verdiği

bir ilim ve mucizedir. Allah, Hz. Yusuf'a ayrıca rüyaları yorumlama ilmini de vermiştir. Hz. Yusuf -Allah'ın dilemesi ile- gelecekte olacak bazı olayları görebilmektedir.

Hz. Yusuf'a verilen ilmin bir benzeri başka peygamberlere de verilmiştir. Allah ayetlerde, elçilerinden seçtiği kimselere gayb haberlerini açıklayacağını şöyle bildirmiştir:

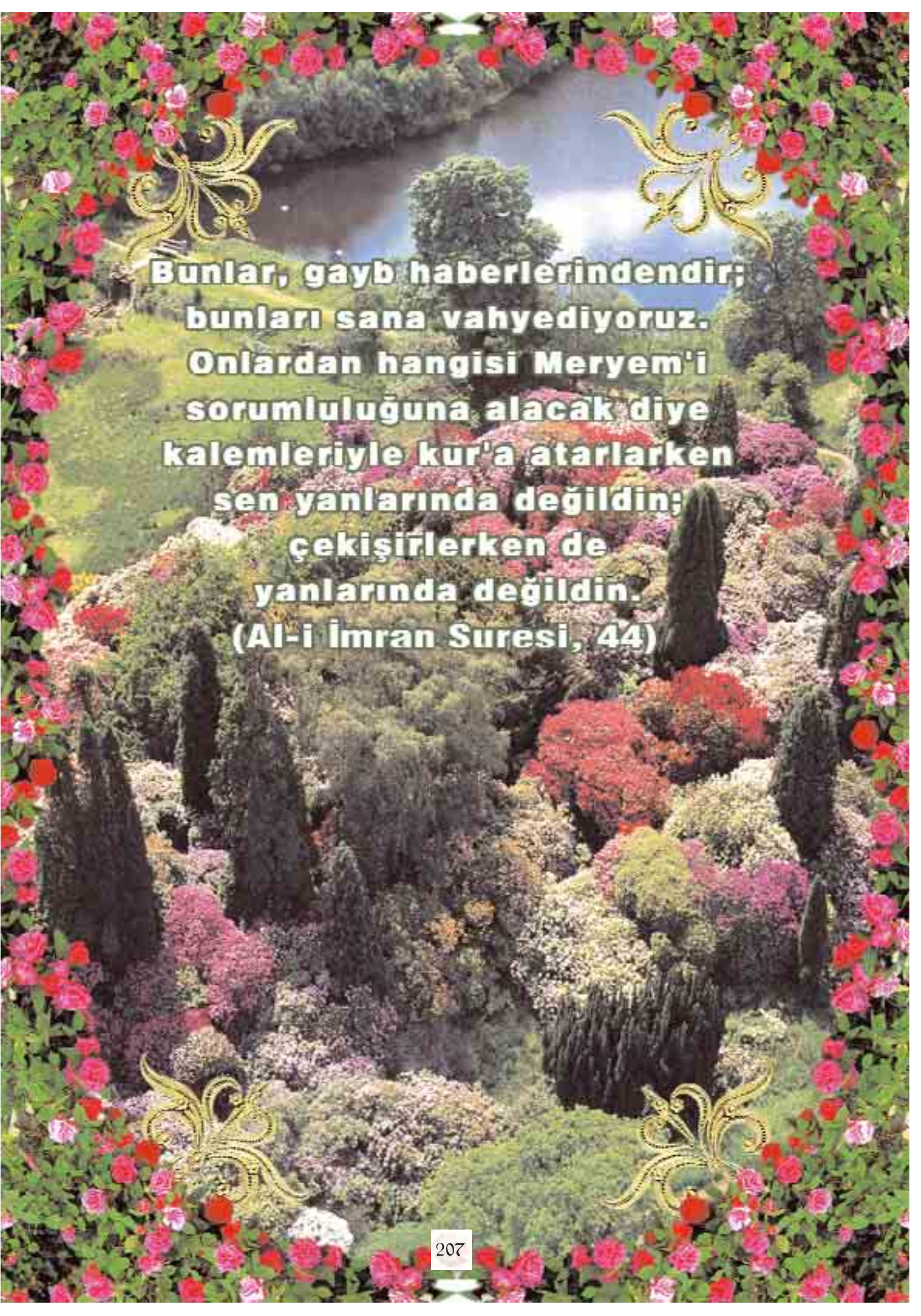
> *O, gaybı bilendir. Kendi gaybını (görülmez bilgi hazinesini) kimseye açık tutmaz (ona muttali kılmaz.) Ancak elçileri (peygamberleri) içinde razı olduğu (seçtikleri kimseler) başka. Çünkü O, bunun önüne ve arkasına izleyici (gözetleyici)ler dizer. (Cin Suresi, 26-27)*

Elbette Rabbimiz Peygamber Efendimize de gayba dair pek çok haber vermiştir. Peygamberimiz (sav) hem geçmişte meydana gelen ve kimsenin bilmediği olayları, hem de gelecekte gerçekleşecek olan birçok olayı Allah'ın bildirmesiyle öğrenmiştir. Bir ayette Allah bu gerçeği şöyle haber verir:

> *Bu, sana (ey Muhammed) vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Yoksa onlar, (Yusuf'un kardeşleri) o hileli-düzeni kurarlarken, yapacakları işe topluca karar verdikleri zaman sen yanlarında değildin. (Yusuf Suresi, 102)*

Bu bölümde, Allah'ın, Peygamber Efendimize hem Kuran aracılığı ile, hem de kendisine özel olarak bildirdiği ve Peygamberimiz (sav)'in hadisleri aracılığı ile bize ulaşan bu gayb haberlerinden birkaçına yer verilecektir. (Detaylı bilgi için bkz. *Kuran Mucizeleri*, Harun Yahya)

Bu haberlerin pek çoğu gerçekleşmiştir ve insanlar da bu mucizeye şahit olmuşlardır. Bu, hem Peygamber Efendimizin Allah'ın elçisi olduğunun hem de Kuran'ın Allah'ın sözü olduğunun delillerinden biridir.

Bunlar, gayb haberlerindendir;
bunları sana vahyediyoruz.
Onlardan hangisi Meryem'i
sorumluluğuna alacak diye
kalemleriyle kur'a atarlarken
sen yanlarında değildin;
çekişirlerken de
yanlarında değildin.
(Al-i İmran Suresi, 44)

Peygamberimiz (sav)'e Kuran ile verilen gayb haberlerinden bazıları

Elif. Lam. Mim. Rum (orduları) yenilgiye uğradı. "Dünyanın en alçak yerinde". Ama onlar, yenilgilerinden sonra yeneceklerdir. Üç ile dokuz yıl içinde. Bundan önce de, sonra da emir Allah'ındır. Ve o gün müminler sevineceklerdir. (Rum Suresi, 1-4)

Peygamber Efendimize Kuran aracılığı ile gelecek hakkında verilen haberlerden biri, Rum Suresi'nin hemen başındaki ayetlerde yer alır. Bu ayetlerde Bizans İmparatorluğu'nun bir yenilgiye uğradığı, ama çok kısa bir zaman sonra tekrar galip geleceği bildirilmiştir.

Bu ayetler, Hıristiyan olan Bizanslıların, putperest bir toplum olan Persler karşısında çok ağır bir yenilgiye uğramasından yaklaşık 7 sene sonra, M.S. 620 civarında indirilmişti. Ve ayetlerde Bizans'ın çok yakında galip geleceği haber veriliyordu. Oysa o sırada Bizans o kadar büyük kayıplara uğramıştı ki, değil tekrar galip gelmesi, ayakta kalması bile imkansız görülüyordu. Yalnız Persler değil Avarlar, Slavlar ve Lombardlar da Bizans devletine karşı büyük tehdit oluşturmaktaydı. Avarlar İstanbul önlerine kadar gelmişlerdi. Bizans Kralı Heraklius, ordunun masraflarını karşılayabilmek için kiliselerdeki altın ve gümüş süs eşyalarının eritilip paraya çevrilmesini emretmişti. Hatta bunlar da yetmeyince bronzdan heykeller bile para yapımı için eritilmeye başlanmıştı. Pek çok vali, Kral Heraklius'a isyan etmiş, imparatorluk parçalanma noktasına gelmişti. Önceden Bizans toprağı olan Mezopotamya, Kilikya, Suriye, Filistin, Mısır ve Ermenistan, putperest Perslerin işgali altına girmişti.[216]

Kısacası, herkes Bizans'ın yok olmasını bekliyordu. Ama tam bu dönemde, Rum Suresi'nin ilk ayetleri vah-

yedildi ve Bizans'ın dokuz yıl geçmeden yeniden galip geleceği haber verildi. Bu galibiyet öylesine imkansız gözüküyordu ki, Arap müşrikleri Kuran'da haber verilen bu zaferin, asla gerçekleşmeyeceğini düşünüyorlardı.

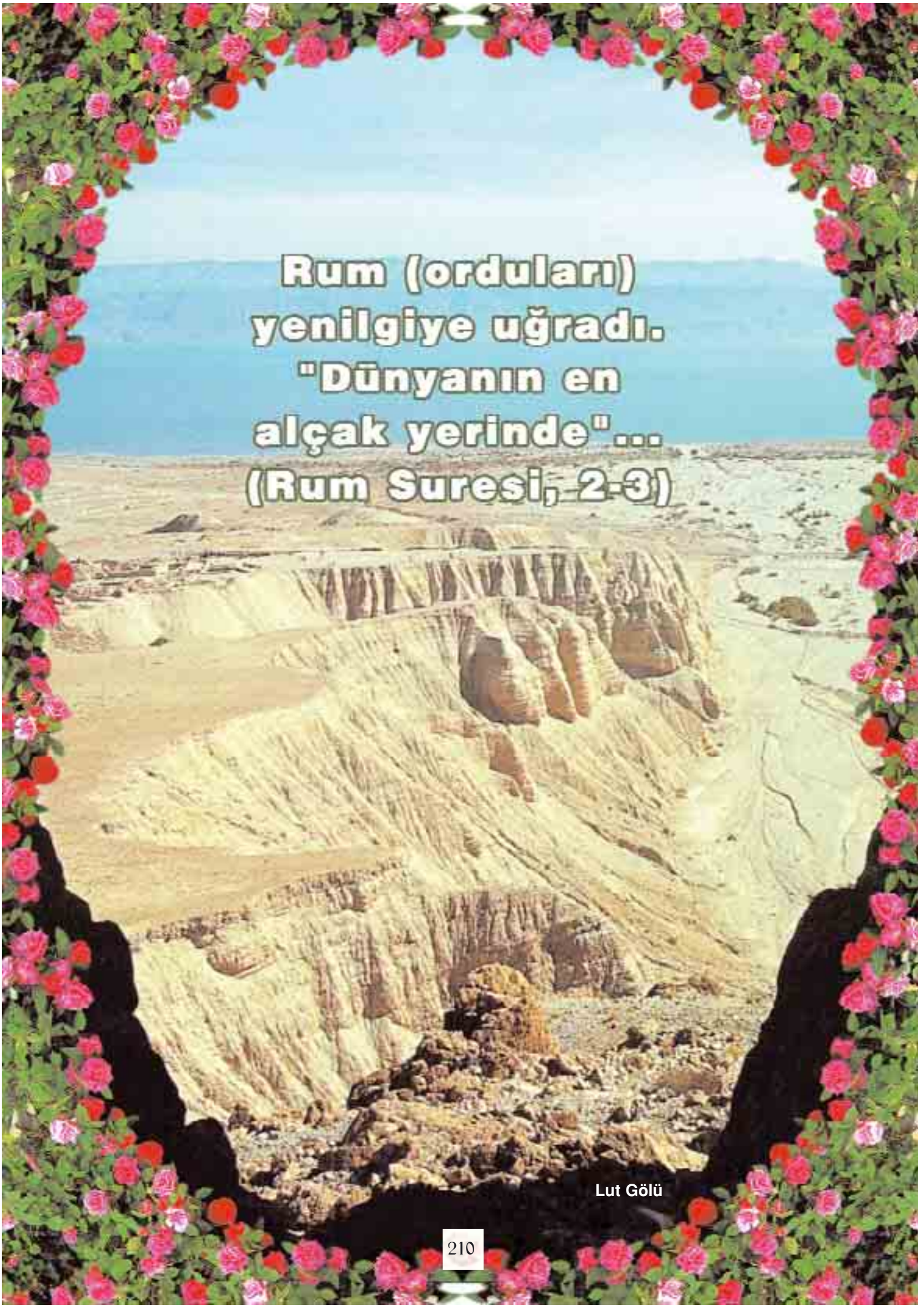
Fakat Kuran'ın tüm haberleri gibi bu da hiç kuşkusuz gerçekti. Rum Suresi'nin ilk ayetlerinin indirilmesinden yaklaşık 7 yıl sonra, M.S. 627 yılının Aralık ayında, Bizans ve Pers İmparatorlukları arasında Ninova harabeleri yakınında büyük bir savaş daha oldu. Ve bu kez Bizans ordusu, Persleri yenilgiye uğrattı. Birkaç ay sonra da Persler işgal ettikleri yerleri Bizans'a geri veren bir anlaşma imzalamak zorunda kaldılar.[217] Böylece Allah'ın Kuran ile Peygamber Efendimize bildirdiği "Rum'un zaferi", mucizevi bir şekilde gerçek oldu.

Bu ayetlerde yer alan bir başka mucize de, o dönemde kimsenin tespit etmesinin mümkün olmadığı coğrafi bir gerçeğin haber verilmesidir.

Rum Suresi'nin 3. ayetinde, Rumların "Dünyanın en alçak yerinde" yenildikleri belirtilir. Arapçası "Edna el ard" olan bu ifade, bazı meallerde "yakın bir yer" olarak da tercüme edilir. Ancak bu tercüme, orijinal ifadenin tam karşılığı değil, mecazi bir yorumudur. "Edna" kelimesi Arapçada "alçak" demek olan "deni" kelimesinden türemiştir ve "en alçak" anlamına gelir. "Ard" ise yeryüzü demektir. Dolayısıyla "Edna el ard" ifadesi de "yeryüzünün en alçak yeri" manasına gelmektedir.

Bizans İmparatorluğu ile Persler arasındaki savaş, yeryüzünün gerçekten en alçak noktasında gerçekleşmiştir. Söz konusu savaşın yeri, Suriye, Filistin ve şimdiki Ürdün topraklarının kesiştiği bölgede yer alan Lut Gölü havzasıdır. Ve bilindiği gibi deniz seviyesinden 395 metre aşağıda olan Lut Gölü çevresi, yeryüzünün "en alçak" bölgesidir. Yani Rumlar, tam ayette belirtildiği gibi, "yeryüzünün en alçak yeri"nde yenilmişlerdir.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, Lut Gölü'nün rakımının, ancak modern çağdaki ölçümlerle tespit edilebilmiş olmasıdır. Daha önce hiç kimsenin Lut Gölü'nün dünyanın en alçak bölgesi olduğunu bilmesi mümkün değildir. Ama bu bölge Kuran'da "yeryüzünün en alçak yeri" olarak tanımlanmıştır. Bu, Kuran'ın İlahi bir söz olduğunun ve Peygamberimiz (sav)'in Allah'ın Resulü olduğunun delillerinden birini oluşturmaktadır.

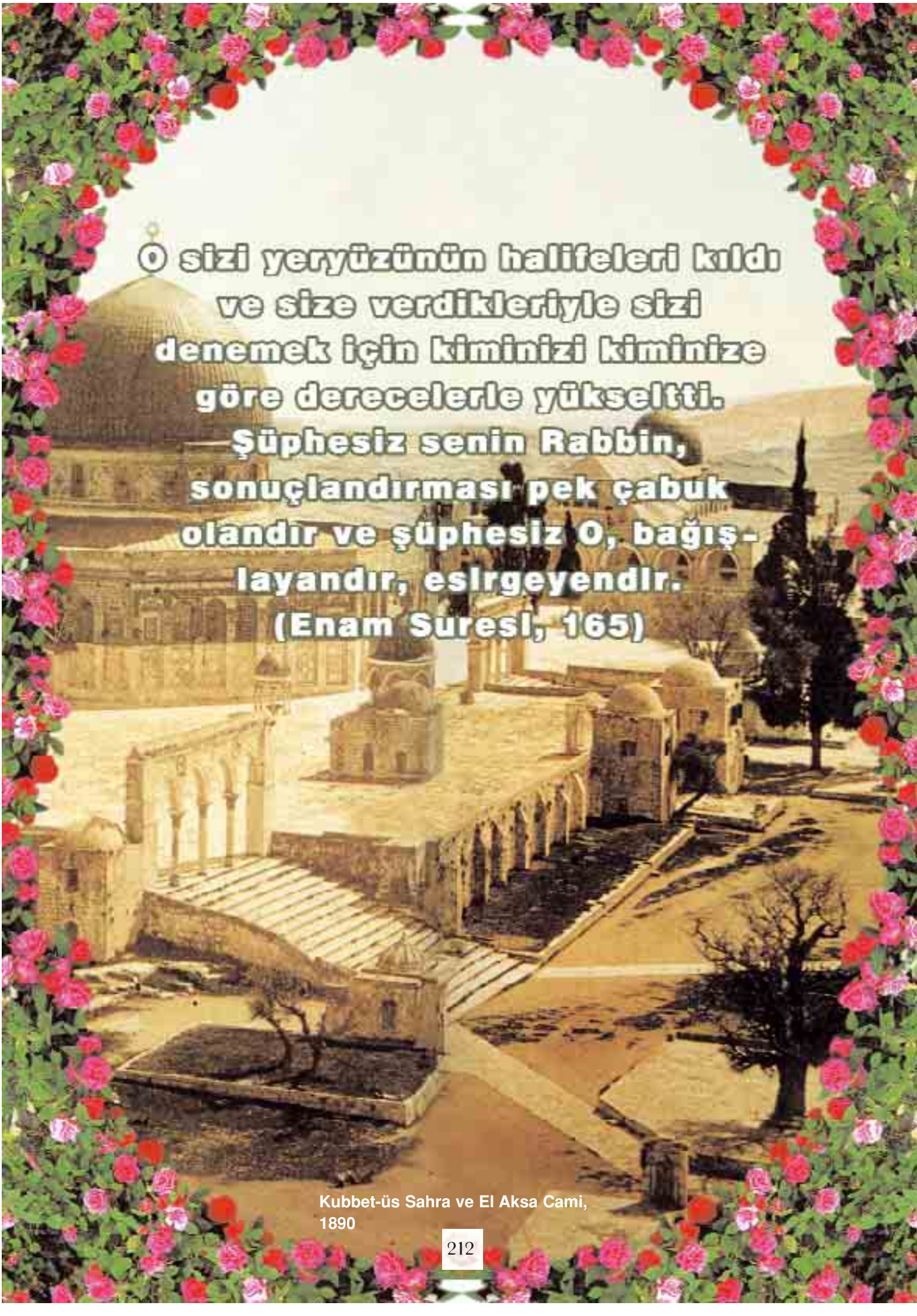

Rum (orduları)
yenilgiye uğradı.
"Dünyanın en
alçak yerinde"...
(Rum Suresi, 2-3)
Lut Gölü

Bir kısım ayetlerimizi kendisine göstermek için, kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan, çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren O (Allah) Yücedir. Gerçekten O, işitendir, görendir. (İsra Suresi, 1)

Bu ayette Allah, Peygamber Efendimizi bir gece Mescid-i Aksa'ya götürdüğünü ve orayı gösterdiğini bildirmektedir. Bu, çok büyük bir mucizedir. Bilindiği gibi, Mescid-i Haram Mekke'de, Mescid-i Aksa ise Kudüs'tedir. Ve Peygamber Efendimiz, bu olay gerçekleştiğinde Mekke'de bulunmaktadır. O dönemin koşullarında ise, bir gece içinde Mekke'den Kudüs'e gitmek imkansızdır. Ayrıca şunu da belirtmeliyiz ki, Peygamber Efendimiz, Kudüs'ü ve Mescid'i Aksa'yı daha önce hiç görmemiştir.

Ertesi gün, bu büyük mucizeyi çevresindekilere anlattığında, Mekke'li müşriklerin ona inanmadıkları ve delil göstermesini istedikleri rivayet edilir. Kureyşlilerin içinde Mescid-i Aksa'yı görmüş olanlar vardır ve Peygamber Efendimiz Mescid-i Aksa'yı tarif etmesini istemişler, kendisine bununla ilgili sorular sormuşlardır.

Peygamber Efendimiz, Mescid-i Aksa'yı doğru olarak anlatınca, müşrikler Peygamberimiz (sav)'in Mescid-i Aksa'yı tanımlamada isabet buyurduğunu söylemişler, sonra da, o yoldan gelmekte olan kervanlar ile karşılaşıp karşılaşmadığını sormuşlardır. Peygamberimiz (sav) bu soru üzerine, *"Evet, onun kervanlarıyla karşılaştım, Revhâ'da idi. Bir deve kaybetmişler arıyorlardı. Yüklerinde bir su kadehi vardı. Susadım onu alıp su içtim ve yine eskiden olduğu gibi yerine koydum. Geldiklerinde sorun bakalım kadehte suyu bulmuşlar mı?"* buyurdu. Kureyşliler, *"Bu da diğer bir alâmettir"* dedikten sonra, Peygamber Efendimize kervanla ilgili detaylar sormaya

Kubbet-üs Sahra ve El Aksa Cami, 1890

devam etmişlerdir. Peygamberimiz (sav) ise, sorduklarının hepsine cevap vermiş ve şöyle demiştir: *"İçlerinde şu kişi önde, boz renkte bir deve üzerinde dikilmiş iki harar olduğu halde şu gün güneşin doğması ile beraber gelirler"*. Bunun üzerine: *"Bu da diğer bir âyettir"* diyerek o gün hızla Seniyye'ye doğru yola çıkarak güneşin doğuşunu bekledikleri rivayet edilmektedir. Gerçekten de güneşin doğması ile söz konusu kervan da görünmüştür. Kervanın önünde ise aynı Peygamber Efendimizin tarif ettiği gibi bir boz deve de bulunmaktadır.[218]

Allah'ın, Peygamberimiz (sav)'e, hayatı boyunca hiç görmediği bir mekanı, oraya gitmeden göstermesi çok önemli bir mucizedir. O dönemde, Mekke'den Kudüs'e, bir gecede ulaşmanın imkansız olması ise bu mucizeyi daha açık ve görülür hale getirmektedir.

Andolsun Allah, elçisinin gördüğü rüyanın hak olduğunu doğruladı. Eğer Allah dilerse, mutlaka siz Mescid-i Haram'a güven içinde, saçlarınızı tıraş etmiş, (kiminiz de) kısaltmış olarak (ve) korkusuzca gireceksiniz. Fakat Allah, sizin bilmediğinizi bildi, böylece bundan önce size yakın bir fetih (nasib) kıldı. (Fetih Suresi, 27)

Peygamber Efendimiz, Medine'de iken rüyasında, müminlerin güven içinde Mescid-i Haram'a girdiklerini ve Kabe'yi tavaf ettiklerini görmüş ve müminleri bu haberle müjdelemiştir. Çünkü, Mekke'den Medine'ye hicret eden müminler, o zamandan beri Mekke'ye girememektedirler. Peygamber Efendimiz (sav)'in bu rüyasını açıklaması üzerine, rivayetlere göre, müminler Mekke'ye umre niyetiyle gitmişler, ancak müşrikler onların Mekke'ye girmelerine izin vermemişlerdir. Münafıklar ise fitne çıkarmak için bunu fırsat bilmişler, ne Kabe'ye gidebildiklerini, ne de saçlarını tıraş edebildiklerini söyleyerek, Peygamberimiz (sav)'in gördüğü rüyayı yalanlamaya çalışmışlardır.

Allah, Peygamberimiz (sav)'e Katından bir yardım ve destek olarak Fetih Suresi'nin 27. ayetini vahyetmiş ve rüyasının doğru olduğunu, Allah eğer dilerse müminlerin Mekke'ye girebileceklerini bildirmiştir. Gerçekten de, bir süre sonra, önce Hudeybiye barışı ve ardından gelen Mekke'nin fethi ile, Müslümanlar, aynı ayette bildirildiği gibi güven içinde Mescid-i Haram'a girmişlerdir. Böylece Allah, Peygamber Efendimizin önceden haber verdiği müjdenin gerçek olduğunu göstermiştir.[219]

Burada önemli olan bir başka nokta ise şudur: Peygamber Efendimiz müminlere bu müjdeyi verdiğinde, ortada hiç böyle bir durum bulunmamaktadır. Hatta, koşullar tam aksini göstermekte, müşrikler müminleri kesinlikle Mekke'ye sokmamakta kararlı görünmektedirler. Bu ise, kalbinde hastalık olanların, Peygamber Efendimizin söylediklerine şüphe ile bakmalarına neden olmaktadır. Ancak Peygamberimiz (sav) Allah'a güvenerek, insanların ne diyeceklerini hiç önemsemeden, Allah'ın kendisine bildirdiğine iman etmiş ve bunu insanlara açıklamıştır. Söylediklerinin Kuran ayetleri ile teyid edilmesi ve yakın bir gelecekte, söylediklerinin gerçekleşmesi ise Peygamberimiz (sav)'in ve Kuran'ın önemli bir mucizesidir.

Kitapta İsrailoğulları'na şu hükmü verdik: "Muhakkak siz yer(yüzün) de iki defa bozgunculuk çıkaracaksınız ve muhakkak büyük bir kibirlenişle-yükselişle kibirlenecek-yükseleceksiniz. Nitekim o ikiden ilk-vaid geldiği zaman, oldukça zorlu olan kullarımızı üzerinize gönderdik de (sizi) evlerin aralarına kadar girip araştırdılar. Bu yerine getirilmesi gereken bir sözdü. Sonra onlara karşı size tekrar 'güç ve kuvvet verdik', size mallar ve çocuklarla yardım ettik ve topluluk olarak sizi sayıca çok kıldık. (İsra Suresi, 4-6)

İsra Suresi'ndeki bu ayetlerde bildirildiği gibi, İsrailoğulları yeryüzünde iki kez bozgunculuk çıkaracaklardır. Bunlardan ilk "bozgun ve kibirli yükseliş"lerinin ardından, Allah onların üzerine güçlü bir ordu gönderdiğini bildirmektedir. Gerçekten de, İsrailoğulları, Hz. Yahya'yı öldürdükleri ve Hz. İsa'yı öldürmek için tuzak kurdukları dönemin, yani kibirli yükselişlerinin ve bozgunculuklarının hemen ardından, M.S. 70 yılında, Romalılar tarafından Kudüs'ten sürülmüşlerdir. Kudüs'teki Hz. Süleyman tapınağı ise darmadağın edilmiştir.

M.S. 70 yılında Filistin'den sürülmelerinin ardından Yahudiler tüm dünyaya yayılmışlardır. Hz. İsa'nın katilleri olarak görüldükleri için de, Avrupa'da bulundukları ülkelerde genellikle küçük görülmüş, zor koşullar altında yaşamışlar, hatta çoğu zaman dinlerini gizlemek zorunda kalmışlardır. Peygamber Efendimize bu ayet vahyedildiği zaman da, Yahudiler bu zor koşullar altında yaşamaktaydılar ve bir devletleri dahi bulunmamaktaydı. Ancak Allah ayetlerde İsrailoğullarına tekrar güç vereceğini haber vermiştir.

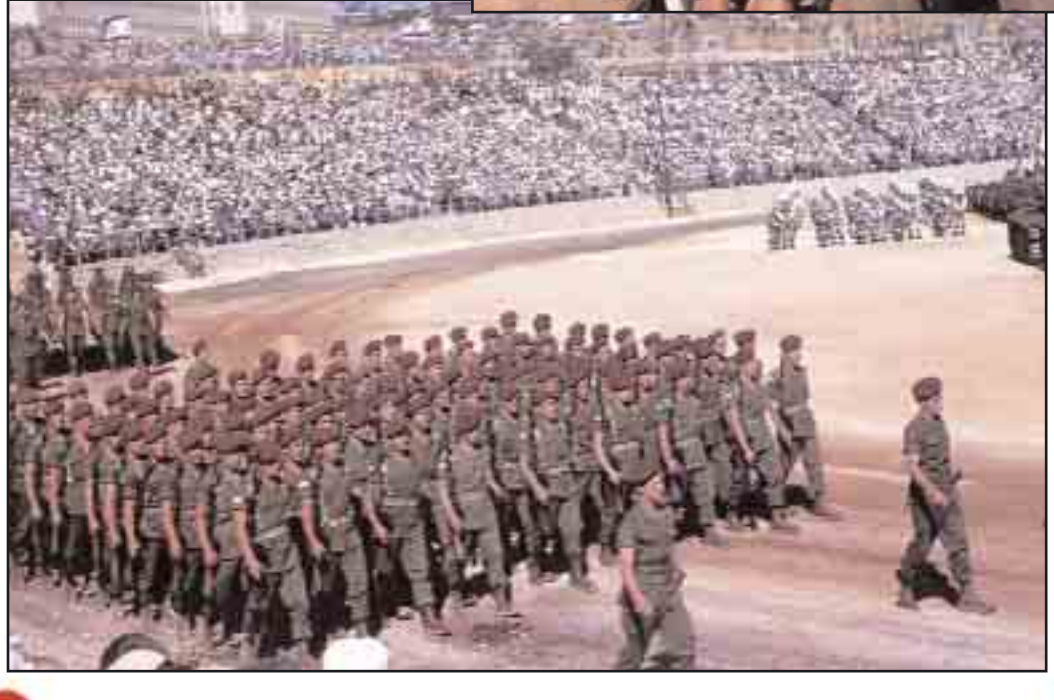
Peygamber Efendimizin hayatta olduğu dönemde oldukça uzak ve zor bir ihtimal olarak görünen bu olay, da-

ha sonra tam olarak gerçekleşti. Yahudiler, Filistin'e geri döndüler ve 1948 yılında İsrail Devleti'ni kurdular. İsrail'in günümüzdeki siyasi ve askeri gücü ve etkisi ise bilinen bir gerçektir.

Peygamber Efendimize İsrailoğulları'nın tekrar güç kazanacaklarını bildiren ayetin vahyedildiği dönemde Yahudiler çok zor koşullar altında yaşıyorlardı ve bir devletleri yoktu. Ancak yıllar sonra Kuran'ın bir mucizesi gerçekleşti ve 1948'de David Ben-Gurion (solda) İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etti.

İsrailoğulları ile ilgili olan bu ayette ve diğer ayetlerde önemli olan noktalardan biri, o dönemde imkansız görünen ve olmasına dair hiçbir gelişme veya ipucu bulunmayan olayların, ileride gerçekleşeceğinin haber verilmesidir. Elbette tüm bunlar Kuran'ın bir mucizesidir.

Hani Peygamber, eşlerinden bazılarına gizli bir söz söylemişti. Derken o (eşlerinden biri), bunu haber verip Allah da ona bunu açığa vurunca, o da (Peygamber) bir kısmını açıklamış bir kısmını (söylemekten) vazgeçmişti. Sonunda haberi verince (eşi) demişti ki: "Bunu sana kim haber verdi?" O da: "Bana bilen, (herşeyden) haberdar olan (Allah) haber verdi" demişti. (Tahrim Suresi, 3)

Bu ayette bildirildiği üzere, Peygamber Efendimiz hanımlarından bazılarına bir sır vermiştir. Ancak onlar bu sırrı tutmayarak, birbirlerine aktarmışlardır. Allah, Peygamber Efendimize, onların bu tavrını bildirmiş ve aralarındaki gizli konuşmaları onlara haber vermiştir. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz hanımlarına, aralarındaki gizli konuşmayı bildiğini söylemiştir.

Peygamber Efendimizin hadislerinde bildirdiği gayb haberlerinden bazıları

"Sizler Mısır'ı fethedeceksiniz. Orası (paraya) "kirat" denilen yerdir. Oranın halkına hayır tavsiye edin. Onların bir zimmet, bir de rahim (hakkı) vardır."[220]

Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerinde Mısır'ın fethedileceğini müjdelemektedir. Peygamberimiz (sav) bu müjdeyi verdiği sırada Mısır, Romalıların hakimiyeti altındaydı. Ayrıca, Müslümanların henüz çok büyük bir gücü bulunmamaktaydı. Ancak, Peygamber Efendimizin, bu sözleri gerçek olmuş, kendisinin vefatından çok zaman geçmeden, Hz. Ömer (ra)'in halifeliği sırasında, M.S. 641 yılında, Amr bin As komutasındaki Müslümanlar tarafından Mısır fethedilmiştir.[221] Bu olay, Peygamber Efendimizin gerçekleşen gayb haberlerinden biridir.

"Kisra ölünce, ondan başka Kisra yoktur. Kayser de öldü mü ondan sonra bir Kayser yoktur. Nefsimi kudret altında tutan Zat-ı Zülcelal'e yemin olsun, siz her ikisinin de hazinelerini Allah yolunda harcayacaksınız."[222]

Bu hadis-i şerifte geçen "Kisra" kelimesi, geçmişte İran kralları için kullanılan bir isimdir. Kayser (Sezar) sıfatı ise, Roma İmparatoru için kullanılmaktaydı. Peygamber Efendimiz, bu her iki kralın sahip olduğu hazinenin Müslü-

manlara kalacağını müjdelemiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, Peygamberimiz (sav)'in bu haberi müjdelediği dönemde Müslümanların askeri, ekonomik ve siyasi açıdan, henüz böyle büyük bir fetih yapmaya güçlerinin bulunmamasıdır. Ayrıca, bu dönemde, İran ve Bizans İmparatorlukları da, tüm Ortadoğu'ya hakim en güçlü iki devletti. Dolayısıyla, Peygamber Efendimiz, bu iki fethi haber verdiğinde böyle bir siyasi durum söz konusu bile değildi. Ancak, Peygamber Efendimizin haber verdiği bu olaylar da gerçekleşmiştir. Hz. Ömer zamanında İran fethedilmiş ve ganimetlerine el konulmuştur. Ve bu fetihle birlikte Kisraların saltanatı son bulmuştur.[223]

Kayser'in ölümü ve hazinelerinin Müslümanlara kalması ise, öncelikle Müslümanların Halifeler döneminde, Roma İmparatorluğu'na ait çok önemli merkezleri fethetmeleri ile gerçekleşmiştir. Hz. Ebubekir döneminden başlayarak, Kayser'in yönetimi altındaki Ürdün, Filistin, Şam, Kudüs, Suriye, Mısır gibi önemli merkezlerin tamamı fethedilmiştir. İstanbul'un, 1453 yılında Osmanlı Padişahı Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilmesi ve Roma İmpa-

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesi ve Roma İmparatorluğunun yıkılması, Kayser ünvanının son bulması demekti.

ratorluğunun yıkılmasını müteakiben Kayser ünvanı da tarihe gömülmüştür.[224]

Amerikalı araştırmacı yazar M.G.S. Hodgson, *İslam'ın Serüveni* isimli kitabında, Müslümanların Bizans ve İran İmparatorluğu'na ait yerlerin fethini şöyle açıklar:

> *"Hz. Muhammed Mekkeli bir Arap olarak, Medine'de dini esaslara göre teşkilatlanmış bir toplum kurar ve Sasani (İran) ve Roma İmparatorlukları üzerine yürüyecek ve hatta yerel düzeyde onların yerine geçecek olan bu toplumu, Arap yarımadasının çoğu kesimine yayar."*[225]

Böylece, Peygamberimiz (sav)'in döneminde siyasi ve ekonomik açıdan imkansız gibi görünen bu önemli fetihler, Allah'ın Hz. Muhammed'e verdiği birer mucize olarak gerçekleşmiştir.

> *"Yüce Allah Kisra'ya oğlu Şireveyh"i musallat kıldı. Şireveyh, onu şu ayda, şu gecede ve gecenin de şu saatinde öldürdü!"*[226]
> *"Benim dinim ve hakimiyetim, Kisra'nın mülk ve sanatının ulaştığı yere kadar ulaşacaktır."*[227]

Peygamber Efendimiz, hükümdarları İslam'a davet kararı almış ve ashabından Abdullah bin Huzayfe (ra)'yi İran Kisrası Perviz İbni Hürmüz'e elçi olarak göndermiştir. İran Kisrası ise, kibirinden hiddetlenmiş ve Peygamber Efendimizin davetine uymamıştır. Hatta, Peygamber Efendimize iki elçi gönderip, Müslümanların kendisine teslim olmalarını söylemiştir. Peygamber Efendimiz ise bu iki elçiyi önce İslamiyet'e davet etmiştir. Daha sonra ise, iki elçiyi ertesi gün kendilerine kararını bildirmek üzere huzurundan çıkarmıştır.[228]

Ertesi gün Peygamber Efendimiz elçilere, Allah'ın kendisine bildirdiği şu haberi iletmiştir:

"Yüce Allah Kisra'ya oğlu Şireveyh"i musallat kıldı. Şireveyh, onu şu ayda, şu gecede ve gecenin de şu saatinde öldürdü!"[229]

Peygamber Efendimiz ayrıca onlara hitaben şöyle demiştir: *"Bazan'a (Kisranın aracı olarak elçi göndermesini emrettiği vali) deyiniz ki: Benim dinim ve hakimiyetim, Kisra'nın mülk ve sanatının ulaştığı yere kadar ulaşacaktır. Yine ona deyiniz ki: Eğer sen Müslüman olursan, şu anda idare etmekte olduğun yerleri sana vereceğim, seni Ebnalardan (Güney Arabistan'a yerleşen İranlılar) meydana gelen kavme hükümdar yapacağım."*[230]

Bunun üzerine elçiler Yemen'e dönerek olup bitenleri anlattılar ve duyduklarından son derece etkilenen Bazan bunu *"Vallahi bu hükümdar sözü değildir. Öyle sanıyorum ki, bu zat dediği gibi bir peygamberdir"*[231] sözleriyle ifade etti.

Sonra da adamlarına *"Onu nasıl buldunuz?"* diye sordu. Peygamberimiz (sav)'in heybetinden son derece etkilenen elçiler, *"Biz, ondan daha heybetli hiçbir şeyden korkmayan ve muhafızsız bulunan bir hükümdar görmedik. Mütevazi ve yaya olarak halk arasında yürüyordu"* dediler.

Bazan, bir süre bekleyip Peygamber Efendimizin Kisra hakkında söylediklerinin doğru çıkıp çıkmayacağını görmek istedi. Böylece Peygamber Efendimizin Allah'ın elçisi olduğuna emin olacağını belirtti. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra Kisra'nın oğlu Şivereyh'ten Bazan'a şu mealde bir mektup geldi:

"Ben Kisra'yı öldürdüm. Bu mektubum sana gelince, benim namıma, halkın biatını al, Kisra'nın sana yazmış olduğu zat hakkında da, yeni bir emrim gelinceye kadar bekle ve hiçbir teşebbüse geçme."[232]

Bazan ve adamları hesap edince, bu olayın tam Peygamberimiz (sav)'in belirttiği zamanda meydana geldiğini gördüler.[233] Bazan bu büyük mucizeyi gördükten sonra iman etti ve Müslüman oldu. Onu, Yemen'de oturan Ebnaların Müslüman olması izledi.[234] Bazen, Peygamber Efendimizin tayin ettiği ilk vali idi ve İran valilerinden imana gelen ilk kişi idi.[235]

Peygamber Efendimizin, 628 yılında İran Kisrası Perviz'i İslam'a davet eden bir mektup gönderdiği ve İran Kisrası'nın, oğlu tarafından 628 yılında öldürüldüğü tarihi kaynaklarda da belirtilen gerçek bir olaydır.[236]

Peygamberimiz (sav)'in ahir zaman alametleri hakkında bildirdikleri

Ahir zaman, kıyamet öncesinde dünya üzerinde yaşanacak olan bir dönemdir. Peygamberimiz (sav)'in, ahir zamanda gerçekleşecek olan olaylarla ilgili pek çok haberi bize ulaşmıştır. Bu olayların, içinde bulunduğumuz dönemde birer birer gerçekleşiyor olması Peygamberimiz (sav)'in mucizelerinden biridir. (Detaylı bilgi için bkz. *Kıyamet Alametleri, Hz. Süleyman, Ahir Zaman Alametleri ve Dabbetü'l Arz*, Harun Yahya, Kültür Yayıncılık) Hz. Muhammed (sav) kendi yaşadığı dönemden 1400 yıl sonrasında meydana gelecek olayları, sanki o dönemi izlemiş gibi detaylı olarak anlatmıştır.

Peygamberimiz (sav)'in hadislerinde bildirilen çok sayıda ahir zaman ve kıyamet alametlerinden şunları sayabiliriz:

"Kıyametin hemen yakınında anarşi ve kargaşa günleri vardır."[237]

Ahir zaman alametlerinden olan terör ve şiddet olayları bugün tüm dünya ülkelerinde şiddetlenerek devam etmektedir.

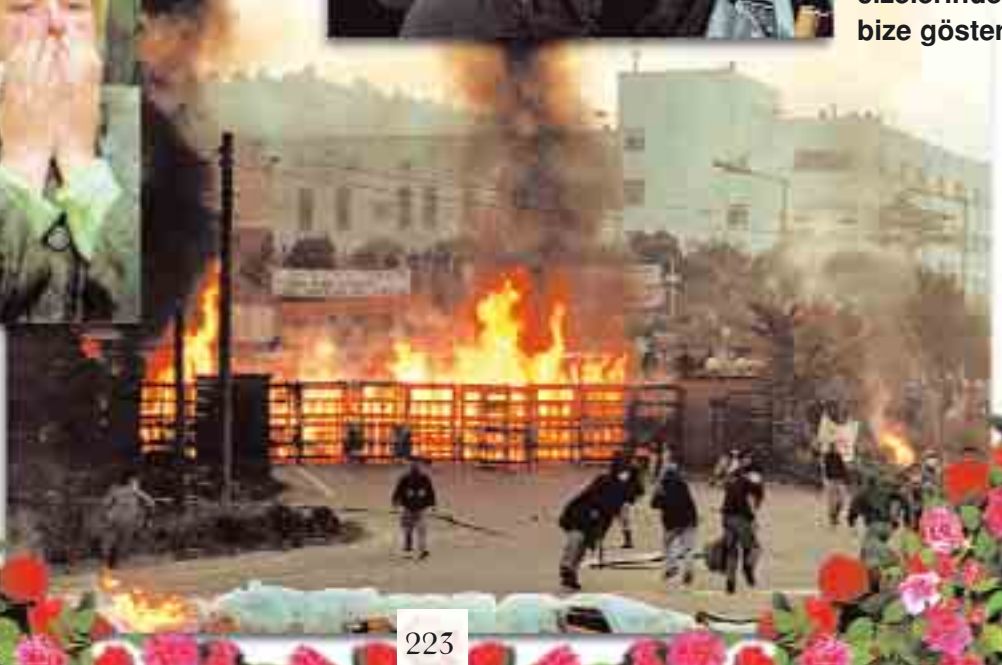

Peygamber Efendimizin geçmişten verdiği haberler ve günümüzde yaşanan olaylar arasındaki paralellik, bu kutlu insanın sayısız mucizelerinden birini bize gösterir.

"Dünya hercü merc içinde kaldığında, fitneler zuhur ettiğinde, yollar kesildiğinde, bazıları bazılarına hücum ettiğinde..."[238]

Bugün dünyanın birçok ülkesinde yaşanan ve sebepsiz yere masum insanların katledildiği savaşlar da Peygamberimiz (sav)'in haber verdiği kıyamet alametlerindendir.

"Allah apaçık inkar edilir hale gelmedikçe kıyamet kopmaz."[239]

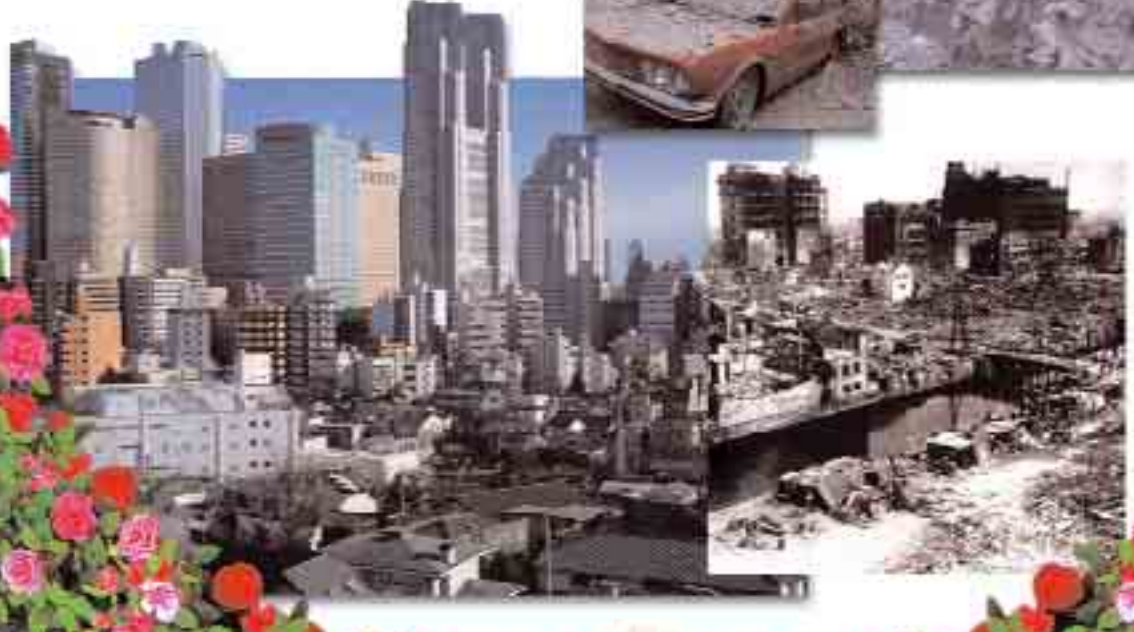
Çok yaygın olan ateist sitelere örnekler

"Büyük şehirler dün sanki yokmuş gibi helak olur."[240]

Hadislerde rivayet edilen kıyamet alametlerinden biri de şehirlerin yok olmasıdır. Yakın dönemlerde Meksika (sağda) ve Tokyo'da (altta) gerçekleşen depremler hadislerin tecellilerindendir.

"Açlık ve hayat pahalılığı alabildiğine yayılacak."[241]

Zengin-fakir uçurumu büyüyor

Dünya genelinde 225 zengin ailenin toplam serveti en fakir 2 milyar 600 milyon insanın gelirine eşit durumda

Milli Gazete, 14 Mart 2001

Dünyadaki zengin kaynaklara rağmen dünyanın birçok ülkesinde şiddetli açlık yaşanmaktadır. Bu durum, tüm insanların üzerinde düşünmesi gereken alametlerdendir.

New York'ta sefalet artıyor

Milli Gazete, 30 Aralık 2000

Aç insanların sayısı dünya genelinde azalırken Afrika ve ABD' de artıyor

ABD'de 10 milyon insan aç...

WASHINGTON (AA) - ABD

► Ülkenin her eyaletinde açlık sahiliyesi ciddi bir sorun. Hükümet, birkaç yıldır Tarım Bakanlığı öncülüğünde açlıkla mücadele ediyor. Yoksulluğu belgelemen zahmetsiz ve yaşamak kolayı veriliyor.

Kamu verileri

Cumhuriyet Gazetesi, 16 Ekim 1999

"Erkekler erkeklerle, kadınlar kadınlarla yetindiklerinde… kıyamet yaklaşmış olacaktır."[242]

Radikal Gazetesi, 2 Ağustos 2001

Ve yakışıklı prens prense kavuştu

Hürriyet Gazetesi, 2 Ağustos 2001

Berlin'de 600 eşcinsel çift evlenmek için sıraya girdi

BU DÜĞÜNDE İKİ GELİN VAR

Peygamberimiz (sav)'in 1400 sene önce haber verdiği eşcinsel sapkınlıklar bugün dünyanın birçok yerinde görülmektedir.

Star Gazetesi, 3 Ağustos 2001

"Kıyamet yaklaşınca… kadınla yolun ortasında cinsel münasebette bulunacak kadar haya ortadan kalkar."[243]

Caddede müşteri bekliyorlar

Kamboçya'da fahişe yaşı 12'ye düştü!

Güneş Gazetesi, 4 Eylül 2001

Güneş Gazetesi, 23 Ağustos 2000

Seks turistleri

10 yıl önce turist haritasında yer almayan Kamboçya ve Vietnam, artık seks turizminin cenneti haline geldi

SEKS RULETİ New York'ta son çılgınlık

New York'un 'uçuk' zenginleri kimsenin birbirini tanımadığı seks partileri düzenliyor. Kural, aralarından biri AIDS'li olacak

Sabah Gazetesi, 13 Ocak 2002

"Cinayetler artmadıkça… kıyamet kopmaz."[244]

Çift dikiş katliamı

Milliyet Gazetesi, 18 Ocak 2002

İsviçre'de dehşet

Milliyet Gazetesi, 28 Eylül 2001

Ders çalışmasını isteyen annesini çekiçle öldürdü

YENİ DELHİ

Vakit Gazetesi, 19 Ocak 2002

Talikan'a (Afganistan'a) yazık oldu. Şüphesiz Allah Teala'nın orada altın ve gümüş olmayan hazineleri vardır. Orada Allah'ı hakkıyla bilen insanlar vardır.[245]

Hadiste Afganistan'ın ahir zamanda işgal edileceğine işaret vardır. Rusların Afganistan'ı işgali olan 1979 yılı Hicri 1400 yılına, diğer bir ifadeyle Hicri 14. yüzyılın başlangıcına denk gelmektedir.

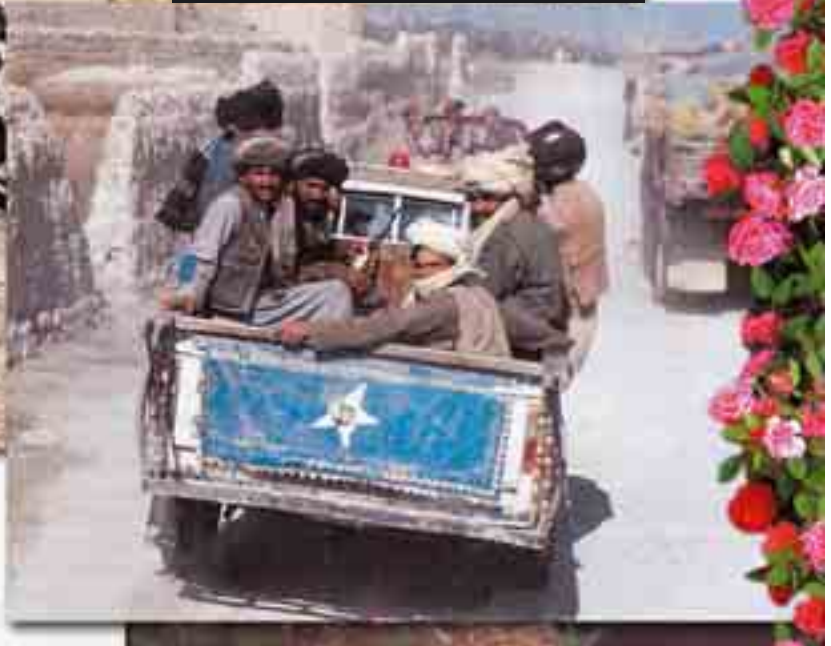
Taraki'nin Rus güdümündeki iktidarı sona eriyor

KOMÜNİST ZULMÜ ALTINDA İNLEYEN BİR İSLAM MEMLEKETİ ; AFGANİSTAN

Hazırlayan: Mustafa Ahmedoğlu

Türkiye Gazetesi, 15 Ağustos 1979

Resimlerde, 1979 yılında Rus ordusunun işgalindeki Afganistan halkının uğradığı zulmün örnekleri görülmektedir.

Resulullah: Fırat Nehri altın bir dağ üzerinden açılmadıkça kıyamet kopmayacaktır...[246]

Fırat Nehri'nin suyu çekilerek altın hazinesini açıklaması zamanı yaklaşıyor. Her kim, o zaman orada bulunursa o hazineden bir şey almasın.[247]

Suyuti'nin kitabında bu hadis "suyun durdurulması" olarak geçmektedir. Gerçekten de resimde görülen Keban Barajı, Fırat Nehri'nin suyunu durdurarak kesmiştir.

Fırat suyunun kesilme tarihi yaklaşınca
Suriye ve Irak'taki telâş arttı

Komşuda su krizi

13 Ocak-13 Şubat arasında
Fırat nehrinin suyunu keseceğiz

Atatürk Barajı'nın dolumu sebebiyle, bir ay süreyle suyu kesecek olmamız Suriye ve Irak yetkililerinin telaşlanmasına yol açtı.

Yapılan baraj sayesinde; elektriğin üretilmesi, toplanan suyun arazide kullanılarak toprağın veriminin artması ve ulaşım kolaylığının sağlanması gibi sebeplerle, buradaki topraklar "altın" gibi kıymetli hale gelmiştir.

Aşağıdaki şematik çizimde de görüldüğü gibi baraj, betondan dev bir dağı andırmaktadır. Bu barajdan (hadis-i şerifteki benzetmeye göre dağdan) altın değerinde servet dökülmektedir. Dolayısıyla baraj "altın bir dağ" hususiyetini kazanmaktadır. (En doğrusunu Allah bilir.)

Dünyanın harap olmuş yerlerinin imarı, imar edilmiş yerlerinin tahribi kıyametin şart ve alametlerindendir.[248]

Alman Meclisi'nin (Reichstag) yıkık hali (1945 yılı). Alttaki resimde ise aynı binanın 1999 yılında yeniden inşa edilmiş hali görülmektedir. Benzer şekilde pek çok bina restore edilmekte ve eski haline yeniden kavuşturulmaktadır.

Mehdi için 2 alamet vardır ki... Bunun birincisi, Ramazan'ın birinci gecesi Ay'ın ikincisi de ortasında Güneş'in tutulmasıdır.[249]

Mehdi'nin çıkmasından önce bir Ramazan içinde Güneş iki defa tutulacaktır.[250]

Ramazan'da iki defa Ay tutulması olacaktır.[251]

Yukarıdaki hadislerin toplamından çıkan ortak sonuçlar şunlardır:

1. Ramazan Ayı'nda Ay ve Güneş tutulmaları olacaktır.
2. Bu tutulmalar ortalama 14-15 gün arayla olacaktır.
3. Tutulmalar iki kere tekrarlanacaktır.

Bu tespitlere uygun olarak, 1981 yılında (Hicri-1401'de) Ramazan Ayı'nın 15. günü Ay, 29. günü de Güneş tutulmuştur. Yine "ikinci olarak", 1982 yılında (Hicri-1402'de) Ramazan Ayı'nın 14. günü Ay, 28. günü de Güneş tutulmuştur.

Ayrıca bu hadisede "Ay"ın Ramazan'ın tam ortasında DOLUNAY halinde tutulması ve dikkatleri çekecek bir alamet olarak belirmesi de son derece anlamlıdır.

Sky Telescope **dergisi, Temmuz 1999**

(Yukarıda) 31 Temmuz 1981 tarihinde gerçekleşen Güneş tutulmasının resmi.
(En üstte) 1981 yılında yaşanan Ay tutulmasının *Sky Telescope* dergisinin Temmuz 1999 tarihli sayısında yayınlanan resmi.
Soldaki takvim yapraklarında ise 1981 ve 1982 yıllarında gerçekleşen Ay ve Güneş tutulmalarının tarihleri görülüyor.

Cronicle 20th (3/1986) s. 1278

Spacecraft sends back comet pictures

Halley's comet, 76 years later

March 6. The Soviet Vega 1 spacecraft flew within 5,500 miles of Halley's comet today, sending back the first pictures of the comet's ice core. Operating on commands sent from the ground, the spacecraft locked its cameras on the comet and transmitted some 500 television images in the three hours during which it made its closest approach.

Scientists from the U.S. and many other nations were invited to Moscow to witness the encounter of Vega 1 and Halley's comet, which returns to earth every 76 years. Preliminary data from the spacecraft's cameras and scientific instruments indicated that the comet's nucleus consists of ice and is about three miles in width and that solar energy causes it to emit the gas that gives the comet its visible tail at rates two or three times greater than had been supposed (– 6/9)

Uzay aracı kuyruklu yıldızın resimlerini gönderiyor

6 Mart, Sovyet Vega 1 uzay aracı bugün Halley kuyruklu yıldızının 5.500 mil yakınından uçtu ve kuyruklu yıldızın buzlu çekirdeğinin ilk fotoğraflarını gönderdi...

O gelmeden önce, doğudan ışık veren bir kuyruklu yıldız görünecektir.[252]

O yıldızın doğması, Güneş ve Ay tutulmasından sonra olacaktır.[253]

Şark tarafından bir kuyruklu yıldız doğup aydınlık verecektir. Onun her günkü irtifi (geçiş yönü) meşrıktan mağribedir (doğudan batıya doğrudur).[254]

- 1986 yılında (Hicri 1406'da) yani 14. yüzyıl başlarında "Halley" kuyruklu yıldızı Dünyamızın yakınından geçmiştir. Bu kuyruklu yıldız parlak, ışıklı bir yıldızdır.

- Hareket yönü doğudan batıya doğrudur.

- 1981 ve 1982 (1401-1402) yıllarında meydana gelen Ay ve Güneş tutulmaları olayından sonra ortaya çıkmıştır.

İnsanlar başlarında bir imam bulunmaksızın hac ederler. Mina'ya indiklerinde etrafları, köpeklerin sarışı gibi sarılıp, kabilelerin birbirine girmesi ile büyük savaşlar olur. Öyle ki ayaklar kan gölü içinde kalır.[255]

Suûdi Arabistan'ın dünya ile irtibatı kesildi
İran'lı militanlarla siddetli carpısmalar
oluyor 30 ölü var! 90 kişi rehin alındı..

Mekke işgal edildi

Türkiye

BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE

İSTANBUL

BUGÜN 1 MUHARREM 1400
HİCRİ SENESİNİN 1. GÜNÜDÜR.
HİCRİ YILINI TESİD EDER.

Türkiye Gazetesi, 21 Kasım 1979

MEKKE'DE 24 SAAT SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI KONDU

Türkiye Gazetesi, 22 Kasım 1979

1979 yılında, Hac sırasında gerçekleşen Kabe baskınında, aynen hadiste bildirildiği şekilde bir katliam yaşanmıştır. Bu kanlı Kabe baskını da ahir zaman alametlerinin ardı ardına çıktığı dönemin tam başında yani Hicri 1400 yılının ilk gününde, 1 Muharrem 1400 (21 Kasım 1979) tarihinde meydana gelmiştir.

Türkiye Gazetesi, 12 Ağustos 1987

Mekke Olayları'nın içyüzü

KENAN AKIN

Saldırıda bulunanlar sanki uyuşturulmuş gibiydi

Harem-i Şerif'in işgalinden korkuluyordu

İşte kanlı arbedeler

Türkiye

12 AĞUSTOS 1987 ÇARŞAMBA

GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

1979 (Hicri 1400)'da gerçekleşen bu Kabe baskının ardından 7 sene sonra Hicri 1407 yılında, Hac sırasında çok daha büyük kanlı bir olay meydana gelmiştir. Bu olayda caddelerde gösteri yapan hacılara saldırılarak 402 kişi katledilmiş, çok fazla kan akıtılmıştır. Beyt-ül Muazzama'nın yanında, Müslümanların (Suudi Arabistan askerleri ile İranlı hacıların) birbirlerini öldürmeleri ile büyük günahlar işlenmiştir. Bu kanlı olaylar, ilgili hadislerde tarif edilen ortamla çok büyük benzerlikler taşımaktadır.

İranlı hacı adayları Humeyni'nin posterleriyle gösteri yapmak istedi

Kâbe kana bulandı

Mekke'de çatışma:

S.Arabistan'ın açıklaması

402 ölü

KENAN AKIN Mekke'den bildiriyor

Türkiye Gazetesi, 2 Ağustos 1987

Doğudan üç veya yedi gün ardı ardına büyük bir ateş zuhur edecek, gökte karanlık görülecek, gökte alışılmış olan kırmızılığın aksine bambaşka bir kızıllık yayılacak.[256]

Bir ateş sizi saracaktır. O ateş bugün Berehut denilen vadide sönük vaziyettedir. O ateş içinde müthiş azap olduğu halde insanları kaplar. O ateş insanları, malları yakıp bitirir. Sekiz gün içinde rüzgar ile bulut gibi uçarak dünyanın her tarafına yayılır. Geceki sıcağı gündüzki hararetinden daha şiddetlidir. O ateş insanların başının üzerinden arşın altına kadar yaklaşarak yeryüzü ile gökyüzü arasında gökgürültüsü gibi korkunç gürültüsü olur, buyurdu.[257]

1991 yılının Temmuz ayında Irak'ın, Kuveyt'i işgal etmesi ve Kuveyt'e ait petrol kuyularını ateşe vermesi sonucunda Kuveyt ve Basra Körfezi'ni çok büyük bir ateş sarmıştır.

- Kuveyt'de yanan petrol, insan ve hayvanlar arasında ölüme sebep olmaktadır. Uzmanlara göre günde yarım milyon ton petrol duman olarak atmosfere karışmaktadır. Her gün 10 bin tondan fazla is, kükürt, karbondioksit ve büyük miktarda, kanser yapıcı özelliği olan hidrokarbonlar bulut gibi körfez üzerinde asılı durmaktadırlar... Yalnız Körfez değil, onun şahsında dünya yanmaktadır.[258]

- Ateşe verilen iki kuyu, Türkiye'nin bir günde çıkarabildiği kadar petrol veriyor ve dumanlar 55 km. uzaklıktaki Suudi Arabistan'dan bile görülebiliyor.[259]

- Körfez'de sönmeyen felaket haberleri: Kuveyt'te ateşe verilen yüzlerce petrol kuyusu alev alev yanıyor. Uzmanların "söndürmek son derece zor" dedikleri petrol kuyularındaki yangının Türkiye'den Hindistan'a kadar olan geniş bir bölgeyi en az 10 yıl süreyle etkileyeceği bildiriliyor.

Ateşe verilen petrol kuyularından çıkan alev ve dumanlar atmosferi devamlı kirletmektedir. Kuveyt gündüzleri gece manzarası arz etmektedir. Alevlerle birlikte yükselen füme rengi duman, Kuveyt semalarında sonbahardan kış mevsimine geçişi hatırlatıyor... Kuveyt'in tamamının yaşanılır hale gelmesi için en az bir senelik bir zamana ihtiyaç vardır. Kilometrelerce uzaktan görülen alevlerle birlikte yükselen dumanlar, Kuveyt semalarını tamamen kaplayarak ülkeyi yaşanmaz hale getirmekte ve varlıklı olanlar Kuveyt'i terk etmektedirler.[260]

Saddam'ın emriyle askerler Kuveyt'teki petrol kuyularını ateşe verdi.

O, (Mehdi), Güneş'ten bir alamet belirinceye kadar gelmeyecektir.[261]

11 Ağustos 1999 yılında gerçekleşen Güneş tutulması yüzyılımızın son tam Güneş tutulmasıdır. İlk kez bu kadar çok insan Güneş tutulmasını, bu kadar uzun bir süre izleyebilmiş, inceleme fırsatı elde etmiştir. Aşağıda, 1999 yılındaki Güneş tutulması ile ilgili çıkan bazı gazete haberleri görülmektedir. Bu olay da, hadiste dikkat çekilen "Güneş'ten bir alamet" olarak değerlendirilebilir. (En doğrusunu Allah bilir.)

Gözler Güneş'te

400 yılda bir tekrarlanan müthiş buluşma en net Türkiye'den izlenecek

Türkiye Gazetesi, 11 Ağustos 1999

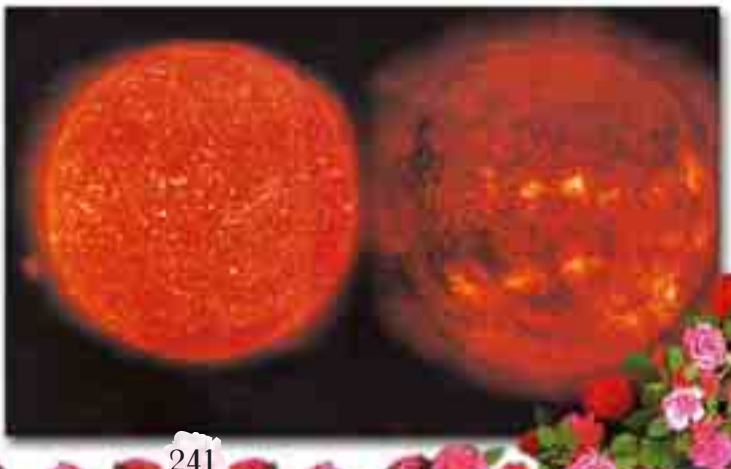

Türkiye Gazetesi, 12 Ağustos 1999

Kozmik sev böyle gerçekleşti

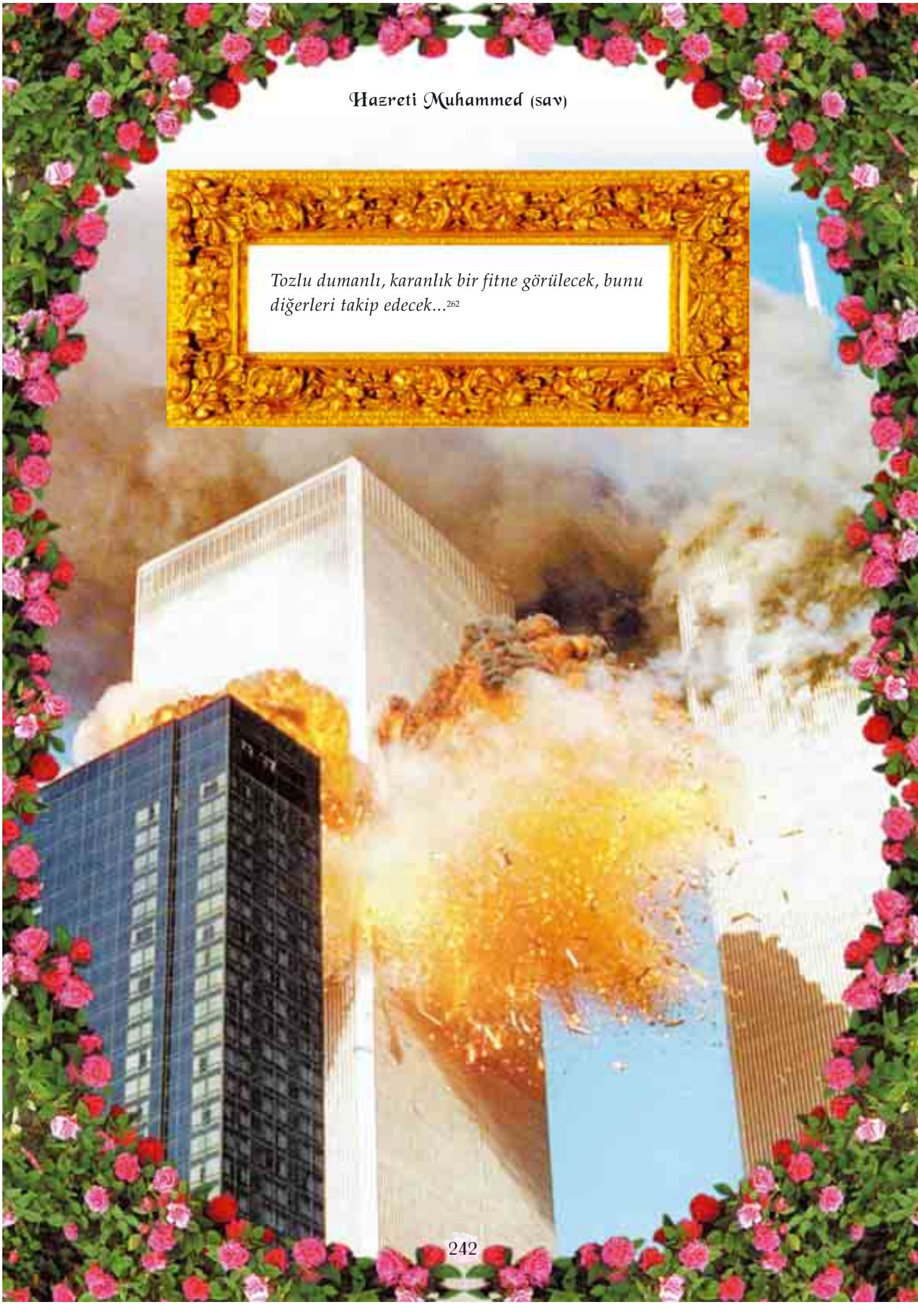
Dünyamız karardı

Yüzyılın son tam güneş tutulmasını milyonlarca kişi büyük ilgiyle izledi

Güneş'te belirecek olan bu alamet, 20. yüzyılda görülen büyük patlama olabilir. Yandaki resimde solda görülen, Güneş'in 1996 'da çekilen resmidir. Sağda görülen ise, 2000 yılında çekilen, Güneş'in patlamalar sonucu aldığı son halinin görüntüsüdür.

Tozlu dumanlı, karanlık bir fitne görülecek, bunu diğerleri takip edecek...[262]

Fitne, "insanın akıl ve kalbini doğrudan doğruya hak ve hakikatten saptıracak şey, savaş, azdırma, karışıklık, ihtilaf, kavga" gibi anlamlara gelen bir kelimedir. Hadiste bu fitnenin ardında toz ve duman bırakacağı belirtilir.

Ayrıca bu fitnenin "karanlık" olarak nitelendirilmesi, nereden geldiği belli olmayan, umulmadık bir olay olduğuna işaret kabul edilebilir. Bu açılardan bakıldığında söz konusu hadisin, 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'nin New York ve Washington şehirlerinde meydana gelen, dünya tarihinin en büyük terör olayı olarak nitelendirilen saldırıya işaret etmesi muhtemeldir.

Ondan önce Şam ve Mısır melikleri öldürülecektir...[263]

MENFUR BİR SUİKAST NETİCESİNDE

ENVER SEDAT ÖLDÜRÜLDÜ

Mısır Devlet Başkanına yapılan saldırı Dünyada üzüntü doğurdu

• Regan: Enver Sedat'ın ölümünden derin üzüntü duydum

Türkiye Gazetesi, 7 Ekim 1981

Abdül Kerim Kasım

Lübnan'ın eski Falanjist lideri Beşir Cemayel

1970 yılında Mısır'ın başına geçen ve 11 yıl iktidarda kalan Enver Sedat, 1981 yılında bir resmi geçit sırasında muhalifleri tarafından düzenlenen bir suikast sonucunda hayatını yitirmiştir. Mısır tarihinde öldürülen yöneticilerden diğerleri, 1910 yılında suikaste uğrayan Başbakan Boutros Ghali, 1945 yılında öldürülen Mısır Başbakanı Ahmed Maher Paşa ve 1948'de yine bir suikast sonucu öldürülen Mısır Başbakanı Mahmoud Nukrashy Paşa'dır.

Şam kelimesi, yalnızca Suriye'deki Şam şehri için kullanılmaz. Şam, Arapçada kelime anlamı olarak "sol" anlamına gelir ve eskiden beri Hicaz bölgesinin (Mekke ve Medine şehirlerinin bulunduğu bölge) sol tarafında kalan ülkeleri ifade eder. Şam bölgesi yöneticilerinden de suikaste uğrayan çok sayıda kişi olmuştur. Bunlardan birkaç örnek şöyledir; 1920'de öldürülen Suriye'nin eski Cumhurbaşkanı Salah Al-Deen Beetar (alt sol), 1921'de öldürülen Suriye Başbakanı Droubi Paşa, 1949'da suikaste uğrayan Suriye Başbakanı Muhsin al-Barazi, 1951'de öldürülen Ürdün Kralı Abdullah (alt sağ) , 1982'de bombalı suikaste uğrayan, Lübnan'ın Falanjist lideri Beşir Cemayel, Irak eski Devlet Başkanı Abdül Kerim Kasım ise 1963 yılında Irak Hava Kuvvetleri tarafından yapılan devrim sırasında öldürülmüştür.

"Şam ehli, Mısırlı kabileleri esir alacaklardır."[264]

Bugün söz konusu bölgede yer alan devletler arasında İsrail de bulunmaktadır. Dolayısıyla bu hadisle İsrail Devleti'nin Mısır ile olan savaşlarına ve Mısır topraklarını işgaline işaret ediliyor olabilir.

26 Ekim 1956 yılında İsrail Mısır'a saldırdı ve Sina Yarımadasını işgal etmeye başladı. BM'nin araya girmesiyle sıcak çatışmalar bir süre sona erdi ve İsrail sınırına BM Barış Gücü yerleşti.

1967 yılındaki 6 Gün Savaşı ise İsrail-Mısır arasındaki başka bir savaştı. Bu savaşın sonunda İsrail, Gazze Şeridi ile Sina Yarımadasının tümünü, Şeria akarsuyunun batı yakasını, Kudüs kentini ve Golan tepelerini ele geçirdi.

Şu hadiseler meydana gelmedikçe kıyamet kopmayacaktır… depremler çoğalacak…[265]

Kıyametten önce iki büyük hadise vardır… ve sonra da zelzeleli yıllar.[266]

Türkiye Gazetesi, 4 Mart 1997

Dünya sallanmaya devam ediyor

Yeni Şafak Gazetesi, 9 Haziran 2000

Deprem Asya'yı titretiyor

Asya'nın hemen her köşesi depremlerle sarsılıyor. Endonezya, Türkiye, Pakistan ve Tayvan'ın sonra dün Japonya, Endonezya, Hindistan, Çin ve Burma'da şiddetli depremler yaşandı.

Dünya sallanıyor

Milliyet Gazetesi, 10 Temmuz 1994

Yine deprem

Sabah Gazetesi, 17 Mart 1999

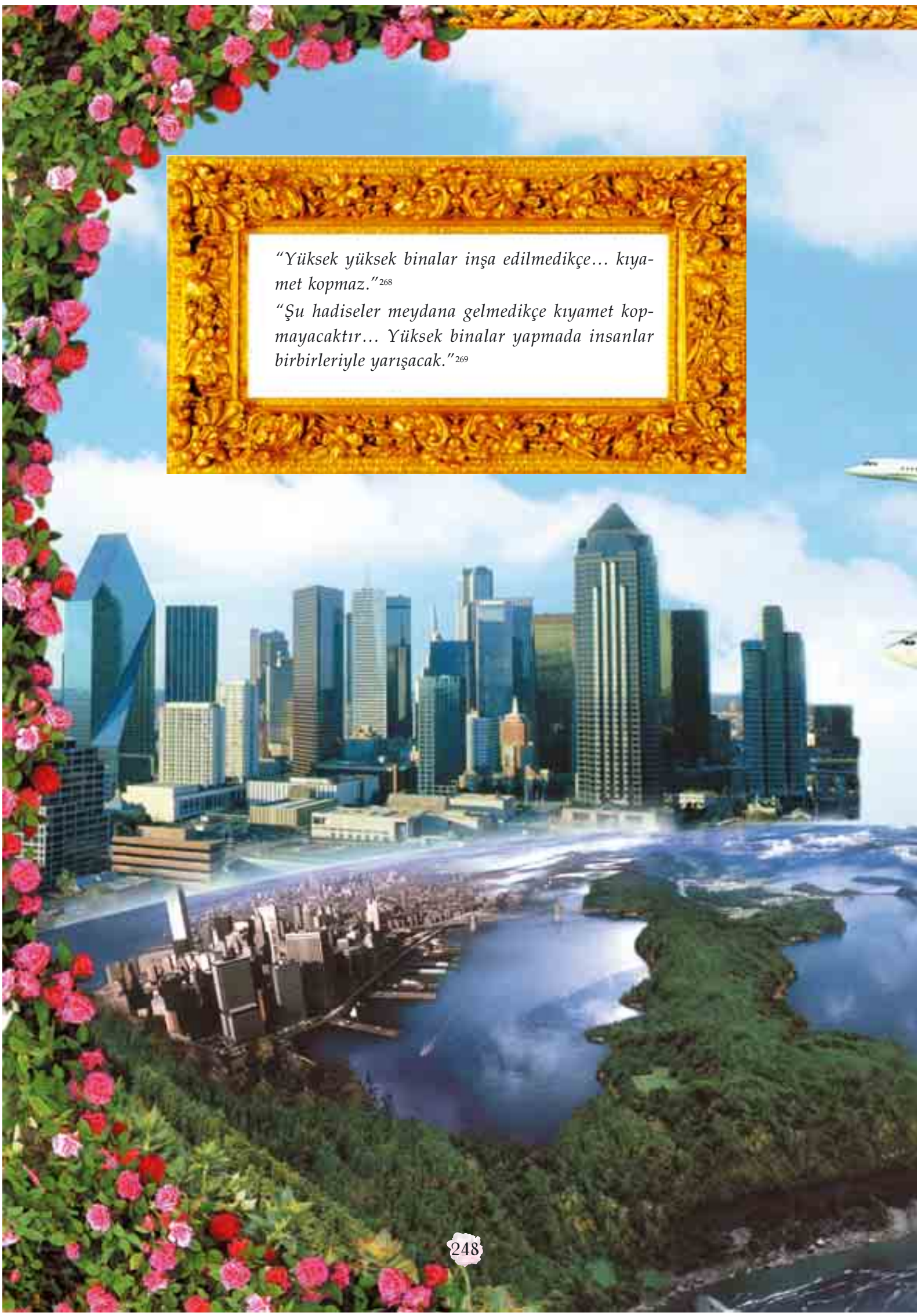
Ahir zaman alametleri günümüzde birbiri ardına gerçekleşmektedir

Peygamber Efendimizden rivayet edilen hadislerde ahir zamanın ve Altınçağ'ın alametleri haber verilmiştir. Günümüzde gerçekleşen olayları bu alametler ile kıyasladığımızda ise, ahir zamanın, içinde yaşadığımız dönem olduğunu gösteren ve aynı zamanda Altınçağ'ın gelişini müjdeleyen pek çok işaret görmekteyiz.

Şunu belirtmeliyiz ki, bu bölümde yer verdiğimiz hadislerde bildirilen işaretlerin bir kısmı 1400 yıllık İslam tarihinin herhangi bir döneminde, dünyanın belirli bir bölgesinde, belirli bir oranda görülmüş olabilir. Böyle bir durum o dönemin ahir zaman olduğunu göstermez. Zira bir devrin ahir zaman olarak nitelendirilmesi için kıyamet alametlerinin tümünün aynı çağda, birbirlerini izleyerek gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu durum bir hadiste şöyle ifade edilmiştir:

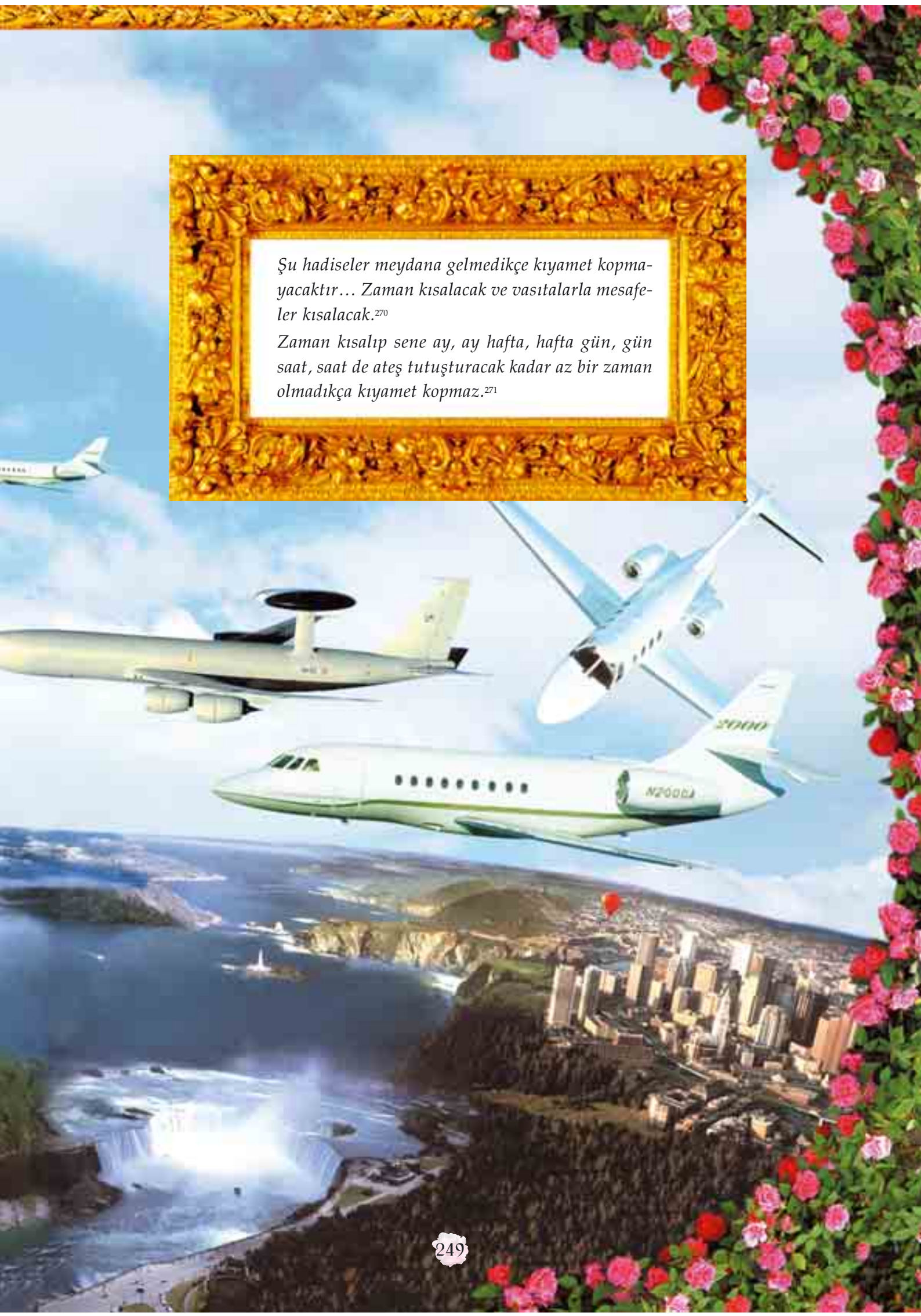
> *"Kıyamet alametleri birbirini takiben meydana gelir. Bir dizideki boncukların art arda kopması gibi."*[267]

Ahir zamanın başlangıcı, hadislerde, fitnelerin çoğaldığı, savaş ve çatışmaların arttığı, dünya üzerinde çok büyük bir ahlaki yozlaşmanın baş gösterdiği din ahlakından uzaklaşıldığı bir kaos ortamı olarak tanımlanmıştır. Söz konusu dönemde, dünyanın dört bir yanında doğal felaketler olacak, fakirlik hiçbir dönemde olmadığı kadar artacak, suç oranlarında çok büyük bir tırmanma görülecek, cinayetler ve katliamlar birbirini takip edecektir. Ancak bu, ahir zamanın sadece ilk aşamasıdır; ikinci aşamada Allah insanlığı bu kaos ortamından kurtaracak, bolluk, bereket, huzur, barış ve güvenlik dolu bir yaşam ile kullarını nimetlendirecektir.

"Yüksek yüksek binalar inşa edilmedikçe… kıyamet kopmaz."[268]

"Şu hadiseler meydana gelmedikçe kıyamet kopmayacaktır… Yüksek binalar yapmada insanlar birbirleriyle yarışacak."[269]

Şu hadiseler meydana gelmedikçe kıyamet kopmayacaktır… Zaman kısalacak ve vasıtalarla mesafeler kısalacak.[270]

Zaman kısalıp sene ay, ay hafta, hafta gün, gün saat, saat de ateş tutuşturacak kadar az bir zaman olmadıkça kıyamet kopmaz.[271]

Yaşadığımız yüzyılın sesten hızlı uçakları, trenleri ve diğer gelişmiş ulaşım araçlarıyla, eski dönemlerde aylar süren yolculuklar şimdi birkaç saat içinde, üstelik çok daha güvenli, rahat ve konforlu bir biçimde yapılabilmektedir. Hadisin işareti de bu şekilde gerçekleşmektedir.

Asırlar önce kıtalar arasında haftalar alan haberleşme şu anda internet ve iletişim teknolojileriyle saniyeler içerisinde tamamlanmaktadır. Geçmişin kervanları ile aylar süren seyahatler sonucu ulaşılabilen eşyaları, günümüzde anında temin etmek mümkündür. Çok değil, daha birkaç yüzyıl önce tek bir kitabın yazılması için geçen sürede bugün milyarlarca kitap basılabilmektedir. Bütün bunların yanısıra temizlik, yemek pişirme, çocuk bakımı gibi gündelik işler, "teknoloji harikası" aletlerin yardımıyla vakit almaktan çıkmıştır.

Bu örnekler rahatlıkla çoğaltılabilir. Elbette burada üzerinde durulması gereken Peygamberimiz (sav)'in 7. yüzyılda haber verdiği kıyamet işaretlerinin günümüzde aynen gerçekleşmesidir.

Türkiye Gazetesi, 1 Şubat 2002

Micro makineler
İŞ BAŞINDA

ABD'li bilimadamları, dünyanın en küçük makinelerini yapmak için hayli yol aldılar. Yakında insanlığın hizmetine girecek olan minik makinelerden bir bölümü damarları açacak, mikroplarla savaşacak

Robotların nüfusu
950 bine ulaştı

Hürriyet Gazetesi, 19 Mart 2000

Kişiye kamçısının ucu konuşmadıkça…
kıyamet kopmaz.[272]

Kamçı bilindiği gibi, eski çağlarda özellikle at, deve gibi binek hayvanlarını sürerken yaygın olarak kullanılmış bir araçtır; hadis incelendiğinde Peygamberimiz (sav)'in bir benzetme yaptığı ortaya çıkmaktadır. Günümüzde yaşayan insanlara yönelik şöyle bir soru hazırlayalım: "Kamçının şekline benzetebileceğimiz ve konuşan nesne nedir?"

Bu sorunun en mantıklı cevabı, antenleri ile dikkat çeken telsiz, cep telefonu veya benzeri iletişim araçları olacaktır. Cep telefonu veya uydu telefonu gibi kablosuz iletişim araçlarının çok kısa bir geçmişi olduğunu göz önünde bulundurursak, Peygamberimiz (sav)'in 1400 yıl önce yaptığı tasvirin de ne kadar hikmetli olduğu anlaşılacaktır. Kıyamet öncesi zaman diliminin içinde bulunduğumuza dair bir haber daha böylece tecelli etmiştir.

Kişiye (kendi) sesi konuşmadıkça… kıyamet kopmaz.[273]

Hadisteki mesaj oldukça açıktır: Kişinin kendi sesini duymasının ahir zamanın bir özelliği olduğu belirtilmektedir. Şüphesiz insanın kendi sesini işitebilmesi için öncelikle sesini kayıt etmesi ve sonra da dinlemesi gerekmektedir. Ses kayıt ve reprodüksiyon teknolojisi de 20. yüzyılın bir ürünüdür; bu gelişme bilimsel bir dönüm noktası olmuş, haberleşme ve medya sektörlerinin doğmasına yol açmıştır. Ses kaydı özellikle bilgisayar ve lazer teknolojilerindeki son gelişmelerle mükemmele ulaşmış durumdadır.

Kısacası, günümüzün elektronik aletleri, mikrofonları ve hoparlörleri sesin kaydedilmesi ve dinlenmesine imkan sağlamakta ve bizlere yukarıdaki hadisin verdiği haberin tecelli ettiğini göstermektedir.

O günün alameti: Semadan (gökyüzünden) bir el uzanacak ve insanlar ona bakacak ve görecekler-dir.[274]

O günün alameti semada (gökyüzünde) uzatılmış ve insanların kendisine bakıp durduğu bir el'dir.[275]

Yukarıdaki hadislerde belirtilen "el" kelimesinin Arapçası "yed"dir. Bu kelimenin sözlük anlamları "el"in yanısıra "kuvvet, kudret, güç, vasıta"dır. Bu hadiste de bu manalarda kullanılmış olması muhtemeldir.

İnsanların baktıklarında görebilecekleri bir "kuvvet, kudret, güç, vasıta" geçmiş dönemler için fazla bir anlam taşımamaktadır. Ancak bugünün dünyasının vazgeçilmez bir parçası olan televizyon, kamera ve bilgisayar gibi cihazlar hadislerde tarif edilen olaya tam olarak açıklık getirmektedir. Yani bu hadiste geçen "el" ifadesi, güç anlamında kullanılmıştır. Ve gökten dalgalar halinde gelen görüntülere, yani televizyon yayınına işaret ettiği anlaşılmaktadır.

"İnsanlar bir ölçek buğday ektiklerinde karşılığında yedi yüz ölçek bulacak... İnsan birkaç avuç tohum atacak, 700 avuç hasat edecektir... Çok yağmur yağmasına rağmen bir damlası bile boşa gitmeyecek."[276]

Peygamber Efendimiz ahir zamanda yaşanacak teknolojik gelişmelerle ilgili daha pek çok bilgi vermiştir. Hadislerde modern tarıma geçilmesi, yeni üretim tekniklerinin geliştirilmesi, tohum ıslahı çalışmaları ve yağmur sularının yeni barajlar, göletler yapılarak değerlendirilmesi sonucunda oluşacak üretim artışına dikkat çekilmektedir.

Yandaki www.worldbank.org/html/cgiar/press/wheat3.html internet sitesinde buğday üretimindeki artış şöyle konu edilmiştir: "YÜZYILIN MUCİZE TAHILI BUĞDAY" Dünya Bankası Çevre Geliştirmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı ve CGIAR'ın başkanı Ismail Serageldin, "Buğday bu yüzyılın mucize tahılı" dedi. "Buğday üretimindeki artış oldukça yaygın olan kıtlığın önüne geçiyor ve Asya, Latin Amerika ve hatta kısmen Afrika'da yiyecek güvenliğini dengelemiş oluyor."

www.economic.idsc.gov.eg/book/agricul.htm isimli sitede buğday üretimindeki verimin 1981-1982 ile 1999-2000 yılları arasında %90 lık bir artışa ulaştığı belirtilmektedir.

Hedef bilimsel tarım

Zaman Gazetesi, 7 Ekim 1996

Günümüzde teknoloji çok büyük bir hızla gelişmekte, ürünlerin hem kalitesinde hem de üretim miktarında çok fazla artırıma gidilebilmektedir. Özellikle de genetik biliminde yaşanan çok hızlı gelişme, teknolojinin her türünde olduğu gibi tarım teknolojisinde de büyük bir devrim yaşatmaktadır.

Onun zamanında… ömürler uzayacaktır.[277]

Uzun yaşamın sırrı çözüldü!

Gözcü Gazetesi, 29 Aralık 2001

Peygamberimiz (sav)'in verdiği bu haberin üzerinden on dört asır geçmiştir. Kayıtlar geçen bu zaman aralığında, ortalama yaşam süresinin içinde bulunduğumuz çağda diğer tüm dönemlerden daha fazla olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Hatta 20. yüzyılın başları ile sonları arasında dahi büyük bir fark vardır. Örneğin 1995 yılında doğmuş olan bir çocuğun 1900'lerde doğmuş birisine göre ortalama 35 yıl daha uzun yaşayacağı tahmin edilmektedir.[278] Bu konudaki çarpıcı bir başka örnek de, geçmişte 100 seneden fazla yaşayan insanların oldukça nadir, günümüzde ise çok sayıda olmasıdır.

İnsan ömrünün uzaması ile ilgili gelişmelerin yarısından fazlası 20. yüzyılda gerçekleşmiştir. Aşağıda yer verdiğimiz www.hsph.harvard.edu/review/special.html ait internet sayfasında da bu konu ile ilgili bilgiler verilmektedir. Bu sayfanın verdiği bilgilere göre; "Amerika'da insan ömrü 1900'de ortalama 48 yıl iken, 1995'de ortalama 78 yıla uzadı. ...Öncelikle insanlar fakirken daha genç ölüyorlardı, kişi başına düşen gelir arttıkça insan ömrü de uzadı. İkincisi, 1900'lerde çok zengin bir insan da olsanız, ömrünüzü uzatabilmek için alabileceğiniz bir şey yoktu, 1990'larda ise orta gelirli bile olsanız alabileceğiniz birşeyler var."

Aşağıda yer verdiğimiz www.viewzone.com/aging.html internet sayfasında ise çeşitli istatistiklere yer verilmektedir. Buna göre, yeni doğan bir bebeğin ortalama 76 yıl ömrü olduğu söylenmekte, ancak bu ortalamanın hep aynı kalmayacağı belirtilmiştir. Çünkü "1796'da insan ömrü 24 yıldı. 100 yıl sonra bu, ikiye katlandı ve 48 yıl oldu. Şimdi ise, 76 yıl." Sayfada verilen bilgiye göre; Amerikan Akademisi Anti-Yaşlanma Bölümü'nden Dr. Ronald Klatz, "Bugün Amerika'da doğan bebeklerin yarısı 100. yaşgünlerini görebilecekler, üstelik oldukça sağlıklı olarak" diyor.

The Future of Public Health

Human Immortality: A Scientific Reality?

Sonuç

Allah Kuran'da peygamberlerinden birçoğunu mucizelerle gönderdiğini bildirir. Örneğin Hz. Musa, asasını attığında asası yılan şekline bürünmüştü, elini koynuna soktuğunda eli beyaz olarak çıkmıştı, asasını denize vurduğunda ise deniz ikiye ayrılarak inananlara kuru bir yol açmıştı. Hz. İsa ise babasız olarak dünyaya gelmişti ve daha beşikte iken konuşmuştu, başka bir mucize olarak da hastaları iyileştirebiliyordu…

Tüm bu mucizeler, peygamberlerin insanları ikna etmeleri, onların kendilerine inanmalarını sağlamaları için Allah Katından onlara verilmiş büyük birer destek ve yardımdırlar.

Allah, Hz. Muhammed (sav)'i de, hem Kuran'ın içinde yer alan mucizelerle, hem de kendisine bildirdiği gayb haberleri ile desteklemiştir. Peygamber Efendimiz, yakın ve uzak gelecekte gerçekleşecek olan olayları, bazı detayları ile haber vermiştir. Bunların gerçekleştiğini görmek ise, hem müminlerin şevklerinin artmasına vesile olmakta, hem de iman etmeyenlerin kalplerinin İslam'a ısınarak iman etmelerine bir vesile olmaktadır.

Yaşadığı dönemde gerçekleşmesi imkansız gibi görünen, hatta nasıl gerçekleşeceği tahayyül dahi edilemeyen olayların ardı ardına gerçekleşmesi, Allah'ın Peygamberimiz (sav)'e özel bir ilim verdiğinin açık bir delilidir.

Şunu da belirtmek gerekir ki, hidayet bulmayacak olanlar, Peygamberimiz (sav)'in ve Kuran'ın açık delil ve mucizelerine rağmen iman etmeyeceklerdir. Allah bu gerçeği Kuran'da şöyle bildirir:

> *Olanca yeminleriyle, eğer kendilerine bir ayet gelse, kesin olarak ona inanacaklarına dair Allah'a yemin ettiler. De ki: "Ayetler, ancak Allah Katındadır: onlara (mucizeler) gelse de kuşkusuz inanmayacaklarının şuurunda değil misiniz? (Enam Suresi, 109)*

Sonuç: Peygamberimize Uyanlar Kurtuluşa Erenlerdir

Peygamber Efendimizin ahlakını, onun hangi koşullarda nasıl bir tavır gösterdiğini öğrenmenin en önemli nedeni ona benzemeye çalışmak, takvada, tavırda, ihlasda, tevazuda, temizlikte, iman şevkinde onu örnek almaktır. Günümüzde insanların pek çoğu kendilerine birçok insanı örnek almakta, onların tavırlarına özenmekte, onlar gibi konuşup, onlar gibi davranmaya çalışmaktadır. Oysa, özenilmesi, benzemeye çalışılması gereken kişiler, Peygamberimiz (sav) ve onun ahlakça ve takvaca benzeri olan diğer peygamberlerdir.

Allah, ayetlerinde Allah'a ve Resulüne iman etmenin, peygamberi savunup desteklemenin ve onu izlemenin önemine dikkat çekmekte ve bu kişilerin kurtuluşa ereceklerini şöyle müjdelemektedir:

Ki Allah'a ve Resûlü'ne iman etmeniz, O'nu savunup-desteklemeniz, O'nu en içten bir saygıyla-yüceltmeniz ve sabah akşam O'nu (Allah'ı) tesbih etmeniz için. (Fetih Suresi, 9)

... Ona inananlar, destek olup savunanlar, yardım edenler ve onunla birlikte indirilen nuru izleyenler; işte kurtuluşa erenler bunlardır. (Araf Suresi, 157)

Bu dönemde Peygamberimiz (sav)'i desteklemek ise ancak Kuran'a tam tabi olmakla ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetine uymakla, Kuran ahlakını onun gösterdiği çabanın bir benzeri ile tüm dünyaya yaymaya çalışmakla, ahlakça ve tavırca gücünün yettiğinin en fazlasıyla ona benzemek için gayret etmekle olacaktır. Böyle bir tavır gösterildiği takdirde Allah Peygamberimiz (sav)'e nasıl yardım ettiyse, ona destek olanlara da yardım edecek ve yollarını açarak, onlara umulmadık başarılar verecektir. Ancak en önemlisi Peygamber Efendimize benzeyerek, Rabbimiz'in rızasını, rahmetini ve cennetini kazanabilmektir.

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "OL" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

Evrim Yanılgısı

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar. Bugün bilimsel gelişmeler, evre-

ni ve tüm canlıları Allah'ın yaratmış olduğu gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan *Türlerin Kökeni* adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Charles Darwin

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in *Türlerin Kökeni* adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu.

Fransız biyolog Louis Pasteur

Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti: "Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür."[279]

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı: **"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır."**.[280]

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu ka-

Evrimcilerin en büyük yanılgılarından bir tanesi de yukarıda temsili resmi görülen ve ilkel dünya olarak nitelendirdikleri ortamda canlılığın kendiliğinden oluşabileceğini düşünmeleridir. Miller deneyi gibi çalışmalarla bu iddialarını kanıtlamaya çalışmışlardır. Ancak bilimsel bulgular karşısında yine yenilgiye uğramışlardır. Çünkü 1970'li yıllarda elde edilen sonuçlar, ilkel dünya olarak nitelendirilen dönemdeki atmosferin yaşamın oluşması için hiçbir şekilde uygun olmadığını kanıtlamıştır.

rışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. [281]

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. [282]

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci *Earth* dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? [283]

Hayatın Kompleks Yapısı

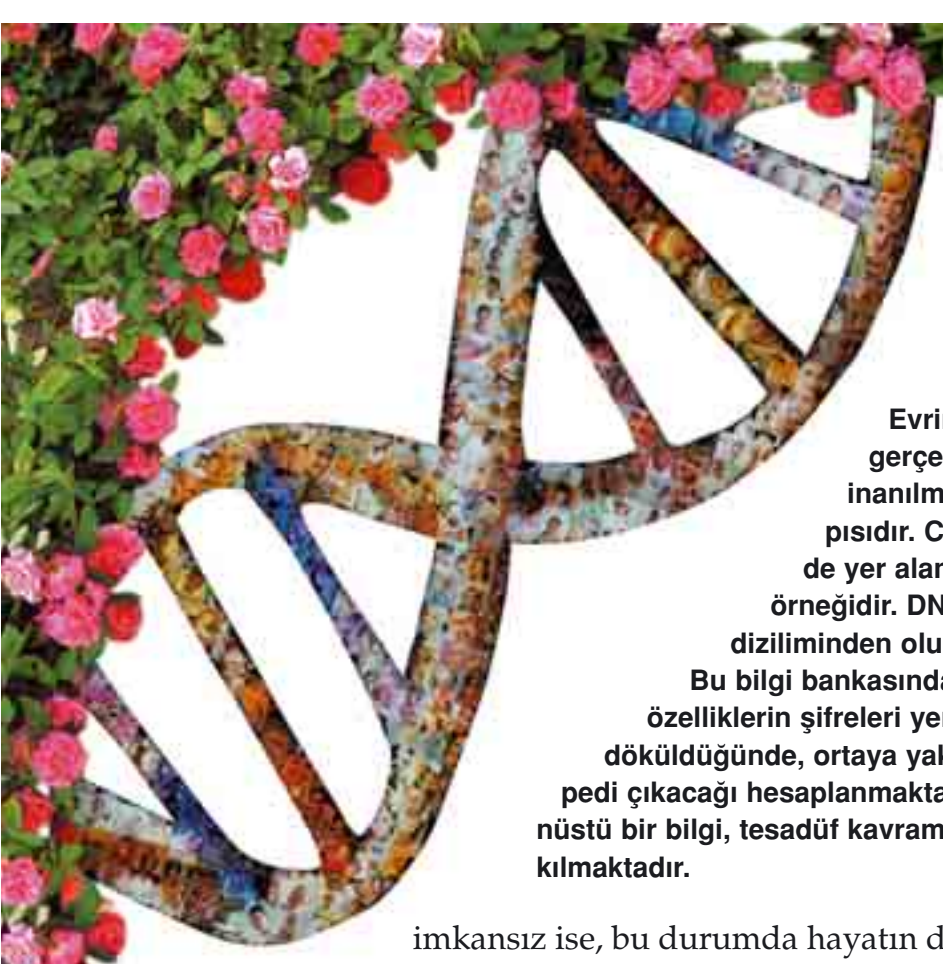
Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50}'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

> Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. [284]

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması

Evrim teorisini geçersiz kılan gerçeklerden bir tanesi, canlılığın inanılmaz derecedeki kompleks yapısıdır. Canlı hücrelerinin çekirdeğinde yer alan DNA molekülü, bunun bir örneğidir. DNA, dört ayrı molekülün farklı diziliminden oluşan bir tür bilgi bankasıdır. Bu bilgi bankasında canlıyla ilgili bütün fiziksel özelliklerin şifreleri yer alır. İnsan DNA'sı kağıda döküldüğünde, ortaya yaklaşık 900 ciltlik bir ansiklopedi çıkacağı hesaplanmaktadır. Elbette böylesine olağanüstü bir bilgi, tesadüf kavramını kesin biçimde geçersiz kılmaktadır.

imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır.

Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, *Doğal Seleksiyon Yoluyla...*

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez.

Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. [285]

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin *Türlerin Kökeni* adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. [286]

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: **Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.**

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana

gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. [287]

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara **"ara-geçiş formu"** adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlar-

YAŞAYAN FOSİLLER EVRİMİ ÇÜRÜTÜYOR

Ordovikyen devrine ait 450 milyon yıllık "at tırnağı yengeci" fosili

150-200 milyon yıllık yusufçuk fosili (Jurassic-Recent dönem)

100-150 milyon yıllık karides fosili (L.Cretaceous dönem)

Resimlerde de görüldüğü gibi, ekolojik kazılar sonucu bulunan tüm fosil örnekleri, günümüzde yaşayan örneklerinden farksızdır.

ca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, *Türlerin Kökeni*'nde bunu şöyle açıklamıştır:

> Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir.[288]

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

> Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz.[289]

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

> Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir.[290]

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani **"türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.**

Kambriyen kayalıklarında bulunan fosiller, salyangozlar, trilobitler, süngerler, solucanlar, denizanaları, deniz yıldızları, yüzücü kabuklular, deniz zambakları gibi kompleks omurgasız türlerine aittir. İlginç olan, birbirinden çok farklı olan bu türlerin hepsinin bir anda ortaya çıkmalarıdır. Bu yüzden jeolojik literatürde bu mucizevi olay, "Kambriyen Patlaması" olarak anılır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1— Australopithecus
2— Homo habilis
3— Homo erectus
4— Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir.[291]

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "*Homo sapiens*'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder.[292]

Evrimciler *"Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens"* sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, *Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus*'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir.[293]

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır.[294]

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

> Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler.[295]

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evri-

Evrimcilerin medya yoluyla yürüttükleri propagandanın en önemli unsuru, kahramanların hayal ürünü maymunsu canlılar olarak tasvir edilmeleridir. Hiçbir bilimsel bulguya dayanmayan bu hayali tasvirlerin amacı halkı yanlış bilgilendirmek ve evrimin olduğuna inandırmaktır.

mi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

> Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür.[296]

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia eder. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar (doğal şartlarda oluşumu mümkün olmayan) amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk

renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz **atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar.** Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. **Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.**

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

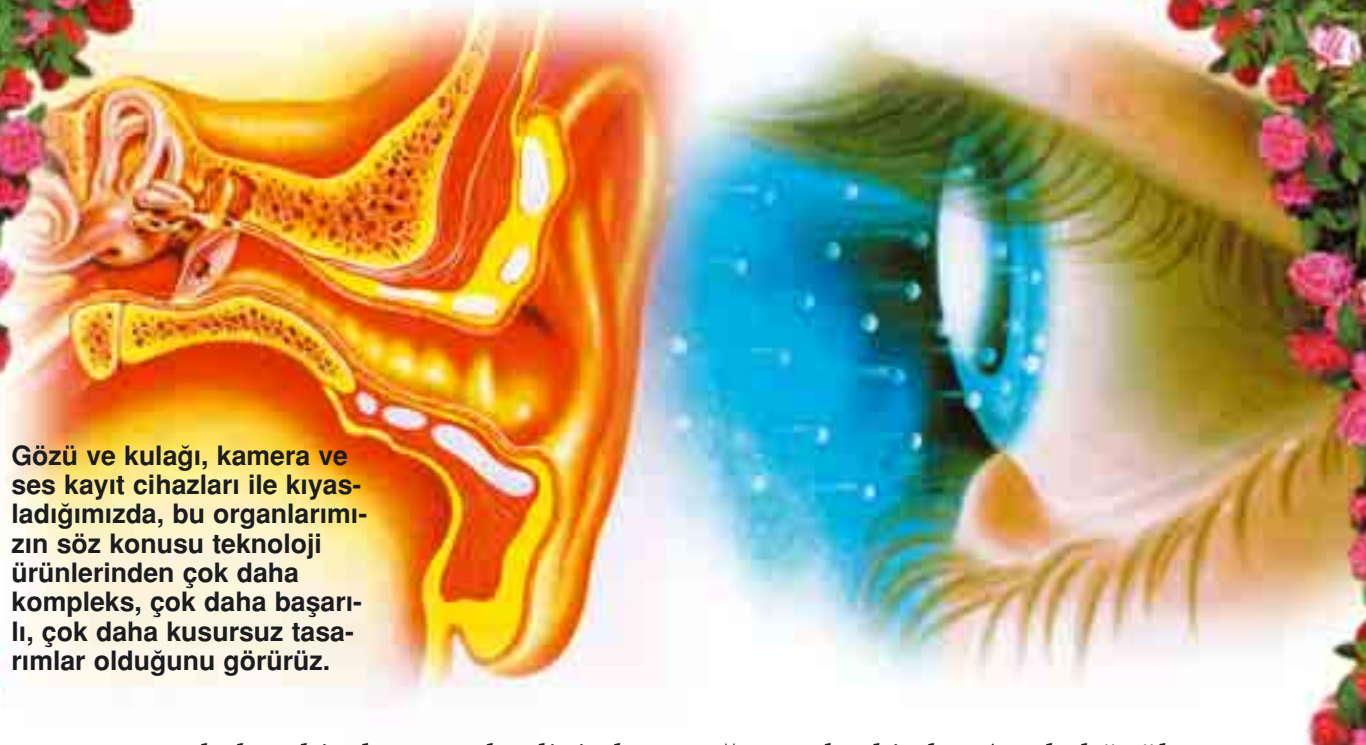
Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranı-

Gözü ve kulağı, kamera ve ses kayıt cihazları ile kıyasladığımızda, bu organlarımızın söz konusu teknoloji ürünlerinden çok daha kompleks, çok daha başarılı, çok daha kusursuz tasarımlar olduğunu görürüz.

na bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimleri-

ni güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır.

Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir? İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yer-

Bir fok balığına bakan insan, bu canlıyı beyninde görür. Beyninde gördüğü bu canlının özelliklerini yine beyninin içinde araştırır ve inceler. Öğrendikleri ise, ona Allah'ın yaratışındaki kusursuzluğu, O'nun ilminin üstünlüğünü gösterir.

de rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

> Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz.[297]

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için,

bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını

mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la - Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, Kuran'daki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

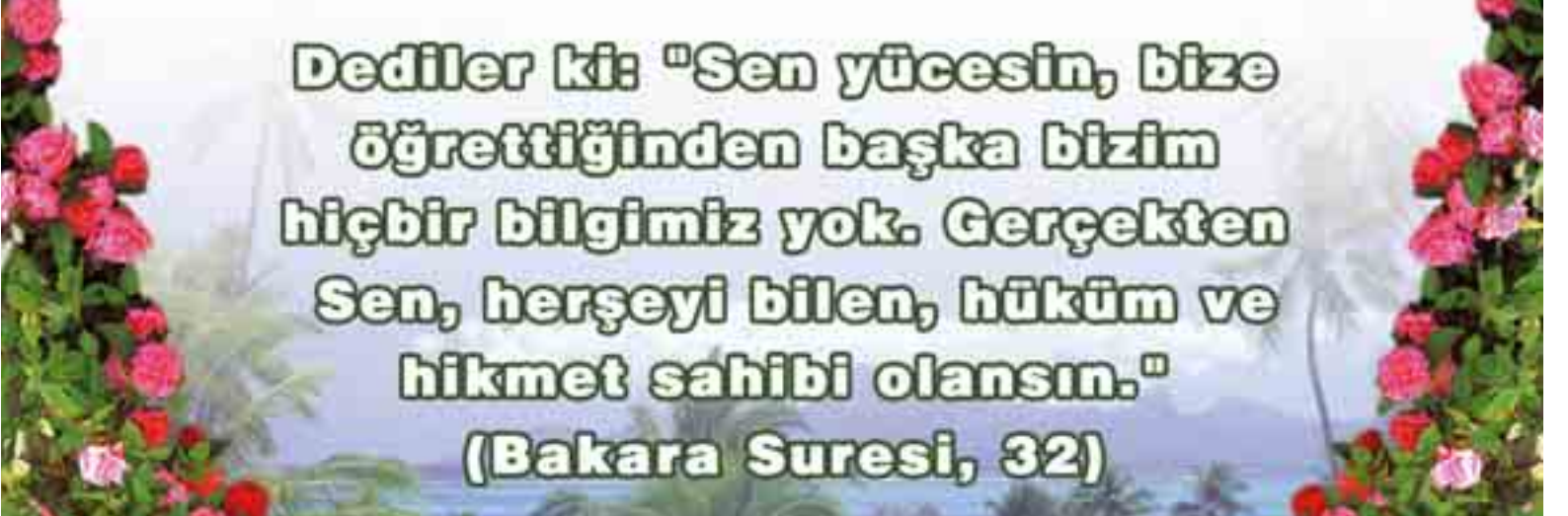
Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparla-

yıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

> Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır.[298]

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Notlar

1- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 328
2- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 15/9
3- Tirmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.792
4- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 344/4
5- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, s. 499
6- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, s. 314
7- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, s. 208
8- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 357/1
9- Tirmizi, Taberani; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 798
10- Sünen-i Ebu Davud, 4/331
11- Müsned-i Ahmed b. Hanbel, 4/158, İbnu Kesir, 4/128
12- www.enfal.de/veda.htm
13- Majid Khoduri, *İslamda Savaş ve Barış*, Fener Yayınları, İstanbul, 1998, s . 209-210
14- Muhammed Hamidulllah, *İslam Müesseselerine Giriş*, Düşünce Yayınları, İstanbul, 1981, s.128
15- İbn Kesir, El-Bidaye, III/224-225; Hamidullah, El-Vesaik, No:1, s.39-44; Yrd. Doç. Dr. Orhan Atalay, *Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s.40
16- Muhammed Hamidulllah, *İslam Müesseselerine Giriş*, Düşünce Yayınları, İstanbul, 1981, s.162-163
17- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 482
18- Ebu Nuyam el-Ilye, Beyhaki, ez-Zühd'de açıklamışlardır; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.793
19- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 311
20- Tirmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 4. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.594
21- Hz. Said İbni Ebu Berde; G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 510/5
22- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 315
23- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 315
24- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 70/10
25- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 446/11
26- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 7. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 293
27- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 327
28- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 136
29- http://www.sevde.de/Pey-ornek/18.htm
30- Konyalı Mehmed Vehbi, *Tam Metni Sahih-i Buhari*, 4. cilt, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1993, s.340
31- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 96/2
32- Tırmizi, İmam Ahmed ve Hakim'den; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 789
33- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 398
34- Buhari, I'tisam 2, Ebed 70; *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.338
35- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 130
36- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 329/1
37- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 163/6
38- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 215/16
39- Molla Cami, *Nefahatü'l-Üns*, çev. Abdulkadir Akçiçek, İstanbul 1981, s. 325; http://www.aitco.com/~islam/islam/islam-164/trk/nefahat-ul_uns.htm
40- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 227/10
41- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 227/9
42- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 364/7
43- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 450/10
44- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.330
45- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 14. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.417
46- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 470/5
47- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 317
48- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 317
49- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 328
50- İbni Kesir, Sire, 4:194-195; Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.507
51- İbn Hıbban; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 111
52- İbn Hıbban, Hakim; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 111-112
53- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 24
54- Tirmizi, Birr 61, (2001); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.28
55- Ebu davud, Edeb 120, (5116); Tirmizi, Menakıb (3950, 3951); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.29
56- Buhari, Libas 5; Müslim, Libas 49, (2088); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 32
57- Muslim, Birr 56; *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 357
58- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 17/15
59- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 242/2
60- Buhari, I'tisam 2, Ebed 70; *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.338

61- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 184/4
62- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 42/4
63- Acluni, Keşfu'l-Hafa' II, 218
64- İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdulmelik, (v.218/834), es-Siretü'n-Nebeviyye, Daru't-Turasi'l-Arabiyye, Beyrut, 1396/1971, IV/241-242; Hamidullah, el-Vesaik, s.154-155, No.96-97; Yrd. Doç. Dr. Orhan Atalay, *Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, s.95
65- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 7. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.327
66-*Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, 5. cilt, İz Yayıncılık, s. 31
67- *Sünen-i Tirmizi Tercümesi*, Çeviren: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre Yayınevi, İstanbul, 4.cilt, s.201
68- Hz. Ebu Tufeyl (ra),G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 519/1
69- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 2. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s. 7-8
70- *Sünen-i Tirmizi Tercümesi*, Çeviren: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre Yayınevi, İstanbul, IV.cilt, s. 210
71- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 18-19
72- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 18-22-23
73- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 28-29
74- Hz. Ali (ra), G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, s. 519/4
75- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 820
76- İbni Sa'd, Tabakat, I, 230-231; Taberani, el-Mu'cem'ül-Kebir, IV, 49, nu:3605, VII, 105, nu:6510; Hakim, el-Müstedrek, III, 9-10; Beyhaki, Delail'ün-Nübüvve, I, 276-284; İbn'Asakir, Tarihu Medineti Dumeşk, III, 314-336, Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s.48
77- Ahmed Cevdet Paşa, *Kısas-ı Enbiya*, IV. Cüz, Kanaat Matbaası, İstanbul 1331, s. 364-365
78- Tirmizı'nin Şemail isimli kitabının tercümesinden, Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s. 73
79- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 36
80- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 38
81- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976,, s. 42
82- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 820
83- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 36
84- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 49
85- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 50
86- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 50
87- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara,1976, s. 51
88- Ali el-Kari, *Cem'ul-Vesail fi Şerh'iş- Şemail*, İstanbul, s. 96-97
89- Ebu Davud, Sünen, IV, 74, nu:4062
90- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 519/16
91- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s. 58
92- İbn Adiyye el-Kamil; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 679
93- İbn Adiyye el-Kamil; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 679
94- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 7. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 208
95- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 7. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 208
96- Buhari, et-Tarih'ul-Kebir, I, 382, nu:1222
97- Buhari, el-Cami'us-Sahih, VII, 33; İbn Mace, Sünen, II, 1192, nu:3605
98- Nesai, Zinet 83, (8, 196), Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s. 119
99- Muvatta, Libas 1, (2, 910); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 64-65
100- Ebu Davud., Libas 8, (4037); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.69
101- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s. 85
102- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s. 88
103- *Sünen-i Tirmizi Tercümesi*, Çeviren: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre Yayınevi, İstanbul, 3.cilt, s. 283
104- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s. 94
105- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.98
106- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.99
107- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.154
108- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.155
109- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.114-117
110- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.157
111- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.158
112- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 541/1
113- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 541/2
114- Tirmizı'nin Şemail isimli kitabının tercümesinden; Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s. 66-67
115- Ahmed Cevdet Paşa, Kısas-ı Enbiya, IV. Cüz, Kanaat Matbaası, İstanbul 1331, s. 364-365; Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1998, s. 51
116- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s. 160
117- Et-Tirmizi İmam Ebu İ'sa Muhammed, *Şemail-i Şerife*, 1. cilt, Hilal Yayınları, Ankara, 1976, s.163
118- Taberani, Hakim; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800,
119- El Fevaid, Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800
120- Ebu Davud, Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800
121- Buhari, Huccetü'l İslam İmam Gazali,

İhya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800
122- Tırmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800
123- Tırmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 800
124- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 521/4
125- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 545/4
126- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 545/5
127- İbn Sa'd Tabakat, I, 398-399; Mecme'uz Zevaid, VIII, 282; el-Metalib'ül-Aliye, IV , 25; Behcet'ül Mehafil, II, 254; Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1998, s.280
128- Buhari, 1/503; Müslim, 2/257; İbn-i Kesir, *Peygamberimizin Şemaili*, *Mucizeleri*, Çelik Yayınevi, s. 46
129- İbn-i Kesir, Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s. 51
130- Ahmed Cevdet Paşa, *Kısas-ı Enbiya*, IV. Cüz, Kanaat Matbaası, İstanbul 1331, s.364-365
131- Beyhaki, Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 802
132- Ebbuşeyh, Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 803
133- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 552/7
134- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 803
135- Ebuşşeyh, Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 803
136- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 552/11
137- Ebu Davud, III, 496-497, nu: 3840; Nesai, VII, 207-209; Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s. 219
138- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 552/5
139- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 549/1
140- Buhari ve Müslimde aynı anlamda rivayetler yer alır. Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 804
141- Haydar Hatipoğlu, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 62
142- Haydar Hatipoğlu, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi* , Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 70
143- Haydar Hatipoğlu, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 209
144- Haydar Hatipoğlu, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 213
145- Haydar Hatipoğlu,*Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 73
146- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 521/15
147- Arızat'ül Ahzevi Şerhu Sünen'it Tirmizi, VIII, 89-90, Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s. 255,
148- Prof. Dr. Ali Yardım, *Peygamberimizin Şemaili*, Damla Yayınevi, 3 Baskı, İstanbul, 1998, s.261
149- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 521/17
150- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 521/18
151- Haydar Hatipoğlu, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 75
152- Konyalı Mehmed Vehbi, *Tam Metni Sahih-i Buhari*, 4. cilt, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1993, s.64-65
153- İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.16
154- İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 1. cilt, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.295
155- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 795-796
156- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s. 33
157- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.34
158- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.801
159- Bezzar, Ebu Yala, Taberani; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 111
160- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998,, s.444
161- Tirmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.814
162- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s. 33
163- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s. 33
164- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.33
165- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.34
166- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.34
167- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.33
168- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.32
169- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s. 32
170- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.459
171- Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.443
172- Tirmizi, ibni-mace; İmam Gazali, Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 4. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.570
173- Konyalı Mehmed Vehbi, *Tam Metni Sahih-i Buhari*, 4. cilt, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1993, s.304
174- Konyalı Mehmed Vehbi, *Tam Metni Sahih-i Buhari*, 4. cilt, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1993, s.260
175- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 209
176- Buhari ve Müslim; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 152
177- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.239
178- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.239

179- Buhari ve Müslim; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 315
180- Tirmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s. 425
181- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.448
182- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.450
183- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.450-51
184- http://www.diyanetvakfi.dk/cocuk/hikaye/cocuk-sevgisi/cocuksevgisi.htm
185- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.209
186- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.135
187- İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, *Büyük Hadis Külliyatı*, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, İz Yayıncılık, s.136
188- *Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi*, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.519
189- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 508
190- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 508
191- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 509
192- Haydar Hatipoğlu, *Sünen-i İbni Mace Tercemesi ve Şerhi*, Kahraman Yayınları, 9. cilt, İstanbul 1983, s. 82
193- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 510
194- Konyalı Mehmed Vehbi, *Tam Metni Sahih-i Buhari*, 2. cilt, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1993, s.411
195- http://www.sevde.de/Pey-ornek/peygamberimizin-ahlaki.htm
196- Müslim, Fezail 80, (2329); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.369
197- Vesail, Ebvab-ı Ahkam-ül-Evlad, 4.bab, 4.haber-Meşkiniden naklen; Hüseyin Hatemi, *İlahi Hikmette Kadın*, Birleşik Yayıncılık, 4. baskı, İstanbul, 1999, s. 72
198- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.511
199- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.508
200- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.507
201- Müsned, 4:194; Müslim, 4:1807, *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 506-507
202- http://www.sevde.de/Pey-ornek/peygamberimizin-ahlaki.htm
203- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 13/10
204- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.498
205- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.512
206- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.512
207- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.515
208- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s.506
209- Hasan B. Süfyan Müsnedi'nde aktarılmıştır; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.105
210- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 531/7
211- Ebu Davud., nikah 39, (21347); Tirmizi. Nikah 42, (11407); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 66
212- Müslim, Rada 46, (1462); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 68
213- Müslim, Rada 64, (1467); Nesai, Nikah 15, (6,69); *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 514
214- Nesai, Tirmizi ve Hakim'in de yaklaşık anlamda rivayetleri vardır.; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.105
215- Tirmizi; Huccetü'l İslam İmam Gazali, *İhya'u Ulum'id-din*, 2. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayınevi, İstanbul 1998, s.10
216- Warren Treadgold, *A History of the Byzantine State and Society*, Stanford University Press, 1997, s. 287-299
217- Warren Treadgold, *A History of the Byzantine State and Society*, Stanford University Press, 1997, s. 287-299
218- Elmalılı Hamdi Muhammed Yazır, *Kuran-ı Kerim Tefsiri*, http://www.kuranikerim.com/telmalili/isra.htm
219- İmam Taberi, *Taberi Tefsiri*, 5. cilt, Ümit Yayıncılık, İstanbul, s. 2276,
220- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 420
221- H.U. Rahman, *İslam Tarihi Kronolojisi*, Birleşik Yayıncılık, İstanbul 1995, s. 70-71
222- *Kütüb-i Sitte*, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 416
223- http://www.mustakiim.de/Islam/Islam%20Tarihi/bilgi5.htm
224- http://www.mustakiim.de/Islam/Islam%20Tarihi/bilgi5.htm
225- M.G.S. Hodgson, *İslam'ın Serüveni*, 1. cilt, İz Yayıncılık, İstanbul, 1993, s.61
226- Taberi, 1:260; Taberi, 3:91, İnsanü'l-Uyun, 3:292, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.223
227- Taberi, 3/91, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.223
228- İbn'i Sad, Tabakat, 1:260, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.223
229- Taberi, 1:260; Taberi, 3:91, İnsanü'l-Uyun, 3:292, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.223
230- Taberi, 3/91, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.223-224
231- Taberi, 3/91, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.224
232- Taberi, 3/91, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.224
233- İbni Sa'd, Tabakat, 1:260, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.225
234- Taberi, 3/91, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998, s.225
235- Cevdet Paşa, Kısas-ı Enbiya ve Tevanih-i Hülefa, 1:182, Salih Suruç, *Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1998,s.225
236- H.G. Wells, A Short History of the World, http://www.bartleby.com/86/41.html; http://www.encyclopedia.com/printable-

new/25555.html
237- Suyuti, Cami'üs Sagir, 3/211; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/492
238- İmam Şarani, *Ölüm-Kıyamet- Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri*, Bedir Yayınevi, İstanbul, s.454
239- H. Akdağ – M. Sevgili, Son Zamanlarla İlgili Hadisler, Tekin Kitabevi, 1986, s. 85; *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s. 27
240- Ali bin Hüsamüddin, *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s. 38
241- İmam Şarani, *Ölüm-Kıyamet- Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri*, Bedir Yayınevi, İstanbul, s. 440
242- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 448/8; İmam-ı Şa'rani, *Ölüm Kıyamet ve Diriliş*, Pamuk Yayınları, İstanbul, 1998, s. 480
243- H. Akdağ – M. Sevgili, *Son Zamanlarla İlgili Hadisler*, Tekin Kitabevi, 1986, s. 97
244- İmam-ı Şa'rani, *Ölüm Kıyamet ve Diriliş*, Pamuk Yayınları, İstanbul, 1998, s. 468
245- Ali bin Hüsamüddin, *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s.59
246-Sahih-i Müslim, 11/320
247- Riyazü's Salihin, 3/332
248- İsmail Mutlu, *Kıyamet Alametleri*, Mutlu Yayıncılık, İstanbul, 1999, s.138
249- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s.47
250- İmam Şarani, *Ölüm-Kıyamet- Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri*, Bedir Yayınevi, İstanbul, s.440
251- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 54
252- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 54
253- Ali bin Hüsamüddin, *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s.32
254- İmam Rabani, *Mektubat-ı Rabbani*, Çev. Abdulkadir Akçiçek, İstanbul Dağıtım A.Ş., İstanbul, 2/1170
255- Ali bin Hüsamüddin, *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s.35
256- İsmail Mutlu, *Kıyamet Alametleri*, Mutlu Yayıncılık, İstanbul, 1999, s.166
257- İmam Şarani, *Ölüm-Kıyamet- Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri*, Bedir Yayınevi, İstanbul, s.461
258- Necati Özfatura, *Kurtlar Sofrasında Ortadoğu*, Adım Yayıncılık, 1983, s.175
259- Hürriyet, 23 Ocak 1991
260- Necati Özfatura, *Kurtlar Sofrasında Ortadoğu*, Adım Yayıncılık, 1983, s.175
261- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 47
262- Ali bin Hüsamüddin, *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s.26
263- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 49
264- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 49
265- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 476/11
266- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 187/2
267- G.Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. cilt, Gonca Yayınevi, İstanbul, 1997, 277/6
268- İmam-ı Şa'rani, *Ölüm Kıyamet ve Diriliş*, Pamuk Yayınları, İstanbul, 1998, s. 468
269- Buhari, Fiten, 25; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/313
270- Buhari, Fiten, 25; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/313
271- H. Akdağ – M. Sevgili, *Son Zamanlarla İlgili Hadisler*, Tekin Kitabevi, 1986, s. 95
272- İmam-ı Şa'rani, *Ölüm Kıyamet ve Diriliş*, Pamuk Yayınları, İstanbul, 1998, s.471
273- İmam-ı Şa'rani, *Ölüm Kıyamet ve Diriliş*, Pamuk Yayınları, İstanbul, 1998, s.471
274- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s.53
275- Ali bin Hüsamüddin, *Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman* (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yayınevi, İstanbul, 1986, s.69
276- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 43
277- Heytemi Ahmet İbn-i Hacer-i Mekki, *El Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar* (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), Şafak Yayınevi, Manisa, 1985, s. 43
278- M. Encarta Encyclopedia 2000, "*Aging*"
279 - Sidney Fox, Klaus Dose, *Molecular Evolution and The Origin of Life*, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2
280- Alexander I. Oparin, *Origin of Life*, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196
281- "*New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life*", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330
282- Stanley Miller, *Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, s. 7
283- Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40
284- Leslie E. Orgel, *The Origin of Life on Earth*, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78
285- Charles Darwin, *The Origin of Species*: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189
286- Charles Darwin, *The Origin of Species*: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184
287- B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.
288- Charles Darwin, *The Origin of Species*: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179
289- Derek A. Ager, "*The Nature of the Fossil Record*", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133
290- Douglas J. Futuyma, *Science on Trial*, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197
291- Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", *Nature*, c. 258, s. 389
292- J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", *Scientific American*, Aralık 1992
293- Alan Walker, *Science*, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, *Physical Antropology*, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, *Olduvai Gorge*, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272
294- *Time*, Kasım 1996
295- S. J. Gould, *Natural History*, c. 85, 1976, s. 30
296- Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19
297- Richard Lewontin, "*The Demon-Haunted World*", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28
298- Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom*, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43